

dolenjka, d.d.
NOVO MESTO

Obiščite JATIN DISKONT v prodajalni
MARKET ČARDAK v Črnomlju!

Delovni čas:
- vsak dan od 8. do 19. ure;
- v soboto od 8. do 13. ure;
- v nedeljo zaprto.

DOLENJSKI LIST

Št. 5 (2580), leto L • Novo mesto, četrtek, 4. februarja 1999 • Cena: 210 tolarjev

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST

Dr. Jože Smodej

SEJEM MODA - FASHION 99 PRIHODNI TEDEN

LJUBLJANA - Letošnji modni sejem, poimenovan Cista moda, bo od 10. do 12. februarja na Gospodarskem razstavišču. Na 4244 kvadratnih metrih površine se bo predstavilo 192 razstavljalcev iz 15 držav, domačih bo 130. Omeniti velja letošnjo novost Modni pogled, v paviljonu Jurček bodo optiki predstavili svetovno znane znamke korekcijskih in sončnih očal. Vsak dan bodo strokovni posveti in modne revije, s katerimi bodo razstavljalci modno približali potrošnikom. Poleg nagrad za modne dosežke bodo letos po nekajletnem premoru petim najuspešnejšim razstavljalcem ponovno podelili ljubljanske zmaje.

PO 140 LETIH RUDARJENJA

Premogovniku spominska plošča

Kljub zaprtju rudnika, ki mu bodo postavili ploščo, gospodarska moč Kanižarice ostaja

KANIŽARICA - V kanižarskem rudniku rjavega premoga že nekaj časa ne kopljejo rude, z letošnjim letom pa so se mu začeli odštevati še zadnji meseci, ko se je moč še spustiti v jamo. Po načrtih naj bi bila 31. decembra letos jama dokončno zaprta.

Sedaj je na plačilni listi še 37 ljudi, od tega jih neposredno pri zapiranju jame dela 20. Hkrati urejajo zemljišča na površini rudnika, rešujejo denacionalizacijske zahteve in drugo. Urejajo tudi

poslovno-industrijsko cono, kjer že poteka redna proizvodnja pločevinaste embalaže v Saturnu. Gre za proizvodnjo, ki so jo preselili iz Ljubljane, zaposluje 19 ljudi, v tem mesecu pa jih nameravajo zaposliti še okrog 5. Pri zaposlovanju v Saturnu so imeli prednost nekdanji delavci rudnika. Proizvodnjo na območju rudnika že pripravlja tudi lesni obrat Pion, ki sedaj dela v Črnomlju. V njem je zaposlenih 10 nekdanjih rudarjev in še nekaj drugih.

Konec februarja bo objavljen razpis za odkup parcel v poslovno-industrijski coni. Na 26 hektarjih so uredili 33 parcel in kot je povedal direktor Rudnika Kanižarica v zapiranju Silvo Grdešič,

• V spomin na 140-letno kopanje premoga na območju kanižarskega rudnika urejajo tudi rudniški muzej. Za poznejše rodove bodo ohranili izvozni stolp in strojnico, v kateri bodo razstavljeni rudniški predmeti. Na površini bodo uredili tudi 50 metrov dolg rudniški rov, v katerem bodo prikazali vse načine kopanja in vrste podpora v kanižarskem rudniku.

je precejšnje zanimanje za nakup ne le med Belokranjci, ampak tudi od drugih. "Predvidevamo, da bo v kanižarski coni zaposlenih okrog 400 ljudi, v rudniku pa jih je bilo v najboljših časih 450. To pomeni, da se bo ekonomska moč kraja ohranila," je pojasnil Grdešič.

M. BEZEK-JAKŠE

VREME

Proti koncu tedna se bo vreme spet ohladilo. V nedeljo lahko pričakujemo manjše padavine.

rabo zaščitnih rokavic in plaščev, zmanjšali smo obseg dela, ter omejili obiske," je povedal dr. Jože Smodej, vršilec dolžnosti strokovnega vodje Splošne bolnišnice Novo mesto. "Ne gre za izredno stanje niti za epidemijo. To je le odgovorno ravnanje naše bolnišnice zaradi prisotnosti infekta!"

V zvezi s tem so se hitro pojavile alarmantne govorice in celo senzacionalistične neumnosti, kot je tista o mesojedi bakteriji, k temu pa so svoje pripomogli tudi nekateri mediji, ki so prejšnji teden poročali na tak način, kot da se v novomeški bolnišnici širi kuga, ki jo za povrh vsega v glavnem prenaša zdravstveno osebje z umazanimi rokami, in da je zaradi tega več oddelkov bolnišnice zaprtih. Te abotnosti so napačne v Ljubljani, kot da je Novo mesto nekje v amazonskem pragozdu, do koder se vrli ljubljanski novinarji ne morejo prebiti!

Za kaj pravzaprav gre? Bakterije so v polstoletni uporabi antibiotikov razvile številne mehanizme odpornosti nanje. K temu precej pripomorejo ljudje sami, in to z nekontroliranim jemanjem antibiotikov za vsako malenkost, z njihovo nepravilno in neustrezno uporabo. Tako so nekatere bakterije postale odporne proti večjemu delu znanih antibiotikov, med njimi MRSA, odporna proti penicilinu. "Okužbe s protituberkularnim odpornimi bakterijami podaljšajo zdravljenje v bolnišnici, potrebujejo zahtevnejše zdravljenje (Nadaljevanje na 2. strani)

Berite danes

- stran 3:
• **Opozicija protestno zapustila sejo**
- stran 5:
• **Koalicija dokazala svojo (pre)moč**
- stran 6:
• **Potem volitev ne potrebujemo**
- stran 7:
• **Spomenik že drugič porušen**
- stran 11:
• **Kdo je hotel očriniti delo policije?**
- stran 18:
• **Primčeva Julija in Novo mesto**
- stran 23:
• **Iz obrobja gozda v šolske klopi**

TRGATEV NA SVEČNICO

VIDOŠIČI - V torek, 2. februarja, se je prvič v zgodovini belokranjskega vinogradništva zgodilo, da je bila trgatve v februarju. Anica in Jože Prus s Krmačine pri Metliki sta namreč s prijatelji na svečnico trgala sovinjon v vinogradu na Vinomerju. Vino bosta poimenovala svečniško vino. Vendar to ni bila zadnja trgatve letnika 98 v Beli krajini. Prusovi imajo namreč v vinski gorici Repici na 500 trtah še laški rizling, ki ga nameravajo potrgati 14. februarja, na valentinovo.

POVOŽENA LISICA KRIVA ZA TRI SMRTNE ŽRTVE? - V soboto zjutraj se je na hitri cesti pri Medvedjeku zgodila letos najhujša prometna nesreča v Sloveniji, ki je zahtevala kar tri življenja. 20-letni državljani BIH je namreč z opel corso po prehitelvalnem pasu prehitel avtobus, da bi se ognil povoženi lisici, pa je zapeljal čez dvojno prekinjeno črto v trenutku, ko je nasproti po svojem pasu s hondo civic pripeljal 30-letni Peter Papež iz Grosuplja. Pri trčenju sta umrli oba voznika in sopotnik v corsi, ki je zgoznel. Naj ob tem spomnimo, da je prav na tem klancu pred več kot desetletjem tovornjak pod sabo pokopal dvoje osebnih vozil, v katerih je umrlo 7 ljudi, le kakšnih 10 kilometrov stran pa je leta 1973 življenje izgubilo 8 ljudi, ker se je voznica med vožnjo izognila povoženemu psu. (Foto: UNZ Novo mesto)

Košarka

Liga Kolinska

KRKA : ZM LUMAR

Novo mesto,
Športna dvorana Marof,
sobota, 6.2.1999, ob 20.30.

Pokrovitelj: **TRATA, d.o.o.**

OSMI FEBRUAR

Osebna praznična inventura

Ob slovenskem kulturnem prazniku se v uvodniškem pisanju in razmišljanjih običajno zaziramo v velik pomen kulture za naš narodni obstoj in razvoj, kako smo si kot majhen narod, stoletja brez svoje države, prav s kulturo gradili identiteto in razpoznavnost v svetovni družini narodov. Tokrat stopimo z občin višin na tla k posamezniku. Ali ni tako tudi s konkretnim človekom, Janezom in Marijo, da se pomemben del osebne identitete gradi s kulturo? Če pustimo ob strani ustvarjalna prizadevanja, nas torej na nek način, poleg še marsičesa drugega, seveda, opredeljuje in določa kulturna potrošnja, se pravi tisk, ki ga beremo, filmi in televizijske oddaje, ki jih gledamo, glasba, ki jo poslušamo, likovna dela, ki si jih ogledujemo, oblikovanje prostora in predmetov, v katerem in s katerimi bivamo. Bolj ko je naša kulturna potrošniška košarica prazna, več je najbrž praznine tudi v nas samih in šibkejši so naši osebni nosilci. Več ko je v košarici, bogatejši smo.

Pobrskejmo zatorej v teh dneh pred slovenskim kulturnim praznikom po naših kulturnih, potrošniških košaricah in naredimo malo inventuro. Poglejmo, kaj je v njih in česa ni ali če ni morda tako natrpana z malovedno šaro, da v nji ni prostora za kaj vrednejšega! Če pa je košarica prazna, ker za kulturne dobrine preprosto ni denarja, ker je šel za vsakdanji kruh, naj se pošteno zamisli država.

MILAN MARKELJ

Še več Slovencev na Triglav!

NIŽJI IN DOSTOPNEJŠI!

več na strani 16

CITROËN

SAXOMANI

so ljudje, ki ljubijo saxo

Prešeren Slovincu še dražji

Knjiga je v človeški družbi postavljena zelo visoko razen v primerih, ko z njo podlagajo spodaj stole, kar se dokazano tudi dogaja. Knjige ne gre metati v koše, saj nas bogati. Tako bi najkrajše povzeli nauke o knjigi, ki jih človek posluša od zibel preko šol do poznejših obdobij. Knjigi zato večina družb posveča posebno skrb, ki se kaže v stoterih oblikah. Knjigo so kljub takemu njenemu ugledu včasih v zgodovini doleteli temni trenutki, ki so jih razsvetljevali edino plameni, v katerih so izgorevale knjige, češ da tovrstni tisk škoduje neukemu ljudstvu. Pri knjigi človeštvo vseeno že od nekdaj vidi dve plati, poleg škodljive tudi koristno. S knjigo lahko človek tudi zasluži, čeprav menda najmanj tisti, ki jih piše. Prav knjige v povezavi z denarjem in zaslužkom so tema mnogih pogovorov v zadnjem času na Slovenskem, zlasti med tukajšnjimi ljubitelji knjig in tistimi, ki morajo knjige imeti kot obvezno čtivo v šoli ali jih morajo prebrati čimveč v penozi za penozi. V omenjenih slovenskih pogovorih o knjigi žal prepozno prihaja na dan, da knjiga v družbi ni postavljena na nikakršno izjemno mesto, ampak da je čisto navadno blago, obdavčeno približno tako visoko kot druga roba. To bo postalo posebej očitno s 1. julijem, ko bo davek na dodane vrednosti precej dvignil cene na tržišču in dobera zmedel Slovincu. Z omenjenim dnem bo, rečeno v prispodobi, Prešeren Slovincu še dražji, kot je bil doslej. V tokratni anketi tipamo v tej smeri in brskamo za morebitnimi posledicami napovedane podražitve knjig.

DANICA RUS, predmetna učiteljica matematike in fizike na OŠ Višnja Gora: "Vrsto let sem bila naročena na Svet knjige, toda pred dvema letoma sem se odjavila, ker so se mi zdele predrage. Nasploh se mi zdijo cene knjig glede na naše dohodke previsoke, z davkom na dodano vrednost pa bo še slabše. V naši družini se sedaj raje poslužujemo knjižnic in si knjige izposojamo."

JANKO SKUBE, direktor M-KZ Suha krajina z Dvora: "Ker zelo rad berem knjige, v domači knjižnici jih imam že preko 1.200, jih bom kupoval še naprej, čeprav bodo dražje. Tudi če bi si jih težko privoščil, bi se raje odrekel čemu drugemu kot knjigam. Žal po knjigah sega vse manj ljudi, če pa bodo še dražje, si jih bodo težko privoščili tudi tisti, ki jih radi berejo."

BOJANA KRAGL, študentka Višnje upravnice šole iz Sevnice: "Akvizitorji, ki prodajajo knjige, so takšni, da te prej odvrnejo od nakupa knjige. Knjig ne kupujem, raje grem v knjižnico. Če tiste, ki jih potrebujem za šolo, so tako drage, da si jih komaj lahko privoščim. Lahko rečem, da so knjige predrage in včasih kar preveč razkošne. Če bodo pa še dražje, ne vem, kdo jih bo kupoval!"

BISERKA ŠEBAL, gradbeni tehnik iz Krškega: "Ne strinjam se s tem, da bodo podražili knjige. Že zdaj so predrage, ljudje so jih malo kupovali in zdaj jih bodo še manj. Žal je tako, da se najlaže odpoveš knjigi. Sem za to, da se knjige oprosti davka. Knjiga naj ne bi bila blago, knjiga je kultura naroda. Mnoge države, npr. skandinavske, imajo knjige malo obdavčene."

JERNEJ NAJGER, dijak PTSES Brežice z Bizeljskega: "Knjige so drage, posebej so dragi šolski učbeniki. Pri teh je še problem, da jih kupiš več enkrat. To pa je velik strošek za šolarje in starše. Dobro je, če je možno plačilo na več obrokov. Ljudje berejo manj kot včasih tudi zaradi pomanjkanja denarja. Podprli bi zateve, da se knjigam zniža davek in se jih s tem poceni."

MARIJA KOŽELJ, ekonomsko-komercialna tehničarka iz Metlike: "Ni najbolj prav, da bodo dodatno obdavčili knjige, saj so že sedaj precej drage. Zato si jih hodijo ljudje sposojati v knjižnice, medtem ko jih kupujejo bolj malo, potem pa jih bodo še manj. Menim, da bi se morala država nad tem zamisliti. Ljudje namreč potrebujejo tudi hrano za krepitev duha, ne le telesa."

JANKO BUTALA, ljubiteljski slikar z Butoraja pri Črnomlju: "Knjige ne bi smele biti obdavčene. Tisti, ki si bo knjigo zares zaželel, bo zanjo odšel tudi večjo vsoto, moramo pa se zavedati, da je naš trg majhen in imajo knjige majhno naklado. Zato pa so včasih nerazumno drage. Država bi jim morala pomagati vsaj z nižjim davkom, izterjala pa naj bi ga tam, kjer ostaja nepobran."

TADEJA NUČIČ, delavka v Inle-su, doma iz Ribnice: "Do sedaj smo v glavnem kupovali šolske knjige, leksikone in enciklopedije, ki so otrokoma v pomoč pri učenju. Za take knjige mi ni žal denarja. Če se bodo podražile, se bomo s tem morali sprijazniti. Prav bi bilo, da se ne bi. Zaradi upadanja natalitete se poleg knjig tudi hrana, obleka in obutev za otroke ne bi smele podražiti."

DARKO STANIČ, lesni tehnolog na Liku, doma iz Kočevja: "Davka na dodano vrednost za knjige ne bi smeli obračunavati, ne glede na to, ali gre za strokovno literaturo, šolske knjige ali leposlovna dela. Že sedaj so zadostno drage. Včasih smo kupili najmanj 4 knjige na leto, sedaj največ dve, in še to v glavnem za darila. Če bodo še dražje, jih bomo kupovali še manj."

Ne epidemija...

(Nadaljevanje s 1. strani)

in povečajo tveganje za smrtni izid bolezni," pravi dr. Smodej. Pogostost pojavnosti proti antibiotikom odpornih bakterij je navadno mnogo večja v intenzivnih enotah kot na navadnih bolnišničnih oddelkih, to pa zaradi pogostote uporabe antibiotikov širokega spektra, zaradi oslabiljene obrambne sposobnosti bolnikov, ki so prestali težko operacijo ali jih je kako drugače močno zdelala kakšna bolezen, seveda pa se kužnina hitreje prenaša tudi zaradi velike gostote bolnikov.

Sicer pa prisotnost infekta MRSA ni nič nenavadnega. Tako v svetu kot pri nas je MRSA stalno prisotna pri 20 odst. zdrave populacije, 60 odst. ljudi je občasni "gostitelj" te bakterije in le 20 odst. je tistih, ki ji nimajo nikoli. Zato v svetu in pri nas obstajajo nacionalni projekti za zmanjšanje okužbe z MRSA. V slovenskih bolnišnicah je ta infekt prisoten v takem odstotku, kot to velja za južno Evropo in Avstrijo - 30 do 40 odst.

Kot rečeno, zdrav, MRSA pozitiven človek, ne kaže bolezenskih znakov. V domačem okolju tako okužbo telo samo brez škode premaga v treh do štirih letih. Drugače pa je, ko se okuži bolan človek, katerega obrambni mehanizem je načet. Pride lahko do poškodbe možganov, jeter, ledvic, kostnega mozga in v končni posledici celo do smrti.

"Tako kot v drugih bolnišnicah v Sloveniji in po svetu smo tudi pri nas vsa leta imeli po nekaj primerov pacientov, ki so bili okuženi z različnimi protibakterijsko odpornimi mikrobi, tudi z MRSA. Ker pa je število tako okuženih bolnikov v zadnjem času poraslo, smo ocenili, da je treba reagirati. Ustanovili smo komisijo za obvladovanje in nadzor bolnišničnih infekcij," pravi dr. Smodej. Kar v 90 odst. se okužba z MRSA prenaša z dotikom, največ z rokami, zato so higienskim ukrepom in dezinfekciji rok namenili še posebno pozornost.

"Sedaj stanje obvladujemo, seveda pa nihče ne more jamčiti, da se tovrstni infekt ne bo spet pojavil," je končal dr. Smodej.

A. BARTEJ

Mile prošnje delavcev ne zaležejo nič

Ne odzove se niti varuh človekovih pravic

PODPRESKA - Obrat lesnoprredelovalne industrije v Podpreski stoji zapuščen. Nikomur, ne delavcem in ne občanom, ki so bili življenjsko odvisni od dohodka iz tega obrata, ne gre v glavo, kdo vse je zakuhal to neprevajljivo kašo.

Po mnenju sindikata Neodvisnost - te dni smo se pogovarjali z njihovim predstavnikom Evelin Merva - je ozadje te tragedije mnogo globlje, kot se je sprva kazalo in ko so lani v začetku aprila protestno stavkali zaradi neizplačanih zaslužkov in nadomestil. Kaže, da je večina odgovornih verjela predlaganim rešitvam najemnika Darka Ukmarja, ki je z zavlačevanjem postopka dosegel razveljavitev stavke, odpustil vse zaposlene in si tako po Pilatovo umil roke.

Tudi sindikat ne more storiti kaj bistvenega za te rečeve. Trenutno na sodišču poteka stečajni postopek, ki ga vodi odvetnik Hinko Jenull. Zaradi nekih objektivnih razlogov pa tudi zaradi tega, ker ni jasno opredeljeno lastništvo najemnika in lastnika obrata, je konec izredno nepredvidljiv. Očitno pa je Ukmar dobro vedel, kako voditi postopek, da so delavci vsaj za zdaj ostali praznih rok, saj po zakonu nimajo nobene pravice, ker so bili odpušteni.

Po besedah sindikalistov pa le obstaja nekaj upanja, ko bo končan stečajni postopek in ko bo delovno sodišče ocenilo, kaj gre temu ali onemu. To pa lahko traja še dolgo. Prošnje za prednost postopka in prošnje varuhu človekovih pravic do sedaj še niso obrodile sadov.

A. KOŠMERL

15. TOPLIŠKI KNJIŽNI SEJEM

DOLENJSKE TOPLICE - Danes, 4. februarja, se je v jedilnici osnovne šole začel že 15. topliški knjižni sejem, ki ga pripravljata tukajšnja osnovna šola in Knjigarna Mladinska knjiga iz Novega mesta. Gosta letošnjega sejma bosta pisatelj Damjan Sinigoi in slikar Marjan Maznik.

SOLIDARNOST ŠE ŽIVI

Za ultrazvok zbrali pol denarja

V akciji novomeškega obrtnega združenja, Združenji podjetnikov Dolenjske in Bele krajine ter novomeškega združenja RK za ultrazvok zbrali skoraj 6,9 milijona tolarjev

GORNJA TEŽKA VODA - V novomeški bolnišnici naredijo na zastareli napravi na leto okrog 3.000 pregledov trebušnih organov. Zato so lani spomladi na obrtnike naslovili prošnjo za pomoč pri zbiranju denarja za nakup novega ultrazvočnega aparata, k sodelovanju pa so povabili še Združenje podjetnikov in obrtnikov Dolenjske in Bele krajine ter novomeško območno združenje Rdečega križa.

"Z akcijo smo začeli spomladi in k sodelovanju povabili tudi trebanjsko in belokranjski zbornici, vendar se nam na žalost niso pridružili," je povedal predsednik novomeške območne obrtne zbornice Ivan Krajnc. Do novembra so zbrali milijon tolarjev, nova naprava pa stane 150.000 DEM, zato so k sodelovanju povabili še Združenje podjetnikov in obrtnikov Dolenjske in Bele krajine in

novomeško območno združenje Rdečega križa. Potem so svoje člane še enkrat pozvali, naj denar namesto za nakup voščilnic in prednovoletnih daril namenijo raje za ultrazvočni aparat. Prispevali so različno velike zneske, od 2.000 tolarjev pa tja do 500.000, ki jih je prispeval lastnik in direktor Termotehnik Jože Papež iz Novega mesta, k akciji pa je pritegnil še svoje kupce in dobavitelje.

ZA-ULTRAZVOK - Obrtniki in podjetniki iz Dolenjske so z novomeškim Rdečim križem v skupni akciji za nakup novega ultrazvoka za novomeško bolnišnico zbrali skoraj 7 milijonov tolarjev; med njimi je največ prispeval lastnik in direktor Termotehnik Jože Papež. Na fotografiji (od leve proti desni): dr. Boštjan Gorjup, vodja oddelka za bolezni prebavil v novomeški bolnišnici, Jože Papež iz Termotehnik in Barbara Ozimek, sekretarka OZRK Novo mesto. (Foto: J. D.)

Več kot 50.000 tolarjev pa je nakazalo 29 darovalcev.

"Do 20. januarja smo skupno zbrali več kot 6 milijonov 896

* Dr. Boštjan Gorjup, ki v novomeški bolnišnici vodi odsek za bolezni prebavil, je povedal, da je bilo direktno v bolnišnico nakazanih še milijon tolarjev. Drugo polovico denarja bo sedaj poskušal zbrati še bolnišnica, ki se bo prizadevala, da bi aparat lahko čim prej nabavili.

tisoč tolarjev, kar predstavlja polovico potrebnega denarja za nakup ultrazvočnega aparata," je povedala sekretarka novomeškega območnega združenja Rdečega križa Barbara Ozimek. 130 darovalcev iz območne obrtne zbornice in združenja podjetnikov je zbralo 62 odst. vsega denarja oz. nekaj več kot 4 milijone 262 tisoč tolarjev, 38 odst. oz. okrog 2 milijona 634 tisoč tolarjev pa so darovali posamezniki in krajevne organizacije Rdečega križa v Sklad za drage medicinske instrumente od leta 1993 dalje. "Z zaključkom te akcije pri Rdečem križu zapiramo Sklad za drage medicinske instrumente in glede na vse večje potrebe po pomoči socialno ogroženim odpiramo Sklad za pomoč pri oskrbi socialno ogroženih družin in posameznikov," je še povedala Ozimekova.

J. DORNIŽ

Spodbujajo tudi samostojno učenje

Direktorica Vesna Dular o delovanju Razvojnoizobraževalnega centra v Novem mestu

NOVO MESTO - V sodobnem svetu je znanje vse pomembnejše, žal pa se pri nas še vedno premalo zavedamo pomena izobraževanja odraslih. Razvojnoizobraževalni center (RIC) v Novem mestu omogoča odraslim pridobivanje izobrazbe. Vse več je tudi programov, ki omogočajo ljudem, da staro znanje nadomeščajo z novim, ga poglobijo ali osvežijo. Stara resnica je, da je odraslega človeka težko učiti, lažje in mogoče pa mu je pripraviti pogoje, da se bo učil sam. Tega se zavedajo tudi v Razvojnoizobraževalnem centru.

"Naš namen je, ljudem ponuditi poleg vsebinsko različnih programov tudi različne poti, po katerih lahko pridejo do določenega znanja oz. izobrazbe, saj naj bi izobraževanje in učenje postalo stalna potreba slehernega posameznika," je razložila direktorica novomeškega Razvojnoizobraževalnega centra Vesna Dular. Zato vsako leto ponudijo kaj novega, zavzemajo pa se tudi, da bi bilo ljudem na voljo več brezplačnega izobraževanja.

V RIC-ovi ponudbi je največ šolskih programov za pridobitev izobrazbe oz. prekvalifikacije, za katere je tudi največje zanimanje. Srednješolske programe obiskuje okrog 600 slušateljev in prav toliko tudi višješolske strokovne programe. Posebno pozornost posvečajo prenovi programov za doklanje osnovne šole. Sem tudi poseben program opismenjanja, namenjen mlajšim odraslim Romom.

Ravno tako kot znanje je potrebno stalno obnavljati in pripravljeni nove programe. Letos so posebno pozornost namenili znanjem s področja poslovanja in stroke malega gospodarstva in izpopolnjevanju ponudbe za samostojno učenje. V ta namen so v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije pripravili središče za samostojno učenje - Edus, ki je k učenju pritegnil predvsem tiste, ki jim delo v skupinah ni blizu. Posameznikom ponuja individualizirano brezplačno učenje ob računalniku s pomočjo sodobnih

lirizirano brezplačno učenje ob računalniku s pomočjo sodobnih

* V RIC-u želijo več sodelovanja z ustanoviteljem - Mestno občino Novo mesto. Smernice, ki si jih je zadal RIC na podlagi rezultatov različnih raziskav, so namreč uresničljive le v skupnem sodelovanju pri načrtovanju in oblikovanju občinskih izobraževalnih politik na področju izobraževanja odraslih.

Ljubljansko pismo

Priliv uradnikov končno vendarle začel usihati

V pisarne le najboljši?

LJUBLJANA - Že odkar imamo Slovenci svojo državo, ugotavljamo, da število uradnikov strmo narašča. Kako tudi ne bi, ko pa se naši ministri kar naprej menjavajo, vsak novi pa pomete s pomočniki prejšnjih in se v svojem kabinetu obda s svojimi ljudmi. Kaže pa, da bo z letošnjim letom v pisarnah le drugače. Prva znamenja sprememb so že tu.

Naraščanje števila zaposlenih v državni upravi se je po dolgih letih končno obrnilo navzdol. Januarja lani je bilo v pisarnah zaposlenih 28.638, decembra lani pa 28.293 uradnikov oziroma se je državni aparat v tem letu zmanjšal za 345 ljudi. Še leto prej se je število zaposlenih povečalo za 537, do 28.101 na 28.638. V letu 1997 je na novo prišlo v državne organe 1851 ljudi, odšlo jih je 1314, od tega 417 v pokoj.

Vzroke za zmanjšanje je mogoče iskati v spremembah pri zaposlovanju, kakršne bodo veljale tudi, ko bo sprejet nov zakon o javnih uslužbencih. Te-

meljno vodilo tega zakona bo dvig kakovosti državne uprave in njena depolitizacija. Načelo enakopravnosti dostopnosti zaposlitve predvideva, da bodo delovna razmerja sklenjena na podlagi javnega natečaja, njihova izbira pa bo temeljila na izkazani boljši strokovnosti. Po načelu politične nevtralnosti naj bi javni uslužbenci pri delu upoštevali javne koristi, ne pa koristi političnih strank, to je opravljali svoje naloge nepristransko. Javnim uslužbencem bo omogočeno napredovanje, ki pa bo odvisno od njihovih delovnih in strokovnih sposobnosti.

Prihodnji zakon naj bi še nekoliko izostril že dobro leto uveljavljene novosti pri zaposlovanju v državni upravi. Že samo dejstvo, da bo poleg zahtevane formalne izobrazbe in delovnih izkušenj treba opraviti tudi strokovni izpit, pove veliko. Pri tem je izrecno določeno, da mora biti načrt zaposlovanja določen ob uveljavitvi državnega in občinskega proračuna oziroma finančnega načrta. In to še ni vse: za vsako zaposlitev za nedoločen čas bo po predlaganih črkah zakona morala dati soglasje kadrovska komisija. Soglasje pa bo dala le takrat, kadar pomanjkanja delavcev ne bo mogoče začasno ali trajno premostiti z notranjimi rezervami.

Kakorkoli že: Evropa trka, kot kaže, tudi na vrata naših državnih in vseh drugih pisarn.

VINKO BLATNIK

Vesna Dular

SEJANJE - Zadnja seja novomeškega občinskega sveta je trajala celih 5 ur. Lahko da so bili temu krivi slaba priprava svetnikov, premalo odločno vodenje, strankarski prepri, nikakor pa ne gre zanemariti še enega vidika. Menda se vrli svetniki pripravljajo, da si bodo izglasovali krajevske sejnine, ki naj bi se z dodatkom za delo v kakšnem odboru približevale vrtoglavi 50 tisočnikom. Potem pa res ne morejo seje končati v dveh urah. Kaj bi pa ljudje rekli! Kdor dolgo seje, obilno žanje.

DREVESA - Za vodnjak na Glavnem trgu Komunale lepo skrbi. Redno ga čistijo, pred vsako zimo pa zaščiti z lesenim oklepom. Huje pa se godi ubogim nezaščitenim drevesom na Glavnem trgu. Prejšnja leta so grozljivo oklestili tista ob rotovžu in nasproti njega, pred kratkim pa sta čez noč padli dve lepi brezi tik ob vodnjaku. Menda naj bi jima bilo treba porezati samo nekaj vej. In so jih res - do korenin. Očitno so na delu drevesni mesarji.

RADAR - Policisti si za merjenje hitrosti z radarjem izbirajo čim bolj skrite kraje. Tako so se zadnjič usidrali na Krkinem parkirišču v Ločni. Po "bojnem" posvetu so Krkini varnostniki sklenili, da to pač ne gre, saj Krkino parkirišče ni javna površina. Škoda, da nima Krka svojih parkirišč še na drugih radarsko priljubljenih točkah.

JELINCIC - Dolenjski obrtniki in podjetniki so se ponovno izkazali in zbrali polovico potrebnega denarja za sodoben ultrazvočni aparat za novomeško bolnišnico. Eni so za ta aparat namenili denar, ki bi ga sicer dali za nove letne čestitke in darila. To pa očitno nekaterim ni všeč. Na novomeško Obrtno zbornico se je razburjen obrnil prvak SNS Zmago Jelincič in vodstvu zagrozil, da bo to spravil v javnost, češ da tako nekaterim odžirajo kruh. Koga je stem mislil, se ne ve: ali tiste, ki služijo s prodajo daril, ali kakšnega od pogrebnih zavodov, ki bi imeli zaradi dobrega medicinskega aparata manj "kšefta".

Ena gospa je rekla da so na pogovoru župnikov z novomeškim županom duhovne gospe zanimalo predvsem materialne stvari.

Suhokranjski drobiž

MIRNA SEJA - Druga seja občinskega sveta občine Žužemberk je po polurni debati o dnevnem redu potekala razmeroma mirno. Svetniki so se zgledovali po poslancih (vsaj kar se denarja tiče), dolgo časa temeljito obravnavali statut (ob tej točki je nastala fotografija novinarke Jožice Dornič, ki prebira Delo, in Drage Vovk iz Radia Sraka ob branju Dolenjskega lista. Seja se je končala z vrsto predlogov in pobudami, npr. o šolanju otroka, ki se bo prvi rodil v letu 2000,

varovanju in zaščiti cerkve sv. Pavla na Vinkovem Vrhu, avto-busnem prevozu otrok in mladine iz Ajdovca v Novo mesto, greznici v Žužemberku idr.

POMOČ ZA LAŠKO - Akciji zbiranja denarja in drugih sredstev se je pridružila tudi KO RK Hinje, ki je zbrala preko 2600 kg krompirja, jabolk, zita, moke, čebule in denarnih sredstev. Predsednica KO RK Hinje Marija Pečjak se v imenu odbora zahvaljuje vsem darovalcem, posebej pa še osnovni šoli Prevoles, ki je pomagala pri organizaciji zbiranja.

PROSLAVA - Ob kulturnem prazniku bo v petek, 5. februarja, ob 18. uri v osnovni šoli Žužemberk osrednja kulturna prireditel. Vljudno vabljeni!

S. M.

TOPLIŠKA AMBULANTA IN LEKARNA V NOVIH PROSTORIH

DOLENSKE TOPLICE - V torek, 2. februarja, so v Dolenjskih Toplicah odprli prenovljene prostore splošne ambulante in lekarne na Sokolskem trgu 8, ki sta doslej delovali v neprimernih prostorih na drugih lokacijah. K ureditvi novih prostorov je veliko prispevala družba Krka Zdravilišča. Kot pravijo v novomeškem zdravstvenem domu, tudi ti prostori niso idealni in jih jemljejo bolj kot začasne, za take, kot si jih zaslužijo prebivalci, pa naj bi sčasoma poskrbelo nova občina Dolenjske Toplice.

PREDAVANJA ZA REJCE KRAV

NOVO MESTO - Kmetijska svetovalna služba iz občin Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Mirna Peč, Dolenjske Toplice in Žužemberk vabi rejce krav na strokovna predavanja, ki bodo v četrtek, 11. februarja, ob 10. uri v prostorih Kmetijske šole Grm v Sevnem pod Trško gorjo. O somatskih celicah bo predaval mag. Janez Koprivnikar, o prehrani poznorejših presušnih krav dr. Marija Rajčević, o pomenu vitaminov in mineralov v prehrani krav molznic inž. Marija Hlebec-Longar in o pogojih za odkup mleka Tone Jakljevič.

POVABILO MUZEJA ZA KULTURNI PRAZNIK

NOVO MESTO - Dolenjski muzej vabi v počastitev kulturnega praznika v ponedeljek, 8. februarja, od 9. do 13. ure na ogled stalnih muzejskih zbirk in razstav Novo mesto na razglednicah 1897 - 1950 in 100 let Leona Štuklja. Ob 10. uri bo po razstavi Novo mesto na razglednicah vodila avtorica razstave Majda Pungerčar, ob 11. uri pa po razstavi 100 let Leona Štuklja avtor Zdenko Picelj. Tega dne bo vstop v muzej prost.

KULTURNO-ZABAVNI VEČER NA OTOČCU

OTOČEC - V počastitev kulturnega praznika priredijo v restavraciji Tango na Otočcu v soboto, 6. februarja, kulturno-zabavni večer. Nastopil bo moški pevski zbor z Otočca, za ples pa bo igral ansambel Objem.

GOSTOVAL BO DJ BOOB

NOVO MESTO - Društvo novomeških študentov vabi v petek, 5. februarja, ob 21. uri na DJ večer v klubu pod kavarno. Zavalal bo DJ Boob. Vabljeni ljubitelji rapa, funka in hip hopa!

DRUGA SEJA OS V ŽUŽEMBERKU

Kaj bo z dolgovi krajevnih skupnosti?

Ne ve se še, kolikšni so dolgovi bivših KS - Sprejet odlok o začasnem financiranju

ŽUŽEMBERK - Prejšnji petek se je drugič sestal žužemberški občinski svet. Do prvega zapleta je prišlo že ob sprejemanju dnevnega reda, kjer je imela Nežka Prime iz SKD pripombo, ker člani sveta niso dobili gradiva za točko, kjer naj bi sprejeli soglasje o prodaji občinskih zemljišč v novomeški občini, kasneje pa je na dnevni red predlagala še točko o povračilu stroškov za volitve in o financiranju političnih strank. Čeprav so nekateri svetniki menili, da bi tudi o tej točki morali poprej prejeti gradivo, so bili preglasovani, zato so kasneje tudi to obravnavali na razširjenem dnevnem redu.

Največ časa so porabili za pregled in obravnavo osnutka statuta občine. Sprejeli so odlok o začasnem financiranju javne porabe v občini in odlok o začasnem organizaciji občinske uprave. Z nastankom občine so bili delavci nekdanjih krajevnih skupnosti Hinje, Dvor in Žužemberk preneseni na občino, vendar to še ne pomeni, da bodo tudi kasneje zaposleni v občinski upravi, saj bodo zaposlovali glede na sistematizacijo delovnih mest. Župan Franc Škufca namerava v občinski upravi zaposliti štiri ljudi. Na vprašanje Nežke Prime, ali ne bo to prevelik strošek za občino, pa je odvrnil, da če bodo delavci aktivni, bodo sami sebe zaslužili. Sprejeli so sklep, da žužemberška občina soglasja s tem, da novomeška občina proda nekatera svoja

V Škocjanu o županovi plači v prejšnjem mandatu

O zadržanem sklepu

ŠKOCJAN - Prejšnji teden so imeli sejo tudi škocjanski občinski svetniki. Zatikati pa se je začelo že pri potrjevanju zapisnika 42. redne in 8. izredne seje 17. novembra lani, katere sklep (glede izplačevanja županove stimulacije) je župan Janez Povšič takrat zadržal.

Sklenili so, naj o njegovem izplačevanju presodi računsko sodišče. Jože Kocjan (LDS) je menil, da je bila ta seja nezakonita, ker na njej ni bil prisoten župan, in to v predvolilnem času na koncu mandata, očitno z namenom, da bi ga deskreditirali. Roman Čelesnik (DeS-US) je ob tem spomnil na besede predsednice prejšnjega občinskega sveta Marije Halas (SKD) s prve seje tega sveta, kjer je članom novega sveta zaželela veliko modrosti in medsebojnega spoštovanja, zato je pozval svetnike, naj ne podrejo vseh mostov za sabo. Župan Janez Povšič je na to dejal, da se ne boji računskega sodišča, ker si ni po svoje obračunal plače, ampak po zakonu, zato je omenjeni sklep tudi zadržal. S 7 glasovi za in 5 proti so svetniki na koncu odločili, da bodo o županovi stimulaciji ponovno razpravljali na naslednji seji.

Potem so sprejeli okvirni plan dela sveta za letošnje leto, imenovali komisijo za statut in poslovnik ter za predstavnika občine Škocjan v svetovni upravne enote v Novem mestu in Sevnici imenovali župana Janca Povšiča. Imenovali so tudi nadzorni odbor, v katerega so imenovali: Bojana Jeraka, Danico Peterlin, Jožeta Rozmana, Marijo Zlogar in Katičo Zupet.

Predstavniki novomeške Komunale so svetnikom predstavili osnutek plana za letošnje leto, ki so ga kasneje tudi sprejeli. Direktor Komunale Marjan Kelvišar jih je opozoril, da ministrstvo zadnja leta daje prednost pri financiranju gradnje kanalizacije in čistilnih naprav in ne vodovodov. Povečal je še, da imajo v Škocjanu pri pripravi dokumentacije za gradnjo kanalizacije težave s pridobivanjem soglasij.

J. DORNIŽ

• Obravnavali in podprli so tudi predlog za postavitev spominskega obeležja dr. Ignacij Knobleharju. Arhitekt dr. Leon Debeve pa je pri tem nakazal tudi rešitve za širši prostor oz. jedro Škocjana.

OBČINSKI UPRAVI NE ZAUPAJO

Opozicija protestno zapustila sejo

Ker v nadzorni odbor ni bil izvoljen Marjan Dvornik, je opozicija odšla

ŠENTJERNEJ - 2. seja šentjernejskega občinskega sveta je trajala več kot 5 ur, čeprav le za 11 svetnikov: svetniki SDS Albert Pavlič, Stanislav Bunšek in SKD Jože Simončič, dr. Slavka Žibert - Vizec, Ivanka Hosta ter svetnik Gospodarske liste občine Šentjernej Jože Bevc so namreč sejo protestno zapustili že prej, potem ko v nadzorni odbor ni bil izvoljen tudi Marjan Dvornik, ki so ga predlagali v SKD.

Obravnavali so tudi poročilo o pripravi zazidalnega načrta za novo sejmšče, ki ga bodo uredili v opuščnem peskokopu, in o ureditvenem načrtu, s katerim bodo prostor pri vrtcu in šoli rezervirali za njuno morebitno širjenje. Beseda je nanesla tudi na javna naročila in svetniki SDS in SKD so menili, da bi moral o izboru ponudnikov odločiti občinski svet. Čeprav jim je župan Franc Hudoklin pojasnil, da to opravlja posebna komisija, ki jo imenuje on, po vnaprejšnjem določilih merilih, ki jih zahteva zakon o javnih naročilih, so nekateri svetniki še naprej vztrajali, da bi o tem moral odločiti svet. Župana je toliko bolj zbadlo, ko mu je Albert Pavlič navrgel, da se v gostilnah in na piknikih govori, da sta bila v prejšnjem mandatu vedno izbrana le Topos in Vias. To je odločno zanimal, potem pa predlagal, da v komisijo imenuje tudi enega od svetnikov, ki pa se bo moral obvezno udeleževati odpiranja ponudb. Jože Simončič (SKD), ki se je na začetku tudi zavzemal, da bi morale biti pogodbe pred podpisom na vpogled tudi svetnikom, je kasneje mnenje spremenil in dejal, da je zakonski postopek tu jasen in da bi moral na pravilnim izvajanjem teh postopkov bdeti nadzorni odbor.

In ravno pri volitvah članov nadzornega odbora - sveta se je do konca zapletlo. Za 5-članski nad-

zorni odbor so stranke predlagale 7 kandidatov. Že pred volitvami pa je Jože Simončič (SKD) opozoril svetnike, da bi bilo prav, ko bi tudi opozicija imela v nadzornem odboru svojega člana, in za primer navedel nadzorni odbor v novomeški občini. In čeprav je dejal, da s tem ne želijo groziti,

ŠENTJERNEJSKI PODŽUPAN - Na drugi seji šentjernejskega občinskega sveta je bila za podžupana imenovan Ognjeslav Prah (ZLSD), predmetni učitelj iz Šentjerneja.

ŽUPAN IN ŽUPNIKI - Novomeški župan dr. Tone Starc se je prejšnjo sredo srečal s predstavniki verskih skupnosti iz novomeške občine. V glavnem je beseda tekla o reševanju denacionalizacijskih zahtevkov posameznih župnijskih uradov in urejanju drugih lastniških zadev, novomeški prošt Jožef Lap pa je dal pobudo, naj mesto in občina prestopita v leto 2000 z nekim vidnim in za vse sprejemljivim pomnikom. (Foto: A. B.)

ARHEOLOŠKO PREDAVANJE

NOVO MESTO - Društvo novomeških študentov vabi v soboto, 6. februarja, ob 19.30 na arheološko predavanje o Antikaliji in Anatoliji. Predavanje bo v galeriji Luna, ob diapozitivih pa bo predaval Uroš Bavec.

Občinski svet ni pevski zbor

Idile je konec, še preden bi se lahko začela

NOVO MESTO - Po drugi seji novomeškega občinskega sveta se ve, kje kdo je in kaj kdo je. Na eni strani na volitvah za svetnike in za župana zmagovala koalicija, na drugi trdno povezana opozicija, vmes pa globok prepad. (Tisti svetniki, ki ne pripadajo političnim strankam, so tu izvezi.) Ta prepad je zazijal pri volitvah podžupanov.

Županov predlog za štiri podžupane je v vrstah opozicije (SDS in SKD) izzval burne reakcije in ostro nasprotovanje. Za podžupane je župan dr. Tone Starc predlagal: dva iz vrst svoje stranke (LDS) - Borisa Dularja in Adolfa Zupana, Martino Vrhovnik (SLS), ki naj bi to dolžnost opravljal poklicno in v odsotnosti ali ob predčasnem prenehanju mandata sedanjemu županu opravljal funkcijo župana, ter Marjana Somraka (ZLSD).

Menda je bil tak predlog celo mirno sprejet na dogovoru pri županu, ki se ga je udeležil tudi predsednik novomeške SKD Lojze Turk, ne pa predsednik SDS Miloš Dular, ki je na seji sprožil ostro zavračanje, češ da niso sporna imena, ampak strankarska razdelitev podžupanskih mest. Eden od svetnikov SKD je retorično vprašal, če LDS tako malo zaupa svojemu županu, da ga morata nadzorovati še dve iz iste stranke. Svetnik SDS je predlagal, naj bi ob teh štirih izvolili še dva podžupana iz vrst opozicijskih strank. Spet drugi je bil užaljen, češ da to pomeni, da ima prave strokovnjake samo pozici-

ja, na drugi strani pa so sami bedaki. In tako naprej v tem slogu, ki je dosegel dno v gostilniško prepirljivem očitjanju o razočaranju nad županom in nad delitvijo na "mi" in "vi".

Volitve so pokazale sedanje razmerje moči v svetu in vsi predlagani kandidati opozicijskih strank za delovna telesa občinskega sveta umaknili svoje kandidature, prav tako je prof. dr. Miha Japelj, svetnik z liste Društva Novo mesto, izjavil, da noče sodelovati v nobeni komisiji, češ da ima za to premalo kvalifikacij. Zato so to točko dnevnega reda umaknili in predstavili na naslednjo sejo sveta.

Večinska stran v občinskem svetu je takoj na začetku vzela vajeti v svoje roke in pokazala, kdo bo v občini "fural". Si to pač lahko privoščijo. Če je to modro in produktivno, se bo pa že še pokazalo. Res ima po novem župan izvršilno oblast, te pa običajno vladajoča koalicija ne deli z opozicijo. Zato v Dmrovškovi vladni ni podpredsednik Janša. Ker pa so stvari na občinski ravni lahko velike manj stroge in pravovorne, ne bi bilo prav nič bogokletno, če bi bil eden od podžupanov iz vrst opozicije. Verjetno bi bilo zato delovanje občinskega sveta, če ne že bolj učinkovito, vsaj bolj umirjeno. Ker ni tako, pa to tudi ne pomeni konca demokracije in uvedbe diktature.

A. BARTELJ

NAJSTAREJŠE DRUŠTVO V SLOVENIJI

Jubilejni gasilski občni zbor

Gasilsko društvo Metlika, ki je najstarejše v Sloveniji, je imelo 130. redni letni občni zbor - Priprave na proslavo že tečejo - Zahvala Francu Kropetu za humano pomoč

METLIKA - S 130. rednim letnim občnim zborom svojega Gasilskega društva so metliški gasilci preteklo soboto tudi uradno pričeli s prazničnim letom ob visokem jubileju. Letos mineva 130 let, odkar je bila v Metliki ustanovljena prva požarna bramba na Slovenskem, in 30 let od odprtja Slovenskega gasilskega muzeja v Metliki, zato je jubilej metliških gasilcev hkrati jubilej slovenskega gasilstva.

V Metliki bodo 27. junija pripravili proslavo ob častitljivem gasilskem jubileju. Nanjo se pripravljajo že nekaj časa, saj so, kolikor je bilo v njihovi moči, gasilci že sami uredili gasilski dom. Kljub trudu gasilcev, občine in ministrstva za obrambo pa jim do proslave ne bo uspelo nadzidati doma, gotovo tudi zaradi pogostih menjav na ministrstvu. Do praznovanja pa nameravajo opraviti v domu najnujnejša obnovitvena dela, ki naj bi veljala 7,5 milijona tolarjev, in kupiti intervencijsko vozilo za reševanje ponesrečencev v prometnih nesrečah. Častni član društva prof. Jože Dular pripravlja knjižico o delu društva v zadnjih desetih letih, s katero bo dopolnil dosedanje publikacije. Ob praznovanju bodo razvili nov

• V preteklem letu so metliški gasilci pogasili 10 požarov na stanovanjskih objektih in gospodarskih poslopih, od tega dva na Hrvaškem. Šestkrat so gasili avtomobile ali pomagali pri prometnih nesrečah ter posredovali pri 13 požarih v naravi. Pomagali so tudi na območju Brezovice, kjer se ni določena državna meja, tako da niso natančno vedeli, ali gasijo v Sloveniji ali na Hrvaškem. Tudi to je dokaz, kot sta dejala predstavnika gasilcev iz Jurovskega Broda in Kamanja onkraj Kolpe, da ob požaru za gasilce ni pomembna nikakršna meja.

KONCERT MESTNE GODBE METLIKA

METLIKA - Tukajšnja mestna godba, ki prihodnje leto praznuje 150-letnico obstoja, bo imela v soboto, 6. februarja, ob 20. uri v kulturnem domu Metlika tradicionalni celovečerni zimski koncert pod taktirko Rafka Ogulina.

OBČNI ZBOR REJCEV DROBNICE

METLIKA - Društvo rejcev drobnice Bele krajine vabi člane in vse rejce ter ljubitelje drobnice, ki se želijo včlaniti v društvo, na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, 7. februarja, ob 9. uri v metliški Vinski kleti.

PESNIŠKI PRVENEC IN RAZSTAVA

METLIKA - V petek, 5. februarja, bo ob 18. uri v Ganglovm razstavišču v metliškem gradu predstavitev pesniškega prvenca Ivane Zavšek Svagula "Pesmi življenjske resnice" in otvoritev razstave skupine Mavrična okari na iz Celja. V kulturnem programu bodo sodelovali recitatorka Vesna Zist, kitarist Marjan Hlastan in oktet Petrol.

MARIJINIH DVAINDEVETDESET - Aktivistke OO RK iz Vinice starostnice iz svojega okoliša rade razveselijo z darilcem in prijazno besedo. Prejšnji teden so se oglasile pri Mariji Kunič na Hrastu pri Vinici, ki je praznovala dvaindevetdeset let. Na sliki: Marijin zet Stefan Pakar, Anka Frankovič, Fanička Špehar, Marija, Marica Hudelja in Marica Špehar. (Foto: T. J.)

prapor, katerega boter bo častni konzul v Južnem Ontariu Jože Slobodnik, ki mu bodo na slovesnosti skupaj s Francem Kropetom podelili listino o imenovanju za častna člana društva.

Franc Kropet, Mariborčan, ki je leta 1957 odšel v Nemčijo, kjer je uspešen podjetnik, je namreč velik prijatelj gasilcev. 50 let je član PGD Maribor-mesto in ko je prihajal na obiske v Slovenijo, je opazil, da gasilci zaradi pomanjkanja denarja težko pridejo do opreme. Tako jim je pred devetimi leti pričel pomagati in jih do danes že

šestnajstkrat obdaril: z lestvami, orodnimi vozovi, kombiniranimi vozili ali kombiji. Poveljnik GD Metlika Pavel Lipej se je ob sodelovanju s PGD Radvanje pri Mariboru spoznal tudi s Kropetom, ki je obljubil, da bo ob jubileju Metličanom podaril gasilske avtomobilске lestve. Kako zelo jih potrebujejo za gašenje požarov v višjih nadstropjih, pa pove že to, da takšnih lestev v Beli krajini nima še nihče, najbližje pa so v Novem mestu. Kropet je lestve, tako kot tudi ostalo podarjeno gasilsko opremo, kupil v Nemčiji od tamkajšnjih gasilcev, vendar so brezhibne in bodo našim gasilcem služile še dolga leta. M. BEZEK-JAKŠE

PREDAVANJE ZA KMEČKE ŽENE

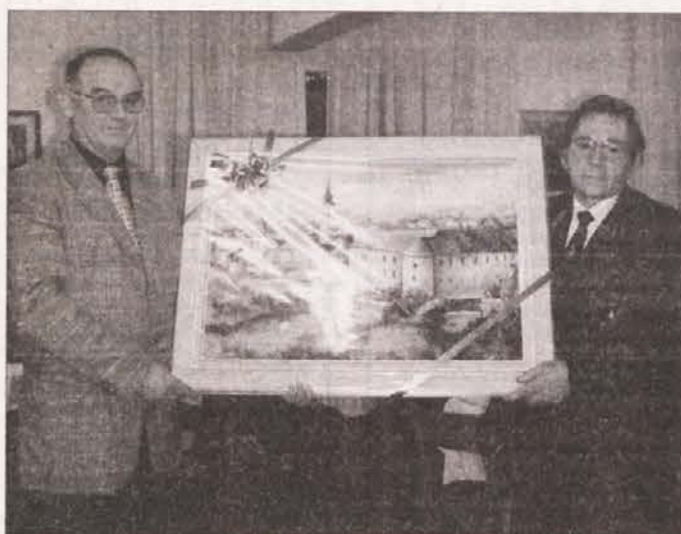
DRAGATUŠ, ČRNOMELJ - Društvo kmečkih žena Dragatuš vabi v torek, 9. februarja, ob 19. uri v dragatuško osnovno šolo na predavanje o prvi pomoči v nesrečah. Predavala bo medicinska sestra Minka Dichelberger. Društvo kmečkih žena Adlešiči pa vabi istega dne ob 18.30 v prostore Kmetijske zadruge Črnomelj na predavanje o varčevanju v gospodinjstvu. Predavala bo Helena Mrzlihar.

O PITANJU GOVEDI

ČRNOMELJ - V sredo, 10. februarja, bo ob 10. uri v sejni sobi občine Črnomelj specialist za živinorejo Anton Darović predaval o pitanju govedi, poslušalce pa bodo seznanili tudi z ocenjevanjem klavnih polovic.

PROSLAVA OB KULTURNEM PRAZNIKU

SEMIČ - V nedeljo, 7. februarja, bo ob 18. uri v kulturnem domu v Semiču v počastitev slovenskega kulturnega praznika proslava, ki jo pripravljajo učitelji in učenci tukajšnje osnovne šole. Nastopila bo tudi ženski pevski zbor Semič in moški pevski zbor sv. Stefan.

ZAHVALA DONATORJU - Na 130. občnem zboru metliških gasilcev so podelili priznanja in zahvale za dolgoletno delo, pohvale za pomoč pri delu društvu, priznanja veteranom ter sprejeli nove člane. Predsednik GD Metlika Stane Bajuk pa je Francu Kropetu (na desni) ob njegovem skorajšnjem 65. rojstnem dnevu ter v zahvalo za njegovo humano pomoč metliškim gasilcem izročil sliko Metlike. Kropet je ob tem dejal, da je prepričan, da bo gasilska lestev prišla v prave roke, podarja pa jo iz srca. (Foto: M. B.-J.)

O "NAŠIH KORENINAH" - Pretekli teden sta bili dve predstavitvi knjige "Naše korenine" upokojenega novinarja Dolenjskega lista Toneta Jakšeta. V metliški knjižnici (na fotografiji) sta o knjigi govorila prof. Jože Dular in avtor, ki ga je predstavil Matjaž Rus, odlomke pa je prebral Sašo Bezek. V novomeški knjižnici pa sta knjigo in avtorja predstavila Jadranka Matič in Milan Markelj, odlomke sta prebrala Lidija Murn in Sašo Bezek, na citre pa je igral Darko Duh. (Foto: Tina Jakšec)

Črnomaljecem zmanjkuje potrpljenja

V Črnomlju so vse bolj nezadovoljni s po njihovem mnenju prepočasnim odpravljanjem vzrokov onesnaževanja zraka v obratu IMP Livarja - Znova predlog za ekološko grajo

ČRNOMELJ - Ob lanskem črnomaljskem občinskem prazniku je IMP Livar iz Ivančne Gorice prejel za onesnaževanje, ki ga je povzročal njegov obrat v Črnomlju, občinsko ekološko grajo, imenovano kopina. Ekološko grajo je takrat predlagala stranka SDS, ki je dala letos znova pobudo, da kopino podelijo IMP Livarju.

SDS svoj predlog utemeljuje s tem, da podjetje še vedno ni odpravilo vzrokov za onesnaževanje okolja, zaradi česar ljudje že občutijo posledice pri svojem zdravju, povzročena pa je tudi materialna škoda. Poleg tega je Pavel Zajc iz SDS na prvi seji občinskega sveta dal tudi svetniško pobudo, v kateri predlaga županu Andreju Fabjanu, naj pridobi podatke, ali je takšno ravnanje IMP Livarja zakonito, občinskemu svetu pa je priporočil sprejem sklepa o varstvu prizadetih občanov.

Direktor IMP Livarja Stane Osterman je pojasnil, da so lani

izdelali tehnično dokumentacijo in pridobili gradbeno dovoljenje za sanacijo odpadštev kupnih peči, medtem ko so filter z opremo kupili že leta 1997. Decembra lani so jim na Ekološko-razvojnem skladu RS ugodno rešili tudi vlogo za dodelitev posojila za postavitev filtra na kupnih pečeh v Črnomlju. Z delom naj bi pričeli takoj, ko bodo uredili vse potrebno za črpanje posojila, končali pa najpozneje

je do konca julija. Lani spomladi so v čistilnici in brusilnici odlitkov dotrajane mokre filtre nadomestili s suhim vrečastimi. Sedaj pa čakajo na gradbeno dovoljenje za deponiranje neuporabnih livarskih peskov.

Osterman v zaključku odgovorja pravi, da jih v podjetju veseli, da ima črnomaljski občinski svet razumevanje za njihove težave pri odpravljanju onesnaževanja zraka. Ko je pisal odgovor, gotovo še ni vedel, da Črnomaljecem zmanjkuje potrpljenja ter da SDS predlaga, naj IMP Livarju znova podelijo ekološko grajo. M. B.-J.

Duhove sta burila dva podžupana

Kljub temu da so imeli v opoziciji pomisleke glede imenovanja dveh podžupanov, je večina potrdila Janeza Moverni in Antona Malenška - Strokovnost ali politika?

SEMIČ - Na zadnji seji semiškega občinskega sveta, ki se je končala v rekordnem času pol ure, si je župan Janko Bukovec zaželel, da bi bili svetniki bolj korajžni in glasni. Želja se mu je izpolnila že na drugi seji, ki je bila pred tednom dni. Precej časa so se svetniki zadržali pri volitvah in imenovanjih, zlasti še, ko je šlo za imenovanje dveh podžupanov.

Jože Mihelčič je menil, da najbrž noben predlog za člane odbora in komisij ni povsem sprejemljiv, vendar je to po njegovem odraz razmerij v občinskem svetu. Povedal je, da v LDS niso zadovoljni z zasedbo v odborih, ker so pričakovali večjo zastopanost svoje stranke. Da pa bi občina normalno delala, so bili pripravljeni sprejeti vse predloge razen za podžupana, ker sta po njihovem dva preveč. Poudaril je, da jim je vseeno, kdo je podžupan, in če bi bil na listi samo eden, bi ga podprli. Ker pa sta dva, niso bili pripravljeni glasovati za nobenega. Poleg tega je bilo slišati pomisle-

ke glede stroškov. Tudi Alojza Vidmarja iz DeSUS je zanimalo, ali se bo delo res tako povečalo, da potrebujejo dva podžupana. Če pa župan meni, da sta potrebna, naj bi po njegovem predlogu najprej izvolili enega, šele čez nekaj časa še drugega.

Sergej Čas iz SNS pa je razočaran, ker je stranka dala tri predloge za člane komisij in odborov, a se je le on znašel v svetu za preventivno vzmogjo v cestnem prometu. "Vem, da gre za strokovne komisije, kjer ni prostora za politiko, zato vztrajam, da sem član odbora za družbene dejavnosti. V nasprotnem bom menil, da gre za

NITKOVI IN POLSKA STRAŠILA V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - Polska strašila, novi udarni bend dolenjskega undergrounda (podzemlja), bo v soboto, 6. februarja, ob 22. uri nastopil v črnomaljskem mladinskem kulturnem klubu. Pridite, poslušajte in slišite boste, kako ta skupina združuje elemente industrijskega noisa, punka, deatha, trasha, speed metala v nova sarkastična, ironična in subverzivna glasbena sporočila. Skupina postreže tudi z aforizmi, citati in teatralnim performansom. Kot glavna privlačnost večera pa bo ob 22. uri nastopila bosanska skupina Nitkovi, trio, ki prvič nastopa v Sloveniji. Odkljuje ga dinamičen nastop, ki temelji na čvrstini klasičnih hard core obrazcev, podkrepjenih z (družbenimi) kritičnimi besedili, v katerih se zrcalijo sence vojne vihre, ki jim je odpihnila pravico do igrive mladosti.

Sprehod po Metliki

GAŠENJE - Čeprav je metliško Gasilsko društvo najstarejše v Sloveniji, se še najdejo takšni, ki jim je za spoštljiv odnos do njega kaj malo mar. Tako so lani metliški gasilci dobili obvestilo, da pri Trnovcu gori gozd. Seveda so odhiteli gasiti, a o ognjenih jezikih, ki naj bi oblizovali gozd, ni bilo ne duha ne sluha. Od vsega ognjenega so našli le kup trave in drugih odpadkov na njivi, kjer je prej rasel krompir. Tisti, ki je lažno alarmiral, ima prav tako krompir, če ga niso dobili.

VODOVOD - Metliški župan Slavko Dragovan je belokranjskima županskima kolegoma Andreju Fabjanu in Janku Bukovcu predlagal, da bi začeli graditi regionalni vodovod od Metlike proti Gradcu in Semiču. Svojo zamisel je utemeljil s tem, da bi bil potem vodovod zagotovito zgrajen tudi drugod po Beli krajini. Predlog sploh ni slab, če ga človek pogleda z metliške strani. Menda pa župana ostalih dveh občin nad njim nista bila ravno navdušena.

Črnomaljski drobir

KAŽIPOT - Prebivalci Pustega Gradca so si kar nekaj let prizadevali, da njihov kraj tudi v zemljiški knjigi in geodetski upravi poimenujejo s po njihovem mnenju pravim imenom, torej kot Pusti Gradec in ne kot Pusti Gradac. In čeprav jim je konec lanskega leta končno uspelo dobiti bitko, bo za dobljeno vojno očitno potrebnih še nekaj bojev. Eden od njih bo, da tudi na kažiputih vas pravilno poimenujejo. Ob cesti Črnomelj-Vinica namreč še vedno stoji kažipot, na katerem je razločno zapisano Pusti Gradac (na fotografiji).

1 Pusti Gradac

V ILEGALI - Vse kaže, da s kažipoti ob cesti, ki vodi iz Črnomlja proti Vinici, res ni prave sreče. Medtem ko so eni napačni, pa jih druge sploh ni. Prebivalci Sel in Goleka pri Dragatušu se počutijo kot med vojno. Še vedno so v ilegali. Če precej časa namreč mledujejo, da bi pri odcepu v obe vasi namestili tabli, da bi obiskovalce, ki jim belokranjske ceste niso ravno najbolj nane, pravilno usmerili. Za zdaj je bilo vse zaman. Če pa bi sami na kol nabili planke in nanjo napisali imeni obeh vasi, bi se najbrž hitro našla delovna moč, ki bi jo izruvala.

DOBRATE - Domačija Rastresenovih iz Jankovičev je preteklo soboto vabila na razstavo vina, kruha in peciva. Ko so to prebrali, so se številni dobro razpoloženi obiskovalci organizirali kar sami: s seboj so prinesli še klobase. Tako se je zgodilo, da je bilo skoraj več mesa kot kruha. Ko bo pri Rastresenovih razstava mesnih dobrot, zagotovo ne bo zmanjkalo kruha...

USLIŠANJE - Svetnik Jani Stepan je na prvi seji občinskega sveta v novem mandatu predlagal, naj bi svet zasedal ob torkih ali četrtek. Uslišano! Druga seja sveta je bila v ponedeljek.

Semiške tropine

PODPORA - Ko je semiški župan Janko Bukovec v Semiških tropinah prebral, da so ga Romi potem, ko so videli, kako dobro mu gre izpod nog ciganska polka, sprejeli za častnega člana, je bil njegov komentar kratek: "Jaz sem imel že prej pri Romih 88-odstotno podporo". Tolikšen je bila namreč njegov volilni rezultat.

TAKSA - Dva dni potem, ko je predsednica Turističnega društva Semič Sonja Križan postala članica izvršnega odbora Turistične zveze Slovenije, so semiški svetniki sprejeli sklep, da odslej vsa turistična taksa ostane v občini. Prej je namreč veljalo, da so jo del poslali na republiko. Ni kaj, v Semiču se zares hitro učijo.

GLAS NARAVE - Mraz, ki je ponovno močnejše pritisnil prejšnji teden, je povzročil, da so nekateri pločniki v Kočevju postali zelo nevarni. K sreči jih je bila večina očiščena ali dobro shojena, vendar pa je bila prav zato drsnica na poti vzdolž Ljubljanske ceste od policijske postaje mimo pošte do občinske stavbe na nasprotni strani ceste, še posebno po torkovem rahlem sneženju za pešce še toliko večje presenečenje. Ker je bil na nasprotni strani ceste pločnik skoraj normalno prehodan, se je zdelo, kot da želi "narava" reči: V velikem loku se izogibajte policijske postaje, ne pišite pisem in ne obveščajte nikogar, pa tudi obiskov občinski upravi in upravnici enoti ne delajte, še posebno pa ne davkarji in sodišče, ki domujejo v skupni stavbi občine; naredite le toliko, kot je resnično samo nujno potrebno!

SPET NA SVOJEM MESTU - Kljub obljubi kiparju Stanetu Jarmu, da bo postavitev razstavljenih del v restavraciji hotela Valentin ostala ves čas trajanja razstave takšna, kot je bila ob otvoritvi, so njegove kipe že naslednji dan prestavili. Razlog za to naj bi bil, da so imeli tako veliko število gostov, da jim je za postavitev miz za vse zamenjalo prostora. Domačega umetnika, ki je že ob postavitvi razstave spričo zasedenosti dela restavracije zaradi v njem organizirane prodaje oblačil pristal na odmak od prvotno dogovorjenega, da bo imel za postavitev razstave na voljo oba dela, je to sila razjezilo. Upavičeno užaljen jim je dejal, da z njimi ne bo več sodeloval. Že naslednji dan je bila razstava spet na svojem mestu!

Ribniški zobotrebci

TELEKOMOVO DARILO - Predsednik pred nedavnem v Ribnici ustanovljenega Lions kluba Hubert Kosler je sicer tudi direktor v Ribnici delujočega podjetja Ristro. Zanj vedno poudarja, da je svetovljan, ki pa bi bil brez telefona "mrzel". O tem menda pričajo tudi za 180 tisoč dolarjev visoki računi, ki jih plačuje za telefon. Da je v tem nedvomno nekaj resnice, pričča ura, ki jo je prejel od Telekomu kot zahvalo, ker se tako pridno poslužuje njihovih uslug. Ob obrazložitvi, priloženi darilo, da vedo, kako pomemben mu je čas, naj bi ga glasovi različnih ptičev, ki se oglašajo vsako uro, na to seveda še naprej opozarjali!

BO TOKRAT USPELO? - V torek bo v gostišču Mihelič v Ribnici potekala 37. seja odbora državnega zbora RS za gospodarstvo. Gre za ponovno sklicano sejo, za katero je predsednik odbora dr. Jože Zagožen vztrajal, da se ne odvije v prostorih državnega zbora, kot so predlagali nekateri člani odbora, ki so zaradi domnevne časovne stiske zaradi preobremenjenosti z obveznostmi v državnem zboru povzročili, da je dr. Zagožen sejo prestavil za nedoločen čas. Sedaj je ta čas določen in v Ribnici, kjer so bili zaradi odpovedi prvič sklicane seje zelo razočarani, sedaj upajo, da se članom odbora po tisočih kilometrih, ki so jih opravili službeno ali v lastno zadovoljstvo, samo 46 kilometrov iz Ljubljane do Ribnice ne bo zdelo predolga pot, ki bi jim vzela preveč časa.

Kostelski rižni

DANES OTVORITEV - Turistično športno društvo Kostel vabi danes, 4. februarja, ob 17. uri, na otvoritev likovne razstave del Jožeta Lisca z naslovom "Umetnostno varjenje". Kulturni program ob otvoritvi bodo izvedli učenci osnovne šole Fara. Jože Lisac, ki živi v Kočevju, sicer pa je po rodu Kostelec, se izraža predvsem v tehniki varjenja, pričemer se poslužuje predvsem železa. Doslej je imel že štiri razstave, je tudi uspešen humorist in nastopa na prireditvah in na radiu.

JUTRI TENIS - Turnir v namiznem tenisu se bo začel v petek, 5. februarja, ob 17. uri v dvorani osnovne šole v Fari. Organizira ga turistično športno društvo Kostel. Startnina je 1000 tolarjev. Zmagovalec bo dobil denarno nagrado, prvi trije pa medalje.

PRODAJAJO GRAJSKI HRAM - Mercator-Kmetijsko gospodarstvo Kočevje prodaja gostišče Grajski hram pod kostelskim gradom.

KOSTEL JE STARA OBČINA - Vsak tretji prebivalec občine Kostel je star nad 65 let. Vprašanje je, če Kostel ni dobil občine prepozno, saj je število prebivalcev od nekdanjih preko 2000 padlo na dobrih 700.

Koalicija dokazala svojo (pre)moč

Janez Černač postal kočevski podžupan

KOČEVJE - 24-članski kočevski občinski svet se je v ponedeljek sestal na svoji drugi redni seji. Po hitrem postopku naj bi sprejeli spremembe in dopolnitve statuta, vendar je predlagatelj za dosego za to potrebne dvotretjinske večine zmanjkal en glas, so pa zato s samo enim glasom več za izmed 23 prisotnih svetnikov za podžupana izvolili mag. Janeza Černača.

Da bo izid glasovanja za podžupana, ki je bil v odsotnosti poslanke iz vrst Zelenih dokaz številčne premoči koalicije ZLSD in LDS, tesen, je napovedovala že razprava. Alenka Gabrič (SDS) je namreč predlagala, da bi se predlagana sprememba 11. člena, po kateri podžupana imenuje in razrešuje občinski svet na predlog župana izmed članov sveta z večino glasov navzočih članov, spreminila tako, da bi podžupana imenovali z večino glasov vseh članov sveta. Tajnik občine Miloš Senčur je njen predlog označil za neizvedljiv.

Po 10-minutnem odmoru je Gabričeva obrazložila, zakaj je zaprosila za odmor. Povedala je, da bo njena svetniška skupina glasovala proti, češ da je Senčur priznal, da sta statut in poslovnik neusklajena in oba v neskladju z zakonom, ter da bodo zato zaprosili za ustrezno pravno mnenje. Senčur je ponovno pojasnil, da zakon predpisuje, kakšna večina je potrebna, in da zato ni pomembno, kaj pravi statut in poslovnik. Ker je ena od samo dveh izjem, ki jih določa zakon, zahtevana dvotretjinska večina pri sprejemu statuta, je župan Janko Veber po izidu glasovanja 15 za in 8 proti sprejemu sprememb ugotovil, da s proceduro ne morejo nadaljevati v skladu s 109. členom poslovnika, in da bodo zato predlagane spremembe šle v proceduro skupaj z ostalimi spremembami statuta, ki jih bo pripravila na isti seji sveta brez zapletov imenovana statutarno-pravna komisija v sestavi: Tomo Jarni, Andrej Krese, Irena Troha, Slavka Janša in Marija Bregar.

M. L. S.

V ZAGORICO K MAČKARAM

DOBREPOLJE - Vaška skupnost Zagorica vabi na karneval tradicionalnih zagorskih mačkar, ki bo v nedeljo, 14. februarja, ob 13.30 v Zagorici. Na karnevalu bo med drugim prikazano žaganje babe, parada mačkar s poroko, babilj maln ter orači in sejanci. Pustovanje v Zagorici je opisal v svojih knjigah "Praznično leto Slovencev" tudi pokojni etnolog Niko Kuret. Nekdaj so ga prirejali redno vsako leto, zadnjih nekaj let pa ga ni bilo. Zdaj ga nameravajo obnoviti.

UTRJEVANJA LOKALNE SAMOUPRAVE

Stečaja dobrepoljske občine ne bo

Odziv župana Jakopiča na neresnično televizijsko trditev - Kamnolom bodo preselili

DOBREPOLJE - Med občini, ki naj bi jim grozil stečaj, je bila v televizijskem prispevku omenjena tudi občina Dobrepolje, njen župan Anton Jakopič pa pravi, da stečaja občine Dobrepolje zagotovo ne bo in da je bil tisti novinarski prispevek nepotreben in neresničen.

Res pa je, da za letošnja nova zakon o finansiranju občin, katerega glavna značilnost je, da kolikor prihodkov bo zbrala občina sama, toliko bo primaknila še država. V občinski lastni prihodek se šteje tudi 35 odstotkov pobrane

Hubert Kosler

Še Lions Ribnica

Klub za humanitarne in družabne zadeve

RIBNICA - Ustanovne skupščine kluba Lions Ribnica se je udeležilo 23 članov. Stojan Plesničar, guverner 129. distrikta mednarodnih Lions klubov na območje Slovenije, je povedal, da ima ta humanitarna organizacija v 180 državah po vsem svetu več kot štiri deset tisoč klubov. V Sloveniji je bilo po osamosvojitvi ustanovljenih 27 klubov, ki združujejo okrog 800 članov.

Pred šestimi leti je bil ustanovljen klub v Novem mestu, njegov predsednik Janez Kuček pa je postal boter ribniškemu klubu, čigar člani so: Hubert Kosler, Olga Tanko, Majda Govže Kumelj, Andreja Šulentič, Bernarda Kogovšek, Tanja Debeljak, Vlasta Petek, Alojzija Zakrajšek, Alenka Žagar, Mirjam Trdan, Miran Mate, France But, Tadej Prelesnik, Beno Henigman, Stane Kljun, Peter Rus, Zvonc Janež, Jože Tanko, Niko Žvokelj, Maks Ipavec, Primož Zlobec, Tomaž Kumelj, Matjaž Ložar in Polde Trdan. Člani kluba so prejeli značko in prisegli poslanstvu "skrbeti za pereče, socialne, zdravstvene, okoljevarstvene in druge težave v domačem kraju."

M. G.

RAZSTAVA V GALERIJI TONI

RIBNICA - V galeriji Toni v Ribnici so v petek odprli razstavo fotografij, ki so sodelovale na natečaju za osnovnošolce in srednješolce z naslovom Fotografija izkušnja, ki je lani potekala v okviru dejavnosti Dnevov evropske kulturne dediščine. Na razstavi, ki sta jo pripravili ribniška izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti in Uprava RS za kulturno dediščino RS, se je predstavil tudi 13-letni Boris Dobrila iz Kopra, ki je s fotografijo Koprski trg osvojil prvo mesto.

OBČAN SPRAŠUJE, MEDVED ODGOVARJA

"So bile razprodaje v gospodinskem tednu po znižani ceni v Kočevju uspešne?" "Seveda, najbolj pa v Namu, kjer so imeli že prvi dan tako velik promet, da se jim je pokvarila blagajna."

NOV NAČIN IZOBRAŽEVANJA

Vajenski sistem ni nič slabši

Srednja šola Kočevje si prizadeva za uvedbo dualnega načina izobraževanja - Možnosti za kombiniran oddelek mizarja in šivilje-krojača - Odločitev prihodnji mesec

KOČEVJE - "To ni nov izobraževalni program, ampak nov način izobraževanja, ki ga na našem območju potrebujemo," je ob nedavni predstavitvi dualnega načina izobraževanja v Kočevju poudarila ravnateljica Srednje šole Kočevje Tatjana Patafta. Več o dualnem načinu izobraževanja, za katerega je dejala, da kočevska regija ima možnosti, da se vanj vključi, je spregovorila vodja izobraževanja pri Obrtni zbornici Slovenije Janja Meglič.

"Namen dualnega načina izobraževanja je, vrniti mlade nazaj v delovni proces, da bi si pridobili poklicno znanje v razmerah, v kakršnih bodo kasneje opravljali svoj poklic," je povedala Megličeva. Poudarila je, da je zgrešeno mišljenje, da "bo vajenec ostal celo življenje vajenec", kot se tega bojijo nekateri starši. "Vajenski sistem ni nič slabši, kot je kakršenkoli drug izobraževalni sistem," je dejala in povedala, da sicer pričakujejo, da bodo vajenci po končanem šolanju nastopili delo, da pa imajo tudi vajenci možnost takoj ali pa kasneje nadaljevati izobraževanje.

"Posebnost dualnega načina izobraževanja je, da otroka dobro pripravi na poklic. So pa to tudi potencialno nova delovna mesta, saj bo delodajalec verjetno sam obdržal vajenca," je dejala. Zato pomeni tudi za delodajalce prednost, saj si lahko na ta način zagotovijo dober kader. "Za državo je dualni sistem ugoden, saj praktično polovico triletnega izobraževanja prevzema nase delodajalec," je dejala in povedala, da sedaj dobi obrtnik za vajenca v prvem letniku 33 tisoč tolarjev in v drugem 29 tisoč, kar je malo, zato bodo državi predlagali, da bi za vsa tri leta dobil 300 tisoč.

M. L. S.

LOŠKI POTOK ŠE VEDNO BREZ PRAZNIKA

LOŠKI POTOK - Občina že kar dolgo zbira predloge za utemeljitev občinskega praznika. Očitno so bili vsi nesprejemljivi ali pa niso prišli do pravih oseb. Večina meni, da bi bil lahko praznik obletnica ustanovitve prve občine v nekdanji avstroogrski tvorbi. Žal nihče ne ve za pravo letnico, kaj šele za datum ustanovitve. Praznik bi bila lahko tudi dan ustanovitve šolstva, za katerega pa prav tako obstajata vsaj dva datuma. Ideološko obarvanih jubilejev pa očitno ni pripravljen sprejeti nihče. O verodostojnosti občinskega grba je prav tako kar veliko pomislekov. Sporna ne bi bila edino zastava, če ta ne bi nosila prej omenjenega grba. Kljub temu ti znaki po sklepu občinskega sveta zaenkrat ostanejo v veljavi.

A. K.

PREDAVANJE O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

RIBNICA - Klub prijateljev Miklove hiše je ob 50-letnici splošne deklaracije o človekovih pravicah pripravil odmevno predavanje dr. Lovra Šturma, nekdanjega predsednika Ustavnega sodišča RS. Povedal je, da so bile človekove pravice izoblikovane že pred več stotimi leti, med obema vojnima smo jih dobro poznali tudi v Sloveniji, saj je leta 1927 pri Mohorjevi družbi izšel znameniti zbornik Država, v katerem je bil predstavljen nekakšen katalog človeških pravic. Te se kršijo tudi danes; najpogostejše do državljanov "greši" država s svojim močnim represivnim aparatom. Poznamo tudi kršenje verskih, delovnih, socialnih in drugih pravic. Ljudje se morajo zavedati, da živimo v svobodni in demokratični državi, zaradi tega nas ne sme biti strah, da se bori mo za svoje pravice. Svoboda živeti brez strahu je ena izmed temeljnih in odločujočih človekovih pravic.

Zahvala novi Turjačanki

Gordana želi tvorno sodelovati za napredek Turjaka

TURJAK - "Naša nestranskarška Domoljubna lista napredka občanov občine Velike Lašče je na nedavnih volitvah nastopila prvič, in to zelo uspešno, saj sta v občinski svet izvoljena kar dva naša kandidata. Za ta uspeh je še posebno zaslužna naša tajnica 30-letna Gordana Tekavčič, ki je opravila tako rekoč večino dela v zvezi z volitvami, in to brezplačno, zato se ji naš odbor še posebno zahvaljuje," je povedal predstav-

Gordana Tekavčič

Ko imaš nekoga rad

Marijana Malnar bo izdala prvo pesniško zbirko

OSILNICA - "Vedno hrepenim za pravo ljubeznijo, ki pa ni le seks," pravi Marijana Malnar iz vasi Sela pri Osilnici, ki je pripravila za izdajo svojo prvo pesniško zbirko z naslovom Ko imaš nekoga rad. "Humanost, kultura in vera so temelji, na katerih gradim vse življenje. Vedno delam za človeka, nikoli proti njemu," pravi Marijana, ki želi svoje življenjske izkušnje posredovati vsem.

VEČER DVEH PESNIC - Marijana Malnar (desna), ko bere svoje pesmi na literarnem večeru v Osilnici. Levo pesnika Geraldina Hrelja, ki se je hkrati z Marjano predstavila s svojimi pesmimi.

Marjana je doslej objavljala pesmi po radiu, raznih glasilih, tudi v časopisih. Nastopala je na literarnih večerih itd. Je preprosta ženska, delavka. Vedno rada pomaga ljudem, čeprav od tega nima posebne koristi, prej zamero. Tudi z omenjeno zbirko ne pričakuje ne koristi, ne slave in ne novih prijateljev, prej obratno. V občini je kar precej ljudi, ki jo prekašajo po izobrazbi, nekateri tudi močno, prvo zbirko pesmi v najmanjši slovenski občini Osilnica pa bo vendarle izdala ona, delavka.

J. P.

POMOČ KOČEVSKEMU DRUŠTVU

SODRAŽICA - Sodražani ne bodo pristopili k združenju slovenskih občin, saj naj bi jih to stalo 30 tisoč tolarjev na mesec; izkušnje sosednjih občin pa kažejo, da od tega nimajo prav nobene koristi. Čeprav je občinska blagajna deloma prazna, zahteve za sofinanciranje, pomoč in druge oblike sponzorstva pa dežujejo od vsepovsod, so kočevski podružnici Društva multipleks skleroze namenili 15 tisoč tolarjev.

PRVA TV ODDAJA V ŽIVO

LOŠKI POTOK - Z izgradnjo kablskega sistema v krajevni skupnosti Loški Potok je začel delovati tudi TV kanal izključno za potrebe kraja. Predvajali so predvsem obveščila, reklame in nekaj slikovnega gradiva, 27. januarja pa so prvič oddajali v živo polurni program. Kot smo že omenili, je možno gledanje samo v Loškem Potoku. Menda obstaja projekt širitve še v krajevno skupnost Draga. Te širitve pa v programu za 1999. leto ni, razen če ne bo kdo drug priskočil na pomoč.

Višnjani jeseni končno v novo šolo

Nemogoči pogoji dela v skoraj sto let stari OŠ Višnja Gora - Dvoizmenski pouk, malica skupaj z učitelji v razredu, športna dvorana daleč - Jeseni vendarle v novo šolo

VIŠNJA GORA - Čeprav so višnjanski otroci ponosni, da obiskujejo pouk v stari šoli, saj je vanjo kratak čas zahajal tudi naš pisatelj Josip Jurčič, pa imajo zaradi tega vendarle tudi velike težave. Pa ne le oni, zaradi prostorske uresničitve je oteženo delo tudi učiteljem, zato vsi skupaj že prav nestrno čakajo letošnji 1. september. Po dolgih letih čakanja bodo staro šolo zamenjali za novo, namere vpisa pa kažejo, da se bo v prihodnjih letih število učencev še povečevalo.

Kot je povedal ravnatelj OŠ Stična, podružnična šola Višnja Gora, Franc Lokovšek so zahteve po novi šoli stare že nekaj let. "Se v bivši grosupeljski občini smo izpadli iz konkurence o dograditvi stare šole ali graditvi nove, kajti najprej je bila na vrsti OŠ Šmarje-Sap. Z nastankom nove ivanske občine in z ustanovitvijo gradbenega odbora pa so se začela res-

na prizadevanja za graditev nove šole," je pojasnil. Pouk zdaj poteka dvoizmensko, skoraj vsi razredi nižje stopnje ga imajo popoldne, med odmorom se 107 učencev giblje po 1,20 metra širokem hodniku, učitelji nimajo svojega prostora, šola nima svoje kuhinje, tako da učitelji skupaj z učenci malicajo v razredu itd.

Franc Lokovšek

STARA OŠ VIŠNJA GORA - V nedeljo, 7. februarja, ob 16. uri na osrednjo svečanost ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Jurčičevih priznanj. Na prireditvi, ki bo v kulturnem domu Grosuplje, bo slavnostna govornica mag. Breda Šrkjanec, kulturni program pa bodo oblikovali: gledališka umetnica Simona Zorc - Ramovš, recitator Gregor Zorc, moški pevski zbor KD Ivančna Gorica, trobilni kvartet - Marko Možina (trobenta), Damjan Gartner (rog), Vladimir Brlek (eufonium) in Jasmina Pogačnik (tuba).

Poseben problem predstavlja tudi poučevanje športne vzgoje, saj jo učenci obiskujejo v 500 metrov oddaljeni športni dvorani Vzgojno-izobraževalnega zavoda Višnja Gora. Posebnost šole je tudi, da je 43 odstotkov otrok vozačev. Šolski avtobus jih vozi iz 18 vasi. "Zato si bomo zapomnili maj 1997, ko so položili temeljni kamen za novo osnovno šolo, ki stoji okrog 600 metrov stran od stare. Pred mesecem dni je bil opravljen tehnični pregled in v šolskem letu 1999/2000 se bomo preselili," je vesel ravnatelj Lokovšek, ki vseh 18 let ravnateljstva tudi poučuje. Ni pozabil omeniti zahvale ivanskemu županu Jerneju Lampretu, svetnikom in sploh vsem, ki imajo zasluge za to pomembno pridobitev.

"Gotovo bo preskok s pouka iz prostorov 20. stoletja v izredno moderno opremljeno in funkcionalno urejeno stavbo pravi šok tako za učence kot učitelje, vendar se na to pripravljamo že sedaj," je povedal ravnatelj. Nova višnjanska šola, v kateri bo na voljo kar 2394 kvadratnih metrov prostora, pa bo tudi ena prvih v Slovenji, gotovo pa prva v ivanški občini, ki bo izpolnjevala pogoje za uvedbo devetletke. Že leto dni pošilja ravnatelj svoje učitelje na večdnevne seminarje za poučevanje v prvem triletnju.

L. MURN

OBISK KURENTOV

TREBNJE - ZKD Trebnje vabi v petek, 5. februarja, ob 16. uri na nastop kurentov s Ptujkega polja, ki bo v Mestnem parku v Trebnju. Od 19. ure dalje pa bodo poskrbeli za veselo rajanje v pivnici As - Polde Jurglič.

L. MURN

VODA SPET NEOPOREČNA

Krivca še ni

Končana sanacija vodovodnega sistema Trebelno

TREBELNO - Poročali smo že, da so 19. januarja uporabniki pitne vode s Trebelnega obvestili Komunalo Trebnje, da je voda onesnažena. Inšpekcijske službe so ugotovile v vodi fekalne klice. Domnevajo, da je do vnosa fekalij v naravno okolje prišlo že pred novim letom, intenzivno taljenje snega pa je prispevalo k razširjenosti v začetku iz kmetijskih površin odplaknilo tudi fekalije.

Sanacija se je pričela takoj. Kraji so bili dober teden dni odvisni od dostavljene pitne vode iz cistern, pomagali pa so si tudi z vodo iz vodnjakov. 26. januarja so atestirali Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto pokazali ustreznost vodovodnega sistema in rezervoarjev za prenos pitne vode in tudi iz analize pitne vode je bilo razvidno, da je neoporečna. Zdravstvena inšpekcija je sporočila, da je voda v sistemu primerna za pitje pogojno, kar pomeni, da jo je treba pred uporabo prekuhati.

V odkrivanje povzročitelja onesnaženja se je poleg inšpekcijske službe vključila tudi policija, vendar ta še ni znan. Poleg kazni (od 50 do 200 tisoč tolarjev) ga verjetno čaka še povrnitev stroškov. Komunala Trebnje, ki se vsem službam zahvaljuje za pomoč in krajanom v zvezi z uporabo gnojke in ostalih pesticidov, sporoča, naj postopujejo na vodovarstvenem območju veljavne predpise, je svoje stroške pri izvajanju sanacije vodovodnega sistema ocenila na milijon 537 tisoč tolarjev.

L. M.

DVE LIKOVNI RAZSTAVI

IVANČNA GORICA - Kulturno društvo likovnikov Ferda Vesela Šentvid pri Stični je v sredo, 3. februarja, organiziralo dve likovni razstavi svojih članic v prostorih Knjižnice Ivančna Gorica. V knjižnici se s svojimi likovnimi deli v domačem kraju prvič samostojno predstavljata Marija - Mimi Tratar. V prostorih Nove ljubljanske banke - enota Ivančna Gorica pa razstavlja Marija Oberstar, rojena v Stični, ki sedaj živi in dela v Novem mestu. Predstavila se je z razstavo panjskih končnic.

ŽUPANOVA MICKA V ŠENTRUPERTU

ŠENTRUPERT - Gledališka skupina KD Šentrupert vabi v nedeljo, 7. februarja, ob 17. uri v kulturni dom na ogled premierne predstave Antona Tomaža Linhartar Županova Micka, ki sta jo režirali Zvonka Kristof in Gabrijela Šturm.

SEJE NI BILO

TREBNJE - Ponedeljkova 2. seja občinskega sveta Občine Trebnje je bila neverjetno kratka, oziroma je sploh ni bilo. Franc Hribar (SDS) je takoj predlagal umik sedmih točk z dnevnega reda, župan Ciril Metod Pungartnik (LDS) pa se nikakor ni strinjal z umikom 3. točke Popravka Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine za obdobje od 1986 do leta 2000 in družbenega plana občine za obdobje od leta 1986 do leta 1990, ki je osnova za sprejem Odlokov o spremembah in dopolnitvah PUP za območje Občine Trebnje in Suho krajino v občini. Naslednji dve točki je z dnevnega reda umaknil sam župan, ki se tudi ni strinjal, da se ravno tako na Hribarjev predlog na dnevni red uvrsti razprava o sedežnem redu in prijavih k razpravi ter določitev določena dneva za sklic seje, saj je to v pristojnosti župana. Svetnik SKD Alojzij Metelko je v imenu svetniških skupin SKD, SLS in SDS predlagal prekinitve seje. Po njej predlagani dnevni red ni bil sprejet (za en glas) in seja je bila po uri in pol zaključena.

Trebanjske iveri

LITER VINA IN POL - Kar deset od sedemdesetih KS v trebanjski občini ima samoprispevek in verjetno ne kar tako. Ugotovili so, da se s samim čakanjem na občinski denar ne da prav dosti narediti, zato si pomagajo sami. Tudi na Čatežu bi radi tako, saj je od zadnjega samoprispevka minilo že deset let. Seveda so že izračunali, koliko bi se nabralo v petih letih in kaj vse bi s tem denarjem lahko naredili. Manjka samo še pozitivna odločitev ljudstva. No, morda bo ta lažja, če povemo, da bo vsakega plačnika samoprispevka na mesec stalo približno toliko, kolikor bi stal za okrog liter in pol vina, tako so vsaj izračunali v svetu KS. Ali se bodo tej količini rujnega težko odpovedali ali ne, pa je odvisno od njih. Bomo videli.

NIC GRADIVA - V ponedeljek so se v Trebnju znova oziroma drugič v novem mandatu sestali trebanjski svetniki. Tokrat smo novinarji za razliko od prejšnjega dobili vsaj vabilo, manjkalo pa je gradivo za sejo, ki so ga prej vedno priložili. Očitno so začeli varčevati pri papirju.

POSKRBETI ZA PARKIRANJE - Trebanjskemu Trimu gre dobro, tako so nedavno dokazali tudi s številnimi na novinarski konferenci. Gotovo pa med področja, ki jih bodo morali čimprej urediti, spada parkiranje. Prostorov za to skorajda ni in delavci ter ostali se morajo znajti, kakor vejo in znajo. Največkrat je to ob cesti, kar daje podjetju posebno podobo. Sicer pa je direktorica napovedala, da nameravajo čimprej odkupiti zemljišče preko ceste in tam urediti primerno parkirišče.

Sevniški paberki

DIVJAD - V Sevnici so se razvnele razprave o šolskih okoliših. Eni bi jih določili tako, drugi povsem drugače. Ni čudno, če se je svetniku Stefanu Teražu za hip zazdelo, da so okoliši kot lovski revirji, po katerih ravnatelji lovijo otroke, da bi jih dobili toliko, kolikor jim jih manjka, da bi popolnili razrede.

PREMALO - Ker je izobraževanje v občini Sevnica v lanskem letu za 6 milijonov tolarjev preokračilo odmerjena sredstva, bo treba stroške poravnati v tem letu. Po tem bi sicer lahko sklepali, da so v šolstvu preveč potratni, a je precej bolj verjetna druga razlaga. Tako v šolah upajo, da bo svetnikom pri načrtovanju porabe za letošnje leto le potegnili. Očitno šolam za materialne stroške odmerjajo premalo denarja.

SPONZOR - Sevnica občina pospešeno preureja nov prostor, v katerem bi lahko imeli normalne seje in kjer se novinarjem ne bi bilo treba natikati na neudobne ozke klopi ali celo stati v kotu. Ker taki občini denarja vedno primanjkuje, bi morda za sponzorstvo zaprosila Slovenske železnice. Svetniki bi v zameno lahko med sejo preštevati vlake, ki vozijo tik ob stavbi.

Čatežani pred veliko odločitvijo

Uvedba samoprispevka je edina pot k razvoju KS Čatež - V petih letih 18 milijonov - Mrliška vežica, ograja pokopališča, posodobitev krajevnih cest itd.

ČATEŽ - "Svet KS je analiziral trenutno situacijo in ugotovil, da je dejavnost KS oziroma njen razvoj bistveno odvisen od uvedbe krajevnega samoprispevka. Brez njega ne moremo pričakovati nikakršnega razvoja kraja, vprašljive so celo osnovne dejavnosti. Dolga imamo še za leto dni, zato brez samoprispevka gotovo sledi nazadovanje Čateža," je razloge za odločitev o predlogu uvedbe krajevnega samoprispevka pojasnil novi predsednik KS Čatež Ivan Zajc.

Do sedaj je KS dobivala denar iz nadomestil za stavbna zemljišča in davka na premoženje, k hitremu razvoju je pripomogel tudi program CRPOV, vendar so morali nekaj sredstev zagotavljati tudi sami. S petletnim krajevnim

samoprispevkom pa bi zbrali okrog 18 milijonov tolarjev, ki bi jih porabili za obsežen program. Nujno potrebno je urediti pokopališče - obzidje s portalom je v razpadanju - ter pot skozi pokopališče (okrog 7,5 milijonov), odkupiti je treba zemljišče za izgradnjo mrliške vežice (10 milijonov), nujno so preplastitve preko 8 kilometrov krajevnih cest, kar bi stalo več kot 7 milijonov, okrog 200 tisoč tolarjev bi namenili sofinanciranju igradnje sejne sobe v gasilskem domu, nekaj manj kot 500 tisoč tolarjev pa bi znašali stroški rednega poslovanja KS. Vse skupaj bi po predračunih stalo skoraj 26 milijonov, od tega bi se

jih 18 nabralo s samoprispevkom, ostalo bi dodala občina in drugi.

Pomemben projekt KS čatež je tudi odkup zemljišča za čistilno napravo in njena izgradnja ob bivšem zajetju vodovoda Čatež - Močile, izgradnja glavnega cevovoda (Dolenja vas, okrog 510 metrov), zunanja ureditev in izgradnja ceste do čistilne naprave, kar bi stalo preko 33 milijonov tolarjev. V svetu KS predvidevajo, da bi za to namenili milijon, Ministrstvo za okolje in prostor pri takih projektih običajno prispeva 50-odstotni del, ostalo pa bi se zbralo iz programa CRPOV Čatež, z Ministrstva za šolstvo in šport, Občine Trebnje, TEM Čatež in Doma Čebelica Čatež.

L. MURN

Potem volitev ne potrebujemo

Občinski svet uspešno skozi dnevni red - Kateri stranki gredo točke za župana? - Če ne bo okolišev, ne bo naložb - V primeru Clann še niso obupali - Pogojno oprostilo podjetje Preiss

SEVNICA - Sevniški svetniki na predlog opozicije niso razrešili komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, temveč so sklenili, da bodo o predlogu ponovno razpravljali v marcu. Tako odločitev je umirila začetna strankarska nesoglasja in omogočila svetu, da je sejo zaključil po dnevnem redu. Vprašanje o tem, zakaj sploh so potrebne volitve, če naj bi bila v komisijah zastopana vsaka stranka, pa je ostalo odprto.

Svetniki so potem imenovali člane nadzornega odbora občine ter cele vrste odborov in komisij občinskega sveta. Pogovarjali so se tudi o postopku začasnem financiranju občine. O financiranju političnih strank se svetniki niso mogli dogovoriti. Niso si bili enotni o valorizaciji vrednosti točke, še posebej pa ne o tem, komu gredo točke za župana. Ob razpravi o tem, ali naj točke pripadajo stranki SLS, ker je bil župan njen kandidat, ali naj se, ker sta ga v drugem krogu volitev podprli še LDS in SKD, točke razdelijo vsem trem, je svetnik Franci Pipan (ZLSD) predlagal, da bi sredstva raje namenili za šport in kulturo.

Ministrstvo za šolstvo je občine že konec minulega leta z dopisom opozorilo, naj do 18. marca določijo okoliše, sicer bodo imele resne težave z vpisom in načrtovanjem razvoja na področju šolstva. Da ne bi ogrozili naložbe v sevniške šole, so svetniki pripravili predloga naložili razširjeni komisiji za šolstvo in šport.

Začasna omejitev osnih obremenitev na nekaterih občinskih cestah je izzvala razpravo o smiselnosti takih omejitev pa tudi naložb v ceste, na katerih nihče ne nadzoruje tovorov. Branko Kelemina se je tako spraševal, ali se sploh plača graditi ceste, po katerih se vozi les, Franca Pipana pa

je zanimalo, ali je občinski komunalni nadzornik že kdaj vložil kako ovadbo.

Svetniki so preteklo sredo imenovali tudi komisijo (Kristijan Janc, Branko Kelemina, Andrej Stricelj), ki bo poskušala občino rešiti pred velikimi obveznostmi iz spora z Direkcijo za blagovne rezerve RS. Občina ji za najemni prostorov za propadlo podjetje Clann dolguje 37 milijonov tolarjev, pripadajoče obresti in še čez 700 tisočakov pravnih stroškov.

Zaradi nekež že dane obljube in obetavnega razvojnega programa so svetniki sklenili, da podjetje Preiss Sevnica oprostijo plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča: letos za celoten znesek, prihodnje leto za polovico in tretje leto za četrtino. V pogodbi bodo Preiss zavezali, da res odpre načrtovana delovna mesta.

B. DUŠIČ GORNIK

Šentjanž vabi!

Prireditve ob 700-letnici

ŠENTJANŽ - V tem kraju, ki bo letošnji jesen praznoval 700. obletnico prve omembe, so se že začele vrstiti prireditve, s katerimi bodo kraji in domača društva počastila jubilej. Jutri ob 18. uri bodo tako v kulturni dvorani odprli razstavo akademskega slikarja Veljka Tomana iz Ljubljane.

V nedeljo, 7. februarja, ob 11. uri bodo v gostilni Repovž odprli še razstavo razglednic in fotografij Šentjanža in okolice ter hkrati pričeli prodajati nove razglednice kraja. Prireditve bo obogatila pevska skupina Lira. V kraju bodo v teh dneh izdali zbiranko s programom številnih prireditev, ki se bodo vrstile vse do novembra. V februarju tako načrtujejo še gostovanje gledališke skupine, za marec pripravljajo razstavo ročnih del žena iz Šentjanža in okolice ter fotografij okrašenih balkonov, nastop Boštanjanskega okteta pa tradicionalno salamiado in nato še cvičkarijo. Kot nam je sporočil Jože Repovž, član prireditvenega odbora, kraji zdaj iščejo sponzorje za dve knjigi, ki bosta izšli ob prazniku: ene o izgnancih in druge o zgodovini Šentjanža.

B. D. G.

SLOVENSKI OKTET ZA PRAZNIK

SEVNICA - Zveza kulturnih društev Sevnica bo pripravila ob slovenskem kulturnem prazniku koncert Slovenskega okteta. Koncert slovenskih pesmi bo drevi ob 19. uri v kulturni dvorani. Vstopnine ne bo.

KONCERT GODBE

SEVNICA - V nedeljo, 7. februarja, bo ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Sevnici koncert sevniske godbe. Na prireditvi brez vstopnine vabijo: ZKD Sevnica, Salezijski mladinski center in kulturno društvo Godba Sevnica.

Tunel bi lahko spremenil Posavje

V Krškem predor namesto sedanje prometne magistralne ceste - Parkirišča in material za gradnjo elektrarne - Zaklonišče za vse mesto - Deset let dovolj za predor

KRŠKO - Ob tem, ko so na nedavni seji sveta krajevne skupnosti mesta Krško govorili o motečem gostem prometu na magistralni cesti na desnem bregu Save v starem delu Krškega, so slišali tudi vsaj en predlog za odpravo te motnje. Peter Žigante, direktor krškega Savaprojekta, je ponovil svoj predlog, naj bi omenjeno prometno cesto prestavili v zdaj še neobstoječi tunel.

Na voljo je študija o takem predoru, ki jo je po naročilu ministrstva za okolje in prostor naredil Savaprojekt in ki jo je ministrstvo ugodno ocenilo. Predor bi se po tej zamisli začel na na magistralni na odseku med Brestanico in Krškim pri Guntah. Zgradili bi ga lahko v dveh etapah. V prvi naj bi ga naredili do obstoječega mostu čez Savo, v drugi bi ga toliko podaljšali, da bi iz njega vozila izstopala blizu še neobstoječega, a toliko zelenega drugega krškega mostu čez Savo. V prvi etapi zgrajeni tunel bi bil dolg približno 1,3 km.

Po Žigantejevih besedah bi z umikom prometa v tunel Krško pridobilo prostor za okrog 900 prepotrebniških parkirnih mest, s čimer bi se izognilo gradnji parkirne hiše. Korist bi bila že tudi ob gradnji predora. "Izgradnja tunela bi nam omogočila pridobiti material, ki bi ga lahko porabili za gradnjo predvidene hidroelektrarne in sanacijo že opuščenih površin kamnoloma Gunte. Tako bi se izognili velikemu poseganju v okolje ob dnevnem izkopu materiala v tem kamnolomu," pravi Žigante.

FESTIVAL - Glasbeni festival, ki so ga v petek zvečer pripravili v osnovni šoli Bizeljsko in s katerega je posnetek, je poživil utrip konca tedna v tem kraju na koncu brežiške občine. Številne obiskovalce, ki so napolnili šolsko telovadnico, so mladi pevci navdušili in nemara presenetili s pogumom, s katerim so opravili svoje odrske nastope. Glasbeno spremljavo je tudi na tem festivalu zagotovil Vilko Urek. Foto: L. M.)

PONAREJANJE LISTIN?

Avtoservis smrdi pri glavi?

Ovadb na državno tožilstvo zaradi lastninjenja družbenega podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice

KRŠKO - Urad kriminalistične službe uprave za notranje zadeve Krško je pri okrožno državnem tožilstvu podal več kazenskih ovadb v zvezi z lastninjenjem družbenega podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice. Člani upravnega odbora Ž. R., K. A., P. M. in S. D. so osumljeni storitve kaznivih dejanj zlorabe položaja ali pravic po 244. členu KZ RS in nevestnega gospodarjenja po 127. členu KZ RS. V.d. direktorja pa je osumljen še storitve kaznivih dejanj sklenitve škodljive pogodbe ter zlorabe položaja. Prav tako je osumljen napeljevanja h kaznivemu dejanju direktor podjetja ITG AHB Avtohiša Brežice V. J., ki je osum-

ljen tudi kaznivih dejanj ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 24. členu KZ RS.

Omenjeni člani upravnega odbora so podpisali predloge za kompenzacije s podjetjem ITG AHB Avtohiša, d.o.o., Brežice, ki je bilo najprej najemnik ter kasneje kupec nepremičnin podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice. Člani upravnega odbora so priznali obveznosti, ki sploh niso obstajale, ter za gradbena dela, ki niso bila opravljena. S temi kompenzacijami si je podjetje ITG AHB Avtohiša Brežice pobotalo obveznosti, ki so izhajale iz plačila kupnine za nepremičnine v višini 18 milijonov tolarjev.

Podjetje ITG AHB Avtohiša, d.o.o., Brežice je po nakupu nepremičnin uporabljalo tudi osnovna sredstva, ki so bila v podjetju Avtoservis, vendar člani upravnega odbora niso poskrbeli za podpis ustrezne pogodbe o tem, da bi bila obračunana najemnina v višini 10 milijonov tolarjev.

V.d. direktor podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice Ž. R. je kot najemodajalec s podjetjem ITG AHB Avtohiša Brežice sklenil škodljivo najemno pogodbo za prostore, ki jih Avtoservis sploh ni uporabljal, in to po ceni, ki je bila 3-krat višja od cene v cenilnem elaboratu. Tudi na ta način je ITG AHB Avtohiša pobotalo svoje obveznosti iz naslova kupnine v višini 13 milijonov tolarjev.

V.d. direktorja podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice je s članico upravnega odbora podpisal predlog za kompenzacijo, s katero so se pobotali njene terjatve na račun manj izplačanih plačil in terjatev, ki jih sploh niso nastale.

Po navedbah uprave za notranje zadeve Krško so člani upravnega odbora podjetja Avtoservis, d.o.o., Brežice, ki so bili edini zaposleni v tem podjetju, osumljeni oškodovanja podjetja za 44,5 milijona tolarjev.

Spomenik že drugič porušen

Zabriše mejo?

PODBOČJE - Spomenik nad vasjo Planina v Podbočju, kjer so ustaši septembra 1942 pobili 32 moških iz vasi Planina in okolice, in ki je podrt, spominja domačine na trpke dni v času 2. svetovne vojne. Ob dejstvu, da so ustaški divjanje med vojno na Planini pred časom obravnavali tudi slovenski državni poslanci in da tragedijo Planincev zakonodajalec nikakor ni znal poiskati mesta v t.i. vojni zakonodaji, je usoda planinskih obeležij nekako bolj opazna.

Potem ko je Dolenjski list prejšnjič poročal, da je spomenik nad vasjo Planina v Podbočju podrt, so mnogi vprašali predsednika krške občinske organizacije zveze borcev NOV Jožeta Zupančiča iz Podbočja za podrobnosti o zrušenem spomeniku. Primer si je po svoji ogledala tudi policija.

Kot je povedal Zupančič, so mnogi ljudje sprva mislili, da je podrt spomenik v vasi Planina. "Prav v vasi Planina je tudi spomenik, na njem so imena vseh pobitih domačinov. Spomenik, ki je zdaj podrt, pa je v gozdu nad vasjo Planina, kot pravilno piše tudi v časopisu. Ta spomenik je leta 1953 postavil takratni okrajni odbor ZZB NOV Krško prav na tistem kraju, kjer so bili med vojno pobiti domačini. Spomenik je na hrvaškem ozemlju, približno 150 metrov od državne meje s Slovenijo," je podrobneje povedal Jože Zupančič.

Spomenik nad vasjo Planina, ki je zdaj porušen, je bil prvič podrt kmalu po razpadu Jugoslavije in uvedbi državne meje med Slovenijo in Hrvaško. Potem ko so ga postavili nazaj, se je ponovila omenjena poosmosvojitvena ihta in spomenik

Jože Zupančič

je zdaj znova na tleh. Domačini mislijo, da bi se to lahko zgodilo lanskega decembra.

Zupančič je prepričan, da spomenik sodi tja, kjer je sedaj, in da ga kljub vsemu vendarle ne kaže prestavljati. "Naj bi bil na tistem mestu, kjer so ustaši zagrešili pobjo," pravi. Po Zupančičevih besedah se bodo o postavitvi spomenika krški borci skušali dogovoriti z borčevsko organizacijo iz Hrvaške.

K Zupančičevi napovedi o možnostih za postavitve spomenika bi lahko zapisali, da v Posavju nemalokrat tarnajo, da je tukanjsnja slovensko hrvaška meja precej osiromašila nekdanje tesno sodelovanje prebivalcev. Če bodo omenjeni padli spomenik postavili skupaj Slovenci in Hrvatje, bi bil to lep primer sodelovanja, toliko bolj opazen, ker bi skoraj pred nosom ustašem naklonjenih sodobnih hrvaških oblasti simbolično dvignili spominski kamen, ki meče na ustaše slabo luč.

Hrvaški borci bodo verjetno smeli sodelovati pri postavljanju spomenika. Potem ko so padli takoj po osamosvojitvi Hrvaške v nemilost pri Tudmanovi oblasti, se zadeve spreminjajo. Tako bo letos decembra ob obletnici partizanskega Zagrebškega korpusa pokrovitelj javnega praznovanja nihče drug kot - dr. Franjo Tuđman. L. M.

PREDAVANJA O ZDRAVJU

KRŠKO - Kmetijska svetovalna služba Krško bo pripravila danes ob 10. uri v domu krajanov na Rožnem predavanju Jožice Šerbec o ženskih boleznih. V sredo, 10. februarja, bo ob 16. uri v osnovni šoli na Senovem ista predavateljica govorila o črevesju in prebavnih organih, v četrtek, 11. februarja, ob 16. uri pa na Sremiču v turistični kmetiji Glas o okvarah hrbtenice. Na tem predavanju bo Helena Mrzlikar predavala o zdravi prehrani.

PROSLAVA V BREŽIŠKEM PROSVETNEM DOMU

BREŽICE - Jutri ob 18. uri bo v dvorani prosvetnega doma v Brežicah prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. V kulturnem programu bodo sodelovali MePZ Viva Brežice z dirigentko Simono Rožman Strnad, recitacijska skupina ŠKUD Franjo Stiplovec - gimnazije Brežice z mentorico Marjano Požun Milekič in folklorna skupina "Oton Zupančič" iz Artič z mentorjem Zdravkom Dušičem. Slavnostni govornik na prireditvi, na kateri bodo podelili odličja in priznanja ZKD Brežice za leto 1998, bo brežiški župan Vladislav Deržič. Tega dne ob 17.30 bo pred prosvetnim domom v Brežicah promenadni koncert Pihalnega orkestra Kapela pod vodstvom Francija Arha.

V BREŽICAH O ŽENSKAH V POLITIKI - V četrtek, 28. januarja, je bila v restavraciji pri blagovnici v Brežicah okrogla miza "Zakaj ženske v politiki", ki jo je organiziral Urad za žensko politiko. Kot je v uvodu povedala direktorica Urada Vera Kozmik, želijo delo urada decentralizirati, zato skušajo razvijati regionalno mrežo, ki so jo začeli uveljavljati že lani. V Brežicah jim je očitno že uspelo pridobiti sodelavke, koordinatorka za to območje je Milena Jesenko. Debate o slabi zastopanosti žensk v politiki se je udeležilo veliko število predstavnic ženskega spola, razveseljivo pa je, da je bilo med njimi tudi precej moških. (Foto: T. G.)

Več kot 400 bi jih ostalo zunaj

Splošna bolnišnica Brežice v primežu zaostritev - Glede na potrebe Posavja bolnišnica presešla določeni obseg bolniško oskrbnih dni - Skrajšana ležalna doba - V korak z novostmi

BREŽICE - Splošna bolnišnica Brežice v zadnjem obdobju občuti tako kot verjetno vsi v slovenskem zdravstvu uradniške ukrepe pristojnih višjih zdravstvenih oblasti. Ukrepi so, rečeno najkrajše, naravnani k varčevanju pri domala vsaki zdravniški storitvi.

Tone Zorko, direktor brežiške bolnišnice, meni, da taki ukrepi z vrha delujejo na ravni bolnišnice v več smereh, tudi tako, da je pot do zdravstva za ljudi vse bolj zapleteno. "Lani je bila uvedena standardizacija za bolnišnično dejavnost. Z njo so uravnavali med drugim obseg dela in število bolnikov na določeno število varovancev, ki prihaja v bolnišnico tako v hospital kot v ambulan-to. Na ta obseg dela se uravnava tudi število delavcev ki jih priznava Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, oziroma število ekip za ambulan-to. Omenjeni standard se nanaša na povprečje Slovenije. Ker je bila v brežiški

bolnišnici višja sprejemanja v bolnišnico večja od slovenskega povprečja, nam je Zavod priznal 11 bolnikov manj dnevno. V skupnem merilu smo v brežiški bolnišnici tako izgubili okrog 3 odstotke celotnega prihodka, zato smo morali sprejeti določene ukrepe racionalizacije. Te smo izvajali postopoma, saj vsaka sprememba naenkrat povzroči odpor tako pri delavcih kot pri bolnikih," je povedal direktor Zorko.

Brežiška bolnišnica je lani glede na dejanske potrebe Posavja sprejela na primer na interni oddelek 2.438 bolnikov. S tem je vze-la 427 bolnikov več, kot bi jih lahko glede na število bolniško oskrb-

nih dni, ki jih je bil pripravljen plačati Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Tako je lahko bolnišnica širše odprla vrata le s skrajševanjem ležalne dobe in z odpuščanjem iz bolnišnice. Skrajševanje ležalne dobe in odpuščanje pa sta v bolnišnici občutno povečali intenzivnost dela in stroške, kot je pojasnil direktor.

Če omenjena statistika povzroča bolnišnici preglavice pri pridobivanju denarja za dejansko opravljeno delo, pa so je lahko veseli ljudje s širšega območja Posavja, od koder prihajo k zdravniku v Brežice. Toliko bolj, ker v brežiški bolnišnici ob omenjeni "hišni" politiki vodstvo ustanove in strokovni sodelavci skrbno spremljajo novosti v stroki in jih uvajajo v zdravljenje bolnikov v Brežicah. L. M.

Novo v Brežicah

NAMESTO MC DONALD-SA - Štorij okrog lani ustanovljenega mladinskega centra, ki naj bi dobil prostore v nekdanjem domu JLA, noče in noče biti konec, novorojenček mladinski center pa v tem času ni uspel niti shoditi. Pravzaprav se še ni niti rodil. In kako bi se le, ko pa se okoli njega zgrinja veliko število babice, od katerih je ena pametnejša od druge. Eni ni všeč prostor, drugi vsebina, tretji namembnost, četrti ime. Da, zadnjič se je nekdo spotaknil še čez ime centra in zahteval, da se namesto Mc napíše MC, čeprav bi se morali s prvo inačico pravzaprav ponašati. Če ima namreč Ljubljana Mc Donald's, naj ima to lepo posavsko mestoce vsaj Mc Brežice.

NI ZA VSAKE OČI - Film Temni angeli usode že lep čas vznemirja slovenske filmoljubce. Nekateri ga hvalijo, drugi po njem pljuvajo, brežiška kinodvorana pa je bila vseh šest večerov predvajanja lepo zasedena. Brežičani so na filmskem platnu pač želeli videti svoje sosedo in znanee, kaj šele znane damice, ki pokažejo več kože. Ravno zaradi preobilice golote in nekaterih svobodnejših scen pa so menda profesorji obeh tamkajšnjih srednjih šol odpovedali kolektivni obisk predstave, na katero so hoteli popeljati svoje dijake, da vidijo, kakšne umetniške premorejo male Brežice. Film ni preveč navdušil niti tasta enega od igralcev, ki ni mogel več gledati, kako njegov zet mečka tujo deklino, in je sredi predstave protestno odkorakal proti izhodu.

TOKRAT IZBRANEC IZ POLICIJSKIH VRST - Novinarji, ki poročajo iz Posavja, nadaljujejo s prijetno tradicijo druženja ob dobri kapljici in hrani. Tokratna organizatorja srečanja, konkurenčna televizija Tamara Vonta in Goran Rovar, sta za srečanje izbrala zidnico Ilaševih na Bizeljskem, za najpopularnejšega Posavca pa sta izbrala v.d. načelnika UNZ Krško Miho Molana, ki se je tako pridružil prvoizbranemu Zdravku Mastnaku. Kombinacija obeh je idealna: eden odlični poznavalec vin, drugi pa mora po uradni dolžnosti preganjati pitje. Na sliki: Molan med prvim posavskim Delovim peresom Vladom Podgorškom in dopisnico Radia Slovenija Ireno Majce.

Na Kočevskem do boljše napetosti

Večja poraba elektrike Elektro Ljubljana opravičuje 600 milijonov tolarjev vredno izgradnjo nove transformatorske postaje na Ugarju - Skupno za 240 milijonov investicij

KOČEVJE - Po besedah direktorja PE Elektro Kočevje Vincenca Janše vloga Elektro Ljubljana na območje, ki ga pokriva PE Kočevje, precej. Lani je vrednost investicij znašala 200 milijonov tolarjev, letos pa bodo, če bo ministrstvo za gospodarske dejavnosti potrdilo predlagani plan, na območje od Turjaka do Kolpe investirali za 240 milijonov tolarjev.

"V zadnjih dveh letih smo zgradili daljnovoda na betonskih drogih Kočevje - Koblarji in Kočevje - Livold, tako da imajo sedaj vse okoliške vasi zanesljivejšo napajanje z električno energijo," pravi Janša. Zanesljivejšo obratovanje in napajanje kočevskim primestnim vasem bo omogočila tudi uređitev razdelilne transformatorske postaje na Mlaki. "Z investicijo smo pričeli lani v jeseni, stala bo okoli 250 milijonov tolarjev, dokončana pa bo letos," zagotavlja Janša. Sicer pa bo ena njihovih največjih investicij letos potekala na območju občine Loški Potok. Že lani so obnovili daljnovod Travniki - Jelenov Žleb, letos pa bodo poleg tega, da bodo obnovili daljnovod Pungart - Podplanina in trafo postajo Podplanina - Vas, potegnili še zemeljski kabel v razdalji 6 kilometrov med Jelenovim žlebom in Danami. Investicija bo vredna okoli 50 milijonov tolarjev, omogočila pa bo, da bo Loški Potok dobil, kot pravi Janša, "kolikor toliko normalne napetostne razmere".

Občutno izboljšanje napetostnih razmer pa se v bližnji prihodnosti obeta Ribnici. Poraba električne energije, ki je bila več let premajhna, da bi upravičila 600 milijonov tolarjev vredno postavitev nove transformatorske postaje moči 20 MVA (mega volt amperov), je namreč v Ribnici sedaj

že blizu 10 MVA, kolikor zahteva eden izmed kriterijev za njeno izgradnjo. Zato bodo, kot pravi Janša, ob tem, da bodo postavili trafo postaji Žnidar in Hrastje, v Ribnici letos začeli tudi s pripravljalnimi deli za izgradnjo transformatorske postaje 110/20 KV na Ugarju.

V občini Velike Lašče bodo letos postavili več trafo postaj,

Vincenc Janša

(Sekiršče, Turjak-Most, Hrastnjaki, Podstrmec in Velike Lašče), obnovili nizkonapetostno omrežje in daljnovod za Veliko Slivnico. V Sodražici bodo pokabili daljnovod v mestu, obnovili daljnovod Prigorica - Sodražica ter postavili tri trafo postaje (Zimariče-Kampanje, Pesek, Travna gora). Toliko jih bodo postavili tudi v občini Dobropolje (Hočevje, Vas-Cesta, Zdenska vas), na območju donedavne s Kostelom skupne kočevske občine pa bodo poleg novih trafo postaj za tiskarno v Kočevju, Vrtu, Seču in Drežniku obnovili omrežje Lapinje, daljnovode na Rudniku, za Ložine, Delač-Brstnik in Golenica ter obnovili trafo postajo v Podgorski ulici v Kočevju.

M. LESKOVŠEK-SVETE

INPLET SE ŠIRI

DOLNJE BREZOVCO - V Inpletu so večeraj opoldne uradno odprli novo proizvodno halo v velikosti 930 kv. metrov z opremo, ki bo odpravila ozka grla v proizvodnji. Objekt je v dobrih treh mesecih zgradila družba SGP Posavja s podizvajalci.

Tilia dokapitalizirana

Pozavarovalnica Sava je večinski lastnik - V zavarovalnici bodo pospešeno reševali škodne dogodke

NOVO MESTO - 14. januarja se je z vpisom v sodni register končala dokapitalizacija Zavarovalnice Tilia. V upravi ocenjujejo, da je družba s povečanjem kapitala postala varna zavarovalnica, ki se bo za stranke enakovredno kosala z domačo in bodočo tujo konkurenco.

Dokapitalizacija je potekala po sklepih delničarjev. V predvidenem času je bilo vplačano 1,5 milijarde tolarjev. Že pred dokapitalizacijo obstoječi delničarji so izkoristili prednostno pravico pri vpisu osnovnega kapitala v višini 3,34 milijona tolarjev, medtem ko sta preostali znesek skladno s pismom o nameri vpisala in vplačala strateška dokapitalizanta Pozavarovalnica Sava in Dolenjska banka.

Kot sporočajo iz Tilia, so v zavarovalnici začeli takoj posamično obravnavati zavarovance, jim ponudili sklenitev ugodnih zavarovanj ter začeli pospešeno in bolj sproti reševati škodne dogodke. V tekočem letu nameravajo razširiti ponudbo storitev z novimi zavarovalnimi oblikami, s stalno skrbjo za boljše kakovost storitev pa naj bi dosegli višjo raven storitev in povečali konkurenčnost Tilia na trgu.

Uprava zdaj proučuje dosedanja organiziranost in poslovanje, pripraviti pa mora tudi vse potrebno za izvolitev novih članov nadzornega sveta, ki bo odražal novo lastniško strukturo, ter za imenovanje nove uprave s stalne uprave s petletnim mandatom, saj je sedanja uprava le začasna.

B. D. G.

MALA PODJETJA IN DDV

Davčne svetovalce bo treba "klonirati"

Malo gospodarstvo bo 1. julij pričakalo slabo pripravljeno - Bodo podjetniki zmogli prilagoditi poslovno obnašanje? - 80 odst. jih bo prisiljeno najeti posojila

ČATEŽ OB SAVI - "Tudi če bi podjetniki pustili svoje običajno delo, se do 1. julija ne bi naučili poslovnega obnašanja, ki ga bo narekovalo davke na dodano vrednost. Nekateri se sploh ne zavedajo, kaj jim bo prinesel, zamislili se bodo šele julija, ko bo vsega konec in bodo banke že dvignile obresti," je na okrogli mizi o uvedbi davka na dodano vrednost na Čatežu dejal predsednik Društva davčnih svetovalcev Slovenije Ivan Simič. Menil je, da je davčnih svetovalcev premalo, da bi lahko opravili vse delo še preden trešči v nas meteorit - DDV.

Po Simičevih izkušnjah mnogi mali podjetniki računajo, da jih bodo izobraževali inšpektorji, vendar takih podukov ne bo. Kot je povedala Marija Ferež iz ministrstva za finance, bodo v naslednjih mesecih poskrbeli za izobraževanje menedžerjev in računovodskih delavcev. "Povedali jim bomo, kaj bo davčna uprava zahtevala od zavezancev, ni naša stvar poučevati, kaj bo DDV pomenil za poslovno politiko posameznega podjetja!" je poudarila Fereževa.

Udeleženci okrogle mize so si bili enotni, da bodo evidencije enostavne, vendar, kot je poudaril predsednik Združenja podjetnikov Slovenije Miran Lampret, 40.000 malih podjetnikov potrebuje posebne vrste izobraževanja. Tem se pridružujejo še obrtniki pa tudi tisti 50.000 tržnih udeležencev, ki ne dosegajo praga za sistem DDV (5 milijonov tolarjev letnega prometa). Prav slednji se bodo težko pravilno odločili o prostovoljnem vstopu v sistem, če ne bodo poznali sistema delovanja in posledice novega davka. Lampret je še opozoril, da je davčnih svetovalcev premalo in da si jih vsak ne more privoščiti. Ker se ni oblikovane sodne prakse na tem področju, si svetovalci ne upajo priporočati, ampak zgolj povedo,

kaj pravi zakon, kakšno je intereso tolmachenje davkarje in kakšno je njihovo mnenje, nakar se mora stranka sama odločiti.

Podjetniki torej vse bolj spoznavajo, da ni nikogar, ki bi razmišljal o tem, kako pripraviti malo podjetje na 1. julij. Predsednik Združenja podjetnikov Slovenije Lampret zato meni, da bi morali pri uveljavljanju posameznih določil uveljaviti prehodno obdobje. Emil Vehovar, predsednik posavskega združenja podjetnikov, ki je skupaj z območno gospodarsko zbornico tudi pripravil okroglo mizo, je poudaril, da mora država v prvi vrsti zagotoviti plačilno disciplino in tudi sama plačevati v zakonskih rokih.

"80 odst. vsega malega gospodarstva bo moralo ob uvedbi DDV poseči po kreditih; menda se banke o tem že pogovarjajo," je povedal Vehovar. Obrtnik in podjetnik iz Zagreba Željko Goković je dodal, da se je pri njih notranja nelikvidnost v malih podjetjih podvojila. K težavam so botrovali tudi slabe poslovne odločitve. Mnogi so nakupovali blago pred uvedbo DDV, da bi bilo cenejše in si s tem še poslabšali razmere, ker niso mogli obračunati vstopnega davka.

Podjetnike zanima, ali bodo inšpektorji prihajali z namenom

MO-JA, moja konfekcija

Družinsko podjetje MO-JA iz Sevnice gradi svojo blagovno znamko

SEVNICA - Poleg znanih blagovnih znakov tekstilne in obutvene industrije Lisce, Jutranjke, Inpleta in Kopitarne deluje na območju občine Sevnica še vrsta malih konfekcijskih podjetij. Družba MO-JA, ki se ukvarja z izdelavo pletiv, šivanjem konfekcije za otroke in najstnike ter s prodajo, se je razvila iz male šivalnice v podjetje z več kot 20 zaposlenimi, ki si išče tržišče po vsej Sloveniji in gradi lastno blagovno znamko.

Jana Metelko

Podjetje je pravzaprav družinsko, saj je v lasti Jane in Janke Metelke iz Sevnice. Jana je takoj po končani osnovni šoli opravila tečaj šivanja in začela z delom v Jutranjki. Ob delu se je izsolala in je zdaj že 10 let na svojem. Najprej je šivala sama, nato s tremi in pozneje s šestimi šiviljami. Pred 3 leti se je v podjetje vključil še mož Janko, saj so kupili 5 pletilnih strojev in začeli izdelovati tudi pletivo.

"Delamo od preje do končnega izdelka, zato moramo ob tako počasnem obračunu imeti veliko lastnega kapitala. Lastno pletivo je prednost, saj imamo materiale v vzorci in barvah, po katerih nas kupci poznajo. Po tej plati se pletilnica splača, res pa je, da smo z njo tudi ujeli, ker moramo v prvi vrsti uporabljati svoje blago," ugotavlja Jana Metelko.

V MO-JI so v preteklih letih veliko vlagali v proizvodnjo, vendar doslej vedno brez kreditov. Zdaj želijo odkupiti proizvodne prostore v Loki, ki jih imajo v najemu, ali se lotiti novogradnje, pri čemer bodo potrebovali pomoč. Letošnje leto bo zato za družbo prelomno, saj se bodo morali odločiti o naložbi v prostore in ob tem tudi o morebitni širitvi proizvodnega programa.

V šivalnici v Loki pri Zidanem mostu vsak mesec izdelajo 6 - 7 tisoč kosov oblačil za prosti čas, največ majic, po katerih jih kupci najbolj poznajo. Podjetje ima lastni prodajalni v Sevnici in v Litiji, sicer pa prodaja še v 100 različnih trgova-

vinah po vsej Sloveniji. Kot je povedala Metelkova, so še posebej veseli, da jim je uspelo priti v Poslovni sistem Mercator, ki kupi skoraj tretjino vseh izdelkov. Prodajajo tudi v Centromerku, koroškem Korotanu, Zili in mariborskem Klasu. Včasih so se morali truditi, da so izdelki MO-JE prišli v neko trgovino, zdaj so tako daleč, da lahko izbirajo, s kom bodo delali.

V podjetju se zavedajo, da bodo morali več pozornosti posvetiti trženju. Prodaja je doslej vsako leto naraščala; samo lani in predlani se je veleprodaja podvojila. Vendar pa cilj podjetja ni le povečevanje proizvodnje, ampak izboljšanje kakovosti. Želijo ustvariti blagovno znamko, ki bo otrokom in mladim nekaj pomenila. Pri oblačilih za otroke jim to dobro uspeva, težje pa je pri mladostnikih, ki zahtevajo znane znamke. Oblačil za najstnike ne morejo prodajati skupaj z otroškimi, ampak morajo priti še v prodajalne konfekcije za mlade. Če jim ne bo uspelo, se bodo odločili le za otroško konfekcijo.

Janko in Jana Metelko sta bila že od nekdaj odločena, da nekaj ustvarita v življenju. Za zdaj je v njihovem rokah še veliko dela, od kreacij do vodenja proizvodnje in prodaje, toda kljub temu je zdaj drugače kot pred časom: zdaj imata vodjo dela v šivalnici, mojstra v krojilnici in trgovskega potnika s kombijem, ki se pri vsakem kupcu oglasi vsaj na 14 dni.

B. DUŠIČ GORNIK

ČUK IN DIREKTORJI

KRŠKO - Klub Manager Krško in Območna gospodarska zbornica Posavje sta večeraj pripravila pogovor direktorjev krških družb s predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije mag. Jožkom Čukom.

KAKO PRIPRAVLJENI NA DDV? - O tem so govorili na okrogli mizi, ki jo je preteklo sredo na Čatežu pripravilo Združenje podjetnikov Posavja. Udeležba je bila dobra, za okroglo mizo pa so med drugimi sedeli tudi predstavniki Društva davčnih svetovalcev Slovenije (prvi z leve Boštjan Petauer), predstavniki ministrstva za finance (Marija Ferež in Marko Ilič, tretja in četrta z leve), podpredsednik GZS Valter Drozg, predsednik Združenja podjetnikov Slovenije Miran Lampret in številni drugi. (Foto: B. D. G.)

KAKO KAŽE NA BORZI?

V pričakovanju "eldorada"

Evforičnosti, kakršna je prejšnji teden navdihovala investitorje na borzi, nismo zaznali že od časa, ko so divjanje delniških tečajev narekovali prilivi neobičajno velikih zneskov kapitala iz tujine. Kljub zelo obetavnim dnevnim skokom cen posameznih delnic ne bi bilo odveč premisliti, ali se ta rast napaja iz iste izvira kakor tista iz lanskega poletja, ko so na primer tuji kupili za več kot 30 milijonov mark farmacevtskih delnic, ali gre morda za kaj drugega.

Pričetek veljavnosti pridruženega sporazuma med Slovenijo in EU ter dodatna navidezna vzpodbuda, ki naj bi jo ustvaril ukrep Banke Slovenije, ki tujim investitorjem skrajšuje moratorij na prodajo naših delnic od sedmih na štiri leta, sta najpogumnejše domače investitorje vzpodbudila k vlaganju na borzi. Pri tem so pričakovali, da bodo spet prodali z dobičkom takrat, ko bodo pričeli kupovati tuji. Vendar se zdi, da samo pričakovanje skorajšnjega "eldorada" ne bi moglo dati trgovanju tolikšnega naboja, če ne bi bilo v ozadju še nekaj. Gre za poskuse raznih prevzemov ali celo le za govorice o tajnih nakupih te ali one firme. Zagrebška Pliva naj bi na primer kupovala Lek. Mercator uspeva in kasneje zaradi državnega poseganja izgublja vojno v prevzemanju Emone Merkur. Krko kupuje nekdo, ki se še ni odkril. V bančnem sektorju menda divja prava vojna med sovražnimi in

prijateljskimi prevzemniki. Skupni učinek vsega tega je povzročil trgovanje, ki smo ga po dolgem času zopet šteli v milijardah tolarjev, borzni indeks SBI pa je z lahkoto prestopil novo psihološko stopnico pri 1.900 točkah.

S Krko se je trgovalo po cenah nad 29.000, z Lekom nad 47.000, z Delom nad 20.000, z Dolenjsko banko nad 17.500 tolarji in podobno uspešno tudi z večino ostalih delnic. Nadaljevanje takih gibanj bo v prihodnjih dneh verjetno oslabljeno z vnovčevanjem kapitala dobičkov, ki praviloma sledi preveč pospešeni rasti tečajev. Bodo pa cenovna nihanja še naprej zelo odvisna od informacij in dogodkov na področju prevzemanja, povezovanja, kupovanja kontrolnih paketov in podobno.

V ponedeljek je steklo trgovanje z delnicami družbe Aktiva Avant 1, investicijskega sklada z nominalno velikostjo 7,7 milijarde tolarjev. Sklad ima po podatkih z 31. decembra nekaj manj kot 50 odst. izkoriščenih certifikatov, od tega je 11 odst. portfelja že vključeno v trgovanje na organiziranem borznem trgu. Knjigovodsko so delnice vredne 1.893 tolarjev oz. 846 tolarjev, če ne upoštevamo še neizkoriščenih certifikatov. Prvi dan borznega trgovanja je znašal enotni tečaj 375 tolarjev.

IZTOK PLUT, Dolenjska borznoposredniška družba, Novo mesto, Tel. (068) 371-8221, 371-8228

USPEŠNO V TURČIJI IN MAKEDONIJI

BREŽICE - Vino Brežice je v minulem letu med drugim sodelovalo tudi na ocenjevanjih vin v Turčiji in Makedoniji. Sejem v Turčiji je med devetimi, ki se odvijajo pod pokroviteljstvom mednarodnega urada za vino. Brežiška klet je na njem prejela dve zlati medalji: za ledeno vino iz laškega rizlinga in jagodni izbor šardoneja, oba letnika 1997. Na skopskem sejmu je Vino prejelo zlato medaljo za posebno vino Porthos Tawny.

Krave trpijo, še preden vidimo

Šepavost občutno zmanjša količino mleka - Parklje obrezovati dvakrat na leto

Tretjina, ponekod pa celo polovica vseh krav ima bolečine v parkljih, ugotavljajo živalozdravniki, ne da bi poznali vse vzroke šepavosti kot zunanji izrazi teh bolečin. K tej pogosti bolezni je gotovo pripomogel hlevski način reje in poudarjena usmerjenost v intenzivno prirajo mleka. Nesreča je hujša še zavoljo tega, ker lastniki krav postanejo pozorni šele pri vidnejših znakih šepavosti, gospodarska škoda pa nastaja že prej.

Razlogov za šepavost in bolečine v parkljih je več, od neustrezne namestitve živali v hlevu, neuravnotežene in pomanjkljive prehrane do nerednega in nepravilnega obrezovanja parkljev. Napake namestitve so po navedbi prekratka in preozka stojišča ter prenizke jaslji ali privezi. Najbolje je, če je stojišče dolgo vsaj 180 cm, široko 120 cm, višina jaslji pa 24 cm. V prosti reji naj bo ležišče dolgo 230 cm, široko 120 cm, medtem ko robnik ležalnega boksa ne sme presegati 16 cm višine. Važno je tudi, da imajo živali ležišča nastana ter možnost sprehajanja oz. izpusta na pašo.

Šepavost krav lahko nastane zaradi ne dovolj dobre krme ter neizravnanih obrokov. Z raziskavami so dokazali, da prevelik delež beljakovin ali ogljikovih hidratov izkazuje povečano šepavost, v vlakninah bogata krma pa jo zmanjšuje. Neredno obrezovanje parkljev najpogosteje izkazuje čir na podplatu ali vnetje park-

ljeve usnjice. Krave, ki jim niti enkrat na leto ne obrežemo parkljev, imajo peedolge konice in deformirane stene, kar vodi v vse večjo obremenitev petnega dela parklja. Zaradi tega obračajo živali konice parkljev navzven, pete pa navznoter, odvisno od tega, kjer je največja bolečina pri obremenitvi parklja. Zaradi nepravilnosti v stoji prihaja do bolečin in vnetij v sklepih in tetivah parklja. Najpogostejši vzroki za vnetje parkljeve usnjice so tope poškodbe na podplatu in pregloboko zarezovanje v podplat parklja. Pogosto je tudi vnetje kože v medparkljevni reži in

ob robovih. Posledica je vdor mikroorganizmov globlje v parkelj in ožogitev, ki zahteva dolgotrajnejše zdravljenje in povzroča precejšnje stroške.

Pri obrezovanju parkljev je treba upoštevati anatomsko obliko parklja, poraščenost, pojav odtiskov in naravni naklon parklja. Poleg krajšanja na normalno velikost je pomembno tudi tanjšanje podplatnega dela parklja. Lastniki črede morajo poskrbeti za dvakratno letno obrezovanje parkljev, ki ga je najbolje prepustiti storki, saj ta razpolaga s primernimi stojnicami za pričvrščanje okončin. Na območju širše Dolenjske je na voljo že kar nekaj izvajalcev obrezovanja parkljev, med njimi tudi vetrinarska ambulanta Tiveta, d.o.o., ki opravlja storitev po konkurenčnih cenah.

ROBERT KENDA, dr. vet. med.

PETIČ NA PREIZKUŠNJI - Društvo vinogradnikov Suha krajina je v Žužemberku že petič pripravilo poskusno suhokranjskih vin. Sedemčlanska ocenjevalna komisija, ki so jo sestavljali priznani strokovnjaki pa tudi ljubitelji vin dr. Mojmir Vonda, dr. Dušan Terčelj, dr. Julij Nemanic, dr. Mitja Kocjančič, inž. Katarina Merlin, ekonomist Peter Lavrič in inž. Slavko Gliha (na sliki) so ocenili 57 vzorcev rdečih, belih in sortnih vin. Rezultati poskusne so vsekakor spodbudni za vinogradnike. Letina je bila dobra, pa tudi kakovost kletarjenja se v Suhi krajini izboljšuje, predstavljeni pa bodo v soboto, 6. februarja, v prostoru nad Dolenjsko trgovino v Žužemberku, kjer bo tudi degustacija vin in razstava domačega peciva, ki ga bodo pripravile kmečke žene. (Foto: S. Mitič)

BIJEJO PLAT ZVONA

Večina kmetij brez naslednikov

Zastrašujoče malo mladih je v Beli krajini še pripravljenih ostati na kmetijah

ČRNOMELJ - Andreja Černe je svetovalka za kmečko družino in razvoj dopolnilnih dejavnosti za vso Belo krajino, sedež pa ima na Kmetijski svetovalni službi v Črnomlju. Pri svojem delu se srečuje s precejšnjimi težavami, tako zaradi nedorečene zakonodaje kot zato, ker kmetije izumirajo ali pa ljudje bežijo z njih.

"Moja naloga je predvsem delo z družini kmečkih žena in pri dopolnilnih dejavnostih na kmetijah. Pri slednjih se ljudje najbolj zanimajo za turistične kmetije in vinotočnje, problem pa je, da za dopolnilne dejavnosti še vedno ni sprejet zakon, zato je svetovanje precej oteženo. Ljudem ne morem svetovati, naj delajo na črno. V obrtnih zbornicah pa jim najpogosteje predlagajo, naj se registrirajo kot samostojni podjetniki, s čimer se kmetije ne strinjajo. V resnici bi na obrtni zbornici lahko odprli predal za dopolnilne dejavnosti, le kmetije morajo biti

dovolj vztrajni," pove Černetova. Iz izkušenj ve, da bo marsikoga, ki se navdušuje nad dodatno dejavnostjo, prej minilo, preden bo sprejet zakon. "Glede na zastrašujoč podatek o tem, koliko mladih je pripravljenih prevzeti kmetije, bi lahko rekli, da v belokranjskem kmetijstvu bijemo plat zvona. Večje in dobro vpeljane kmetije še imajo naslednike, obstoj manjših pa je že pod vprašajem. A gotovo bi se še kdo odločil vztrajati, če bi si lahko pomagal z dodatnim zaslužkom. Bojim pa se, da marsikatero belokranjsko kmetijo ne bo več, ko bo sprejet za-

kon," je prepričana svetovalka. Z dopolnilnimi dejavnostmi bi lahko precej pripomogli k razvoju turizma, tako kot je pri predstavitvi Bele krajine pomembnih sedem društev kmečkih žensk, ki združujejo okrog 500 članice. Zlasti odmevne so njihove predstavitve z značilnimi belokranjskimi jedmi in domačo obrtno na različnih sejmi.

M. B.-J.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Ajda - staro pogansko žito

Pregovor pravi, da se kmet šele takrat dobro usede, ko ajdo vseje. Ajda je res med zadnjimi pridelki, ta pa je predvsem odvisen od lepega vremena. Vsebuje večjo količino aminokislinskih aminov kot pšenica ter enako količino metionina in cisteina v primerjavi z jajčnimi beljakovinami. Celotno ajdovo zrno vsebuje 9,8% beljakovin, 1,7% maščob, 72,4% ogljikovih hidratov, 4% netopnih dietnih vlaknin in 1,7% mineralnih snovi, kot so kalij, fosfor, magnezij in železo, poleg tega pa vitamine B1, B2 in niacin. Ajdova kaša je občutljiva na svetlobo in vlago, zato jo po obdelavi le krajši čas shranjujemo v temnem, suhem in zračnem prostoru. Okus ajdovih zrn se ujema z okusi sadja, zelenjave, mleka in mesa.

Med najstarejše ajdove jedi spada MLEČNA AJDOVA KAŠA. Za 4 osebe potrebujemo 25 dag ajdove kaše, 8 dl mleka in 1 dl sladke smetane. Kašo brez predhodnega namakanja kuhamo 20 minut v mleku, dodamo sladko smetano in postavimo za 15 minut v pečico ali krušno peč, da mleko povre.

Naslednja jed je AJDOVA KAŠA Z GOBAMI. Za 4 osebe potrebujemo 25 dag ajdove kaše, 1 čebulo, 30 dag gob (sveže ali suhe), 2 žlici olja, svež peteršilj, 5 dl vode in 4 žlice kisle smetane. Kašo

vsujemo v vrelo slano vodo, premešamo, pokrijemo in kuhamo 15 minut. Na olju rahlo prepražimo čebulo in gobe. Nato dodamo sol, kislo smetano in sesekljani peteršilj. K jedi dodamo še krompir v obliki.

Tako kot iz različnih vrst žit pripravimo solato, jo lahko tudi iz ajdove kaše. Za AJDOVO SOLATO potrebujemo 30 dag ajdove kaše, 10 dag rdečega korenja, 10 dag nepretlačene skute, 5 dag zelene, 4 jajca, poper, sol, bučno olje in jabolčni kis. Ajdovo kašo namočimo za eno uro. Kuhamo jo 20 minut in nato ocedimo. Dodamo naribano korenje, zeleno, narezano v trdo kuhano jajca in začimbe. Nato vmešamo še skuto. Solato postrežemo s kruhom za malico ali večerjo.

Namesto mesnih polpetov lahko pripravimo AJDOVE POLPETE. Za 4 polpete potrebujemo 30 dag ajdove kaše, 10 dag ovsenih kosmičev, 1 žlico sojine moke, 1 žlico bele moke, 1 jajce, 1 čebulo, peteršilj, sol, poper in olje za praženje. Kuhani kaši dodamo vse sestavine, dobro premešamo in pustimo počivati eno uro. Nato oblikujemo polpete, jih opečemo na olju in ponudimo s solato. Nekoč so vzglavnike polnili z ajdovimi luščinami, ker so mehke in zračne.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Vpliv sorte na kakovost vina

V svetu sta uveljavljena dva modela označevanja vina:

- nemški, ki ima poudarek pri označevanju na etiketi s sorto in
- francoski, ki daje pri označevanju več teže na poreklu vina.

Logično je, da smo glede na slovensko zgodovinsko povezanost z germanskim svetom povzeli nemški model. Razgovor s poznavalcem in uveljavljenim belokranjskim vinogradnikom me je vzpodbudil, da pišem o tej temi, ki je zelo povezana s trženjem vina.

V Sloveniji smemo saditi veliko sort, kar povečuje pestrost vinskih okusov. Za drobno trženje je to lahko tudi prednost, kajti tržni vinogradnik, čeprav ima samo hektar vinograde, lahko ponudi svojim kupcem veliko vinsko izbiro. Toda kaj moti mojega sogovornika? Stroški, ki so povezani s pridelavo posameznega vina, in tood vinograde do etikete.

Strošek etikete za litrsko steklenico je manjši, če je količina vina večja. Strahotno pa se poveča strošek za etiketo, če je vina malo. Že pri tisoč steklenicah je strošek za etikete tako velik, da presega celoletne stroške zaštite vinske trte v tem vinogradu. Zato mora biti prodajna cena vina visoka, da prenese toliko vlaganja v posamezno (blagovno) znamko vina.

Uveljavljanje posameznega vinorodnega okoliša na vinskem trgu je širša zadeva, ki pa ne sme biti predraga in mora

biti upoštevana tudi preglednost ponudbe, saj naše konkurenčne sposobnosti ne smemo slabiti s prevelikimi stroški in z nepreglednostjo. Velikokrat smo kot kupci vina razočarani, ker v vinu, ki je označeno s sorto, ne najdemo sorte značilnosti. Torej naj bi razvijali samo tiste sorte, ki so pokazale v naših vinorodnih okoliših značaj vina, ki je razpoznaven in vsakemu razumljiv. Takšno vina potem kupci iščejo tudi na polici v samopostrežbi med množico ostalih vin. V mali Sloveniji gotovo tržimo več sortnih vin kot v veliki Franciji ali Nemčiji. Zaenkrat se nam je to obneslo, vprašajmo pa se, če se bo tudi na sodobnem evropskem trgu.

Porabniki vina nam je uspelo prepričati o pomembnosti sorte pri kakovosti vina. V resnici je vpliv sorte na kakovost vina enakovreden vplivu tal v odvisnosti od vremenskih razmer, oziroma celo enakovreden tehnološkim postopkom od pridelave grozdja do nege in zorenja vina.

Francoska zakonodaja, ki ureja zaščito porekla francoskih vin (A.O.C. je kratica, s katero so označena tako zaščitena vina), prepoveduje označiti na glavni etiketi R.O.C. zaščitene vina sorte grozdja. Od kar so uvedli v Franciji deželna vina (vins de pays) dovoljujejo označiti na teh etiketah sorto. Toda kakovost deželnih vin je bistveno nižja od R.O.C. vin. Izjema pri označevanju v razredu A.O.C. je samo v Alzaciji, kjer smejo na etiketi napisati tudi sorto.

(Nadaljevanje sledi)
dr. JULIJ NEMANIC

VSE ZAVISI OD LETNIKA, DRAGA

DO KDAJ ANTIBIOTIKI V KRMILIH?

Evropa porabi več antibiotikov v živalski krmi kot za zdravje ljudi. Vendar ne bo več dolgo tako. Kot poroča AgE, so se na osnovi sklepa evropske komisije, to je "vlade" Evropske unije, že začele priprave za umik doslej veljavne dovoljenja za uporabo antibiotikov v krmilih. Komisija se pri tem opira na ugotovitve o tveganosti uporabe antibiotikov, ki lahko pripomorejo k širjenju bolezni ljudi. Zaradi nevarnosti so na Švedskem antibiotike v tovrstni uporabi že prepovedali, na Finskem pa jih močno omejujejo. Pri nas je uporaba prehranskih antibiotikov dovoljena za določeno obdobje pitanja in za določene kategorije živali, bo pa Slovenija morala slediti dogajanju v EU, če hoče postati njena članica.

SEMINAR O KMETIJSKIH PNEVMATIKAH

NOVO MESTO - Agroservis iz Zanje vasi vabi na seminar o radikalnih kmetijskih pnevmatikah, ki bo v četrtek, 4. februarja, v gostilni Vovko na Ratežu s pričetkom ob 11. uri. Predaval bo strokovnjak iz tovarne Stomil - Olsztyn, poskrbeli pa bodo tudi za prevajanje.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Zaradi maraza je bila ponedeljkova tržnica bolj prazna. Pridelke je ponujalo le nekaj branjevk, in sicer: peso, korenje, kolerabo in črno redkev po 200 do 250 tolarjev kilogram, krompir po 80, fižol po 300 do 500, kislo zelje po 200 do 250, čebulo po 250, šalotko po 400, česen po 400 do 500, med po 800 do 900 kozarec, jajca po 25 do 30, rozine po 460 kilogram, fige po 640, suhe slive po 540, orehe po 800, suhe hruške po 1.000, lešnike po 1.300, liter viljamovke po 1.500 in slivovke po 950 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 67 do 3 mesece starih prašičev, 34, starih 3 do 5 mesecev, in 10 starejših. Prvih so prodali 33 po 310 do 330, drugih 12 po 270 do 300, tretjih pa 7 po 200 do 220 tolarjev kilogram.

kmetijski nasveti

PREPOVEDANI HERBICIDI

Namesto nevarnih triazinov

V Sloveniji je že odločeno, da se bo tudi naša država pridružila tistim, ki omejujejo ali celo povsem prepovedujejo uporabo zelo razširjenih herbicidov pod skupnim imenom atrazin, ker ogrožajo podtalnico. Atrazine sicer prištevamo med malo nevarna sredstva (dr. Jože Maček in dr. Miljeva Kač navajata v svoji obsežni knjigi Kemična sredstva za varstvo rastlin, da atrazini spadajo v IV. strupenostni razred), vendar zaradi njihove velike razširjenosti, stalne rabe in lahke topnosti kaj lahko zaidejo v podtalno vodo in s tem ogrozijo zdravje ljudi in živali.

Nastane vprašanje, kaj uporabiti namesto atrazinov, ki so že prepovedani na območjih, kjer obstaja nevarnost onesnaženja podtalnice. Namesto njih je na voljo dolga vrsta neatrazinskih pripravkov, ki jih kmetovalci (natančneje rečeno: pridelovalci krompirja, ki pri nas porabijo največ herbicidov) premalo ali pa sploh ne poznajo. Pri tem je nujen intenzivnejši poduk strokovnjakov kmetijske svetovalne službe, kajti novejši pripravki, zlasti sulfonilsečninski herbicidi, zahtevajo pri uporabi še več strokovnega znanja pa tudi vestnosti in odgovornosti.

Namesto atrazinskih pripravkov, kot so zelo uveljavljeni radazin, primagram, primekstra idr., ki jih poljedelci dobro poznajo, ponuja stroka naslednja nadomestila: basagran forte, benvel 480 s, dual 500 EC, frontier 900 EC, galex 500-EC, lasso EC, haromny 75 DF, tell 75 WG, tarot 25 DF in še mnoga druga, ki sama ali v medsebojni kombinaciji lahko zatrejo prav vse vrste plevela, ki grozi posevkom. Odločitev o tem, kateri izmed teh povečini novejših pripravkov je najprimernejši za določeno njivo oz. posevek, je najbolje sprejeti po posvetu s strokovnjakom. Plevela je vsekakor potrebno zadržati pod mejo gospodarske škodljivosti, sicer se pridelovanje preprosto ne izplača, saj zgolj mehansko trebljenje škodljivih plevelnih rastlin ekonomsko ne zdrži konkurence.

Inž. M. L.

BELOKRANJSKE DOBROTE - Na domačiji Raztresenovih v Jankovičih pri Adlešičih je bilo pretekli teden prvo uradno ocenjevanje vin z adlešičkih vinorodnih gričev. Pokuševalci so dobro ocenili vina, saj je bilo od 43 vzorcev le malo izločenih, v glavnem zaradi cika in oksidacije. Najbolje se je odrezala zvrst Stanka Filaka. Ob zaključku ocenjevanja so številni obiskovalci priložnostno predavali članov društva podeželske mladine Misljina o starih sortah sadja in petju adlešičkih pevk ter si ogledali likovno razstavo navič Janeza Butale z Butoraja. Ob prijetnem klepetu so dolgo v noč pili, jedli in hvalili razstavljen vina, kruh in pecivo. (Foto: M. B.-J.)

Nova knjižnica na kolesih že vozi

Knjižnica Mirana Jarca je dobila nov bibliobus - Vozi na območju šestih občin - Vsako leto si iz potujoče knjižnice bralci sposodijo okoli 30 tisoč knjig

NOVO MESTO - V začetku tega tedna je stari bibliobus Knjižnice Mirana Jarca odšel v zaslužni pokoj. V dobrih dvanajstih letih vozarjenja po dolenjskih cestah in potih, ko je do bralcev v manjšem kraju ali na vasi pa tudi na tovarniška dvorišča pripeljal "najzvestejše prijateljce", knjige, se je namreč povsem iztrošil. Namesto zdelanega knjižničnega veterana na kolesih zdaj že vozi nov bibliobus, ki bo poleg skrbel za knjižno žejo po Dolenjskem. Na prvo vožnjo je novi bibliobus odpeljal v ponedeljek, pot pa ga je vodila prek Malega Slatnika in Brusnic do Gabrja ob vznožju Gorjancev.

Novega knjižničnega avtobusa so seveda veselili vsi, ki imajo z njim opravka kot uporabniki, gotovo pa so se ga najbolj razveselili vodja Potujoče knjižnice Mojca Andoljšek in voznik Miro Zarabec, ki sta z bibliobusom preživela že kar lepo vrsto delovnih let, pa tudi Evelina Smuk, ki jima od lani občasno pomaga. Ti trije se namreč s potujočo knjižnico vozijo okoli in skrbijo, da so knjige vsaj občasno na voljo tudi tam, kjer nimajo javnih knjižnic.

"Stari bibliobus smo dobili 1986. leta kot zamenjavo za knjižnični kombi, ki je poprej kakih osem let služil za potujočo knjižnico. Z bibliobusom smo bralcem omogočili večjo izbiro pri branju. Dolgo je lepo služil svojemu namenu, potem pa so se začele težave. Vse pogostejše se je kvaril, streha je ob deževjih puščala, ogrevanje se je kvarilo in včasih smo v njem pošteno zmrzovali,

poleti pa zgorevali od vročine," pripoveduje Mojca Andoljšek, ki z bibliobusom obiskuje bralce že od leta 1988. Vozilo je bilo tudi vse težje popravljati, saj se nekaterih rezervnih delov ni več dobilo in so jih morali iskati celo po odpadkih. Vsekakor je bibliobus po toliko letih doživel za odpis. Zato so v Knjižnici Mirana Jarca leta 1996 začeli z akcijo za nakup novega. Na pomoč so jim s skromnimi denarji priskočile številne osnovne šole in tudi nekatere delovne organizacije, da so natisnili potrebno reklamno gradivo in javnost seznanili s potrebo po novi potujoči knjižnici, glavno breme pa je šlo na ramena Mestne občine Novo mesto in Ministrstva za kulturo, ki sta prispevala vsak polovico potrebnih 30 milijonov tolarjev za nakup.

"Na razumevanje smo naleteli tudi pri Gimpexu, ki je po ugodni ceni in pogojih uvozil Renaultovo podvozje, na katerem so v

domžalskem Asu dogradili bibliobus. Pri izdelavi so upoštevali tudi pripombe in izkušnje naših knjižničarjev," pravi ravnateljica Knjižnice Mirana Jarca Andreja Pleničar.

Novi bibliobus je prostoren, svetel, ima klimatsko napravo, na njegovih knjižnih policah je prostora za okrog 4.500 knjig (knjižna zaloga za Potujočo knjižnico jih obsega blizu 30 tisoč), je dobro opremljen in ima tudi videorekorder za morebiten ogled in izposojno video kaset. Vozi na območju šestih občin: Dolenjskih Toplic, Mirne Peči, Novega mesta, Sentjerneja, Škocjana in Žužemberka, kjer obiskuje 50 stalnih postajališč, od tega jih pet obišče dvakrat, 45 pa enkrat mesečno v dnevih, določenih z urnikom, ki ga seveda dobro poznajo bralci po krajih, kjer je reden in priljubljen gost. Vpisanih članov Potujoče knjižnice je 1.243, njihovo število pa bo, kot menijo v Knjižnici Mirana Jarca, z novim bibliobusom še naraslo. S polic bibliobusa odnesejo domov za branje povprečno 30 tisoč knjig na leto, letni obisk knjižnice na kolesih pa znaša nekaj več kot 6 tisoč.

M. MARKELJ

KVARTET GALLUS V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH - Na petem koncertu Šmarjeških glasbenih večerov v tej sezoni in prvem v letošnjem letu se je predstavil trobilni kvartet Gallus iz Ljubljane, ki združuje izvrstne glasbenike: trobentača Stanika Praprotnika in Jožeta Žitnika, rogista Jožeta Kocjančiča in pozavnista Božidarja Lotiča. Odigrali so niz skladb, od klasičnih v prvem in predbr narodnih v osrednjem delu koncerta do jazzovsko nadahnutih zabavnejših skladb v zaključku koncerta. Na željo občinstva so zaigrali še dve dodatni skladbi. (Foto: M. Markelj)

ZGODOVINA ČRNOMLJA NA ODRU - Na odru Kulturnega centra Janeza Trdine je v četrtek, 28. januarja, zvečer gostovala igralska skupina Zavoda za izobraževanje in kulturo iz Črnolj z gledališko predstavo Črnoljska kronika - historična retrospektiva. Premiera tega domačega dela, ki ga je režiser Vojko Zidar posodobil in predelal po starejšem dramskem besedilu Otona Berkopca, je bila septembra lani v Črnolju, govori pa o krajevni zgodovini. (Foto: M. Markelj)

Alenka Mlakar

Na koncu je vedno svetloba

Pesmi Alenke Mlakar

RIBNICA - V knjigi dr. Sanje Rozman "Peklenka gugalnica", ki je izšla konec oktobra lani pri založbi ValeNovak, je objavljeno tudi pet pesmi članice terapevtske skupine Rdeči oblak, ki deluje kot društvo za zdravljenje nekelečnih odvisnosti in pomoč ljudem v stiski. Alenka Mlakar iz Ribnice. Dr. Rozmanova se je za objavo njenih pesmi odločila, kot je zapisala v knjigi, "ker je Alenka v svojih pesmih znala izraziti čustveno doživljanje človeka v stiski tako doživeto, kot se v prozi ne da".

"K Sanji sem prišla na prelomnici v svojem življenju, ko sem začela, da moram nekaj narediti," pojasnjuje Alenka. Delo v skupini ji je pomagalo, da je začela globlje spoznavati sebe in v tem procesu osebnosti rasti so začele nastajati tudi njene pesmi. "Že v gimnaziji sem pisala pesmi, vendar pa jih takrat nisem znala ceniti," pravi. Šele med člani skupine Rdeči oblak, ki se ji je pridružila pred tremi leti, je dobila potrditev vrednosti svojih pesmi. "Ko sem jih sprva še precej sramežljivo pokazala Sanji, je ta ob njihovem prebiranju jokala," se spominja danes 39-letna Alenka.

V dveh letih in pol, odkar je v sebi ponovno prebudila pesniškega duha, je napisala preko 40 pesmi, ki bodo morda zagledale luč sveta tudi v samostojni knjigi. Vse izhajajo iz njene notranjosti in izražajo osebnostno iskanje poti za rešitev problemov, ki bi lahko za prenekatere tudi so- usodni. Zato kljub globokemu občutenju osebne stiske njene pesmi niso docela pesimistične. "Izžareva- jo svetlobo, ki jo iščemo in h kateri težimo vsi," pravi Alenka. Zaradi svojih pesmi, v katerih je izrazila svoja občutja, je danes optimistično zazrta v prihodnost.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RAZSTAVA V KRKI

NOVO MESTO - V Galeriji Krka bodo v torek, 9. februarja, ob sedmih zvečer odprli razstavo del akademске slikarke Martine Koritnik Fajt iz Krškega. Otvoritev bo popestrila vokalna skupina Drumleca iz Kranja.

SLIKARSKA RAZSTAVA

NOVO MESTO - V razstavišču restavracije splošne bolnišnice so v torek, 2. februarja, zvečer odprli razstavo del slikarke Tatjane Fabjančič Pavlič z Loke pri Sentjerneju. V kulturnem programu je nastopil Mešani pevski zbor Vlaste Tavčar iz Sentjerneja.

ZUPANOVA SREČAVANJA

NOVO MESTO - Danes, 4. februarja, bodo ob šestih zvečer v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca predstavili knjigo prof. Jožeta Zupana Srečavanja. Gostje večera bodo poleg avtorja in ilustratorke Melite Vovk še nekatere od osebnosti, katerih portret je Zupan zapisal v svoji knjigi.

KAM IZ ZADREGE

OTOČEC - Na odru Kulturnega doma bo v soboto, 6. februarja, ob sedmih zvečer domače Kulturno-umetniško društvo Otočec uprizorilo komedijo v treh dejanjih Kam z zadrego, ki jo je dramska skupina tako kot dosedanje uprizoritve pripravila pod vodstvom režiserja Franca Ivnika.

IZ STAREGA V NOVI - Trojica iz Potujoče knjižnice je prejšnji teden tudi v dežju prenašala knjige iz starega v novi bibliobus, da je ta teden že lahko odpeljal na prvo pot do bralcev. (Foto: MiM)

Razstava grafik v Luni

V novomeški galeriji Luna so odprli razstava večbarvnih grafik akademске slikarke Vesne Drnovšek iz Ljubljane

NOVO MESTO - V galeriji Luna so v četrtek, 28. januarja, zvečer odprli razstavo grafik akademске slikarke Vesne Drnovšek, doma iz Izlake v Zasavju. Likovna ustvarjalca je diplomirala na Aka-

nice in akvatinte; z abstraktnimi motivi, ki jih avtorica, kot je povedala v kratkem razgovoru, ustvarja brez vnaprejšnjega osnutka, nastajajo in se dokončno oblikujejo tako rekoč v samem procesu odtiskovanja več grafičnih plošč, potrebnih za nastanek večbarvnega grafičnega lista.

MiM

Vesna Drnovšek na razstavi v galeriji Luna.

demiji za likovno umetnost v Ljubljani leta 1997, zdaj pa nadaljuje podiplomski študij grafike pri prof. Lojzetu Logarju. Živi in dela v Ljubljani. Mlada umetnica se je že predstavila s svojimi deli na nekaj skupinskih in samostojnih razstavah, med drugim smo njene grafike lahko videli na osrednji razstavi lanskega Bienala slovenske grafike na Otočcu, razstava v Luni pa je njena prva samostojna likovna predstavitev na Dolenjskem. Galerija Luna tako ponovno kot prva v Novem mestu gosti likovno ustvarjalke akademске izobrazbe iz najmlajše generacije.

Vesna Drnovšek se je odločila, da za novomeško razstavo ne pripravi slikarskih del, s katerimi se tudi ukvarja, ampak izbor najnovejših grafik, ustvarjenih v lanskem in tudi že v letošnjem letu. Gre za večbarvne grafike, jedka-

Ko nam angeli spregovorijo

Predstavitel knjige Bernarde Pavko Osvobajanje od sebe: angeli in Thomas pravijo v Knjižnici Mirana Jarca

NOVO MESTO - Novodobarstvo kar obilno pljuska iz Amerike in Zahoda tudi v naše kraje, kjer se povečano zanimanje za duhovnost in samouresničevanje, kakor ju pač razumejo slovenski newagerji, odraža tudi na knjižnem trgu, ki nam streže s tovrstnimi knjižnimi novostmi tudi slovenski avtorje. Ena od lanskih novosti je knjiga Bernarde Pavko Osvobajanje od sebe: angeli in Thomas pravijo, ki jo je avtorica ob sodelovanju višje bibliotekarke Jadranke Matič Zupančič predstavila minul četrtek, 28. januarja, zvečer v čitalnici Knjižnice Mirana Jarca.

Knjigo je dipl. inž. živilske tehnologije in mag. ekonomije Bernarda Pavko, ki se z duhovnostjo ukvarja kakih devet let in vodi celo delavnice komuniciranja z angeli, napisala tako rekoč po nareku angelov oziroma višjih oblik energije, s katerimi ona sama, njen učitelj Thomas Keller in menda še mnogi drugi stopajo v stalne zveze, od njih pa se uče preprostih, a globokih resnic življenja in bivanja. Angeli so ji natosili "obilno koristnih nasvetov, izvirnih in preprostih", kot je na

predstavitvi zatrdila avtorica, ona pa jih zdaj v knjigi posreduje ljudem, da se bodo, oplemeniteni s prebiranjem tega "učbenika za življenje" oziroma "sporočila srca", lotili osvobajanja od sebe. Knjiga torej ponuja presenetljivo veliko za 4.500 tolarjev, za kolikor je bila na voljo ne prav številnim obiskovalcem, če jo seveda sploh lahko vzamemo resno.

MiM

Bernarda Pavko na predstavitvi svoje knjige v Novem mestu

Skrbno vzdrževanje Jurčičevine

Trenutno potekajo dela pri obnovi poda in drenaži Letnega gledališča - Nujna popravila zahtevajo kozolec, kašča, čebelnjak - Lani 15 tisoč obiskovalcev - Premalo denarja

MULJAVA - Rojstna hiša Josipa Jurčiča z muzejem na prostem, galerijo in Letnim gledališčem je ena najprivlačnejših slovenskih muzejskih postojank. Toda sam prona in objekti zahtevajo skrbno vzdrževanje in seveda tudi veliko denarja, "kakaj če želimo ohranjati prvotni videz Jurčičevine, je potrebna stalna obnova, saj so stavbe stare," je povedala Muljavčanka Tatjana Lampret, direktorica Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti izpostave Ivančna Gorica, ki deluje tudi za dobropoljsko in grosupeljsko občino.

Na Jurčičevini, ki bo svoja vrata uradno odprla spet 1. marca, trenutno potekajo obnovitvena dela. V Letnem gledališču na prostem, ki se nahaja v dolinici, delajo drenažo, da bo prostor utrjen in odpornejši proti raznim vremenskim nepravilnostim. Predstave Jurčičevih del na prostem privabijo v eni sezoni tudi do osem tisoč obiskovalcev in za letos Muljavčani že pripravljajo dramatičnejšo delo Deseti brat. Obnavljajo tudi del dotrajane podla, kjer so bile včasih sanitarije in priročno skladišče. Največji strošek gotovo predstavljajo strehe objektov. Novo kritino nujno potrebuje kozolec, morda pa bo letos prišla na vrsto tudi celotna obnova dotrajane kašče in čebelnjaka. Čebelnjak na vrtu ob hiši je namreč opremljen s kopijami poslikanih panjskih končnic, kakršne so bile še v prejšnjem stoletju zelo razširjene na Slovenskem. Za

letos načrtujejo tudi obnovo fasade Jurčičeve rojstne hiše, ki jo je leta 1826 postavil pisatelj ded.

Kot je povedala Lampretova, obnovitvena dela potekajo pod vodstvom Regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Ljubljane, omenjene akcije pa poleg države finančno podpira tudi Občina Ivančna Gorica. Lani je namenila milijon in pol tolarjev in tudi letos računajo na njihovo pomoč. Tovrstna investicijska vzdrževanja so draga, zato potekajo počasneje, kot bi morala. Čeprav je vsako leto veliko obiskovalcev - lani so jih

našteli 15 tisoč - pa prihodki vsotopne krijejo le velike stroške rednega vzdrževanja. Žal prihaja vse več ljudi le na sprehod in zunanji ogled ter se tako ogne vsotopni.

L. MURN

Kulturni praznik v Posavju

Proslave in druge kulturne prireditve

V vseh treh posavskih občinah so za slovenski kulturni praznik pripravili osrednje proslave. Že včeraj, 3. februarja, ob sedmih zvečer je bila za krško občino v Kulturnem domu v Krškem. Nastopil je godalni kvartet Slovenske filharmonije s harfo in angleškim rogom, podelili pa so tudi Prešernove plakete. V Sevnici bodo kulturni praznik počastili danes, 4. februarja, ob sedmih zvečer v Kulturni dvorani z nastopom slovenskega okteta. V Brežicah pa bo osrednja proslava jutri, 5. februarja, ob šestih zvečer v Prosvetnem domu. V soboto, 6. februarja, bo počastilo praznik tudi pišečko kulturno društvo s proslavo v kulturnem domu v Pišecah.

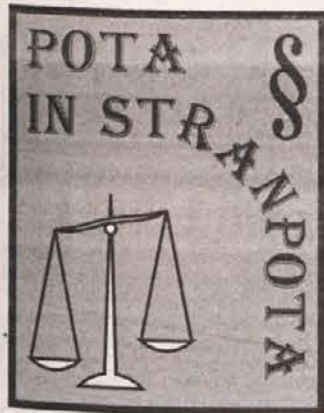
Zvrstilo se bo še več drugih kulturnih prireditev. Danes, 4. februarja, bodo ob šestih zvečer v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah odprli razstavo del slikarke Almere Bremec. V Krškem bodo v Valvasorjevi knjižnici ob šestih zvečer predstavili knjižno uspešnico Sanje Rozman Peklenška gugalnica. V Cerkljah bo ob šestih zvečer v Prosvetnem domu koncert orkestra Slovenske vojske pod vodstvom dirigenta podpolkovnika Franca Rizmala. Na koncertu bo nastopil tudi domači moški pevski zbor Planina. V soboto, 6. februarja, bo v župnijski cerkvi Razbor pod Lisco kulturni večer Slovenstvo včeraj, danes in jutri, na katerem bosta govorila dr. Janko Prunk in prof. Alojz Rebula, zapel bo pevski zbor Primož Trubar iz Loke, odprli pa bodo tudi razstavo del Martine Jakobčič Kunaver. V nedeljo, 7. februarja, bo v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Sevnici ob sedmih zvečer koncert sevnške godbe. V Podbočju bo KUD Staneta Kerina ob treh popoldnih nastopilo v kulturnem domu z igro Poročil se bom s svojo ženo. V sredo, 10. februarja, pa bo brežiška glasbeno šola ob šestih zvečer v dvorani kulturnega doma v Brežicah pripravila koncert Naša prihodnost.

KONCERT IN PRIZNANJA

NOVO MESTO - Slovenski kulturni praznik bodo v dolenjski metropoli počastili s tradicionalnim koncertom Novomeškega simfoničnega orkestra pod vodstvom Zdravka Hribarja ter s podelitvijo priznanj in nagrad Mestne občine Novo mesto. Slavnostni govornik na prireditvi, ki bo v ponedeljek, 8. februarja, ob sedmih zvečer v Sportni dvorani Marof, bo župan Anton Starc.

LITERATI UPOKOJENCI

DOLENJSKE TOPLICE - Območna zveza društev upokoencev Novo mesto bo počastila slovenski kulturni praznik s tradicionalnim srečanjem ljubiteljskih pesnikov in pisateljev upokoencev. Srečanje, na katerem se bo predstavilo dvanajst literatov, bo v petek, 5. februarja, ob štirih popoldne v Gostišču Rog.

dežurni poročajo

VNOVČIL PONAREJEN DENAR - Prejšnji teden okoli 20. ure se je V. V. zglasil v gmečnem turizmu Krim v Lasu pri Gornjem Krmu. Plačal jo je z bankovcem za 10.000 tolarjev. Policisti sumijo, da je vedel, da je denar ponarejen.

VLOMIL V HIŠO - Med 25. in 27. januarjem je prišel nekdo do starejših hiš, last B. J., ki je ne uporablja, razbil manjše okensko steklo in vstopil. Odnesel je približno 10 vreč pšenice in koruze, s čimer je lastnika škodoval za okoli 15 tisoč tolarjev.

VLOMIL V AVTO - 28. januarja zvečer je nekdo vlomil v osebni avto Roberta R. iz Šentjerneja, parkiran na Prešernovem trgu v Novem mestu, in iz njega ukradel avtoradiosetofon. Lastnika je škodoval za okoli 100 tisočakov.

POLICISTA UDARIL PO GLAVI - V četrtek ob 11. zvečer so bili policisti iz Metlike obveščeni, da je prišlo v lokalno "Bar saloon" v Metliki do kršitve javnega reda in miru. Policista sta kršitelja Boštjana S. iz Metlike povabila iz lokala, a ta se je povabilu uprl. Takrat je do policista stopil Marjan K. iz Metlike, ga začel odpraviti, vpiti nanj in ga žaliti, pri tem pa ga je z pestjo udaril po glavi. Policisti so nato oba kršitelja obdržali in ju pridržali. Zaradi suma storitve kaznivga dejanja poskusa prepovedi uradnega dejanja uradnih oseb bi zoper Boštjana in Marjana podala kazenska ovadba, zaradi kršitve javnega reda in miru pa se bosta morala zagovarjati pri sodniku za prekrške.

Kako izbrati pravo čelado

Novi zakon o varnosti cestnega prometa določa, da morajo kolesarji do 14. leta obvezno nositi čelado, priporočljiva pa je za vse kolesarje, saj lahko pri morebitnem padcu močno omili poškodbe glave. Na prejšnje nagradno vprašanje, da je starost 14 let tisti mejnik, ko je uporaba čelade obvezna, je pravilno odgovorila večina reševalcev kviza, nekateri pa so prepričani, da je čelado potrebno namestiti le na glave otrok do 6. leta starosti.

In kako naj se čelada prilaga otrokovi glavi? Biti mora trdno pripeta na glavo, tako da med vožnjo ne more zdrsniti naprej ali nazaj. Večina proizvajalcev ponuja posebne pritrdilne trakove ali blazinice, s katerimi se uravnava velikost. Kljub zahtevi, da mora biti čelada trdno pripeta, moramo paziti, da bo otroku udobna in ga ne bo tiščala. Med kolesarji, ki so bili v prometnih nesrečah tako poškodovani, da so izgubili življenje, prevladujejo predvsem poškodbe glave.

Otroka moramo že od prve vožnje s kolesom navaditi na čelado, tudi takrat, ko sedi na posebnem sedežu. Čelada naj ima tudi na majhnem otroškem trikotniku, pa naj se vozi po dvorišču ali po cesti. Starši naj bodo otroku zgled, tako da si tudi sami nadenejo kolesarsko čelado. Pogovarjajte se z otrokom in mu, odvisno od starosti, razložite, zakaj so čelade tako koristne in potrebne. Pri mlajših lahko poudarimo pred-

Kdo je hotel očrniti delo policije?

Policija bo ugotovila, kdo je hotel preko novinarjev oblatiti delo slovenskih policistov - Generalni direktor je s tem, ko je opozoril na obstoj dokumenta o Holmecu, hotel doseči le, da bi novinar s pisanjem počakal na dognanja komisije

Prejšnjo sredo je generalni direktor slovenske policije Borut Likar, ki je sicer doma iz Straže na novem mestu, ministru za notranje zadeve Mirku Bandlju ponudil odstop s funkcije generalnega direktorja. Ker je to funkcija, ki jo na predlog ministra potrdi vlada, bo imela prav ta zadnjo besedo pri nadaljnji usodi prvega moža slovenske policije.

• Kaj je bilo pravzaprav odločilnega pomena za vašo odločitev: afera Holmec in Vič ali to, da je v javnost iz vašega ministrstva prišel zaupni dokument?

"Eden od vzrokov je v tem, da so bili pritiski po mojem odstopu veliki zaradi afe Vič in še posebno zaradi afe Holmec, katerih namen je bil prikazati koroške policiste in s tem celotno policijo kot roparje in

Borut Likar: "Novinar me je zlorabil."

vojne zločince. Drugi razlog je ta, da želim s ponujenim odstopom ohraniti našo čast in dobro ime, še posebno pa naše nesporne zasluge med osamosvojitvijo, s ponujenim odstopom pa želim tudi pripomoči k umiritvi pritiskov, ki so se izvajali na policijo. Izključujem možnost, da bi se sam čutil krivega in da bi moral odstopiti zato, ker se je začelo pisati o Holmecu, dokument pa iz moje strani ni prišel v javnost, čeprav sem v enem delu dal vedeti, da dokument obstaja. A s tem sem hotel novinarju nedvomno preprečiti, da bi pisal nepreverjene zadeve v zvezi s Holmecom. Žal se je zgodi-

lo ravno nasprotno in je napisal nekaj, kar ni bilo preverjeno. Kasneje se je ponovno potrdilo, da se na Holmecu ni zgodilo nič takega, še posebno pa ne nič, kar bi kazalo na vojna hudodelstva ali vojne zločine. Sicer pa že od vsega začetka nisem verjel v to, da bi se na Holmecu dogajalo nekaj, kar bi bilo mogoče zamočlati 7 let. Glede dokumenta pa se tudi sam sprašujem, kaj je vodilo gospoda Bukovnika, da kaj takega napiše v dokument. On je sicer dobil nalogo, da preveri, ali v Gotenici obstajajo kakšni dokumenti, na osnovi katerih se lahko ovrežejo namigi, ki so bili zapisani v Slovenskih novicah o Viču in potem še o Holmecu. Kasneje se je celo izkazalo, da Bukovnik ni imel pravih virov, na osnovi katerih bi tako pisal, niti ni pristojen, da sam označuje dokumente s stopnjo zaupnosti. Zato je stopnja, ki je na dokumentu, dvomljiva in vsebina ne gre v kontekst pravilnika, ki določa stopnjo zaupnosti dokumentov."

• Torej vaš namen ni bil prikriti dejansko stanje na Holmecu...

"Kot generalnega direktorja me je novinar večkrat vprašal, kaj se je dogajalo na Holmecu, in s tem, ko sem ga opozoril na dokument, sem hotel preprečiti najhujše. Novinarju sem dal v pogovoru vedeti, da bo zaradi tega dokumenta sprožena uradna policijska preiskava, da naj ne dvomi v to in naj ne misli, da bi se karkoli skrivalo ali pometalo pod predpraznik, opozoril pa sem ga, da naj z objavo počaka na uradne ugotovitve. Žal je novinar to obrnil v svoj prid in me zlorabil. Obrnil sem se tudi na svoje sodelavce in sodelavke in sem jim dal vedeti, da sem hotel ustaviti namene, ki jih je izkazoval novinar Bojan Budja, kar je bilo jasno videti s prvim pismom, naslovljenim na ministra, da hoče iti v Gotenico, kjer so ti dokumenti. V dobri želji, da uspešno branim našo čast in dobro ime, še posebno pa naše nesporne zasluge med osamosvojitveno vojno, sem za to zastavljal svoje besede in dejanja, to pa se mi sedaj očit. Obžalujem le, da nisem bil dovolj uspešen, da so interesi drugih močnejši in da so jih obrnili sebi ali drugim v prid. Ravno tako sem začel delovni skupini kriminalistične policije, da čim prej odkrije tiste, ki so hoteli oblatiti naše delo in ki so s tem namenom dejali novinarju osnove za pisanje."

• Menite, da ste s tem ravnali prav, ko ste novinarju namignili, da obstaja ta dokument?

"Moj namen je bil izključno ta, da ga odvrnem od njegove namere. Nisem ga spodbujal k temu, čeprav me je potem 100-odstotno izbral. Moje trdno stališče je bilo, da je potrebno počakati na rezultate strokovne delovne skupine. Komisijo sem ustanovil 3. decembra, saj se je v medijih pisalo, kaj se je dogajalo na mejnem prehodu Vič, vse več govora pa je bilo, da se je dogajalo nekaj tudi na Holmecu. Da lahko javnosti povemo, kakšna je resnica, sem moral počakati na izsledke komisije, ki je že isti dan, ko je bila imenovana, začela delati, in mislim, da je glede na vsebino, občutljivost in obseg svoje delo opravila strokovno, argumentirano in v rekordnem času."

• Ali ni bilo že prej jasno, kaj se je pravzaprav dogajalo na Viču in Holmecu?

"Če ti nekdo nekaj reče in govori, da ima o tem tudi dokumente, lahko pomisliš na to. Meni osebno in koroškim policistom je bilo popolnoma jasno, da se kaj takega ni dogajalo. To sem sam tudi govoril, čeprav se mi očit, da sem policiste premalo zagovarjal in jih podpiral ter demantiral trditve, ki so se začele pojavljati v nekaterih medijih. A javnosti ne morem razlagati namigov, preden se uradno ne ugotovi, kar se je res dogajalo."

• Ste imeli kdaj občutek, da vas bo kdo zlorabil na tak način?

"Nikoli nisem imel takšnega občutka, zato me je začudilo, da sem nehoti padel v kombinacijo, na katero nikoli še pomislil nisem, hkrati pa nisem bil niti pobuden niti nisem bil kakorkoli vpleten v te zadeve, ki so kot afe prišle v javnost."

• Torej priložnosti, da bi javno o tem spregovorili na novinarski konferenci, ni bilo?

"Javnosti smo hoteli o izsledkih spregovoriti potem, ko bi delovna skupina ugotovila in v argumenti podprla dejansko resnico. Članki so

namreč koroške policiste spodbudili, da so se začeli javno spraševati, zakaj se jih ne zaščiti in ne pove, da trditve ne držijo. Čakanja so popustila in očitno je, da so bili za vsem določeni nameni obračunavati s posamezniki."

• Veliko se govori o neurejenih odnosih v policiji. Kako komentirate takšne trditve?

• "Takšne trditve so se začele posploševati in ob oznanitvi dveh afer Vič in Holmec je prišlo kup govoric o tem, kakšni slabi odnosi vladajo v policiji. Mislim, da so tisti, ki to trdijo, le izkoristili trenutke. V policiji se namreč v teh dneh sprejema osnovni podzakonski akt zakona o policiji, ki določa organiziranost policije in sistemizacijo delovnih mest. S tem se bo dokončno izpeljalo tisto, kar v svojem namenu nosi zakon o policiji. Pri tem smo iskali najboljše rešitve, a vsem se ni dalo ustreči. Ker smo na novo določali delovna mesta in jih ovrednotili, je nekdo to izbral. Ne moremo govoriti o neurejenih odnosih, prav nasprotno, saj smo jih hoteli dokončno urediti in si postaviti ob organizaciji in sistemizaciji pravila policije, ki bi dokončno uredila medsebojne odnose, odgovornost in razmerja med podrejenimi ter nadrejenimi oziroma med eno in drugo organizacijsko enoto. V tem aktu je rešeno tudi vprašanje, kdo bo nosil policijska pooblastila in kdo ne, kar je spet povzročilo veliko reakcij in spet je bilo možno začitati, da so razmere slabe."

• Zadeva Holmec je torej končana?

• "Sedaj lahko javnost in policija za vedno zapreta mapo 'Holmec' in vsem lahko jasno povemo, da so slovenski policisti častno branili ta slovenski mejni prehod, zato jim gredo vse zasluge. Žal je bila z afero narejena velika škoda. A ne le v Sloveniji, pač pa tudi za ugled naše države v Evropi, kjer se je prav tako govorilo o tej aferi. A kriminalistična policija bo ugotovila, kdo je

skušal preko novinarjev oblatiti policijo."

• Ostajate na ministrstvu?

"Trdno sem prepričan, da bo moje delo še naprej povezano s policijo. Glede na izkušnje in znanje, ki sem jih pridobil, ter glede na to, da sem bil odgovoren za delo policije kot državni sekretar in kot generalni direktor policije, menim, da bom lahko dal od sebe še kaj koristnega za slovensko policijo."

TANJA GAZVODA

NEZNAN GOLJUF

BREŽICE - Na območju Brežic se je pojavil neznanec, ki goljufa po trgovinah. Običajno kupi blago manjše vrednosti, ki ga plača z bankovcem za 5 tisočakov. Ko mu prodajalka vrača razliko, se razburi in jo skuša prepričati, da je blago plačal z bankovcem za 10 tisočakov, in zahteva še razliko. Gre za moškega, starega okoli 35 let. Visok je 180 centimetrov, suhe postave, daljših rjavkastih in delno osivelih las. V vseh primerih je bil oblečen v modre kavbojke, rjav puli in črno jakno iz blaga. Vsi, ki bi karkoli vedeli o neznanec, naj to sporočijo na telefon 113.

IZSTRELEK V OTROŠKI SOBI

NOVO MESTO - K. B. iz Novega mesta je v ponedeljek, 25. januarja, obvestil policiste, da je, ko je bil v hiši, iz otroške sobe zaslišal pok in žvenket stekla. Policisti so ugotovili, da gre za izstrellek, podoben krogli, priletel pa je iz romskega naselja, ki je kakšnega pol kilometra stran od hiše. Policisti se nadaljujejo z zbiranjem obvestil.

"Strogo zaupno" v rokah obtoženca

Marjan Novoselc, ki je obtožen nedovoljene proizvodnje in prodaje z orožjem pravi: "Vsa zadeva proti meni je skonstruirana, saj je takrat policija potrebovala odmeven dogodek"

KRŠKO - Prejšnji teden se je na krškem okrožnem sodišču nadaljevalo sojenje 44-letnemu Marjanu Novoselcu iz Brežic, ki ga obtožba bremeni nedovoljene proizvodnje in prodaje z orožjem. Policisti so namreč 23. marca lani zaključili obsežno akcijo, v kateri so na Vidmu v Krškem pri prodaji orožja prijeli Marjana Novoselca, kasneje pa so dobili še 5 moških, pri katerih so zasegli velike količine orožja, ki je izviralo iz Hrvaške. V 15-ih letih, odkar obstaja UNZ Krško, je bil to največji zasег orožja, če ne upoštevamo posebnih okoliščin vojne za Slovenijo.

Obraznava je bila kar dvakrat preločena, v tem času pa je obtoženi poskrbel še za en izged. V brežiški bolnišnici, kjer se je zdravil zaradi posledic poskusa samomora, je napadel zdravnico in jo hudo poškodoval. Ker je torej od zadnje obravnave minil več kot en mesec, se je le-ta začela znova, Novoselc pa si je za svoj zagovor vzel uro in pol časa.

"Na sicer malo čuden način sem prišel do dokumentacije, iz katere je razvidno, da je ves dogodek le konstrukt policije proti meni. Iz teh zapisov je razvidno, da se ljudje iz policijskih vrst niso niti toliko uskladili, da bi govorili isto. Tako v enem dokumentu po navodilu načelnika kriminalistične službe UNZ Krško Saša Jejičiča jasno piše, kako se mora tajni policijski sodelavec obnašati do mene, da bo izgledalo, kot da sem jaz tisti, ki prodaja orožje," je dejal Novoselc.

Rekel je, da nikoli ni zanimal, da orožja ni imel. Pri njem so ob aretaciji zasegli 2 puški, eno pištolo, 5 bomb in več nabojnikov. "Policisti so dolga leta vedeli, da sem ljubitelj in zbiratelj orožja, saj imam le po en primer ek sameznega orožja. Da pa se je zadeva obrnila, kot se je, je več razlogov. UNZ Krško je bila namreč pred dekretom vlade o ukinitvi, zato so krški policisti potrebovali odmeven primer. Iz teh zapisov je razvidno, da imam orožje in da je treba s pomočjo tajnega policijskega sodelavca in-scenirati prodajo tako, da bom lahko obtožen kriminalne dejavnosti," pravi Novoselc.

Opozoril je na neskladje med pričanji Saša Jejičiča in zapisniki tajnega sodelavca. Slednji je dejal, da je on nosil vrečo z orožjem, Jejičič pa je rekel, da je vrečo no-

sil Novoselc. "Kako naj torej potegnem pištolo in streljam na policista, če sem imel v eni roki vrečo, druge roke pa nimam?" se je spraševal obtoženi in opozoril še na nekaj malomarnosti. Tajni sodelavec je namreč dejal, da je Novoselcu kupnino (prejem te Novoselc ne zanika) plačal 1100 mark z enim bankovcem za 1000 in enim za 100 mark. Jejičič pa je trdil, da z 11 bankovci po 100 mark in navedel tudi številke.

Kot smešne je označil očitke, da je hotel obračunat s policijo, saj je bil dolgo let pripadnik specialnih enot in tudi ve, kako se ravna z orožjem. "Ne gre namreč skupaj, da bi ob pištolah in avtomatskih puškah hotel na koncu obračunati z malokalibrsko damsko pištolo, ki je bila zavarovana in ni imela polnega nabojnika." Dejal je še, da pri njem hišne preiskave, o kateri je govoril Jejičič, sploh niso delali, in izrazil upanje, da se bo v interesu dokazovanja resnice skušalo razjasniti, kdo je imel pri vsej zadevi kakšno vlogo.

Iskanje dokumenta

Prav-zato je okrožni državni tožilec dejal, naj obtoženi izroči tajni dokument, v katerem so zapisana policijska navodila, saj bo moral tožilec v takšnem primeru ukrepati zoper uradne osebe, če se dokaže, da je to res. A v mapi, v kateri je bilo kakšnih 30 listov, Novoselc kljub 25-minutnemu iskanju tega papirja z označbo "Strogo zaupno" ni našel. "Vem, da ta dokument obstaja, a ga očitno nimam s seboj, saj nisem prinesel vse dokumentacije."

Tokrat je bil zaslišan še Stane Zakšek iz Leskova. Ta je na avtomobilskem sejmu večkrat sreče-

po dolenjski deželi

• Prejšnjo sredo zvečer so imeli policisti iz Krškega precej dela, ko so šli miri razgreti glavo 33-letnega Josipa M. Ta je bil v stanovanju s svojimi otroki in očitno je bil tudi pijan. V stanovanje ni hotel spustiti žene Darje, da bi pomirila otroke, zato je ta na pomoč poklicala policiste. Ko so pri vratih zvonili, možje v modrem, je Josip vrata odprl le toliko, da je lahko prišla v stanovanje Darja, sam pa je nadaljeval s kričanjem in se močno jezil tudi na policiste. Stopil je na hodnik in kričal nanje, ti pa so mu, ker je bil jasno, da se ne bo umiril, odvezli prostost. Svoje početje bo moral razložiti sodniku za prekrške.

• 42-letni Vilijem K. s Senuš je prišel prejšnjo soboto k 50-letnemu Jožetu D. iz Brezovske Gore. Ta je Vilija prosil, naj mu naseka drva, saj jih sam zaradi bolezni ni mogel. Vili je bil pri starejšemu kolegu 7 ur, Jože pa je ves čas ležal na postelji, a ko je vstal, je ugotovil, da mu je nekdo iz omarice odnesel hranilno knjižico in denarnico z denarjem ter dokumenti. Jože je tako "lažji" za okoli 20 tisočakov, policisti pa sumijo, da se je tatvine lotil Vili.

BIVŠEMU DEKLETU NI DAL MIRU

SEVNICA - Sevniki policisti so v nedeljo zgodaj zjutraj odvedli na treznjenje 28-letnega Franca S. z Vrhovega, ki je prišel tisto noč v Sevnico k bivšemu dekletu Nataliji. Ta mu ni hotela odpreti vrat, zato je brnil vanje, da so se odprla, in stopil v stanovanje in kričal. Ker so morali policisti kar dvakrat posredovati, so ga drugič odpeljali na treznjenje.

DEL ZASEŽENEGA OROŽJA

23. marca lani so policisti v kriminalisti pri šestih osebah, starih od 43 do 50 let, eden pa jih je šel 27, zasegli do tedaj največjo količino orožja, zato so uspešno akcijo prijeto predstavili tudi novinarjem. (Foto: T. G.)

Obraznava je bila kar dvakrat preločena, v tem času pa je obtoženi poskrbel še za en izged. V brežiški bolnišnici, kjer se je zdravil zaradi posledic poskusa samomora, je napadel zdravnico in jo hudo poškodoval. Ker je torej od zadnje obravnave minil več kot en mesec, se je le-ta začela znova, Novoselc pa si je za svoj zagovor vzel uro in pol časa.

"Na sicer malo čuden način sem prišel do dokumentacije, iz katere je razvidno, da je ves dogodek le konstrukt policije proti meni. Iz teh zapisov je razvidno, da se ljudje iz policijskih vrst niso niti toliko uskladili, da bi govorili isto. Tako v enem dokumentu po navodilu načelnika kriminalistične službe UNZ Krško Saša Jejičiča jasno piše, kako se mora tajni policijski sodelavec obnašati do mene, da bo izgledalo, kot da sem jaz tisti, ki prodaja orožje," je dejal Novoselc.

Rekel je, da nikoli ni zanimal, da orožja ni imel. Pri njem so ob aretaciji zasegli 2 puški, eno pištolo, 5 bomb in več nabojnikov. "Policisti so dolga leta vedeli, da sem ljubitelj in zbiratelj orožja, saj imam le po en primer ek sameznega orožja. Da pa se je zadeva obrnila, kot se je, je več razlogov. UNZ Krško je bila namreč pred dekretom vlade o ukinitvi, zato so krški policisti potrebovali odmeven primer. Iz teh zapisov je razvidno, da imam orožje in da je treba s pomočjo tajnega policijskega sodelavca in-scenirati prodajo tako, da bom lahko obtožen kriminalne dejavnosti," pravi Novoselc.

Opozoril je na neskladje med pričanji Saša Jejičiča in zapisniki tajnega sodelavca. Slednji je dejal, da je on nosil vrečo z orožjem, Jejičič pa je rekel, da je vrečo no-

Tokrat je bil zaslišan še Stane Zakšek iz Leskova. Ta je na avtomobilskem sejmu večkrat sreče-

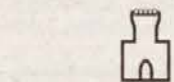
PROMETNI KVIZ - KUPON ŠT. 4

Nagradno vprašanje: Najpogostejši vzroki za izgubo življenja pri kolesarjih, ki so bili udeleženi v prometnih nesrečah, so poškodbe:

- a) glave,
- b) ožilja,
- c) druge poškodbe.

Naslov:

Odgovore pošljite na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, Novo mesto. V žrebu bomo upoštevali odgovore, ki bodo v uredništvo prispeli do ponedeljka, 15. februarja.

zavarovalniška hiša d.d.

Smodiš najboljši med zvezdami

Na dnevu slovenske košarke je Matjaž Smodiš pokazal vse razkošje svojega talenta - Ivo Sunara je v zadnjem kolu prvega dela prvenstva Krko popeljal do sladke zmage nad Hopsi

NOVO MESTO - Da nova metla bolje pometa, se je izkazalo tudi na zadnji tekmi prvega dela prvenstva v ligi Kolinska, ko so novomeški košarkarji pod vodstvom novega trenerja Iva Sunara kot za šalo opravili v neposrednih tekmah za tretje mesto Savinjskimi Hopsi, ki so bili v jesenskem delu prvenstva zanje v Novem mestu pretrd oreh. Čeprav sta za Sunara šele dve tekmi, lahko že z gotovostjo rečemo, da je bila odločitev vodstva košarkarskega kluba Krka, ki se je sredi sezone odločilo zamenjati sicer uspešnega trenerja, pravilno.

Novomeški košarkarji pod taktiko novega trenerja igrajo kot prerojeni in dokazujejo, da odlike posameznih mož do sedaj niso bile izkoriščene, kot bi lahko bile. Prišel je čas serije tekem med Krko in Savinjskimi Hopsi, saj se bodo

Novomeščani s Polzeljani v nadaljevanju sezone pomerili še najmanj petkrat, lahko pa celo sedemkrat. Derbi zadnjega kola na Polzeli, ki sta ga moštvi igrali prejšnjo sredo, daje prednost krkašem, ki so tokrat tekmo v gosteh gladko dobili. Novo-

meščani so tekmo dobro začeli, a popustili ob koncu prvega in na začetku drugega polčasa, do odločilne prednosti pa so prišli dve minuti pred koncem srečanja, ko so povedli z dvanajstimi točkami prednosti. V Krkinem moštvu sta se iz-

• V nedeljo so v Tivoliju košarkarji proslavljali svoj praznik - 8. dan slovenske košarke. Na prireditvi so se predstavile različne starostne skupine slovenskih košarkarjev in košarkaric, vrhunec popoldneva pa je bila tekma vseh zvezd (All Stars) oziroma srečanje med domačimi in tujimi košarkarji, ki nastopajo v ligi Kolinska. Domače je vodil trener Uniona Olimpije Zmago Sagadin, tujce pa edini tuji trener v ligi Kolinska Željko Ljubojevič, ki je do pred kratkim vodil novomeško Krko. Zvezda večera je bil Novomeščan Matjaž Smodiš, ki je bil proglašen za najkoristnejšega igralca srečanja, naklonjenost novinarjev pa si je pridobil z 31 zadetki in 10 skoki ter 100-odstotnim metom za tri točke. Matjaž Smodiš je bil na prireditvi proglašen tudi za najboljšega novince v lanskem sezoni, medtem ko je bil za najboljšega igralca lanske sezone izbran Ariel McDonald, za najboljšega trenerja pa Zmago Sagadin.

kazala Nakič, ki je spet presegel mejo 30 točk, in Jevtović, ki je 23 točk dosegel ob kar 88-odstotnem metu in v treh poskusih za 3 točke zadal dvakrat. Pri Polzeljanih je največ dosegel lanski krkaš Dušan Stevič (20 točk, 13 skokov).

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA
1. SKL Kolinska - SAVINJSKI HOPSI : KRKA 87:99 (44:46); Jevtović 23 (7:8), Samar 4, Petrov 4 (2:4), Smodiš 13 (3:3), Grum 14 (2:3), Nakič 34 (8:8), Ščekić 7 (2:4); SAVINJSKI HOPSI: Kobale 12, Rituper 15, Jagodnik 18, Stevič 20 itd. Prosti meti: Savinjski Hopsi 17:21, Krka 24:30. Met za tri točke: Savinjski Hopsi 6:17 (Stevič 2), Krka 7:18 (Nakič 4, Jevtović 2, Ščekić 1). Osebnostne napake: Savinjski Hopsi 24, Krka 25. Pet osebnih: Smodiš, Samar. OSTALI IZIDI: Slovan : Union Olimpija 71:82, Postojna : Triglav 70:69, Pošta Maribor Branik : Helios 89:86, Kraški zidar : Pivovarna Laško 62:87, Loka kava : ZM Lumar 74:69. LESTVICA: 1. Union Olimpija 43, 2. Pivovarna Laško 42, 3. Krka 39, 4. Savinjski Hopsi 37, 5. Loka kava 32, 6. ZM Maribor Lumar 32, 7. Helios 29, 8. Slovan 29, 9. Pošta Maribor Branik 29, 10. Postojna 29, 11. Triglav 28, 12. Kraški zidar 27.

1. B SKL, 16. kolo - ZAGORJE : KRŠKO 105:78 (55:40); LESTVICA: 1. Zagorje 29, 9. Krško 22 itd. Krško bo v 17. kolu v soboto, 6. februarja, igralo doma z Novo Gorico.

ODBOJKA
1. DOL, moški, 12. krog - POMGRAD : ŽUŽEMBERK 3:0 (2, 3, 6); FUŽINAR : KRKANOVNO MESTO 3:0 (13, 8, 2). OSTALI IZIDI: Stavbar IGM : Titan Kamnik 3:0 (11, 2, 11), Šostanj Topolšica : Olimpija 0:3 (-6, -10, -2), Salonit Anhovo : ELVO Bled 3:2 (10, -4, 2, -6, 13). LESTVICA: 1. Fužinar GOK Igem 20, 2. Salonit Anhovo 18, 3. Pomgrad 18, 4. Stavbar IGM 16, 5. ELVO Bled 16, 6. Titan Kamnik 14, 7. Olimpija 12, 8. Žužemberk 4, 9. Šostanj Topolšica 2, 10. Krka Novo mesto 0. V 13. kolu bo Krka v soboto, 6. februarja, igrala doma s Salonitom. Žužemberk pa prav tako doma odločilno tekmo za obstanek v prvi ligi s Šostanjem Topolšico.

1. DOL, ženske, 12. kolo - TPV NOVO MESTO (prost); OSTALI IZIDI: Kemiplas Koper : Infond Maltal 1:3, Krim : Šentvid 1:3, Marsel Ptuj : HIT Nova Gorica 3:0, ZM Ljutomer : Špecerija Bled 3:2. LESTVICA: 1. Infond Maltal 20, 2. HIT Nova Gorica 18, 3. Marsel Ptuj 16, 4. TPV Novo mesto 14, 5. Kemiplas Koper 10, 6. ZM Ljutomer 6, 7. Šentvid 6, 8. Špecerija Bled 4, 9. Krim 2. V 13. kolu se bodo Novomeščanke v soboto, 6. februarja, doma pomerile z zadnjemuvrščenim Krimom.

2. DOL, moški, 14. kolo - ASTEC TRIGLAV : KOVINAR KOČEVJE 3:0 (10, 9, 13). LESTVICA: 1. Astec Triglav 26, 5. Šempeter 18, 6. Kovinar Kočevje 14, 7. Termol Lubnik 14 itd. V 15. kolu bo Kovinar Kočevje v soboto, 6. februarja, igral doma z moštvom IGM Hoče.

3. DOL, zahod, moški, 14. kolo - ZIROVNICA : PNEUMA CENTER KOS MOKRONOG 0:3 (-12, -2, -12). LESTVICA: 1. Pneuma center Kos Mokronog 20, 2. Prvačina 18, 3. Salonit Anhovo II 16 itd. V 15. kolu bo Pneuma center Kos Mokronog igral doma s šestouvrščenim Žurbijem Teamom Kamnikom II.

3. DOL, zahod, ženske, 14. kolo - TPV NOVO MESTO II : MLADI JESENICE 1:3, RADIO MORJE : KOČEVJE 3:0, BRESTANICA : KEMIPLAS KOPER III 0:3. LESTVICA: 1. Asics Kamnik 28, 8. Kočevje 14, 9. TPV Novo mesto II 6, 11. Brestanica 4 itd. V 15. kolu bo TPV Novo mesto II igral doma z Radom Morje. Kočevje v gosteh s Piranom in Brestanico prav tako v gosteh s Partizanom iz Škofje Loke.

NAMIZNI TENIS
1. SNTL, 11. kolo - MORAVSKE TOPLICE SOBOTA : KRKA NOVO MESTO 2:6 (Solar : Komac 0:2, Unger : Hribar 2:1, Horvat : Ksu Jia 0:2, Unger : Komac 1:2, Kocuvan : Ksu Jia 0:2, Horvat : Hribar 2:0, Unger : Horvat : Komac - Hribar 2:0, Unger : Ksu Jia 0:2). LESTVICA: 1. Maxi Olimpija 20, 2. Maribor 17, 3. Krka in Eta po 16, 5. Era 13 itd.

ROKOMET
1. SRL, 12. kolo - IZOLA : AFP DOBOVA 23:26 (9:9); AFP DOBOVA: Bilušić, Džabo 7 (2), Begović 3 (1), Bogović, Simonović 3, Deržić 3, Urbanč 1, Keše, Škof, Vučić 7, Kukavica 2, Kranjčič; IZOLA: Vidmar 8 (1), Golobac 9 (4). Sedemmetrovke: Izola 5 (5), AFP Dobova 4 (3). Izključitve: Izola 10 minut, AFP Dobova 12. Rdeč karton: Bogović. SLOVAN : TREBNJE 20:31 (10:13); TREBNJE: Torlo, Hribar 3, Radelj, Blagojevič 3, Savrič 2, Stojaković 5, Likavec 10, Podbregar 7, Teržan 1, Ojsteršek; SLOVAN: Zorman 8 (4), Mohorič 4, Ban 3 itd. Sedemmetrovke: Slovan 4 (4), Trebnje 0. Izključitve: Slovan 6 minut, Trebnje 6. RADEČE : KRŠKO 40:15 (20:6); KRŠKO: Brili, Markelj 3, Bajda 4, Šebalj 4 (1), Šoba, Pavlin 1, Zovič, Iskra, Urbanč 3; RADEČE: Martinčič 4, Žvižev 5 (1), Šantelj 7, Česnovar 6, Bon 5. Sedemmetrovke: Radeče 3 (1), Krško 2 (1). Izključitve: Radeče 8 minut, Krško 10. OSTALI IZIDI: Prevent : Prule 67:22 (11:10), Gorenje : Andor 29:20 (15:10), Termo : Celje P. Laško 17:21 (9:10). LESTVICA: 1. Celje P. Laško 22, 2. Trebnje 18, 3. Gorenje 18, 4. Prevent 17, 5. Prule 16, 6. AFP Dobova 15, 7. Radeče 12, 8. Termo Škofja Loka 8, 9. Slovan 6, 10. Izola 5, 11. Andor 4, 12. Krško 3. V 13. kolu bo Krško v soboto, 6. februarja, igralo doma s Slovonom, Trebnje z Izolo in AFP Dobova prav tako doma z Goretovom.

LESKOVČAN V SEVNICI

SEVNICA - Na januarskem turnirju za prvenstvo Sevnice v pospešenem šahu je zmagal Ivan Gmajner iz šahovskega društva Marton iz Leskovca, sledili pa so mu igralci domačega šahovskega društva Miljan Majcen, Bojan Blažič, Miroslav Šibila in Janez Blas. (J. B.)

Trebnje začelo brez spodrsrljaja

Trebanjski rokometarji na Kodeljevem gladko ugnali Slovana - Dobovčani do zmage v Izoli v zadnjih minutah - Katastrofalni poraz krških mladincev v Radečah

Že prvo kolo drugega dela rokometnega prvenstva je pokazalo, da se bo Trebnje še naprej borilo za vrh, da bodo Dobovčani utrdili svoje mesto v gornjem delu lestvice in da bo moralo Krško do konca sezone doživeti še deset hudih porazov. Medtem ko so Trebanjski drugi del prvenstva začeli odgovorno in se Slovani niso pustili še enkrat presenetiti, so se morali Dobovčani kar pošteno potruditi, da so v gosteh ugnali Izolo. Krški mladinci so v Radečah začeli serijo porazov, saj do konca prvoligaške sezone ne morejo upati na tretjo točko, o njihovem odhodu v drugo ligo pa prav tako ne gre dvomiti.

Trebanjski tokrat na Kodeljevem niso ponovili spodrsrljaja iz jesenskega dela prvenstva, ko so proti Slovani izgubili točko, k temu pa so nekaj prispevali tudi domačini, ki so med drugim nastopili brez poškodovanega Backoviča, kaznovanega Kastelca in brez obolelega vratarja Krčana Davida Imperla. Trebanjski so začeli nekoliko slabše in domačinom pustili, da so povedli s 7:5, a so v nadaljevanju srečanja zaigrali kot znajo in kot se od drugouvrščenega moštva pričakuje. S hitrimi pritirniki so hitro večali prednost, ki je v 52. minuti znašala dvanajst točk (25:13), ob koncu srečanja pa točko manj. Daljši odmor med prvim in drugim delom prvenstva je dobro izkoristil tudi prvi mož trebanjskega moštva Jani Likavec, ki si je očitno do konca pozdravil pokodovano rano, in je na Kodeljevem kar desetkrat zatresel mrežo neobje-

nega domačega vratarja. Dobovčani so srečanje v Izoli pričeli precej previdno, tako da so domačini povedli s 3:0, a je vodilno posavsko rokometno moštvo kmalu vzpostavilo ravnotežje. V drugem polčasu sta se moštvi dolgo časa iz-

menjavali v vodstvu, do odločitve o zmagovalcu pa je prišlo šele na zaključku srečanja, ko so odločile večje izkušnje in boljša telesna pripravljenost Dobovčanov.

Krško je v Radečah prvič nastopilo z novim, zelo pomlajenim moštvom, ki pa tako kot staro moštvo ni moglo ogroziti novincev v prvi ligi. Trener Radeč je lahko na igrišču poslal tudi vse mlade igralce s klopi, v vratih pa se je izkazal tudi bivši vratar Krškega Jure Medved. Poraz Krčanov s 25 točkami razlike je sicer boleč, a druge poti do druge lige ni - zdržati morajo do konca sezone.

Naprej največ iz Novega mesta

Z mladinskega prvenstva Dolenjske v šahu na državno prvenstvo največ učencev novomeškega šahovskega kluba

NOVO MESTO - Šahovsko društvo Novo mesto je v soboto, 30. januarja, v prostorih osnovne šole Smihel pripravilo dolenjsko mladinsko prvenstvo v pospešenem šahu, pri katerem ima vsak igralec za igro 15 minut časa. Kljub temu da je zaradi

gripe manjkalo kar precej mladih šahistov, se jih je za naslove dolenjskih prvakov in pravico nastopa na državnem prvenstvu potegovalo kar 93. Medtem ko so se naslovi prvakov precej enakomerno porazdelili po celi Dolenjski in Beli krajini, večina med uvrščenimi na državno prvenstvo prihaja iz Novega mesta in Starega trga. Kar osem mladih šahistov, ki bodo Dolenjsko zastopali na državnem prvenstvu, vadijo mentorji iz šahovskega kluba Novo mesto. Iz Starega trga jih bo na prvenstvo, ki bo od 6. do 8. februarja v Rogški Slatini, odpotovalo šest, preostali trije pa so iz Kočevja, Grosuplje in Podzemlja.

Izidi mladinskega dolenjskega prvenstva v pospešenem šahu: do 10. leta, fantje - 1. Štih (Center Novo mesto), 2. Pucelj, 3. Zoranovič (oba Grm Novo mesto); dekleta - 1. Finc (Brinje Grosuplje), 2. Natalija Kure (Stari trg), 3. Mirtič (Žužemberk); do 12. leta, fantje - 1. Andoljšek (Ob Rinzi Kočevje), 2. Hočevar, 3. Žitnik (oba Center Novo mesto); dekleta - 1. Farič, 2. Štaudohar (oba Stari trg), 3. Zoranovič (Grm Novo mesto); do 14. leta, fantje - 1. Kapš (Stari trg), 2. Radomir (Center), 3. Karamehič (Smihel); dekleta - 1. Mojca Kure (Podzemelj), 2. Mihelič, 3. Medic (oba Stari trg ob Kolpi); do 16. leta, fantje in dekleta - 1. Zorko (Louis Adamič Grosuplje), 2. Udovč (Gimnazija Novo mesto), 3. Farič, 4. Hrovat (oba Stari trg ob Kolpi), 5. Lužar (Gimnazija Novo mesto).

SAD DOBREGA DELA - Izidi dolenjskega mladinskega prvenstva v pospešenem šahu, ki so ga novomeški šahovski delavci pripravili v osnovni šoli Smihel, dobro kažejo, da se na jugovzhodnem koncu Slovenije z mladimi največ ukvarjajo v Novem mestu in v Starem trgu. Čeprav se je tekmovalje začelo zjutraj, mladim šahistom niti popoldne zbratost ni popustila, nekatere partije pa so vzbudile precejšnjo pozornost ostalih tekmovalcev in mentorjev. (Foto: I. V.)

Komisija "naj" smučišča bo obiskala Gače!

Tudi v četrtem krogu glasovanja za "naj" smučišče je največ bralcev Dolenjskega lista svoj glas namenilo smučarskemu centru Rog - Črmošnjice (Gače), ki ga je prejšnji teden nebo obogatilo z novim belim pregrinjalom, na drugem mestu pa se trdnost Rogla. Ker vse kaže, da bo snežna odeja na Gačah zdržala, se je komisija slovenskih pokrajinskih časopisov in radijskih postaj, ki sodelujejo v glasovanju za "naj" smučišče, odločila, da 20. februarja obišče

smučarski center Rog - Črmošnjice, ki bo te dni predstavljeno na radijskih postajah in v časopisih, ki sodelujejo v akciji. Naš zreb je pakete Kolinske tokrat razdelil naslednjim petim bralcem: Ani - S. Mikulič iz Ljovola, Janezu Vojgrinu iz Jesnice, Mateji Zofič iz Šentjerneja in Sandri Radanovič iz Kapel. Glasovnice za "naj" smučišče pošljite na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto, s pripisom: Za "naj" smučišče.

GLASOVNICA za akcijo "NAJ SMUČIŠČE"

"Naj" smučišče:

Obrazložitev:

Ime in priimek:

Naslov:

ČRNOMALJCEM LE TOČKA

ČRNOMELJ - Kegljaci črnomaljskega Rudarja so se na Ravnah pomerili z zadnjemuvrščenim Fužinarjem in z izidom 4:4 presenetljivo osvojili le točko. Črnomaljci so z desetimi točkami na lestvici deveti, v soboto pa se bodo na domačem keglišču v Kanizarici pomerili z mariborskim Konstruktorjem. (N. G.)

V MOKRONOGU SE IGRA DOBRA ODBOJKA - V Mokronogu se je od nekdanj igrala dobra odbojka, čeprav klub ni imel večjih ambicij. Zdaj, ko Mokronožani v tretji ligi vodijo, se ne nameravajo odreči možnosti, da bi v prihodnji sezoni igrali v drugi ligi, zato letos trenirajo še posebej zavzeto. Na sliki: Stojan Golobič med udarcem, v ozadju pa ga opazuje trener Gorazd Kosmina in kapetan Srečko Starič. (Foto: I. Vidmar)

Mokronoška odbojka se prebujaja

Pneuma center Kos Mokronog v tretji ligi na vrhu lestvice, čeprav so si pred sezono želeli biti četrti - Po dveh desetletjih na robu višjega tekmovalnega ranga

MOKRONOG - Mokronožani organizirano igrajo odbojko že več kot dvajset let. Ves ta čas mokronožski klub ni imel večjih ambicij, zato so fantje, ki za to nikoli niso dobivali denarja, igrali predvsem za svoj užitek na najnižji ravni uradnih ligaških tekmovalnih slovenske odbojkarke zveze. Zdaj se je v mokronožski odbojki marsikaj spremenilo, tako da tudi želje po uvrstitvi v drugo ligo niso več utopične. Čeprav so pred letošnjo sezono, ko je moštvo prevzel novi trener Žužemberčan Gorazd Kosmina, nekdanji odbojkar novomeškega Pionirja, načrtovali uvrstitev do četrtega mesta, Mokronožani po 14 kolih na tretjeligaški lestvici vodijo, tako da tudi njihove želje segajo precej višje kot pred sezono.

Po prvem delu prvenstvenih bojev v zahodni skupini tretje odbojkarke lige so bili Mokronožani na lestvici drugi z enakim številom točk, kot jih

je imela prvuvrščena Prvačina, zato so se pred začetkom drugega dela še posebej zagnano pripravljali. Po 10-dnevnih napornih kondicijskih pripravah je trener Kosmina začel s fanti uigravati posamezne taktične variante. Po njegovem mnenju ima mokronožsko moštvo še precej rezerv tudi v večji samozavesti igralcev in v zbratosti, s čimer bi zmanjšali nihanja v kakovosti igre.

Odbojka v Mokronogu je zadnjič čas vse bolj priljubljena, saj vodstvo kluba dela tudi na tem. Pred tekmami na domačem igrišču kraj "okrasijo" s plakati, na katerih je poleg odbojkarjev predstavljeno tudi skoraj celotno gospodarstvo mokronožske doline. Med največjimi pokrovitelji kluba so tako poleg Pneuema centra Kos, ki je dal moštvo tudi novo ime, še Dorema, Integral, gostilna Deu Zlata kaplja, Žaga in lesna trgovina Peter Deu, Avtoton, Mesarstvo Cvetan in Alkatron. Zbrani denar zadostuje le za najnujneše stroške (oprema, prevozi, sodni-

ki), kadar pa gre ekipa po tekmi na malico, račun poravnajo po načelu solidarnosti: tisti, ki so v službah, dajo več, dijaki in študentje pa manj.

Žal je telovadnica mokronožske šole majhna oziroma ne ustreza zahtevam slovenske odbojkarke zveze, tako da v njej lahko igrajo le tekme tretje lige, medtem ko bi že drugoligaška srečanja najbrž morali igrati kod drugod. O drugi ligi pa bo, če bo šle vse po načrtih, odločala zadnja tekma, ko bodo Mokronožani igrali v gosteh s Prvačino. Če bi tekmo dobili, bi se neposredno uvrstili v drugo ligo, če pa bi jo izgubili in osvojili drugo mesto, bi jih na poti do druge lige čakale še kvalifikacije, na katerih pa po besedah trenerja Gorazda Kosmine niso brez možnosti.

V članski vrsti igrajo kapetan moštva Srečko Starič, Stojan Golobič, Tone Kos, Matej Dreža, Peter Stirmole, Igor Kučič, Dejan Gričar, Sebastijan Virant, Dejan Škarja, Peter Savšek, Valter Jalšovec, Tomaž Brzin, Marko Koščak, Igor Hrovat in Robi Ajdič ter nekdanji novomeški in žužemberški odbojkar Julijan Travižan in drugi najboljši slovenski badmintonisti Kristijan Hapšek. Poleg klanske vrste v klubu pod vodstvom Mateja Dreže vadi 15-članska vrsta dečkov, trener Franc Gabrijel pa se ukvarja s kadetinjami, ki nastopajo v B-ligi.

Državni rekord Alenke Žnidaršič

Dolenjskim atletskim klubom po eno zlato na dvoranskem prvenstvu za mlajše mladince - Na mitingu je za svetovno zvezdo Brigito Bukovec drugo mesto osvojila Jankovičeva

Z uspehi na državnem dvoranskem prvenstvu za mlajše mladince v Ljubljani so v dolenjskih atletskih klubih lahko zadovoljni, saj so vsi odnesli domov po eno zlato medaljo. Šentjernejčanom je zlato z novim pionirskim državnim rekordom v skoku v višino prinesla obojavna Alenka Žnidaršič, v isti disciplini je pri fantih zablestel Sašo Rebernik, Topličanki Manja Praznik in Tanja Prudič pa sta v troskoku slavili dvojno zmago.

V soboto dopoldne so v isti dvorani pripravili tudi članski miting, na katerem je najboljša slovenska športnica Brigita Bukovec na svojem prvem letošnjem nastopu s časom 7,90 v teku na 60 m z ovirami dosegla letos najboljši izid na svetu, tako da se novomeška športnica leta Katka Jankovič z njo ni mogla primerjati, klub temu pa je s časom 8,56 zanesljivo zasedla drugo mesto.

Najboljši slovenski srednje- in dolgoprogaši so se od 23. do 31. januarja pripravljali v Rovinju. Med njimi so lahko v vadbi na blagem sredozemskem podnebju uživali tudi člani novomeške Krke Peter Kužnik, Andrej Tomažin, Jure Deržanec in Damjan Golob, ki jih vodil novomeški trener Robert Dragan, ki je bil v Rovinju kot trener At-jahačev.

Tom doma najbolje do sedaj

Mirnski badmintonisti so na tretjem A-turnirju v Trebnjem dosegli zmago in dve drugi mesti

MIRNA - Mirnski badmintonisti klub Tom je v soboto in nedeljo v Trebnjem pripravil tretji A-turnir v sezoni 98/99. Nastopili so vsi najboljši slovenski badmintonisti, ki imajo neposredno pravico nastopa ali pa so si udeležbo pripragali na zadnjem B-turnirju. Mirnčani so dobro izkoristili nastop v domači dvorani. Med posamezniki je Kristijan Hajnšek klonil šele v finalu, kjer ga je najboljši slovenski badmintonist Andrej Pohar premagal s 15:6 in 15:10. S petim mestom se je izkazal novinec v družbi najboljših, mladinec Dušan Skerbiš, kar je njegov največji uspeh. Aleš Murn je tokrat osvojil deveto mesto. Med dekleti je zmagovala Maja Klemenčič, spet pa sta se v članski konkurenci izjemno izkazali rosnol mladi Mirnčanki, trinajstletna Urška Silvester s šestim in dvanajstletna Špela Silvester s sedmim mestom med 24 članicami skupine A; Katja Kolenc je bila deveta in Trebanjka Maja Klemenčič dvanajsta.

Mirnčani so bili v igri dvojice še uspešnejši. Aleš Murn je po slabši uvrstitvi med posamezniki v mešanich dvojicah skupaj z Ljublančanko Nino Pulko zmagal, kar je njegova prva zmaga na A-turnirjih. Tretje mesto med mešanich dvojicami je zasedel mirnski par Kristijan Hajnšek in Maja Klemenčič. Dušan Skerbiš in Kristijan Hajnšek sta bila med moškimi dvojicami druga; v finalu pa sta ju premagala Lendavčana Pešehonov in Sekereš. To je do sedaj najuspešnejši nastop Mirnčanov na A-turnirjih, kar je dobra napoved pred državnim članskim prvenstvom, ki bo to nedeljo in ponedeljek v dvorani Krim v Ljubljani.

TRBOVELJČAN V KRŠKEM

KRŠKO - Na pokalnem tekmovalstvu Krškega in memorialu Mira Čišića je na kegljišču hotela Srečje nastopilo 32 posameznikov, ki so se pomerili po sistemu "na izpadanje" v disciplini 10+15 lučajev. Zmagal je Uroš Stoklas iz Trbovelj.

Rebernik 194, 3. Janez Jeralič 191 (vsi Krka Novo mesto); troskok: 2. Aleš Konda 13,64, 3. Željko Jotanovič 13,63 (oba Dolenjske Toplice); ženske, višina: 1. Alenka Žnidaršič 171 (Šentjernej, pionirski dvoranski državni rekord); troskok: 1. Manja Praznik 11,86, 2. Tanja Prudič 11,45 (obe Dolenjske Toplice); 4. Polona Bukovec (Krka Novo mesto) 11,28; palica: 3. Mateja Drobnik 270, 4. Tina Varesko 270 (obe Fit Brežice).

N. ŠTAMPOHAR

Premagan strah pred vodo

V Ribnici so končali prvi plavalni tečaj za odrasle neplavalce - Pričetek novega 9. februarja

RIBNICA - S preizkusom plavalnih sposobnosti so v torek v novembra lani ponovno odprtem prenovljenem bazenu v Sportnem centru v Ribnici zaključili prvi v Ribnici organiziran plavalni tečaj za odrasle neplavalce. Tečaj je organizirala športna zveza Ribnice, obiskovalo pa ga je 12 od prvotno 13 prijavljenih tečajnikov.

Najstarejša udeleženka tečaja, na katerem so prevladovala ženske, je imela 47 let. 44-letna invalidska upokojenka Ivanka Zakrajšek iz Kočevja je povedala: "Zaradi težav, ki sem jih imela s kolki, križem in vretenci, sem bila večkrat v toplicah, vendar me je bilo vedno sram, ker nisem znala plavati. Pri 15. letih, ko sem bila prvič na morju, sem padla v vodo in rešila me je 8-letna deklica. Od tedaj sem se vode bala, nikoli pa tudi nisem imela priložnosti, da bi

Udeleženka tečaja Ivanka Zakrajšek: "Tečaj mi je dal novo voljo do življenja in toplo ga priporočam vsem, ki še ne znajo plavati."

me kdo naučil plavati. Ta tečaj sedaj mi zato pomeni tako rekoč vse." Njena zgodba o tem, zakaj ni znala plavati in zakaj se je prijavila na tečaj, pa je zelo podobna zgodbam ostalih udeležencev.

"Vsi so bili na začetku tečaja brez najmanjšega znanja plavanja," pravi učitelj plavanja Dušan Erčulj, ki je skupaj z Darko Knafelem vodil tečaj. Razlogi, da se niso naučili plavati, so bili različni, domala vsem udeležencem pa je bil skupen strah pred vodo. Kljub temu pa so razen dveh, ki ju je Erčulj označil za polplavalca, vsi postali plavalci po zahtevani normi, da morajo biti sposobni preplavati 50 metrov. Ob zaključku tečaja, ki mu bo že 9. februarja sledil pričetek novega, za katerega se zainteresirani še vedno lahko prijavijo, so dobili potrdilo, da so uspešno zaključili program. M. L. S.

Učitelj plavanja Dušan Erčulj: "Gre za ljudi, ki so morali najprej v sebi premagati strah, da so se prijavili na tečaj, in se nato spoprijeti še s svojim strahom pred vodo."

ZMAGALI MALI NOGOMETASI IZ LESKOVCA

LESKOVEC PRI KRŠKEM - V četrtek, 28. januarja, so v telovadnici osnovne šole Leskovec pri Krškem pripravili četrtfinalni turnir državnega tekmovalstva osnovnih šol v malem nogometu. Zmagali so domači nogometaši, drugi so bili Črešnovci, tretje Velenje in četrto Ptuj.

DOBRO ZA ZAČETEK

NOVO MESTO - Tekmovalci novomeškega plesnega kluba Urška, ki deluje šele šest mesecev, so s štirimi mladinskimi pari nastopili na kvalifikacijskem turnirju za državno prvenstvo v Domžalah, kjer sta se dva para v latinskoameriških plesih uvrstila v finale. David Grivec in Lea Anžlovar sta v finalu osvojila peto, Jernej Picelj in Lidija Plevnik šesto mesto.

VESELO NA SKAKALNICI V RETJAH

LOŠKI POTOK - V nedeljo, 31. januarja, je bilo na stari Bloudkovi skakalnici izredno živahno. Po dobrem desetletju mrtvila je organizacija skokov prevzela skupina mladincev iz Retij, ki se sami imenujejo Nevrčiči. Ostra burja je morda nekoliko ovirala tekmovalce in bila najbrž tudi vzrok, da se je ob skakalnici zbralo le kakšnih 300 ljubiteljev skokov. Nastopilo je 83 tekmovalcev iz Loškega Potoka, Ribnice in Kočevja. Uradno dolžino skakalnice (30 m) je presegel Boštjan Ruparčič. Izid: cicibani: 1. Tomaž Košmrlj, 2. Leon Debeljak, 3. Matej Gregorič; pionirji: 1. Boštjan Ruparčič, 2. Marko Car, 3. Gregor Turk; mladinci: 1. Janko Turk, 2. Primož Knaps, 3. Gregor Turk; člani: 1. Marko Gorenčič, 2. Janez Kordiš; veterani: 1. Janko Hočevar, 2. Slavko Gregorič, 3. Frenk Bartol. A. K.

Rogova šola dela nove smučarje

Predlani ustanovljena Rogova šola smučanja to zimo na Gačah naučila smučati že 600 otrok

ČRMOŠNJICE - Po s snegom revni lanskim zimi, ko največje dolenjsko smučišče Rog - Črmošnjice oziroma Gače, kot mu rečejo domačini, sploh ni obratovalo, so se vlečnice letošnjo zimo do konca januarja vrtele že dva meseca, skoraj ves ta čas pa so na smučišču potekali tudi tečajji smučanja, ki jih je v sodelovanju z novomeško agencijo za šport izpeljala lani ustanovljena Rogova šola smučanja. To zimo so naučili smučati že blizu 600 otrok in nekaj odraslih.

Zadnje januarsko sneženje je roško smučišče obdarilo z 20 do 30 centimetri suhega snega, in če k temu dodamo še dobro utrjeno podlago starega pomrznjenega snega, so možnosti za smučanje na Gačah ta čas naravnost idealne. Tega se dobro zavedajo učitelji Rogove šole smučanja, ki spada med osem poklicnih šol, včlanjenih v Šolo smučanja Slovenije. Zadnji teden januarja so končali že trinajsti tečaj smučanja, zadnje štiri skupine pa so spoznavale skrivnosti smučarskih veččin otroci iz novomeških vrtcev.

Kljub temu da je bila večina od več kot 60 dni, kar obratujejo žičnice nad Črmošnjicami, sončnih in so proge ves čas zgledno urejene, se na smučišče poleg tečajnikov poda le malo drugih smučarjev, saj smučarskega centra Rog - Črmošnjice do tega tedna ni bilo najti med ob-

• **SMUČARSKI TEČAJ MED POČITNICAMI** - Rogova šola smučanja, ki na smučišču na Gačah deluje pod okriljem novomeškega smučarskega društva Krka Rog, bo med šolskimi počitnicami od 15. do 19. februarja pripravila začetne in nadaljevalne smučarske tečaje za otroke in odrasle. Cena petdnevnega tečaja je 12 tisoč tolarjev, v kar je vključen avtobusni prevoz, žičniška vozovnica in smučarski učitelj. Glede na vremenske napovedi, ki obetajo še več snega, tečaj skoraj zagotovo bo, če pa bi v tem času prišlo do večje odjuge, bo Rogova smučarska šola tečaj odpovedala in nesojene udeležence o tem obvestila preko lokalnih medijev. Za tečaj se lahko prijavite 10., 11. in 12. februarja od 17. do 19. ure po telefonu 21 487, prijave pa so možne tudi na smučišču prvi dan tečaja zjutraj.

vestili o delujočih smučiščih v dnevnem časopisu, na radiu Slovenija, Teletekstu in v drugih medijih. I. V.

MED VETERANI FRANC DERSTVENŠEK

SEVNICA - Na januarskem šahovskem prvenstvu Sevnice za igralce nad 50. letom je zmagal Franc Derstvenšek, drugi je bil Martin Mirt in tretji Janez Blas. (J. B.)

KRKIN ŠAMPION - Krkina smučarsko tekmovalstvo so že po tradiciji najbolj množična med številnimi športno-rekreativnimi tekmami Krkinih delavcev. V soboto, 30. januarja, so se krkaši spet zbrali na Gačah in kar 220 jih je nastopilo v veleslalomu, 30 pa v smučarskih tekih. Dolgoletnega predsednika Trim kluba Krka in vodjo smučarske sekcije Jožeta Ravbarja (na sliki na vrhu ciljne strmine), ki je zmagal v kategoriji do 50. leta, je prehitel le zmagovalac kategorije do 30. leta Jože Medle, prav tako pa je Jože Ravbar v posameznih kategorijah zmagali: Milena Ravbar, Mirjam Blatnik, Nataša Smola, Matevž Aš, Jože Ravbar, Goran Badovinac in Jože Medle, medtem ko so bili na tekaških smučeh najhitrejši Dara Uhan, Lada Ribič, Boris Škedelj, Jože Ravbar, Andrej Škrbec in Boštjan Cugelj. (Foto: Marko Klinec)

Atom v prvi ligi nadomestil Krško

Namesto obubožanega Krškega bodo v drugem delu prvenstva v prvi rokometni ligi nastopali Atomovi mladinci - Od članov le Urbanč in Božič - Za celo moštvo Krčanov igra drugje

KRŠKO - Rokometno moštvo Krškega, ki je po jesenskem delu prvenstva obstalo na dnu prvenstvene lestvice, so med prestopnim rokom pred sobotnim nadaljevanjem prvenstva zapustili še trije igralci. Klub temu Krško ne bo ostalo brez svojega moštva v prvi ligi, saj je njeno mesto prevzel lani ustanovljeni klub Atom, ki je do sedaj nastopal le v konkurencah kadetov, mladincev in dečkov.

Drugi krški rokometni klub Atom so ustanovili lani na predlog staršev mladih rokometarjev, saj občinski denar, namenjen delu mlajših skupin rokometnega kluba Krško, ni prišel do tistih, ki jim je bil namenjen, ampak je poniknil med dolgo vrvega moštva, medtem ko so trenerji mlajših selekcij nehoti morali delati zastoj. Tako so za vse mlajše kategorije ustanovili klub Atom, ki je imel svojo upravo in kar je najvažnejše, svojo blagajno. Predsednik Atoma je nekdanji igralec Krškega in oče enega izmed mladih

rokometarjev Dušan Arh. Razmere v starem klubu so šle jeseni strmo navzdol. Z dolgovi obremenjeni klub ni mogel zadržati skupaj moštva, ki bi se lahko enakovredno kosalo z ostalimi prvoligaši, trener Pirc je imel na treningih le nekaj posameznikov. Ko so klub v prestopnem roku zapustili še trije člani prvega moštva, je bilo vsega konec. K sreči so lani klub ustanovili Atoma vse ekipe razen mlajših dečkov letnika 1987 registrirali za Krško, tako da so mesto Krškega v prvi ligi zasedli Atomovi mladinci, ki sta se jim pridružila dosedanja člana Krškega Gregor Božič in Miro Urbanč, ki je dela že tudi kot trener dveh skupin mlajših dečkov. Cilj tako mladega članskega moštva je le preživeti prvoligaško sezono do konca in izpasti v 1. B-ligo, kjer bo imal ta ekipa precej več možnosti. Če bi pustili, da bi obubožano moštvo Krškega enostavno izstopilo iz prve lige, bi moral Atom z bodočim članskim moštvom začeti na najnižjem rangi

ligaškega sistema rokometne zveze Slovenije, kar pa bi bilo škoda, saj se v Krškem z mladimi še naprej dobro in uspešno dela.

Z mladinci, ki vadijo petkrat tedensko in so v svoji ligi, čeprav so najmlajše moštvo, tretji, in kadeti, ki v svoji ligi brez poraza vodijo, delajo trenerji Oskar Kovač, Iztok Kovač in Darko Capl. Dve skupini starejših dečkov štirikrat tedensko vodita Ale Kukavica, ki letos še aktivno nastopa za AFP Dobovo, in Iztok Kovač; s štirimi skupinami mlajših dečkov pa se ukvarjajo Miro Urbanč, Borut Arh in Darko Capl. Skupaj vadi kar 125 igralcev. V Atomu upajo, da bodo nadarjeni mladi rokometarji uspešno zastopali Krško tudi v članski konkurenci, saj ne želijo zastoj vzgajati igralce za bogatejše klube. Kar dva mlajša rokometarja, ki so jih vzgojili v krški šoli rokometna, nastopa za druge klube (Dobova 8, Sevnica 1, Slovan 1, Pivovarna Laško 1, Avstrija 1). Med njimi so tudi trije reprezentantje Šerbec, Glaser in Imperl. Če bi vse zadržali doma, bi se Krško še naprej veselilo prvoligaških zmag, tako pa bodo morali še počakati. I. V.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• **KOČEVJE** - V prvem krogu spomladanske sezone so rokometarje Gramiza zamudile priložnosti za zmago. V prvem polčasu so Velenjčanke povedle s 6:4, z borbeno igro pa so jih Kočevke ujele in pet minut pred koncem prvega polčasa celo povedle z 11:6. V dvorani tedaj ni bilo nikogar, ki ne bi stavil na zmago gostov. V drugem polčasu je šlo vse navzdol. Gostiteljice so strnile obrambo in Kočevke se porazu niso mogle izogniti. Nuša Ile in Mira Dragičević sta bili s po štirimi zadetki najboljši strelki Gramiza.

• **RIBNICA** - Dobre igre v pripravljanem obdobju in presenetljivo močan odpor na povratni tekmi četrtfinala rokometnega pokala proti Preventu v Slovenj Gradcu očitno niso zadostovali, da bi igralci Ribnice lahko v Sevnici osvojili načrtovane točke. Sevnčani so Ribničanom vsilili svoj način igre in jih ugnali s 23:22.

• **KOČEVJE** - Rokometarjem Grče je le malo manjkalo, da bi zmagali v derbiu v 2. ligi-zahod in Ivančini Gorici. Tekma je bila ves čas izenačena, v zadnji minuti pa so imeli pri izidu 22:22 žogo

gostje, vendar sta jim jo sodnika zaradi prekrška odvzela, ob koncu tekme pa so igralci Sviša dosegli zmagovalni zadetek (23:22) in prešli v vodstvo na lestvici.

• **KOČEVJE** - V desetem krogu v 1. državni ligi so kegljačice Kočevja utrpeli hud poraz, saj so jih s 7:1 premagale igralke Prosol Stikina. Kočevkam ni pomagala niti mladinska državna prvakinja Jožica Oven.

• **KOČEVJE** - Po sedmih zaporednih zmagah so odbojkarji Kovinarja iz Kočevja prvi klonili. Tokrat so jih v desetem krogu v 2. ligi premagali igralci Triglava s 3:0.

• **KOČEVJE** - Po enomesečnem premoru so s tekmovalcem začeli tudi športni plesalci. Na prvem letošnjem kvalifikacijskem turnirju se je v Domžalah zbralo 130 plesnih parov iz Slovenije in Hrvaške. V standardnih plesih sta med člani Aleksej Arko in Jasna Golob zasedla 2. mesto, Tilen Bižal in Kristina Radanovič pa sta bila četrta. Mladinca Blaž Bižal in Jasmina Arko sta v standardnih in latinskoameriških plesih osvojila tretje mesto. M. GLAVONIČ

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovorov in popravkov. Če objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznika pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnjenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Hrvati dobesedno s peno na ustih

Dol. list št. 4, 28. januarja

Pestrost polemike je v njeni iskričnosti izražena naj bi bila vedno z dolžno spoštljivostjo. Ker so po mojem prepričanju ti elementi z nekimi pridržki vsebovani tudi v odgovoru g. Marjana Legana na moj prispevek, se rad odzovem na njegove besede. Niti na pamet mi ne pride, da bi komu odrekel pravice do njegovih sodb. Ljudje imamo različne svetovne nazore, zato je tudi razumljivo, da imamo na določene stvari različne poglede.

Tako je tudi z besedami, ki jih je izrekel nadškof Rode v Klubu krščanskih izobražencev v Kopru. Po temeljitim študiranju nisem v njih opazil nobene žaljive nevestnosti in drugeče vernih, zato so ostre besede, ki jih je zapisal spoštovani Marjan Legan čisto odveč. V njih je izražena le kritika ministrstva za šolstvo v zvezi z bodočo šolo, s katero pa vemo, da se ne strinja samo katoliška Cerkev, ampak tudi del strokovne javnosti in zlasti verni starši, ki imajo za tako nestrinjanje utemeljene razloge. Tukaj bi rad izpostavil predvsem tri nadškofove trditve: proti taki šoli se bomo borili po demokratični poti, ateisti naj si ne delajo iluzij, da bodo ustvarili nove rodove ateistov, in da imajo starši vso pravico in dolžnost usmerjati šolo in se upreti, da oddaljujejo otroke od verskega prepričanja.

Sam sem hodil v ateistično šolo in vem, kaj to pomeni: neprestano sramotenje mojega verskega prepričanja in poniževanja, kulturno nasilje, izgubo identitete, prepoved vernim učenecem udeležbo pri verskih obredih pri cerkvenih pogrebi, sprejemanje laži v šolskih programih... znanje pa so mi tudi življenjske tragedije nekaterih učiteljev zaradi zvestobe verskemu prepričanju. To so dejstva, in bojimo se, da bi morala naša mladina to ponovno doživljati. V bodoči laični šoli naj bi se dobro počutili tako verni kot neverni učenci brez nadvlade enih ali drugih vplivov in z učnimi programi, ki bi bili napisani ob sodelovanju strokovnjakov z različnimi svetovnimi nazori.

Ker pa bo prihodnje tisočletje, kot napovedujejo modri, tisočletje duhovnosti, bo morala imeti v šoli svoj prostor tudi verska razsežnost. Mnoga aktualna izkustva nam dajejo slutiti, da bo res tako. Ameriški psihoterapevt in avtor številnih uspešnih zbiranj, da je največja bolezen 20. stoletja bolezen, v kateri so zjedrene vse težave, ki nas posameznike in družbo najbolj prizadajo - izgubljanje duše. Do sestrskosti laična in žejna, zanemarljiva in prezrta duša, opominja, se ne umakne, temveč se simptomatično pojavlja v obsedenosti, vdajanju razvadam, izgubi smisla. "Simptom sicer skušamo izbrisati, a osnovna težava je, da nismo izgubili le modrosti o duši, marveč tudi svoje zanimanje zanjo..." Ker hoče človek iz zavesti in družbe izbrisati Boga, ostaja sam brez doma, brez pripadnosti, brez varnega zavetja in marsikdaj njegovo življenje nima več nobenega globljega smisla. Izkoreninjen obstane zunaj vsega, in če najde smisel, ga najde le za kratek čas, kajti spoznanje smisla življenja v vsej polnosti mu je brez vere odvzeto. To so življenjske izkušnje mnogih zato želja Cerkev, da bi na tem področju pomagala človeku, če si seveda tega želi - brez vsiljevanja. Človeku, temu večnemu iskalcu resnice in smisla, se bo v stoletju, ki je pred nami, težko najti. Duhovni trg, kjer različni učitelji ponujajo

razne kašipote k prepoznavanju bolezenskih simptomov duše in odkritju zdravih zanj, postaje vse bolj nepregleden. Pretirano izobilje ponudbe pa lahko, kot nas uči izkustvo, človeka pahne celo v večjo stisko kot pomanjkanje, saj se je skozi še težje prebiti, razločiti zrno od plev, avtentično od ponaredek. "Moje življenje je prišlo do skrajnih meja, postalo je brez okusa, brez soli, brez smisla. Kje sem? Kdo me je v vse to zvabil in me preprosto pustil tu praznega." (Kierkegaard). Cerkev ponuja za ta bivanjska vprašanja svoje tisočletne in preverjene odgovore z razliko od raznih sodobnih sekt.

Sam bi si želel, da bi že enkrat delili najprej ljudi na dobre in slabe in ne na verne in neverne. Resnično dober človek zame ni ateist, čeprav je sam prepričan, da je. Kdor se vse življenje odloča za dobro in se upira zlu, izpoveduje s svojim ravnanjem vero v bivanje Neznanka, ki ima pravico dajati življenju brez-pogojne ukaze. Če bi ateist in vernik uvidela, da imata drug o drugem popačeno sliko, če bi se ateist poglubil v vero in spoznal, da ni nekaj otročjega, če bi vernik zaslutil, da ateist poštnjak zavrača samo besedo Bog, v resnici pa, ko priznava Brezpogojnost dolžnosti, da bo služil Pravici, Resnici, Dobroti kot nečemu Absolutnemu, dejansko nevede izpoveduje svojo vero v Boga. Če bi se vernik in ateist medsebojno priznala, da zasledujeta na zemlji isti najvišji cilj, ker se oba trudita, da bi postala sama čim boljša človeka in da bi omogočila to tudi drugim, bi ne prišlo samo do mirne sožitja, temveč bi se nujno spoštovala in z veseljem sodelovala. Vesel sem, da nam v življenju to večkrat uspe.

JOŽE PACEK
Čatež ob Savi

Novodoben montiran proces

Dol. list št. 4, 28. januarja

Pridružujem se kritiki na račun Centra za socialno delo Kočevje. Tudi moje izkušnje s tem centrom so grenke in neprijetne. Uslužbenke centra svojega dela ne opravljajo tako, kot bi morale. V mojem primeru je prav delavka centra veliko prispevala, da so se zadeve vse bolj zapletale, ostajale nedorečene in mučne za obe hčerki in starša. Še posebej pa centru zamerim, ker moj primer obravnava tako očitno enostransko. Za center so le materine izjave resnične in verodostojne, čeprav jih ne argumentira. Mojih izjav in predlogov center doslej ni upošteval. Čeprav sem z zdravniškim spravealom dokazal, da je mati pretepa otroka (pretepla je tudi moje mamo), me na centru niso jemali resno. Ko sta hčerki živeli še pri materi, je starejša hči zaradi nasilja in neprimerne materinega obnašanja (hčerka je mater zalotila z drugim moškim) večkrat pobegnila od matere k očetovim sorodnikom v Štalcirje. Pozneje, ko sta hčerki živeli skupaj pri očetu, je mati odšla v vrtec in mlajšo hčerko s pretezo, da jo pelje na sladoled, odvlekla na svoj dom. Predtem se je hčerka zaradi nemogočih razmer pri materi prelošala na drugo šolo. Julija lani je mati naročila dvema moškima, da sta mlajšo hčerko ugrabila na mojem vikendu na Krku. Takih in podobnih zgodb je še več. Po vsem tem pa center zagovarja stališče in obvešča sodišče, da je moja bivša žena vzorna mati, da lepo skrbi in vzgaja otroka. Center mi je na vse mogoče načine želel pripisati vlogo grešnega kozla, zato so me socialne delavke na domu redno preverjale, da bi našle razlog za odvzem otrok. Razmere pri materi center ni preverjal.

Center je prek ustnih in pisnih mnenj ter drugih popisov obveščal oziroma kar nagovarjal sodišče, da je potrebno otroka medsebojno ločiti. Ko je bilo to doseženo, se center za otroka ni več zanimal; zanj je bil primer zaključen. Ko delavke centra ustvarjajo problem, se od njega umaknejo in oznanijo, da je njihovo delo le svetovno. Terenskega ali drugega konkretnega dela se izogibajo. O medsebojnih stikih na silo ločenih otrok se center kaj malo zanima ali pa jih pri spritih starših enostavno ne zna organizirati.

Danes živita hčerki ločeno in se nista videli že od 7. julija lani. Na moje vztrajno prigovarjanje sta se prvič videli šele 21. januarja letos. Po srečanju mi je starejša hčerka dejala: "Danes je bil moj najlepši dan v življenju."

Vse bolj sem prepričan, da je za trpljenje mojih in mnogih drugih nedolžnih otrok kriv nesposoben in brezbrzi kader v Centru za social-

no delo Kočevje. Če želijo socialne delavke drugim svetovati in jim deliti nauke, morajo biti dovolj strokovno usposobljene, imeti morajo primeren socialni čut in predvsem urejeno svoje življenje in razmere pri njih doma. S svojim urejenim življenjem morajo biti vzor drugim. Vsega tega pa pri njih pogrešam, zato takega centra ne priznavam za resno in verodostojno ustanovo. Tako kot gospoda Skoka iz Sežane tudi mene zanima, kaj meni o tem centru naš občinski parlament z županom na čelu in komisija za nadzor dela na ustreznem ministrstvu.

STOJAN ŠTEBLAJ
Kočevje

Župan zavrnil izsiljevanje

Dol. list št. 4, 28. januarja

V Dolenjskem listu novinarka M. Bezek-Jakše poroča o občnem zboru (o.z.) črnomaljske podružnice SLS. Za tistega, ki pozna resnico, je, sodeč po omenjenem članku, presenetljivo, kako zavajajoče so bili informirani o aktualnih stvareh prisotni na občnem zboru in sedaj še vsi bralci Dolenjskega lista.

Že ob ugotavljanju in komentiranju dejstva, da je bilo malo prisotnih, bi bilo primerno postaviti vprašanje, koliko vabil je bilo poslanih in po kakšnih kriterijih so bili povabljeni izbrani. Tudi o "pogovorih" s strankami, ki jih je začel g. Fabjan sam in se ni vedelo, ali v vlogi župana ali stranke SLS, bi bilo kaj reči. To pa so vendar notranje stvari SLS in verjamem, da jih bodo rešili v skladu s svojimi interesi in sposobnostmi.

Te stvari sem omenil zato, ker jih je mogoče povezati z županovo trdit-

vanju teh predpisov. Drugi sklop obravnava kadrovske rešitve v občinskem svetu in upravi. SKD tu ugotavlja, da v preteklem mandatu od župana ni bilo nikakršnih pripomb na delo tajnika (člana SKD), izrazov zaupanja pa je bilo kar nekaj. Zato je odstranitev dosedanjega tajnika politično dejanje, ki ni združljivo z vstopom SKD v koalicio. Tretja vsebina pa določa realno pričakovanje, da bi se morale v skupni vsebini srečati stranke SLS, SDS in SKD. SKD pa nima v danih težah nič o pogojih ali čem drugim za vstop četrte stranke v koalicio. Tudi v zvezi s podžupanom ni imel SKD nikakršnih zahtev ali predlogov.

Potenciranje stvari do neresničnosti ter skupni koš za različne zadeve gotovo ne prispevata k objektivnemu informiranju.

Na koncu naj omenim, da tega članka nisem napisal zaradi kakršnegakoli žalovanja ob izpidu SKD iz koalicije, pač pa kot prispevek k popolnejšemu informiranju in zavrnitvi neresnic. V popolnosti tudi priznam realnost in legitimnost dosežene koalicijske povezave, saj se zavedam, da je moralna dolžnost vsakega povzročati se predvsem s tistimi, s katerimi ima največ skupnega.

ANTON ŠKOF
Črnomelj

Posavje do rente le z argumenti

Dol. list št. 4, 28. januarja

Ker je poslanec SDS Branko Kelemina tudi sevnjskim strankam ponudil v podpis le nekakšen papir, slab zapisnik okroglice mize SDS v Krškem, sem podvomil, če je bila pobuda sploh vložena. Telefonsko

vijo o pogovorih s strankami, "da je bilo z njune strani (SKD in SDS) veliko izsiljevanj". Za SKD je ta trditev neresnična. Kaj pomeni beseda izsiljevanje? Jaz razumem to kot hotenje, doseči nekaj s silo; grožnja za primer, če ne bodo izpolnjene zahteve izsiljevalca itd. Kaj od tega je bilo s strani SKD? NIČ!

Pa pogledimo, kako so potekali pogovori! Na prvi pogovor je g. Fabjan povabil predsednike strank in po enega člana, pogovori pa so potekali ločeno po strankah. Vrstni red strank na pogovorih je bil enak (po ljudskem glasu poznanemu) vrstnemu redu zaželenosti v koalicio. V tem vrstnem redu je bila SKD na zadnjem mestu. Na tem srečanju je g. Fabjan predstavil nekaj svojih namer o bodoči koalicio, ki po njegovem naj ne bi bila koalicio strank, pač pa koalicio "konstruktivnih" posameznikov. Ni pa znal povedati, kako si praktično predstavlja to novost. Od novosti v njegovem vsebinskem programu pa si je od predstavljenega vredno zapomniti predvsem namen uvedbe občinskega samoprispevka. Od partnerjev SKD je zahteval, da mu pismeno sporoča želje ali zahteve za morebitni vstop v koalicio. Predstavniki SKD so mu te stvari predstavili že na tem pogovoru, pismeno pa dostavili čez dva dni pod naslovom Teze za pogovor z županom. Teze pa niso niti končni predlog, še manj pa izsiljevanje.

Tudi SKD je zahteval pismen odgovor oz. protipredloge župana, vendar tega še do danes ni dobil. SKD tudi ni bil na 6-ih pogovorih, za to porabljen čas pa je bil neprimerljiv s podatki v članku.

Teze o vsebini tri vsebinske področja s predlogi za koalicijsko pogodbo. Prva skupina zajema stvari v zvezi s sprejemanjem občinskega proračuna, izvajanjem aktivnosti po le-tem in sprejemanjem rebalansov. Vse te pristojnosti sicer urejata zakon in statut, vendar v preteklem mandatu ni bila odlika župana v doslednem izva-

sem poklical ustrezno službo v Državnem zboru, kjer so mi pojasnili, da pobuda sploh še ni bila vložena. Kako se čemu takemu reče, me niti ne zanima. Če pa bi zapisal, bi Kelemina po mojih izkušnjah zelo bolesto reagiral.

Da ni povprašal nikogar iz stroke, je Kelemina priznal sam na okrogli mizi v Krškem, ki sem se je udeležil kot edini novinar. Posebej žalosti njegova navedba, da tega ni storil, ker bi sicer njegovo pobudo nuklearci pobili v kralj! In kaj takega spravi na dan poslanec DZ v letu 1998!

Keleminova zakonska pobuda, če sploh obstaja, ima nesmisel že v naslovu. Po zakonu o varstvu okolja npr. izraza "renta" ni, le nadomestilo ali odškodnina. Nadalje: kdor o predmetu kaj ve, mu je tudi znano, da je kakršenkoli vpliv iz NE težko dokazati. Ko smo pred leti v skupini mednarodnih strokovnjakov raziskovali NE Krško, se je v tem poročilu dr. Marcel oprl na svojo študijo o 10-letnem vplivu NE Krško na okolje. Zapisal je, da takih vplivov ni. V naravoslovnih znanostih je nasplošno težko izmeriti majhne vrednosti. Izredno občutljive naprave morajo biti posebej kalibrirane. Na konferenci držav Evropske unije in držav, ki bi se EU rade pridružile, lani 25. septembra je na Dunaju vzbujal mnogo pozornosti Britanec Chris Busby (iz evropskega komiteja za tveganja o radiaciji), ki je govoril o škodljivih vplivih na živa bitja s strani tako imenovanih malih vplivov iz angleških NE. Kakršnekoli vplive NE Krško zavrača tudi poseben prispevek v brošuri Regionalna prostorska delavnica za Posavje iz leta 1966.

Da bo povsem jasno: ne zavračam pobude poslanca Kelemine, le strokovno utemeljiti jo je treba in ne le iz nekakšnega napuha in neznanja o nečem kvasati in vzbujati prazne upe.

ALFRED ŽELEZNIK

Boštanj 56

Knjigarne - ropotarnice

Pobuda županom večjih slovenskih občin, naj bolje poskrbijo za knjigarne - Eminentni kulturni prostori

LJUBLJANA - Podpisani predstavniki Slovenske matice, Društva slovenskih pisateljev, Slovenskega centra PEN, Nove revije, Cankarjeve založbe in Društva slovenskih književnih prevajalcev opozarjamo, da slovenska mesta vse bolj izgubljajo knjižarniško mrežo in da po številu in kvaliteti knjigarn Slovenija daleč zaostaja za evropskimi standardi. Le redke prodajalne zgolj knjige, mnoge le še priročnike v tujih jezikih, večina pa se jih je spremenila v ropotarnice. Stanje se je poslabšalo v primerjavi z razmerami nekaj let nazaj, ko so knjigarne prodale več kot 50 odstotkov vseh izdanih knjig. Danes je njihov delež prodaje padel pod 30 odstotkov.

Menimo, da bi obstoječe knjigarne namesto štacun morale postati eminentni kulturni prostori s široko, predvsem slovensko ponudbo, da bi v njih morali delati ljudje, ki se na knjige spoznajo, in da bi morale biti urejene v skladu z najvišjimi oblikovalskimi standardi. Prek računalniških mrež naj bodo dostopne vse slovenske in pomembnejše tuje knjižne izdaje. Predlagamo, da sveti slovenskih mestnih občin z odloki ali na kakršenkoli drug ustrezen način čimprej sprejme-

jo ukrepe za izboljšanje sedanjih in nastajanja novih knjigarn.

V skladu z evropsko prakso predlagamo, da določijo merila, po katerih dobi knjigarna položaj kulturnega prostora, da dajo pod ugodnimi pogoji v najem poslovne prostore v občinski lasti tistim, ki so zainteresirani v njih opravljati knjigotransk dejavnost, da s subvencijami in ugodnimi krediti podprejo obnovo knjižarniških prostorov po zgledu uspešne dejavnosti v projektu Ljubljana - moje mesto, da knjigarne oprostiti plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, da jim zagotovijo nižjo tarifo za ogrevanje, vodo, elektriko in odvoz smeti, da v načrtih za nove stanovanjske in poslovne objekte ali centre predvidijo lokacije za knjigarne, da oblikujejo posebne oblike podpore knjigarnam glede na lokalne razmere in možnosti itd. Upamo, da boste naše predloge ne le sprejeli, temveč tudi izpopolnili in uresničili.

Slovenska matica
Društvo slovenskih pisateljev
Slovenski center PEN
Nova revija
Cankarjeva založba
Društvo slovenskih književnih prevajalcev

Ne bodo nasedli politikom

Pred ustanovitvijo regijskega parka morajo biti krajani seznanjeni z njegovimi dobrimi in slabimi stranmi

KOSTEL - O trajnostnem razvoju kotske doline in seveda o parkih je tekla beseda na tretjem predavanju, ki so ga v okviru svojih rednih letnih dejavnosti pripravili člani turistično-sportnega društva Kostel. Kot vedno je bil obisk nad pričakovanji, v poldrugi uri pa je mag. Janez Černač iz Kočevja govoril največ o naravnih danostih tega območja. Ker industrijski razviti Evropi in Ameriki že primanjkuje zdrave hrane, bi se lahko Kostel in tudi vsa Kočevska bolj uveljavila s svojo blagovno znamko. Toda brez trajnostnega razvoja nekega območja, v katerem mora "za kmetom ostati kmetija tudi za prihodnje rodove", ni mogoče upati na njegovo lepšo prihodnost. Kočevsko pesti tudi majhna poseljenost.

"Na Kočevskem se lahko pohvalimo s pragmatizmom, v katerih se vrtili zvečen krog, ki se nikoli ne ustavi. To je primer trajnostne (idealne) rabe narave," je povedal mag. Janez Černač. Ravno na tem območju smo pričeli tudi "umirjanju narave".

Dr. Stanko Nikolič, predsednik TSD Kostel, je spomnil, da so pri njih smernice trajnostnega razvoja

določili pred petimi leti, v okviru društva pa več let potekajo dejavnosti za lepo in čisto okolje, po čemer je Kostel prepoznaven. Občani so zavili rokave, vendar ne zavoljo Evrope, saj naravo želijo ohraniti predvsem zaradi sebe in pestre turistične ponudbe.

"Parkov so nam polna usta, a ljudem še ni pojasnjeno, kateri park bo najbolj primeren za naše območje. Hočemo vedeti, katere so njegove prednosti, kaj nam jemlje in kaj ponuja. Zanesljivo ne bomo nasedli politikom, ki bi lahko parkovno ureditev izbrali za svoje potrebe, ampak bomo sledili zakonodaji, ki je v grobem že določila pravila igre v parkih," je povedal dr. Nikolič.

M. GLAVONJIČ

TABORNIKI V NARAVI

NOVO MESTO - Rod gorjanskih tabornikov je v soboto, 30. 1., organiziral zimski izlet za svoje člane. 48 mlajših tabornikov se je dopoldan zbralo v Ločni, od koder so odšli na krajši izlet po okolici Novega mesta. Pot jih je vodila skozi Kosovo dolino, Kettejev drevored, Ravog log in Portoval. Spoznavali so okolico, se igrali na snegu in se učili taborniških veščin. Po slabih štirih urah so sklenili druženje in se razšli, saj je njihove vodnike in starejše člane rodu popoldan že čakal drugi del izleta, pohod na Gorjance. Ob dveh se jih je 27 zbralo v Ločni. Odpeljali so se do smučišča v Gabrju, od koder so pot nadaljevali peš. V sončnem, a vetrovnem vremenu so se najprej povzpeli do Gospičevih, se ogreli s čajem in nadaljevali pot do Miklavža. Po krajšem postanku so se vrnili v planinsko kočjo in počakali na noč. Ob luninem siju so se zvečer spustili v dolino. Bili so navdušeni nad nočnim spustom, saj je bil marsikdo med njimi prvič sprejel po gorjanskih gozdovih ponoči. Brez poškodb so se v mesto vrnili ob 21. uri.

MARKO GOŠNIK

Starši, pokličite!

Če menite, da vaši družinski odnosi niso dobri, če ste zaradi početja vaših otrok zaskrbljeni, če imate težave z njihovo vzgojo, pokličite nas! Poizkušali vam bomo pomagati, da bo vaše družinsko življenje lepše. Na vaš klic čakamo strokovnjaki posvetovalnice za učence in starše iz Novega mesta, in sicer vsak delovni dan od 13. do 15. ure. Telefonska številka je: 341-304.

KAJ PIŠEJO DRUGI

Katastrofalne napake v gozdu

V gozdarstvu se je sedanji sistem pokazal s kardinalnimi, če ne katastrofalno zgrešenimi dejanji, ki jih cele generacije ne bodo mogle popraviti. Naj jih na kratko navedem. Na osnovi nacionalno nesprejemljivega zakona o denacionalizaciji so (pomladne) oblasti začele velikodušno vračati javne gozdove tujim veleposestnikom, dokler na sredo pritisk slovenske javnosti tega brezumja ni preprečil. Po neargumentirani logiki najvišjih ustavobraniteljskih organov cerkev že tretjič prodaja "svoje" gozdove državi, ki se sploh ne čuti opeharjene in osramočene niti pred sabo, še manj pa pred slovenskim narodom. Preostale javne gozdove naj bi razdelili med "revne kmete" (beri podanike aktualne politike), kar bi pripeljalo do stanja, da Slovenija ne bi imela več javnih gozdov. Nekaj enotna gozdarska služba je načrtno razbita (na ZGS in gozdarska podjetja), zdaj pa sta oba oslabiljena dela na udaru z infiltracijo kmetijsko-gozdarske zbornice in sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Razgnali oz. predčasno so upokojili cele generacije najbolj izkušenega in še ne amortiziranega gozdarskega kadra. Nihče ne zaustavlja pustošenja gozdov, gozdarji nimajo pooblastil, vse manj imajo tudi ugleda, inšpektorji so nemočni, celo policija ne obvladuje kaznivih dejanj, sodišča so neaktivna in zdržujejo postopke... (Dr. Alojz Čampa, predsednik Društva za ohranitev slovenskih gozdov, v Gozdarskem vestniku)

Za polomi "espejev" se skrivajo tragedije

Neupravičeno ožigosana

Pišajo ljudje in skupine ljudi za "zaščito živali", za zaščito nemočnih otrok in trpinčenih žensk. Nikoli, ampak res nikoli, pa se nihče ne oglasi z dobro besedo za vse tiste, ki so v zadnjih letih "izdihili" svoje duše, svoje dobro ime, svoje premoženje, prigarano morda v več letih, o njih, ki jim javnost pravi "propadli espeji". "Prav jim je! Prenajedli so se kruha! So mislili, da bodo na hitro obogatili!" razmišljajo številni.

Za temi privošljivimi besedami so povsem drugače resnice, za časopisnimi članki na črni strani pa se skrivajo grozljive račice, razbite družine, nesrečni otroci, telefonski kliki, ki postanejo mora... Razveze, samomorji, sovraštva...

Pa vsi "propadli" niso (m) o bili kriminalci. Marsikdo je ob nas in od nas dobro živel, ko pa je zmanjkalo, se glave obračajo stran. Marsikdo od nas si je v čudnih spletnih okoliščinah jemal za nočni počitek le štiri, pet ur, od letnega dopusta veliko let izrazil le po kak dan, si skupaj s posojenim denarjem prisluzil tudi kakšno pravo gestapovsko klofuto. Prezir, tiščanje v prstih, čudne noči in večno oblačno nebo nad glavo! To je to!

Ne v slabo tolažbo, pač pa v premislek: nikar ne položite roke nase, če je rešitev, in verjemite, zgodbo o uspehu ni tako zelo veliko in tudi tako veličastna niso, kot se zdi! Pa še tole: ker smo na tleh, imamo možnost, da se od tal odrinemo, oni v sredini so večji reveži, ostaja jim le lebdenje. Preveč govorim? Ne! Gre le za javno obrambo. Nič nisem počela proti zakonu, obžalujem pa prenekatere dejanje, storjeno iz prepričanja, da bo vse dobro in prav. Vse to priznam in vse bom drago plačala. In zato ne bom dovolila raznim LS in SL, da svoje umazane karte igravo pod mojo mizo. In za nevedno zaveso mojega zloma v obrti...

ERNA ROŽMAN
Artiče

Društvo ni podaljšana roka Komunalne

Člani Društva Novo mesto o Novem mestu in o svoji vlogi v njem

NOVO MESTO - Prvi letošnji pogovorni večer članov Društva Novo mesto v restavraciji Breg 26. januarja ni bil "prepričevanje prepričanih", kot je med uvodnim pozdravom omenil predsednik društva Tone Škerlj. Razvil se je v uspešno delovno srečanje ljudi, ki jim skrb za zunanjo podobo in notranji utrip v dolenjskem središču ni deveta skrb.

Mnogo mestnih zadev so se člani društva lotevali že v preteklih letih. Nekatere izmed njih so postale kar stalnica spremljanja in kritične presoje, saj je mesto splet številnih problemov, nalog in želja njegovih prebivalcev. Je živ organizem, ki terja stalno odpiranje, ločevanje in nepretrganost v reševanju. Tako je predsednikovo poročilo opozorilo na obnovu in

oživitev Narodnega doma, selitev županstva v mestni magistrat, na mrtve prostore v stari porodnišnici in neurejen mestni promet. Člani društva so dodali: Novomeščani že dolgo časa opazujejo propadanje nekdanjega hotela v Kandiji. Ribja restavracija je zapuščen in se menda še ni izklopala iz denacionalizacije. Grmki grad se odpira kot zanimiv objekt za razne poletne prireditve.

Inventarizacija odprtih vprašanj je bila seveda znatno daljša. Vanjo sodi dograditev avtobusne postaje in nadaljnje urejanje mestnega prometa. Vstopanje v mesto iz ločenske smeri še ni urejeno, nekateri javni objekti propadajo. Ljudi moti poplava oznak, usmerjevalnih tabel in reklam na nekaterih križiščih, ki prav zaradi množice pojasnil postajajo nepregledne. Beseda je tekla tudi o panojih - plakatih-velikanih. Ko jih je ustrezna občinska služba pred časom nekaj požagala in zapeljala med odpadke h Komunalni, se zaradi tega nihče ni pritožil na občino, saj je šlo za črne gradnje!

Člani društva so v razpravi dodali, da društvo ne more in ne sme postati podaljšana roka Komunalne. Mesto potrebuje uresničljive razvojne načrte. Oživitvi je treba turizem in poskrbeti za "prevetritev" meščanov. Rekreacija na svežem zraku v naravnem okolju na že urejenih površinah (pri Roku), kjer okolje dobesedno ponuja zdravje in oddih, še ni v navedbah prebivalcev Novega mesta.

Društvo je že lani dalo pobudo, da bi občina vzpostavila mestno upravo, kakršne imajo v mnogih mestih doma in po svetu. S stalnim strokovnim delom sodi večina naštetih odprtih vprašanj razvoja in nalog mesta v njeno pristojnost.

Profesor Vladimir Mušič je podprl zamisel o mestni upravi, ki jo bo moral voditi močan direktor-menežer z dolgim mandatom, saj je pred Novim mestom zajeten spisek še neurejenih nalog. Pohvalil je delo društva, v katerem vidi eno izmed redkih oblik civilne družbe. Postavitve mestne uprave bo terjala spremembo občinskega statuta, nadvse važna pa bo za njeno delo razvojna in načrtna strategija ter medresorsko usklajevanje številnih interesov ter pristojnosti.

Beseda je nanesla tudi na urbanistično zasnovano mesto. Profesor Mušič je ob tem omenil katastrofalno skromno stanovanjsko izgradnjo, ki se ustavlja zaradi kmetijskih površin. Sam je že pred časom opozoril tudi na najugodnejšo varianto za izgradnjo avtomobilskih cest nad Novim mestom. Na račun lokalnih nesoglasij je zdaj ta načrt porinjen na zadnje mesto, pred leti pa je bil na prvem.

Člani društva Tone Škerlj in dr. Miha Japelj, ki sta svetnika v mestnem svetu, bosta imela za seje v vodstvu občine dovolj tehtnega gradiva, ki so ga tokrat sprejeli aktivni člani Društva Novo mesto.

TONE GOŠNIK

Starši odgovarjajo

Neresnice v Studiu D

15. januarja so bile v oddaji Pritožbe, pohvale, prekrški v Studiu D od matere ene izmed varovancev Varstveno-delovnega centra Črnomelj, navedene neresnične trditve v zvezi s kadrovskimi spremembami zaposlenih in njihovim odnosom do varovancev kakor tudi trditve o psihičnih obremenitvah staršev in varovancev Varstveno-delovnega centra.

25. januarja se je sestalo 15 do 20 staršev varovancev Varstveno-delovnega centra, ki se želijo ograditi od neresničnih trditve ene izmed mater ter poudarjajo, da ima omenjena mati pravico govoriti le v svojem imenu, nikakor pa ne v imenu vseh staršev. Starši poudarjajo, da so vse navedbe neresnične, da delo v Varstveno-delovnem centru kljub opremljeni kadrovski zasedbi poteka nemoteno. Starši smo s programom in drugimi dejavnostmi, ki v ničemer niso okrnjene, zadovoljni. Notranje kadrovske spremembe na počutje in zdravje varovancev niso vplivale, kar tudi dokazuje, da ni večjih dnevnih izostankov varovancev. Le-ti se v centru na zadovoljstvo staršev dobro počutijo in radi prihajajo v varstvo in na delo.

15 staršev varovancev VDC Črnomelj

NOTRANJSKI RADIO SPRAŠUJE IN NAGRAJUJE

LOGATEC - Notranjski radio ta teden zastavlja dve nagradni vprašanji: Od kdaj do kdaj potekajo gospodinjstvi dnevi Modnih hišah in Modianah? (Nagrada: brisača.); Kateri artikel je posebnost v njihovi ponudbi? (Nagrada: brisača s črko.) Odgovore je treba do sobote, 6. februarja, poslati na naslov: NTR Logatec, p.p. 99, Logatec, za oddajo "99 minut za obežanje, 81 minut za grde, umazane, zle". Nagradenja z dne 17. januarja sta: Tatjana Mušič iz Mengša in Klemen Avsec iz Ljubljane - Črnuče.

ZAHVALA

KO RK Žabja vas se zahvaljuje vsem krajanom, ki ste se tako lepo odzvali s prispevki v akciji za poplavljenec v Laškem. Hvala tudi krajevni skupnosti. Lepo je med ljudmi, ki imajo občutek za ljudi v nesreči.

ZAHVALA

V imenu KO RK Birčana vas se zahvaljujemo ljudem, ki so se odzvali na akcijo zbiranja materiala in denarja za poplavljenec na območju Laškega. Še enkrat hvala, ker pomagata ljudem v stiski.

ZAHVALA ZA POMOČ

Človeška solidarnost ne pozna meja. To se je ponovno pokazalo pri solidarnostni akciji za poplavljenec, ki jo je organiziralo OZRK Novo mesto. Odbor Rdečega križa Dolenjske Toplice je po vaseh zbral: 3.470 lg krompirja, 116 kg fižola, 60 kg kolerabe, 6 kg čebule, 150 kg pšenice, 30 kg koruze, 80 kg jabolk in 6 litrov ocvirkov. Ožji odbor KORK se zato iskreno zahvaljuje krajanom, aktivistom in ravnateljici topliške osnovne šole Darji Brezovar, ki je z učenci priskočila na pomoč pri nakladanju oziromice.

ZAHVALA OBČINI

ŠENTJERNEJ - Krajan Zameškega in okolice se občini Šentjernej, še posebej pa županu Francu Hudoklinu, zahvaljujejo za obnovitev mosta preko Krke v Mršči vasi. Potrebo po obnovi je župan razumel, zato jo je pospešil. Krajan Zameškega smo mu nadvse hvaležni.

JOŽE BAJC
Zameško

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

TREBNJE - Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti - območna izpostava Trebnje ter ZKD Trebnje vabita na slavnostno akademijo ob slovenskem kulturnem prazniku, ki bo jutri, v petek, 5. februarja, ob 19. uri v tamkajšnjem kulturnem domu. Slavnostni govornik bo Lucijan Reščič, v kulturnem programu pa bodo sodelovali Občinski pihalni orkester Trebnje in dramski igralec Polde Bibič. Vstopnine ni.

ČRNOALJSKA KRONIKA V STAREM TRGU

STARI TRG OB KOLPI - Igralska skupina ZIK Črnomelj bo v soboto, 6. februarja, ob šestih zvečer gostovala z gledališko zgodovinsko igro Vojka Židarja "Črnomaljska kronika" v telovadnici tukajšnje osnovne šole.

KLAVIRSKI KONCERT

ČRNOCELJ - V okviru koncertnega cikla Glasbene mladine Odrbo v petek, 5. februarja, ob sedmih zvečer gostovala z gledališko zgodovinsko igro Vojka Židarja "Črnomaljska kronika" v telovadnici tukajšnje osnovne šole. Nastopila pianistka Kristina Arnič, ki je lani z odliko diplomirala na ljubljanski akademiji za glasbo in že med študijem zabeležila več uspehov.

RAZSTAVA PORTRETNE FOTOGRAFIJE

SLOVENJ GRADEC - Drevi bodo ob 18. uri v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu odprli retrospektivno portretne fotografije, na kateri sodelujejo Tomo Jeseničnik, Aleš Gregorič in dr. Tihomir Pinter, zadnja dva z geslom Drugačni? in Minljivost. Razstava bo odprta do 4. marca, ta znana koroška umetnostna ustanova pa jo namenja ljubiteljem kot Mesec fotografije.

NAGRADNA IGRA

Za zdravo srce in ožilje

NOVO MESTO - Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, podružnica za Dolenjsko in Belo krajino iz Novega mesta, objavlja možne odgovore na nagradno vprašanje o zdravljenju boleznih srca in ožilja, ki je bilo postavljeno v oddaji Za zdravo srce in ožilje na novomeški televiziji Vaš kanal 2. februarja 1999.

Zdravljenje srca in ožilja vključuje:

- samo zdravljenje z zdravili ali operacijo srca,
- spremembo načina življenja, zdravljenje z zdravili in prehrano,
- mirovanje in močno prehrano.

Pravilen odgovor napišite na dopisnico, pripišite svoj naslov in jo najkasneje do ponedeljka, 8. februarja, pošljite na naslov: Televizija Vaš kanal, Adamičeva 2, 8000 Novo mesto.

Med pravnimi odgovori bomo izžrebali nagradenja, ki bo prejel paket izdelkov z znakom varovalnega živila Mercator Ete iz Kamnika. Nagradenke prejšnje oddaje so: Majda Rozman, Vrhpeč 17, Mirna Peč, Zvonka Žnidaršič, Dol. Vrhpolje 17, Šentjernej in Marija Legan, Korita 2, Dobrič. Vsaka prejme po 16 škatlic nizkokaloričnih rastlinskih namazov z znakom varovalnega živila podjetja Agroprom iz Medvoda.

GRADNJA SEVERNE OBVOZNICE - Dolenjska prestolnica se duši v prometu, zlasti v prometnem smislu so infarktna časovna obdobja, ko ljudje odhajajo in se vračajo z dela zjutraj in popoldan. Rešitev ne samo mestnega, temveč tudi prometa v povezavi z regionalnimi in magistralnimi cestami so načrtovalci našli v projektiranju novomeške severne obvoznice, ki bo, ko bo zgrajena, povezala Bršljin z mostom čez reko Krko v Ločni. Tako se bodo Novomeščani vsaj deloma razbremenili težkega prometa, ki sedaj poteka skozi središče mesta po izjemno obremenjenih mestnih ulicah. Na prvem odseku obvoznice, ki bo povezal Mirnopoško cesto z Ljubljansko cesto, so že v jeseni zabrel gradbeni stroji Cestnega podjetja Novo mesto, ki so v pobočja senožeti pod Muhaberjem vrezali trase ceste. Gradnja iz Ljubljane pa je kljub mrzlemu vremenu gradbišču vtisnil novo podobo z izgradnjo nosilnih stebrov bodočega 250 metrov dolgega viadukta Bezgavec. Na sliki: najzahtevnejša gradnja na odseku bodoče severne obvoznice Novega mesta je viadukt Bezgavec, ki bo bistveno prispeval k razbremenitvi prometa v Novem mestu in okolici. (B. A.)

RDEČA VINA SPET DOBIVAJO VELJAVO - Kmetijska svetovalna služba Metlika in metliška podružnica Društva vinogradnikov Bele krajine sta minuli konec tedna v metliški Vinski kleti pripravili dan rdečih vin. Okrog 50 vinogradnikov je prisluhnilo predavanjem o pomenu rdečih sort v belokranjskem vinorodnem okolišju, o tem, kako pridelati kakovostno rdeče grozdje, o njegovi predelavi ter o negi rdečega vina. Pripravili so tudi pokušno rdečih sort vina, ki jo je vodil dr. Julij Nemanič. (Foto: M. B.-J.)

PRIMERJAVA IZ PRETEKLOSTI

"Cviček se zelo dobre plačuje"

Leta 1906: dobro vipavsko belo vino v Novem mestu po 33 vinarjev, najboljša domača dolenjsko rdeče vino pa liter po 50 do 60 vinarjev

Razveseljiva novica, da je republiški urad za intelektualno lastnino 23. novembra lani izdal odločbo, v kateri med drugim piše, da se "geografsko ime cviček za vino zavaruje za označbo porekla blaga" in da je vpisano v register porekla blaga v Sloveniji, je bila najlepša nagrada za več tisoč članov Zveze društev vinogradnikov Dolenjske. Dolga leta so si z vodstvom svoje zveze vred prizadevali, da bi cviček, ta čedalje bolj priljubljeni dolenjski posebnost med vini, dobil ustrezno zaščito. Zveza je že aprila 1998 v skladu s statutom sprejela Pravilnik o zaščiti geografskega imena cviček in je pri ministrstvu za znanost in tehnologijo ter njegovemu uradu za intelektualno lastnino končno le dosegla pomemben uspeh.

Ob tej veliki zmagi dolenjskih vinogradnikov se je prijetno spomniti, da si cviček po Sloveniji čedalje bolj vrača že nekdanji izpričan priljubljenost in ugled. V Ljubljani in v drugih večjih mestih po Sloveniji so imele znane gostilne vedno na zalogi tudi dober dolenjski cviček. O tem nam nekaj več povedo tudi Dolenjske novice, ki so 15. junija 1906, že pred 93 leti torej, pod naslovom "Cviček se zelo dobro plačuje", objavile naslednji zapis:

"To je dognano, da kaže pri nas na Dolenjskem pridelovati

rudeče vino (cviček) in sicer zato, ker se ga išče, zahteva ter dobro in tudi prav dobro plačuje. Jako fino vipavsko belo vino na novomeški kolodvor postavljeno je stalo 33 vinarjev. Naše domače rudeče vino, ali cviček najnižje vrste, prodaja se po 44 vinarjev, prav fino domače dolenjsko rudeče vino plačuje se pa tudi po 50 do 60 vinarjev liter. Ali je treba še boljše cene?"

Uredništvo Dolenjskih Novic je v podnaslovu poudarilo, da je "domače vino dražje od vipavskega". Domači častnik je tudi sicer večkrat poročal o ponudbi, prodaji in zanimanju pivcev za pridelek dolenjskih trt. Kar precej ponosa je čutili v takem pisanju in iz dolenjskih krajev je prav cviček ponesel ime deželice med Gorjanci in Savo po Sloveniji in tudi širše po takratnem avstrijskem cesarstvu.

Zdaj, ko je cviček zaščiten, morajo njegovi pridelovalci resno upoštevati, kar je vinarški strokovnjak inž. Darko Marjetič medtem že objavil v našem tedniku in 20. januarja tudi v Kmečkem glasu:

• V 19 podružnicah Zveze društev dolenjskih vinogradnikov je zdaj nekaj nad 2.000 članov. Vse kaže, da se bo v zvezo kmalu vključila tudi nova podružnica vinogradnikov iz območja Velika Dolina - Jesenice.

"Prvi korak je narejen, zdaj so na vrsti naslednji," pravi ugledni enolog in poznavalec vinske trte. Njegovo je opozorilo, da bo moral "cviček na trgu izpolnjevati vse pogoje, določene s predpisi. Vina, ki teh pogojev ne bodo izpolnjevala, bodo lahko poimenovana kot dolenjsko rdeče, deželno vino ali kako drugače, toda tudi tu bodo morala izpolnjevati predpisane pogoje".

Člani dolenjskih vinogradniških društev imajo prav zdaj in bodo imeli v naslednjih tednih na svojih sestankih, občnih zborih podružnic, na številnih strokovnih in drugih predavanjih dovolj priložnosti in predvsem dolžnost, da si predvsem sami "natočijo čistega cvička". Vedno težje bo tržiti vino, tudi dobro in tudi tisto s posebnim ugledom, saj je ponudba silno pestra in zares velika. Samo skrb za izboljšanje kakovosti bo zagotovila vinogradnikom, da si bodo ohranili sedanja in pridobili nova tržišča.

Zveza vinogradnikov Dolenjske z 19 podružnicami ima več tisoč članov, med njimi vrste že doslej zelo uglednih pridelovalcev cvička. Vse sile in predvsem poglobljeno znanje bodo morali vložiti, da ohranijo zdaj s težavo doseženo zaščito cvička, ki ostaja slovenska vinska posebnost in simbol naše deželice.

TONE GOŠNIK

Poveljnik Ciril Škufca

Lani štirikrat

Gasilski obračun Hinj

HINJE - Kljub temu da je enajst vasi v KS Hinje razpršenih po celi krajevni skupnosti - nekatere vasi so oddaljene od Hinj celo 10 km - je bilo delo v preteklem letu hinjskih gasilcev zadovoljivo "Se več kot odlično," je pohvalil delo in uspehe mladih pionirjev in mladincev poveljnik GZ Novo mesto Tine Filip. V lanskem letu sta tako pionirska in mladinska desetina prinesla v dom dva pokala, kar je precejšnja zasluga poveljnika Cirila Škufca, somentorja Francija Blatnika in Franca Hočvarja, nesporna pa je tudi velika pomoč šole Prevole.

Hinjski gasilci so lansko leto uspešno pogasili tri požare v naravi, lokalizirali pa so tudi požar na stanovanjski hiši v vasi Sela pri Hinjah. Na obsevnem zboru so ugotovili, da jih čaka tudi v letošnjem letu veliko dela, med drugim nabava novega avtomobila in ureditev notranjih prostorov doma. Predsednik Ciril Papež in sektorski poveljnik Franc Škufca sta se zahvalila za dosedanja delo in podelila plaketo veterana dolgoletnemu predsedniku in članu Antonu Papežu.

S. MIRTIC

Še več Slovencev na Triglav!

**NIŽJE PREMIJE
DO 20 %**

V Zavarovalnici Triglav, d.d., smo s 1. januarjem 1999 občutno znižali premije nekaterih avtomobilskih, premoženjskih in kmetijskih zavarovanj, pri tem pa še vedno zagotavljamo 100-odstotno varnost naših zavarovancev.

S še bolj dostopnimi premijami ter zanesljivimi zavarovalniškimi storitvami skrbimo za to, da bi bilo življenje v Sloveniji bolj varno.

avtomobilska zavarovanja	premoženjska zavarovanja	kmetijska zavarovanja
• znižanje premije za zavarovanje polnega avtomobilskega kaska za vse vrste vozil za 15 odstotkov; • zavarovanje tatvine vozila (kombinacija K) je cenejše za 30 odstotkov; • ob sklenitvi polnega avtomobilskega kaska so kriti stroški najema nadomestnega vozila (kombinacija I) in stroški pomoči na cesti (kombinacija R) brez plačila dodatne premije; • in še druge ugodnosti.	• znižanje premije za 20 odstotkov pri: • požarnem zavarovanju objektov, opreme in zalog; • zavarovanju gospodinskih strojev in aparatov; • zavarovanju računalnikov, glasbenih instrumentov in akustičnih aparatov; • zavarovanju stekla; • zavarovanju obratovalnega zastoja zaradi požara; • montažnem zavarovanju; • zavarovanju opreme v zakupu; • zavarovanju blaga v hladilnicah in zamrzovalnikih; • zavarovanju sejmov.	• znižanje premije za 20 odstotkov pri zavarovanju: - vinogradov, - sadovnjakov, - hmelja in - vrtnin. • znižanje premije za 20 odstotkov pri zavarovanju: - kopitarjev, - govedi in - psov.

Podrobnejše informacije o številnih drugih ugodnostih in celovit pregled nad popusti pri naših storitvah lahko dobite na poslovnih mestih Zavarovalnice Triglav.

triglav premoženje
zavarovalnica triglav, d.d.

SLOVENSKA KUHARSKA USPEŠNICA

654

**PREIZKUŠENIH RECEPTOV
ZA PRIPRAVO VSEH VRST JEDI!**

Posebna predpustna cena
– v knjigi je veliko receptov za krofe –
4.000 tolarjev (vključno s poštnino)!

Knjigo lahko naročite na naslov:
Peter Bevc, Nad Krko 10, 8222 Otočec
ali po telefonu **068/75-154**

PRED ODHODOM V TUJINO
NE POZABITE UREDITI
ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

PROSTOVOLJNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

zavarovalnica triglav, d.d.

največja slovenska zavarovalnica

REDNO ZAPOSLI

diplomiranega veterinarja

za delovno mesto

vodja kmetijskih zavarovanj

z vsaj 3 leti delovnih izkušenj

Vaše cenjene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov:

Zavarovalnica Triglav, d.d., OE Novo mesto
Novi trg 8, 8000 Novo mesto

ric

Informativni dan za izredni študij v RIC Novo mesto. Sobota, 6. februarja ob 9. uri v prostorih RIC Novo mesto, Novi trg 5.

Podrobno bodo predstavili posamezne študijske programe, pogoje in roke za vpis ter način in posebnosti izrednega študija.

LE TEHNIKA Vse za telefon
Kranj GSM
tel: 068-322-127 PHILIPS, PANASONIC,
BTC, Ljubljanska 27 ALCATEL, MOTOROLA,
NOVO MESTO SAMSUNG, NOKIA, TELITEL,
MOBIČUK in REGIJA

Mercator
v akciji
od 28.1. do 11.2.'99

Šampon Schauma

7 vonjev, 250 ml

Henkel Slovenija, Maribor

stara cena 364,60

279,00

in še 24 posebej označenih izdelkov!

<http://www.mercator.si>

Ponudba velja do prodaje zalogi! Cene v SIT!

Poslovni sistem Mercator d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 107; Mercator SVS, trgovina, storitve, d.d., Ptuj, Rogozniška 8; Mercator Dolenjska, trgovina, storitve, d.d., Novo mesto, Livada 8; Mercator Degro, trgovsko - gostinsko podjetje, d.d., Portorož, Lucija, Obala 144

Super Akcija
do 17. 2. 1999

43.600,00 SIT
Stedilnik K-142 Gorenje

59.270,00 SIT
Zamrzovalna skrinja FH 33 Gorenje

19.900,00 SIT
Sesalnik Electrolux Z 1110 Mondo

51.900,00 SIT
Ameriški sušilni stroj Kenmore

SUPER CENE
izvoznih modelov pralnih strojev Gorenje!

S kartico Kovinotehna **DODATNI POPUSTI!**
Pri plačilu z gotovino

V vseh prodajnih enotah **KOVINOTEHNA**

Konvencionalne in nekoliko preveč ravne linije pri arosi so zamenjane z blagimi zaobljenimi linijami.

Volkswagen lupo 1.0

Lupo proti arosi

Volček je odskril vrata Volčjega grada, skozi pomolil glavo in pokazal svoje ostre zobe konkurentom. To je pravljica o volku (po italijansko lupo), ki prihaja iz ogromnega Volkswag-novega koncerna, ki leži na severu Nemčije Wolfsburgu oz. Volčjem gradu.

VW lupo je najmanjši in najnovejši izdelek iz velike nemške tovarne. Skozi leto dni so preizkušali, popravljali in obdelovali malo aroso, da bi pokazali zeleno luč tudi lupo. Konvencionalne in nekoliko preveč ravne linije pri arosi so zamenjane z blagimi zaobljenimi linijami, ki se odražajo na pokrovu motorja, v vrh katerega silita dve okrogli lučki, ki lupo večata ugled, in ga tako lahko primerjamo z veliko slavnnejšim porschejem.

Tako kot pri slovitom bratranču je bil tudi pri lupo »image« zelo pomemben, razvijalci niso skoparili, zato lažje razumemo, da tudi notranjost malčka ni skopa in nikakor ne majhna. Prostora spredaj je kot pri večjih avtomobilih in tudi po širini se ne boste zaletavali s sovoznikovim komolcem. Zadaj pa je prostora nekoliko manj. Otroci tega ne bodo opazili, še posebej, če je vozilo opremljeno s sistemom »easy entry«, ki pomakne sprednje sedeže veliko bolj naprej in omogoči lažji dostop do zadnjih. Zanimivo je tudi, da si kupec lahko naroči zadnji klop v izvedbi za dve ali celo tri osebe! Še manjši pa je prtljažni prostor, saj bo 130 l prostornine za obisk tržnice zadostovalo.

Ko zasedete svoj delovni prostor za volanom, boste kar se da presenečeni. Če izgled armaturne plošče vam bo dal vedeti, da so strokovnjaki naredili velik odskok od arose in celo večjega brata pola. Mladostni duh se prične prikrižati športnem volanu z velikim znakom VW v sredini in se nadaljuje na armaturni plošči, kjer sta postavljena dva okrogla merilnika. Merilnika sta postavljena na belo podlago, po

vrhu pa poskakujeta dva rdeče obarvana kazalca. Vse skupaj dobi svoj čar ponoči, ko se celotna armaturna plošča kopa, novim VW modelom primerno, v modri barvi. Takšnih prijetnih barvnih kombinacij ste deležni le v redkih in precej dražjih avtomobilih. Zelo izvirno je oblikovana tudi sredinska konzola, ki se prične spuščati proti dnu vozila že pri vetrobranskem steklu.

Tudi vožnja z lupom je v primerjavi z aroso veliko elegantnejša in mehkejša. Pogonski agregat, ki je stregel našemu testirancu, je imel 998 kubičnih centimetrov in je razvijal 50 konjskih moči pri 5.000 vrt./min. Najvišji navor 86 Nm pa doseže že pri 3.000 vrt./min. S samo 860 kilogrami in skromnimi merami 3,5 m v dolžino, 1,6 m v širino in 1,4 m v višino, boste prav gotov našli svoj parkirni prostor.

Lupo kljub svojemu imenu ne deluje nič volčje, prej bi ga lahko primerjali z kakšno ukročeno ovčko, dejstvo pa je, da so volkovi nekoliko dražji od ovac, zato tudi lupo s ceno 1.571.000 tolarjev, nekoliko odskakuje od podobnih ovčic. Vseeno pa mislim, da si bo volček na račun izgleda in dobre končne dodelave le našel lovce, ki ga bodo pripravili udomačiti.

VW lupo je najmanjši in najnovejši izdelek, ki prihaja iz nemške tovarne v Volčjem gradu.

Že 34-ič v Detroitu.

VW Beetle ameriški avto leta

Za nami je prvi v nizu letošnjih avto salonov. Na oni strani velike luže v ameriškem Detroitu so ga letos organizirali že 34-ič.

Salon v Detroitu ni prvi v letu povsem slučajno. Nanj se z enako vneto pripravljajo tako Američani, Japonci kot Evropejci. Tržišče, ki letno »požre« 15.000.000 avtomobilov ni zanemarljivo za nikogar, ki v avtomobilskem jet-setu kaj velja.

• Letos so Evropske barve še najbolj zastopali BMW-jevci, ki so prikazali svoj najnovejši izdelek X5. Elegantni terenec, ki pa bo najverjetneje več na utrjenih cestiščih kot na brezpotjih, je bil tudi edina prava svetovna premiera. Najvažnejša naloga BMW X5 bo prevzeti doberšen delež tržišča sosednjemu Mercedesu, kateremu se serija ML odlično prodaja. X5 bodo izdelovali v Ameriki. Na tržišče naj bi prišel letos jeseni, za osnovno verzijo pa bo potrebno odšteti 40.000 USD.

• Mercedes je že na tem salonu predstavil svoje protitirože X5 in prikazal razkošno opremljen model ML, pripeljan iz AMG predelovalnice z V8 motorjem in 340 KM, kar je za terensko vozilo kar precej.

• Veliko blišča in slave so poželi tudi ostali evropski razstavljavci. Na ameriškem kontinentu so predstavljali nam že znane modele. S 80, TT coupe, S-Type, novi Discovery, da o Rolls Royceu in Bentleyju sploh ne govorimo.

Novi turbo hrošč, ki ga je predstavil Ferdinand Piech. (Foto: iz revije)

• Poglavje zase pa je nemški Volkswagen, ki je v Ameriko pripeljal pokazat turbo hrošča s 150 konji in ogromnim spojlerjem na riti. Močno razširjeni blatniki, ogromne pnevmatike (255/45 R18), športni izpuh in podvoze, v kožo odeti sedeži, digitalni števec, šeststopenjski menjalnik in pogon na vsa štiri kolesa (4 motion), so pokazatelji, kako mora izgledati športni avtomobil v novem tisočletju. Mimogrede: v Ameriki že nekaj časa vlada beetlomanija in ni čudno, da si je hrošč prisluzil tudi laskav naziv avtomobila leta v Ameriki.

• Volkswagnovci so v Detroitu predstavili tudi novo zmogljivejšo VR6 izvedbo jette. To, kar je pri nas vento, je v Ameriki še vedno jetta in to, kar je pri nas sedaj bora, je v Ameriki še vedno jetta. Nemci se zavedajo, da se konju, ki se odlično prodaja, ne menja identiteta. Iz podobnega razloga se je v jetti znašel tudi VR6 motor, katerega je v Evropi uspešno zamenjal VR5 motor.

Zaradi koncepcije in zunanje podobe bi demio najlažje postavili v razred enoprostorcev.

Mazda Demio 14i 16V

Veliko v majhnem

Na izgled mali avto skriva v sebi ogromno prostora. Z majhno igro sedežev si lahko v kratkem času pripravite v vozilu spalnico za dve osebi. Najnovejši Mazdin izdelek so poimenovali demio. Vozilo je narejeno tako, da nudi kar največ prostora potnikom in njihovi prtljagi. Zato bi ga lahko najlažje postavili v razred enoprostorcev. Oblika je neobičajna. Linije so bolj ostre kot zaobljene, vetrobransko steklo se strmo dvigne iz motornega pokrova, rahla »škatlasta« oblika, zaradi tega pa ogromno prostora v notranjosti komaj 3,8 metra dolgega vozila. Skozi enako udobno se sedi zadaj ali spredaj. Pri tem potniki sede visoko in pokončno, kar močno olajša vstop in izstop iz vozila. Zadnja klop se lahko vzdolžno pomakne za 12 cm, odvisno od tega, ali potrebujete več prostora za potnike ali za prtljago (330 do 385 litrov), ob popolnoma podrti zadnji klopi pa dobite za 1.300 litrov prtljažnega prostora, kamor boste lahko spravili tudi gorsko kolo. Tu pa se oblikovalska domišljija še ne konča, saj se po polovici deljiva zadnja klop lahko preklopi tudi nazaj v prtljažni prostor in tako v zelo kratkem času notranjost vozila preuredite v posteljo za dve osebi. Naš demio je bil bolj špartansko opremljen. Če niste pretirano obremenjeni z električnim paketom, vam naš testiraneec še vedno nudi dve zračni vreči, servo volan, centralno zaklepanje z blokado motorja, zvočni signal prižganih luči in klimatsko napravo, za kaj več pa bo potrebno globlje seči v denarnico.

Pod motornim pokrovom utripa 1324-kubično srce. S pomočjo 63 KM pri 5.000 vrt./min se lahko vozimo do 155 km/h. Najvišji navor, 103 Nm, demio doseže pri 3.000 vrt./min. Dokler vozilo ni obteženo, je motor povsem kos svoji nalogi in živahno vleče že od 2.000 vrtljajev, ko pa vanj sede četverica potnikov, si boste zaželeli nekaj več konjskih moči. Motorju je dobro prilagojen tudi menjalnik, samo prestavljanje pa se vrši lahkotno in natančno. Končna

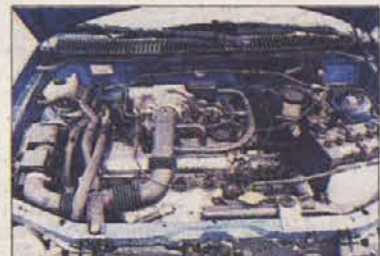
hitrost je na račun slabše aerodinamike nekoliko nižja. Iz podobnega razloga pa demio pri hitrostih nad 120 km/h tudi nekoliko več popije. Na testu smo v povprečju porabili 8,5 litra na 100 km. Lahko pa vam zatrdimo, da se z umirjeno vožnjo da prihraniti tudi do 2 litra.

Podvoze je nekoliko trše, kar se najbolj občuti pri prehodu preko ostrih robov različnih neravnin, ko se treslaji prenesejo tudi na potnike. To pa je vsekakor žrtev, ki jo morate preboleti, če želite varnejšo lego vozila na cesti. Vozilo se kljub višini minimalno nagiba, saj je varnostna meja zelo visoka. Ob pretiravanju vam bo iz zavoja poskušal pobegniti nos, kar pa s pomočjo volana zlahka popravite.

Cena našega testnega modela znaša 1.745.000 tolarjev, potrebno pa je podariti, da mazda daje tudi triletno garancijo na motor in na obstojnost laka, ter šest let proti prerjavenju.

Notranjost je lično oblikovana, vsa stikala so pri roki (zgornja slika), ob polno naloženem avtu pa si boste želeli več moči (spodnja slika).

Pred pričetkom nove sezone

Nezadržno se približuje prva dirka formule ena. Čez mesec dni bodo že zahrneli motorji in zacvilile gume na avstralskem asfaltu. Vse ekipe se mrzlično pripravljajo na začetek sezone in predstavljajo svoje nove izdelke.

• Moštvo Arrows je na borzi ponudilo svoje delnice. Kar 70% jih je kupil nigerijski poslovnež in princ Malik Ado Ibrahim. Četrtno lastništva je obdržal Tom Walkinshaw, ostanek pa je namenjen delavcem podjetja in različnim borznim posrednikom. Ekipa Arrows je bila ocenjena na 110 milijonov funtov, kar je bilo preveč za nemško podjetje Zakspeed, ki se je prav tako potegovalo za nakup. Še nekaj cvenka pa bo padlo v Arrowsovo malho, ko se bo končala tožba z lankoletnim voznikom Paolom Pedrom Dinizom, ki je imel pogodbo do konca tisočletja, nato pa kar čez noč odšel k ekipi Sauber. Odškodninska tožba je vredna sedem milijonov dolarjev.

• Moštvo Stewart je predstavilo vozilo pod oznako SF3. Avto je delo biv-

šega konstruktorja Alana Jenkinsa. Pri Stewartu se ne obremenjujejo preveč z odhodom Jenkinsa, saj zaupajo v nov pogonski agregat iz Fordovih delavnic. Kupili so podjetje Cosworth, ki bo oskrboval moštvo z motorji do leta 2001, na veliko pa se govori tudi o prihodu bivšega šefa moštva Benetton Davida Richardsa, ki vodi podjetje Prodrive. Novi Fordov motor naj bi bil za več kot 30 kg lažji od lanskega, kar pomeni, da ima manj kot 100 kg, razvijal pa naj bi 775 konjskih moči, kar je samo za 20 konjev manj od lanske konjenice v Ferrarijevi in McLarnovi »štali«.

• Tudi Sauber že z optimizmom pričakuje pričetek nove sezone. Optimizem sloni predvsem na motorjih. V letošnjem bolidu bodo imeli lanski Ferrarijev motor, kar pomeni da bodo ena od redkih moštev, ki bodo imeli motor s skoraj 800 konji. Ta motor je pripeljal Ferrari v lanski sezoni do šestih zmag in drugih mest, zato sta voznika Jean Alesi in Pedro Diniz z razlogom optimista.

• V moštvu Benetton upajo, da so najtežji časi že za njimi. Novi šef ekipe Rocco Benetton želi predvsem prekiniti sušni niz brez zmage, ki je trajal kar 23 dirk. Zadnji zmagovalec z Benettonom je bil Berger leta 1997 na veliki nagradi Nemčije. Moštvo želi uvrstitev med tri najboljše v letošnji sezoni, veliko pa stavijo na novi popravljeni Su-

perTec-Mecachromov motor, kjer imajo vedno več prstov zraven tudi Renaultovi strokovnjaki. Tudi nova šasija B199 vliva veliko optimizma. »4500 načrtov, 13.000 vgrajenih delov, mnoge neprepane noči in vozilo je pripravljeno,« pravi novopečeni še ne tridesetletni šef Rocco.

Koledar dirk formule 1 za sezono 1999

7.3.	Avstralija	Melbourne	Albert Park
11.4.	Brazilijska	Sao Paulo	Circuit Carlos Pace
2.5.	San Marino	Imola	Autodromo Enzo e Dino Ferrari
16.5.	Monaco	Monte Carlo	Monte Carlo
30.5.	Španija	Barcelona	Circuit de Catalunya
13.6.	Kanada	Montreal	Circuit Gilles Villeneuve
27.6.	Francija	Magny Cours	Circuit de Nevers
11.7.	Velika Britanija	Silverstone	Silverstone
25.7.	Avstrija	Spilberg	A-1 Ring
1.8.	Nemčija	Hockenheim	Hockenheim Ring
15.8.	Madžarska	Budimpešta	Hungaroring
29.8.	Belgija	Spa	Circuit de Spa Francorchamps
12.9.	Italija	Monza	Autodromo Nazionale di Monza
26.9.	Evropa	Nürburg	Nürburgring
17.10.	Malezija	Kuala Lumpur	Sepang GP Circuit
31.10.	Japonska	Suzuka	Suzuka International Racing Course

AVTOHIŠA BERUS

Podbevškova 1, Novo mesto
Tel.: 068/342-360, 325-098

LUPO 1.0

že od 1.497.875 SIT

Serijska oprema:

- zelena termoizolacijska zasteklitev
- zračna blazina na voznikovi in sovoznikovi strani
- višje postavljena tretja zavorna luč
- po sredini deljiva in zložljiva dvosedežna zadnja klop in naslonjalo
- dnevne luči

PREŠERNOVA LAURA

Primčeva Julija in Novo mesto

Slovenci obhajamo svoj kulturni praznik 8. februarja, na smrti dan našega največjega pesnika Francea Prešerna. Prvič so Prešernov dan kot kulturni praznik praznovali že slovenski partizani med drugo svetovno vojno. 8. februarja letos bo minilo 150 let od Prešernove smrti. Le nekaj dni prej, 2. februarja, pa je poteklo 135 let od smrti Prešernove nesmrtnice Primčeve Julije. "Iz ljubezni do nje so nastale najbolj dovršene pesmi, katerih vrhunec pomenita veličastni Sonetni venec in Krst pri Savici," piše prof. Karel Bačer v članku razpravi Prešeren in Novo mesto.

Primčeva Julija, poročena Scheuchenstuehl (1816 - 1864), je umrla v Novem mestu, pravzaprav v gradiču Neuhofovi v Kandiji, ki takrat še ni sodila pod Novo mesto. V tem gradiču, katerega ohranjeni del je danes v sklopu stavbe internega oddelka novomeške bolnišnice, je Julija s svojo družino živela dobrih 13 let, od konca leta 1850, ko se je družina sem preselila iz Ljubljane. Njen mož Jožef Anzelmev vitez Scheuchenstuehl (1808 - 1873) je bil namreč v začetku tega leta imenovan za višjega deželnega sodnega svetnika in predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu. Ker Scheuchenstuehl ni dobil primerne stanovanjskega prostora, je za številno družino s petimi otroki in za Julijino zgodaj ovodovelo mater Julijano, ki je prišla z njo, najel Khamov gradič Neuhofovi. Zaradi svoje lege pred mrtostjo čez težko vodo, ki se tu izliva v Krko, so ga včasih poimenovali grad "pred malim mostkom", novomeški zgodovinar prof. Janko Jarc pa meni, da nemški naziv Neuhofo, kot ga je zapisal Valvasor, in latinski Aula nova, kot je še danes vklesan v napisu na portalu, lahko slovenimo z Novi dvor, kakor je Fran Šuklje sosednji gradič Steinhof, ki je danes del pljučnega oddelka bolnišnice, prekrstil v Kamen.

Kakor koli že, v tem gradiču je Julija umrla skoraj natanko 15 let za Prešernom, stara nepolnih 48 let. Dva dni kasneje, 4. februarja, prav na današnji dan, so Prešernovo Laura prenesli na šmihelsko pokopališče, kjer se je njen grob ohranil do danes. Nasproti njene groba je v steno pokopališke kapele vžidana nagrobna plošča njene matere, ki je umrla 26. oktobra 1855, stara 68 let. Tako sta mati in hči Julija Primcova edini iz Primčevih oz. Scheuchenstuehlov družine, ki sta za vedno ostali v Novem mestu.

Kdo je bila Primčeva Julija?

Julija Primcova je bila hči uspešnega ljubljanskega trgovca Antona Primca (1781 - 1816) in Julijane Hartl (1786 - 1855), prav tako iz ljubljanske trgovske družine. Par se je poročil 23. junija 1807 v ljubljanski stolnici. V zakonu sta se rodila dva otroka: sin Janez Krstnik (1813 - 1832) in hčerka Julija (30. maja 1816 - 2. februarja 1864). Anton Primc se je kot očetov družabnik začel s trgovino ukvarjati že pri devetnajstih letih starosti. Bil je sicer šibkega zdravja, a zelo delaven, nadarjen in podjeten in je očetovo platnarijo, kot poroča dr. Rudolf Andrejka v razpravi Zgodovina Primčeve hiše v Ljubljani (Kronika slovenskih mest, 1935), kmalu povzdignil v eno prvih ljubljanskih trgovin. Leta 1813 je bil na sedmem mestu med najbolj obdavčenimi ljubljanskimi trgovci. A komaj 35-letnega ga je 1. avgusta 1816 pobrala jetika. Nje-

Grob Primčeve Julije na šmihelskem pokopališču.

gova hči Julija je bila takrat stara šele 2 meseca. Trgovino je v skrajnem obsegu vodila naprej njegova vdova Julijana. Spomladi 1832 je umrl Julijin starejši brat, 19-letni Janez Krstnik Primc, tako sta mati in 16-letna hči Julija ostali sami. Ker ni bilo več moškega naslednika za trgovino, jo je vdova Julijana v tem letu docela opustila.

Najbogatejša dekle v Ljubljani

Odslej sta živeli mati in hči skupaj v prvem nadstropju podedovane hiše v nekdanji Gledališki ulici 43, pri njej je bila od 1833 do 1835 še Ana Jelovšek, roj. 6. junija 1823, hčerka paznika Martina Jelovška z Mestnega trga, ki jo je vzela Julijana Primc za svojo. Ana Jelovškova je leta 1835 od Primčevih odšla služiti k odvetniku dr. Blažu Crobathu. Tam jo je spoznal Prešeren, ki je bil pri prijatelju Crobathu odvetniški pomočnik, in iz ljubzenskega razmerja med njo in skoraj 23 let starejšim Prešernom, ki je znalo biti zelo mučno, se je rodilo troje nezakonskih otrok. Prvič je z njim zanosila sredi februarja 1839, ko je bila v 16. letu starosti. Zrelo dobo je učakala le njuna druga hči Ernestina (1842 - 1917), ki je v Spominih na Prešerna ohranila tudi opis Primčeve Julije, "najbogatejšega dekleta v Ljubljani", kakor se je iz časa, ko je njena mati Ana bivala pri Primčevih in ko je Prešeren o svoji ljubici pel najlepše pesmi, spominjala Ana Jelovškova. Takole jo opisuje: "Julija je bila plavalaska. Imela je modre oči, posebno lepo bleščečo polt in rdeče, rožnato obličje. Bila je majhna in nežna. Njena mati je večkrat zdihovala: 'Ko bi bila Julija vsaj za glavo večja!' Tudi je držala eno ramo nekoliko višje nego drugo... Kadar je bila Julija jezna, zadobile so njene sivo-modre oči trd, hudoben izraz. Dva jezna Keruba z mečem ognjenim."

Fran Levec pa je po Ernestinih zapisih, ki jih je ta delala po pripovedovanju svoje matere Ane, v Zvonu leta 1879 podal opis Julije takole: "Male postavice in nežne, šibke rasti, imela je krasne zlatorumenelase in prelepe modre oči, kedar je bila dobre volje; a znala je tudi hudo pogledati in tedaj so bile nje oči, kakor Prešeren pravi, res 'dva jezna Keruba z mečem ognjenim'". Nje mali obraz je bil v resnici lep - kedar se ni smejala; a osobito nežna je bila njena polt."

Julija in Prešeren

Če verjamemo Prešernu, je pesnik Primčevo Julijo prvič uzel in se vanjo tako zaljubil na veliko soboto leta 1833 ob deseti uri v trnovski cerkvi, kot se da razbrati iz njegovega soneta Je od vesel'ga časa teklo leto. Poznavalci njegovega dela pa se nagibajo k temu, da so že Gazele, ki so izšle v posebnih prilogi k Ilirskemu listu 13. julija 1833, posvečene takrat 17-letni ljubljanski lepoticici. Nobenega dvoma pa ni, da to velja za Sonetni venec, o čemer konec koncev povsem jasno govori akrostih "Primcovi Julij" v Magistratu, zadnjem, mojstrskem sonetu Sonetnega venca, sestavljenem iz prvih oziroma zadnjih verzov vseh štirinajstih sonetov. Sonetni venec je prav tako izšel v prilogi k Ilirskemu listu 22. februarja 1834. Kakor piše veliki poznavalec Prešerna dr. Anton Slodnjak, je 17-letna Julija "zadobivala v njegovih (Prešernovih, op. p.) mislih in upih poteze in sijaj napol otroškega, napol deviškega bitja, ki ga bo vzljubilo, kakor hitro ji bo razodel, da jo hoče v pesmih slaviti in da je od njene ljubezni odvisen kot človek in kot pesnik."

Vendar Prešernu Julija ni bila usojena. Za svojega sina Jožefa Anzelma jo je uspešno zasnil Prešernov nekdanji predstojnik na finančni prokuraturi, dvorni svetnik in finančni prokurator Anton pl. Scheuchenstuehl. Ernestina Jelovšek v svojih spominih na očeta piše: "Ko je leta 1833, prišla moja mati v hišo, je bila Julija že zaročena z gospodom pl. Scheuchenstuehlom, ki sicer ni bil kdove kako ljubezniv, pač pa zelo bogat; toda gospa Primčeva ni dovolila svojih hčeri omožiti se pred 24. letom."

Najbrž ne bo držalo, da je bila Julija že leta 1833 zaročena s Scheuchenstuehlom, vsekakor pa je njena zaročena Prešerna močno potrla. Še bolj pa njena pompozna poroka 28. maja 1839. Julija se je, navzlic temu da ji naj bi njena mati ne dovolila omožiti se pred 24. letom, kot piše Prešernova hči Ernestina Jelovšek, dva dneva pred dopolnjenim 23. letom poročila s tedanjim avskultantom deželnega sodišča Jožefom Anzelmom pl. Scheuchenstuehlom. V svoji kapeli ju je poročil ljubljanski škof Anton Alois Wolf, osebni prijatelj takrat že pokojnega ženinevega očeta. Škof je mladoporočencema pripravil nagovor, ki ga je dal za spomin napisati v drobno rokopisno knjižico. Zeninov starejši brat Anton, nekdanji Prešernov sošolec, pa je za to priložnost zložil in dal natisniti dolgoverzno in sentimentalno nemško prigodnico, obsegajočo 14 kitic, v kateri je posebej poudarjal, da se je s poroko in cerkvenim obredom izpolnilo bratovo dolgoletno hrepenenje in da je Julija zdaj pravi član Scheuchenstuehlove družine. Oboje je verjetno Prešerna neprijetno zadelo.

Julija v krogu svoje družine (manjka najstarejša hči Julija) v gradiču Novi dvor v Novem mestu oz. Kandiji, leta 1860.

Gospa Scheuchenstuehlova

V Ljubljani se je zakonoma rodilo pet otrok, najprej štiri hčere: Marija Julijana (9. maja 1840), Marija Ana (2. avgusta 1841), Antonija Marija (23. januarja 1844) in Jožefa Terezija (17. septembra 1846), zadnji otrok je bil sin edinec Jožef Viljem (28. maja 1850).

Krško in bolešno Julijo so porodi in materinstvo močno zdelali. Fran Levec, ki se je opiral na pripovedovanje zdravnika Pirca iz Trčice, je v svoji študiji o Prešernovem življenju, ki jo je objavil v Zvonu 1879, o Juliji, ko je postala mati, zapisal: "Takoj v prvi otročji postelji izgubila je - kakor je pri plavkah obično - mnogo svoje lepote, tudi ta napaka, da je imela eno ramo nekoliko višje nego drugo, poznala se je jej pozneje v večji meri. A ohranila je svoj vredni duh in imenovali so jo sploh duhovito ženo." Dr. Francšek Kimovec pa je v Družinskih spominih na Primčevo Julijo (Dom in svet, 1921) zapisal: "Julija je bila po postavi majhna, manjša kot njena najmlajša hči Terezija. Imela je temnoplave lase, oči pa sivkastosinje (plave), bolj sinje kot sive. Bila je vedno bolehnna, imela je hudo srčno hibo, ki ji je prizadevala veliko trpljenja; pogosto so jo napadali krči v prsih. Bila je že kot dekle telesno jako nežna. V poznejših letih jo je bolezen vso izpremenila, tako da je vsa vkup zlezla. Levo ramo in sploh levo stran ji je v sled bolečin vlekel navzdol. Toda navzlic boleznim in neprestanemu trpljenju je bila vedno vesela, prijazna in silno dobra. Poleg tega vedno delavna. Bila je pobožna. V Novem mestu... se je vsako nedeljo in praznik zaradi srca vozila z najmlajšo hčerko Terezijo k frančiškankam k deveti maši. To so bili za malo Terezijo najlepši časi."

V kandiskem gradiču Novi dvor je Julija živela tiho in odmaknjeno življenje. Vse drugačen pa je bil njen mož Jožef pl. Scheuchenstuehl, predsednik novourejenega okrožnega sodišča, ki so ga zaradi njegove oblasti imenovali tudi

"dolenjski Napoleon". V Novem mestu sta, kot je zapisal Janez Trdina, tisti čas "v vseh rečeh svet dajala in odločala" prošt Jernej Arko in Scheuchenstuehl. Ta je imel navado, da se je na uboge slovenske pare na sodišču zadiral: "Jaz čem vedet, da čte vi vedeti!" To so bile menda tudi edine slovenske besede, ki jih je izgovoril.

Julija in Trdina

Spomin na Primčevo Julijo nam je zapustil tudi Janez Trdina. V Dveh ljubljah pripoveduje, kako je v poletnih počitnicah 1858 iz Zagreba peš krenil preko Kostanjevice v Novo mesto samo zato, da bi videl oboževanko - pesnika, katerega iskreni častilec je bil. Lepega poletnega nedeljskega jutra se je postavil na stari novomeški most čez Krko, koder je mimo hodila Julija k maši v frančiškansko cerkev. Takole opisuje to srečanje: "Ze sem mogel videti obraz tiste slavne žene, katere lepota je vdahnila Prešernu toliko brezsmrtnih vrstic in nam podarila po njem Sonetni venec, predragocen niz biserov, kateremu ne najdeš lahko tekmeča v vsej svetovni literaturi. Srce mi je začelo

je njena starejša sestra. Gledal sem jo samo nekoliko trenutkov, in vendar se mi je začrtala podoba njena tako globoko v spomin, da bi mi je ne mogla izbrisati iz spomina niti Metuzalemove leta."

Ko je Trdina 1867 z Reke za stalno prišel v Novo mesto (prva leta je živel v Bršljini), Julija ni bila več živa. Kot pripoveduje v noveli "Franja", je vsako leto za vse svete obiskal tri grobe, med njimi najprej Julijinega, "kamniten spomenik, ki ni ravno popolnoma boren, ali tudi ne čisto nič sijajen", ki je bil v letih, ko se je njena družina odselila, bolj ko ne zapuščen.

"Kaj je treba svetilnice na grobu, katerega obeva žarko sonce slovenske poezije?" se sprašuje Trdina. "Čemu bi se pokladale venljive cvetlice na to gomilo, katero pokriva vedno zeleni, vse veke dišeči venec Prešernovih sonetov?"

Pesnikovi muzi je posvečena tudi prelepa, nežna in poetična bajka Doktor Prežir, ki jo je Trdina objavil v Ljubljanskem zvonu 1885. Temeljito razpravo o tej bajki je napisal prof. Karel Bačer, dober poznavalec tako Trdine kot Prešerna. Bajka govori o tem, kako se je v mesečnih nočeh iz bližnjega gozda, s Krke, z druge strani izpod kapitlja, oglašalo petje pesmi Luna sije, kladov bije nesrečnega pesnika Prežirja. To petje je močno prizadelo gospo iz hiše ob Krki in je zaradi tega zbolela. Gospa, žena uglednega uradnika, kljub navidez srečnemu življenju ni bila nikoli srečna, menda zato, ker je v mladosti zavračala zaljubljenega pesnika. Petje ni in ni prenehalo, gospa je vse bolj hiralala, v boleznih popolnoma pozabila nemščino in govorila samo še slovensko. Ob njenem grobu se je pojavil sam doktor Prežir, imel je zatisejane oči, kakor bi spal, in zdelo se je, da tudi ne diha. Od tistega dne s Krke ni bilo več slišati te pesmi.

Prof. Bačer je pred desetletji naletel na pismo patra Ladislava Hrovata, profesorja na novomeški gimnaziji, Franu Levcu iz konca leta 1879. Hrovat, pater Lacko, kot so mu rekli, je bil Julijin spovednik in eden redkih novomeških izobra-

žencev tiste dobe, s katerim je Trdina več let prijateljsko občeval. Prof. Bačer si je izpisal "odlomek, ki daje lep vpogled v način Trdinovega ustvarjanja". Odlomek se glasi: "Dr. Prešeren z Julijo ni nič imel, to sem jaz že preje vedel in dijakom v tem smislu razlagal... Julijo sem dobro poznal, bil domač v Scheuchenstuehlovi hiši. Bilo je prejšnje leta, ko je neki dijak (sedaj debel fajn./ošter/) postopal za starejšo hčerjo (sedaj /poročeno/ Rechbach). Scheuchenst. je stanoval onkraj Krke v gradiču Neuhofovi, in takraj Krke so se ob večerih zbirali dijaki na hribu (na šancah) ter prepevali Prešernove pesmi - Ti si kriva etc. etc. Julija tega ni mogla slišati, bežala je /v/ zadnjo sobo, kar nervozna. Scheuchenst. je prosil mene in Jelovška (kanonik...), naj bi dijakom strogo prepovedali. - Scheuchenst. je meni vse razmere povedal, bila sva prijatelja... Nekaj pa je res čudno. Julija ni nikdar slovenske besede spregovorila, razun z deklami - dva dni pred smrtjo pa je nemški pozabila; govorila je lepo Ljubljansko govorico do zadnjega vzdihljaja..."

Prof. Bačer svojo razpravo sklepa takole: "Iz Hrovatovega pisma je razvidno, da je bil prav on tisti, ki je inspiriral Trdinovo lepo bajko o nesrečnem pesniku, ki se še po smrti vrača k svoji nesojeni ljubici, pisatelj pa je to prepevanje na čast Julijine hčere prenesel na Julijo samo, kar si je kot pisec bajke in umetnik lahko dovolil. Zdi se mi pa, da se ne motim, če domnevam, da so poleg Hrovatovega sporočila o zadnjih Julijinih letih vplivali na Trdino predvsem Prešernovi verzi iz pesmi Sila spomina:

Ne pozabiti jih so te prosili drugi, ne moje prevzeto srce; v mislih ti niso, al mene po sili pomnila boš ti do zadnjega dne."

Poroka in smrt

Julija je v svojem novomeškem domovanju učakala še poroko svoje najstarejše hčere Julije, ki ji je bila izmed vseh hčera najbolj podobna. Julija se je 24. januarja 1859 v šmihelski cerkvi poročila s svetniškim tajnikom pri deželnem sodišču v Ljubljani Viljemom baronom Rechbachom. Družina Rechbach je bila tesneje povezana z Novim mestom. Oče Julijinega ženina Viljema, Friderik baron Rechbach (1790 - 1843), je bil v letih 1826 - 1842 okrožni glavar novomeške kresije in si je prizadeval tudi za lepo zunanost mesta; med drugim je dal zasadiť novomeški dvored pod nekdanjim kapucinskim samostanom, kjer se danes razprostira Novi trg. Glavar Rechbach se je ukvarjal tudi s slikarstvom in z mladim frančiškanskim patrom, Novomeščanom Otonom Školo, nadarjenim risarjem in slikarjem, sta družno slikala iste motive Novega mesta. Dolenjski muzej hrani sliko Škole in dva Rechbachova pogleda na Novo mesto, slikana v olju na platno. Obe sliki malega formata je pri ljubljanskem starinarju na Cankarjevem nabrežju kupil Božidar Jakac in ju izročil Dolenjskemu muzeju v čuvanje. Na eni od teh romantičnih upodobitev Novega mesta je slikar ohranil tudi podobno gradiča Neuhofovi oz. Novi dvor, kasnejšega domovanja neveste svojega sina Viljema. Te poroke baron Friderik Rechbach ni učakal, saj je bil takrat, ko je njegov sin v šmihelski cerkvi v 36. letu starosti jemal za ženo še ne 19-letno Julijo Scheuchenstuehl, že 16 let v grobu.

Zakonca sta se po poroki nastanila v Primčevi hiši v Ljubljani. Rodilo se jima je 7 otrok: pet hčera zapored in dva sinova, Viljem in Jožef, od katerih je Jožef kmalu po rojstvu umrl. Sin Viljem, roj. 1866, je kasneje služboval v Novem mestu, kjer je mladost preživel njegova mati Julija in kjer je zadnjih 14 let živela njegova babica Julija. Viljem je bil v letih 1903 - 1918 zadnji avstrijski okrajni glavar v Novem mestu in Novomeščani so ga ohranili v lepem spominu posebej zaradi njegovega ljudomilnega ravnanja med 1. svetovno vojno. Po vojni je vnuk Primčeve Julije živel na Bledu.

Ko je Julija v začetku leta 1864 hudo zbolela, sta bili tudi drugi dve njeni hčerki tik pred poroko. Bližajoča se poroka pa je Juliji povzročila veliko skrb. Julijina poroka jo je namreč finančno močno izčrpala, sedaj pa je bilo treba spraviti skupaj predpisano vojaško ženinno kavejco, kar je bilo takrat zelo velika denarja. Oba zaročenca sta bila namreč častnika 7. lovskega bataljona, ki je bil takrat nastanjen v Novem mestu. Ker denarja ni bilo pri hiši, je Julija pri takratni

(Nadaljevanje na 19. strani)

Matevž Langus: Julija Primcova

utripati silneje in silneje, izpreletavalo me je čudno čustvo, neka poetična pobožnost, da bi bil pokleknil kar tam na mostu. Upri sem vanjo oči in jo gledal tako pozorno in zamaknjeno kakor še nikoli nobenega človeka. Obrazek ji je bil blede in nežne, kar se le misliti more. Nje vedro čelo, mali nasek, mala, preljubka usteca, velike, svetle, dobrodušne oči in tanke črte vsem obličju so me živo spominjale naše dične Josipine Turnograjske. Po moji sodbi ji je tako spodabljala, kakor da

Gradič Neuhofovi oz. Novi dvor, kjer je Primčeva Julija z družino bivala od konca leta 1850 do svoje smrti 1864, je od 1893 v sklopu novomeške bolnišnice.

(Nadaljevanje z 18. strani)

POTOVANJE PO JUŽNI AFRIKI

Brez predsodkov v deželo apartheidida

Ljubljanski hranilnici najela 8000 fl. dolga, ki so ga vknjižili na njeno hišo v Ljubljani, v kateri je živel njen starejša hči s svojo družino. A Julija ni učakala poroke svojih hčerk. 2. februarja 1864 je umrla za srčno vodenico.

Vendar poroke Marije Ane in Antonije Marije niso dolgo odlagali. Že dober mesec po Julijini smrti je bila v šmihelski cerkvi, le streljaj od pokopališča, na katerem je bila na Julijinem grobu še sveža gomila, dvojna poroka. Marija Ana se je poročila s stotnikom Johannom Mammerjem v. Mammer, kasnejši polkovnik in poveljnikom 22. pešpolka v Zadru, Antonija Marija pa je vzela stotnika Gustava Linnerja, ki je kasneje postal podmaršal. Tudi četrti Julijina hčerka Jožefa Terezija se je 1872 v Gradcu poročila s častnikom, artilerijskim nadporočnikom Adolfom Bauerjem.

Julijin najmlajši otrok, sin Jožef, je v letih 1861 - 1867 obiskoval novomeško gimnazijo. V Gradcu je končal pravne študije in opravil doktorat. Bil je v sodni službi v različnih krajih na slovenskem Štajerskem. L. 1902 je bil imenovan za podpredsednika višjega deželnega sodišča v Gradcu. Časnik Slovenec je takrat omenil to "Slovenec povsem zadovoljujoče imenovanje", saj "z vitezom Scheuchenstuehlom vstopi v predsedništvo za Slovence toliko važnega graškega tribunala prikratkot mož, sicer Nemec po mišljenju, toda vseskozi pravičen in popolnoma zmožen slovensčine". Umrl je dve leti zatem v švicarskem Locarnu, še ne 55-leten in brez otrok, ko je na potovanju v Nico dobil pljučnico.

Od rojstva do smrti

Julijin mož Jožef Scheuchenstuehl se je z najmlajšo hčerko Terezijo in sinom Jožefom preselil v Gradec, kjer je bil kot dvorni svetnik 1870 upokojen, tri leta zatem pa je umrl. Ob velikem denarnem polomu 1873 je prišel ob večino svojega premoženja, kar je morda tudi pospešilo njegovo smrt.

Ob Julijini smrti je ljubljanska Laibacher Zeitung 17. februarja 1864 prinesla dopis novomeškega dopisnika, ki se je podpisoval s šifro A-R. To je bil sodni uradnik Franc Zorko, ki je, kot piše Janko Jarc v razpravi Po stopinjah kulture na območju Novega mesta, v ta časopis pošiljal večkrat zelo zasoljene dopise o novomeških razmerah. Predsednik okrožnega sodišča Scheuchenstuehl je dopisnika kmalu izsledil in ga posvaril. Sodu pa je izbil dno dopisnikovo poročilo o smrti predsednikove soproge. Takole je Zorko napisal: "Odkar smo vam zadnjič pisali, se je v Novem mestu in njegovi najbližji okolici marsikaj zgodilo, kar spregledati nam brani dolžnost in srce. Naše okolje ni tako, da bi po njem umetnost in kar je z njo v zvezi, posipavala rože, umetnost in kar je z njo v zvezi, je tu zapuščen, kot povsod na deželi, njeni pripadniki in častilci pa so zelo redko sejan. Od tod prihaja, da marsikateri dogodek ni tako vrednoten, kot bi po svoji pomembnosti zaslužil. Tako se je zgodilo tudi pri nas. V prvih dneh februarja je genij poezije šel tesno ob naši strani, toda njegov obraz je bil zastrt, zakaj žalujč je sklonil svojo plamenico nad plemeniti in njemu tako sorodnim bitjem, ki je nekoč našemu pesniku Prešernu pomagalo sanjati njegove zlate dni in bilo pogosto vzpodbuda njegovih resnično pesniških navdušenj, vsega lepega in prelestnih srčnih hrepenenj, ki odsevajo iz sonetov, v katerih ga je slavil pesnik tako idealno opeval. Prešernove Lavre ni več, vendar bo nesmrtna dalje živela s pesnikom, ki je sebe in njo s seboj ovekovečil. Kdor pa ima srce in smisel za umetnost sploh in še posebej za mojstrske poezije naše ga Prešerna, temu bo grob njegove Lavre svetilnice in to tudi ostal in to spominjanje je najlepši neverjetljivec, ki ga z ginjenostjo polagamo na še sveži grob pokojne."

Scheuchenstuehl pa ni bil prav nič ganjen nad tem zapisom in se svojega podrejenega z ženo in dvema otrokoma brezobzirno naglal iz Novega mesta.

Primeva Julija je po spletu okoliščin še na nek nenavaden način od rojstva do smrti povezana s Prešernom. Krstil jo je Jožef Dargar, kasnejši kranski dekan, ki je stal ob Prešernovi smrti postelji, pokopal pa novomeški prost Jernej Arko, Prešernov starejši znanec in njegov veroučni učitelj na ljubljanskem liceju.

ANDREJ BARTELI

Ko sem z letalom letel od Frankfurta proti Capetownu, so mi v misli prihajale podobe Afrike, ki sem si jih ustvaril v mladosti ob prebiranju knjig. Sahara, gore peska z Arabci na kamelah, džungla s temnimi gozdovi, polnimi zveri, in z domačini črnici, ki so pravkar v kotlu skuhalo debelega turista ter ga kot posebno poslastico servirali svojemu poglavarju, po obrazu namazanem z najrazličnejšimi barvami. Ali podoba Afrike, ki jo je prikazal Karl May.

Cez Saharo smo leteli v glavnem po temi, tako da sem videl le del obale Sredozemskega morja, potem pa so se to zakrili oblaki. Le redke oaze in hiše so se videle skozi. Na višini 13.000 metrov sem kmalu spoznal, da so temne lise na tleh le sence oblakov. V bližini Johannesburga je bilo veliko rumenih lis v obliki krogov ali pravokotnikov. To je bila jalovina iz

KERICHO - Ročno obiranje čaja

rudnikov zlata in diamantov. Afrika namreč spada med največje proizvajalke zlata in diamantov na svetu in prav tam okoli je več kot polovica vseh afriških nahajališč te žlahtnine.

Moj obisk Afrike je bil namenjen ogledu dežel južne Afrike. Obiskal sem Južnoafriško republiko, Zimbabve in Kenijo. Poleg Rta dobre nade sem si želel ogledati Pretorio, sedež apartheidida, Viktorijanske slapove in jezero Viktorija ter čajne plantaže v Keniji. Obiskal sem tudi dva rezervata: Krügerjev nacionalni park in park Masai Mara z zaščitenim živalstvom. V tem prispevku bom opisal le nekaj doživetij.

V Južnoafriški republiki živi 41 milijonov prebivalcev, približno dve tretjini je črncev. Prvotni prebivalci so bili Sani, ki so tam živeli pred kakšnimi 8000 leti pred našim štetjem. Okrog leta 200 so Afriko naseljevali črnici, predvsem južno Afriko, kjer so se ukvarjali s poljedelstvom. Okrog leta 1100 je s severa prišlo Bantu ljudstvo, ki je skupaj z Zuluzi poselilo južno Afriko. Po letu 1488, ko je Portugalec Bartolomej Diaz objadral Kap in tam uredil oskrbovalni center za nizozemsko južnoafriško družbo, je nastal Kapstadt. Ko so v letih 1836 do 1854, po veliki selitvi nizozemskih priseljencev Burov s Kapa na sever, ki so bežali pred Angleži in v Transvalu ustanovili svoj državni, je nastal Matat, ki je kasneje postal britanska kolonija.

Ko so v okolici Johannesburga odkrili velike zaloge zlata in nekoliko kasneje še diamante, se je Johannesburg zelo hitro razvil v veliko moderno mesto. Južna Afrika je bila znana predvsem po grozljivem zatiranju črncev, saj je beli človek zasluževal črna skoraj dva tisoč let, črnici pa so svobodno zadihali šele po letu 1994. Res je! Če hočeš Afriko resnično doživeti z vsemi njenimi svetlimi in temnimi stranmi, jo moraš sprejeti takšno, kot je, jo vzeti v srce in postati del nje same. To pa za belce ni lahko. Polni predsodkov o črnih ljudeh, ki izhajajo iz negativne propagande belcev nehote ali pa tudi hote, presoja, da temno pomeni nekaj slabega. A vključevanje belcev v afriški življenje je težko tudi zato, ker so črni ljudje do belih še vedno nezaupljivi. Imam vtis, da mi je uspelo približati se tudi ljudem in ne le živalim v rezervatih, s čimer sem lahko doživel tisto, za kar so mnogi obiskovalci Afrike prikrasani.

Vsa moja doživetja v južni Afriki in kasneje v Keniji bi lahko strnil v besede mojega vodiča in voznika, Kenijca iz Masai Mara. Ko sva se v Nairobi poslavljal, mi je dejal: "Gospod Stefan, najraje bi vas objel. Tako sem srečen,

da sem vam lahko bil voznik in vodič in vas spremljal. Že več kot deset let vozim turiste na safarije, toda tega, kar sem doživel z vami, še nisem nikoli prej. V svojem življenju še nisem videl vseh živali, z vami pa sem jih. Celo tiste, ki jih vidijo le zelo redki poznavalci dežele. Tega, kar ste vi delali z ljudmi in živalmi in živali z vami, ne bom nikoli pozabil." Kaj bi šele rekli, če bi me videl v južni Afriki?!

Sloni moji prijatelji

Že pred nekaj leti sem imel v Sri Lanki in kasneje na Sumatri zanimivo srečanje s sloni. Ko sem na primer v rezervatu na Sri Lanki ogovoril slona, naj me počaka, da ga slikam, se je ustavil, se obrnil k meni, visoko dvignil rilec, razprl ušesa in se poizkušal dvigniti na zadnje noge. Vodič mi je razložil,

mladič in mama, sta se pripasla do avta in odkorakala naprej, tretji, največji, pa je nenadoma obstal ob cesti, se obrnil in se prišel do našega avtomobila. Skozi odprto okno sem ga opazoval in ga ogovarjal. Nato je za hip obmuroval, dvignil glavo, me pogledal in odšel mimo avta čez cesto, kjer je obstal, kot da je čakal, da se odpeleja. Kar čutil sem, da se bodo prišli sloni posloviti od mene.

Žirafa v kombiju

Videti v Keniji žirafe ob poti v času, ko je drevje zeleno, ni nobena posebnost. V predelih, kjer je dovolj visokega drevja, se žirafe pasejo v tropih, ki so običajno oddaljeni od safari poti več sto metrov, a da bi prišle bližje poti v času, ko se po njih premikajo kombiji in druga vozila, je prava redkost. Lahko jih vidiš, kako se pasejo, pijejo vodo ali mirujejo, a ko kdo stopi iz avta, da bi jih fotografiral, se brž umaknejo na varno razdaljo.

Z voznikom sva od daleč videla kar nekaj skupin žiraf, potem pa sva nedaleč stran od avta zagledala še eno, ki je z drevesa obirala listje. Iz vozila sem se stegoval, da bi jo slikal, ob tem pa sem jo ogovarjal. Toda ni mirovala. Vse bolj se je približevala in sklanjala glavo proti kombiju. Kakšen meter od nju se je ustavila, začudeno gledala, češ "kaj vaju ne smem pogledati in pozdraviti," ter sklonila glavo, za hip obmurovala, nato pa je globoko priklonila in stegnila glavo skozi okno ter sku-

makniti, na moje prigovarjanje pa se je velika gmota le prestavila. Naenkrat sem zagledal krokodila tik pod seboj, čeprav se mi je zdelo, da je bil to le kup trave in zemlje. Japonci, ki so to opazili, so se vrnili in prav začudeno gledali najprej mene, potem pa še krokodila.

Tudi pri največji kači na svetu in eni najbolj strupenih, pri zeleni boji, ni bilo kači veliko videti, saj so se kače pripravljale k nočnemu spanju in so se umaknile v skrite kotičke. Nekaj minut sem jo ogovarjal, naj se pokaže, nato pa je kača naenkrat dvignila glavo do višine vodnikov glave, da je preplašen odskočil.

Iz skupine Japoncev, ki je to videla, je stopil starejši moški in prosil, če me lahko slika in nekaj vpraša. Zanimalo ga je, ali sem morda član kolektiva zoološkega vrta ali pa krotilec kač in v kakšnem jeziku sem govoril kači. Ko sem jim povedal, da sem navaden turist iz Slovenije, so mi navdušeno ploskali in se čudili. Že takrat sem vedel, da ni pomemben jezik, pač pa toplina glasu. To verjetno čuti tudi žival.

"Odkril" žvepleni kamen

Žvepleni kamen je mogoče na površju zemlje videti le na dveh krajih na svetu. Eden od teh je v Afriki oziroma v Keniji, drugi pa v Južni Ameriki, sicer pa lahko dobijo žvepleni kamen v rudnikih kot konglomerat z drugimi rudninami, a zelo redko v čisti obliki.

Odločil sem se, da si v Keniji ogledam nahajališče žveplene

vedovati, da je to ta kamen. Po žlobudranju v mešanici angleščine, nemščine, njihovega jezika in ob izdatni pomoči rok mi je končno razložil, da le on ve, kje je ta kraj, in da me bo popeljal tja. Komaj sem si za silo ogledal razkošno ponudbo vseh vrst izdelkov iz žveplene kamna in drugih materialov, mi je prodajalec že pokazal, naj mu sledim.

Kakšne četrte ure hoda stran smo morali pri neki hiši počakati na mladeniča, ki so mi ga predstavili kot lastnika nahajališča žveplene kamna. Takoj je bil pripravljen, da nas odpelje tja. Z odhodom se je močno obiral, dokler se nisem spomnil, da čaka na kakšen dolar, čeprav je zatrdil, da je ogled zastoj. Dal sem mu nekaj dolarjev in na obrazu sem videl izraz zadovoljstva. Vodič mi je kasneje sicer dejal, da sem dal preveč, saj bi zadoščalo že nekaj drobca, in da mladenič toliko denarja najbrž še ni imel naenkrat v roki. Ves vesel nas je pospremil do nahajališča žveplene kamna in si na vse načine prizadeval, da bi jaz napravil čim boljše fotografije.

Po ogledu enega nas je lastnik peljal še na drugo nahajališče, ki je bilo le nekaj minut stran. V obeh je bilo izkopanega le nekaj kubikov tega kamna. Po izjavah poznavalcev je kamen zelo trd in ga z navadnim orodjem ni mogoče krhati. Zanimivo je, da so si orodje za kopanje kamna izdelali kar iz žveplene kamna, kar me je spominjalo na kameno dobo. Lastnik, ki je dobro govoril angleško, saj je hodil tudi v šolo, je dejal, da bi moral svet več vedeti o nahajališču tega kamna in o lepota okolice. Potožil je, da nima denarja za reklamo, in tako smo se kar tam dogovorili, naj turistična agencija, katere gost sem bil, prevzame to ponudbo, dobiček pa naj bi delili na polovico.

Zanimivo je tudi širše okolje nahajališča. To je dokaj razgiban teren z nižjimi in višjimi hribi ter nekaj zelo strmimi bregovi. Prav ti hribi so svojevrstna zanimivost. Skoraj drug poleg drugega sta hriba. Eden je iz belega apnenca, dokaj krhkega, ki ga je mogoče drobiti tudi brez posebnega napora, drugi, ki je samo kakšen kilometer stran, pa ima greben iz zelo trdega kamna, ki je še najbolj podoben tonalitu s Pohorja.

Kontrastno je tudi nahajališče žveplene kamna. Če je ta zelo trd, je le nekaj deset metrov stran bel krhek apnenec, posejan z velikimi skalami. Izgleda, kot da bi šlo za skale, ki bi jih izbruhal vulkan, čeprav vodiča o kakšnem vulkanskem delovanju nista nič vedela.

Zelo mi je bilo žal, da nisem mogel vzeti domov več izdelkov iz tega kamna. Žvepleni kamen je namreč zelo težak in je glede na omejitve teže prtljage na letalih zelo neprimeren za prenašanje. Verjetno je to tudi eden glavnih razlogov, da ga turisti kljub njegovi enkratnosti tako malo kupujejo. Upam, da mi bodo mali slončki iz tega materiala prinesli srečo. Tako vsaj so mi vsi vseprek zatrjevali, da te lične, ročno izdelane figurice prinašajo blagostanje, zdravje in srečo.

Dolgo smo se poslavljali in vmes sem moral kar nekajkrat zagotoviti, da bom o našem srečanju pisal, še posebej o žveplnem kamnu. Po vrnitvi v hotel Herich sem vse prineseno žvepleno kameno razdelil na dva kupa: na del, ki sem ga vzel domov, in na precej večji del, ki sem ga drugi dan pustil vozniku. Mojega darila se je zelo razveselil, ker bo kamen lahko kazal drugim turistom ter jih tako vabil in popeljal na ogled nahajališča.

ŠTEFAN FAJMUT

KENIA - Na desni je moj vodič, sicer pa je na sliki njegova družina, ki je tipično kenijska. Šteje namreč že 6 otrok, sedmi pa je na poti.

da mi je slon tako izrekel iskreno dobrodošlico, kar pa naradi zelo redko celo v svojem tropu, kaj šele v srečanju s človekom. Slone sem običajno srečeval takrat, kadar vodiči tega niso pričakovali.

V južni Afriki sva se z voditcem po več kot dnevem brezuspešnem iskanju slonov vračala proti hotelu, ko sva na drugi strani mostu preko široke reke zagledala skupino ljudi, ki je slonela na ograji in gledala štiri slone. Eden je odhajal v goščavo, trije pa so bili nekoliko stran od mene, tako da jih nisem mogel prav dobro snemati s kamero, zato sem jim začel govoriti, naj pridejo bližje. Nenadoma se je največji med njimi ozrl k meni, se obrnil v mojo smer in se počasi pasel, gledoč proti meni.

Ko je bil tik pred menoj in ko sem mu neprestano govoril, kako velik in lep je, je slon nehal gristi travo, dvignil je glavo in me pogledal. Nekaj trenutkov je imel pogled uprt vame, nato pa se je oddaljil proti reki. Nekaj turistov je zmajevalo z glavo in se čudilo, kako da me je slon razumel in v kakšnem jeziku sem mu govoril. Povedal sem jih, da v slovensčini, in vsi so zatrjevali, da za ta jezik še niso slišali.

Podobna zgodba se je ponovila nekaj dni kasneje v Keniji. Ko sem po zajtrku z voditcem šel iz hotela v Masai Mara proti Nairobi, je vodič po kakšnih dvajsetih minutah počasne vožnje nenadoma ustavil in pokazal na levo, odkoder so prihajali trije sloni, ki so hoteli prečkati cesto, da bi prišli do vode. Prva dva slona, verjetno

sala mimo voznika priti do mene. Ker je bila previsoka in se ni mogla globlje skloniti, me je samo gledala in kar stala z glavo v kombiju. Voznik se je ves prestrašen umikal nazaj in v višini svojih prsi gledal žirafino glavo.

Počasi se je le umaknila. Nekaj časa je še stala in naju gledala ter tu in tam prijazno pokimala z glavo, nato pa je začela obirati listje na drevju. Voznik mi je razložil, zakaj ga je bilo tako strah ob bližnjem srečanju z žirafo. Ta namreč zelo močno ugrizne, kar se rado zgodi, kadar ji ljudje ponujajo hrano, ki ji ni všeč. A žirafa naju je očitno prišla le pozdravit.

Tudi kače po slovensko

Tako so bili prepričani Japonci, ki so me vprašali, kaj sem povedal kači, da se je pokazala, in v kakšnem jeziku, ko sem bil v zoološkem vrtu blizu Nairobi. Tam sem si ogledal celo vrsto krokodilov in aligatorjev. Od najmanjših, ki so najboljši za kožo, iz katere izdelujejo ženske torbice, do zelo starih, 40 in več let.

V posebnem oddelku imajo največjega aligatorja, ki je dolg kar 4 metre in ga sploh ni mogoče opaziti, če miruje. Premakne se zelo redko, v glavnem le takrat, kadar se hrani, ko pa se naje, ne potrebuje hrane tudi po več dni. Rad se hrani z majhnimi krokodili. Najslabši so takšni, ki so zrasti že meter in pol. Kar nekaj časa sem se trudil, da bi videl aligatorja, tako da me je začel vodič že priganjati, naj greva. Trem skupinam Japoncev ga ni uspelo pre-

kamna. To sem povedal v turistični agenciji, preko katere sem šel v Afriko. A v odgovoru iz Afrike, v katerem so potrdili moje bivanje in program obiska, o žveplnem kamnu in kraju Tabaka ni bilo niti besedice. Spoznal sem, da ni šlo za sprenevedanje, pač pa je bilo nepoznavanje lastnih bogastev krivo, da tega niso dali v program, čeprav je šlo za eno največjih turističnih agencij v Keniji. Njihovo neznanje sem jim nekako odpustil, ko smo začeli iskati Tabako. Kraja namreč na zemljevidih ni, čeprav lahko najdeš vrisanih veliko še manjših naselij.

Tabako sem našel po dolgem iskanju. Ko sem nekemu domačinu, prodajalcu vode, čaja in različnih spominkov le dopovedal, kaj želim, se je sklonil in iz množice kakšnih dva tisoč figur iz zlatorumenega materiala vzel lik matere z otrokom in mi začel dolo-

JUŽNA AFRIKA - Slon, ki je čakal ob poti

USODE NAŠIH LJUDI

Od kmeta do pomočnika ministra in nazaj

Ivan Fajdiga je bil rojen pred 80 leti (1. marca 1919) v Sodražici. Oče je bil mali kmet. Dokončil je Kmetijsko šolo v Novem mestu, kjer je bil med najboljšimi štiri učenci - odličnjaki, nato pa še Zdravniško šolo v Ljubljani. Vojake je služil od 1939 do 1941, nato pa je odkupoval les in ga prodajal. Med vojno je bil najprej aktivist OF in sekretar KP Sodražica, politkomisar v partizanih, sekretar okrožnega odbora OF in organizacijski sekretar KP ribniško-velikolaškega okrožja id. Po vojni pa je bil na raznih odgovornih dolžnostih v politiki in gospodarstvu po skoraj vsej Sloveniji, tudi na Dolenjskem in v Beli Krajini (prvi tajnik Okrožnega NOO Novo mesto), pa še pomočnik ministra za gozdarstvo, lesno industrijo, trgovino in izvoz ter ustanovitelj in prvi direktor Slovenijalesa. Bil v politični nemilosti, brezposeln leto dni in skoraj proglašen za nepristevnega in sovražnika države.

Po končanem šolanju in vojaščini je v bližnji in daljni okolici Sodražice odkupoval les. Skupaj z očetom sta les tudi posekala, obdelala za hloče in ga vozila s konjsko vprego do kupcev oziroma do najbližje železniške postaje ali žage. Delo je bilo utrudljivo, da sta morala celo konja vsak drugi dan počivati. Kljub nagajanju drugih odkupovalcev lesa je Ivan hitro napredoval, saj je imel ob začetku vojne na raznih skladiščih kar 1200 kubikov lesa. Tega so raznesli nekaj domačini in si z njim urejali zasilna bivališča, ko je bila Sodražica kar 32-krat bombardirana, nekaj sta ga z očetom darovala OF za gradnjo bunkerjev in barak, preostalo pa so mu zaplenili Italijani. To je po vojni vpisal kot vojno škodo, a ni dobil povrnjenega niti fika.

Takoj po ustanovitvi OF je Ivan postal njen organizator in aktivist, nato je bil politdelegat v Abijevi četi in komisar v Grčtovi četi. Po roški ofenzivi ga je CK ZKS dodelil na terensko delo v ribniškem okrožju, kjer je bil član Okrožnega odbora OF in organizacijski sekretar partije.

Ljubezen dveh sekretarjev

Po združitvi kočevsko-ribniškega okrožja je prišla iz kočevskega okrožja v Drago Roža Piščanec, ki je bila dotlej sekretarka SKOJ, nato pa članica okrožnega komiteja SKOJ. Stara je bila 18 let, Ivan pa 23 let in vnela se je ljubezen dveh sekretarjev. Po preverjanju, ki ga je opravil organizacijski sekretar pokrajinskega komiteja SKOJ, je bila prva partizanska poroka v Podpreski. Poročil ju je divizijski komisar Janko Rudolf. Dvorana je bila za to priložnost lepo okrašena. Igral je vaški harmonikar. Prisotni pa so bili vaščani Podpreske in okoliških vasi, ki so tako prvič videli partizansko poroko. Ruža pa je morala takoj po poroki - kljub zagotovitvi, da v primeru poroke ne bova premeščena - na delo v novomeško okrožje, od tam so jo poslali v šolo OZNE v Gradac in po končani šoli, v kateri je bila med najboljšimi, jo je pri sebi zaposlil šef OZNE Ivan Maček-Matija. Od Mačka je bila premeščena v oddelek protibveševalne službe, ki mu je načeloval Janez Eržen, kateremu je kmalu pripadala z dušo in telesom. To je bil dotlej najhujši udarec za Ivana, saj je spoznal, da so med partizanih sorodni tudi slabi ljudje. Z Rožo sta se po vojni mirno razšla, saj sta se strinjala, da svoje partizanske poroke ne bosta v šestih mesecih po vojni registrirala pri matičarju, zato poroka ni bila veljavna. Sicer pa se je Ivan v ljubezni še enkrat opek, že po vojni, z vdovo, ki mu jo je po Ivanovem prepričanju podtaknila OZNA. Končno pa je le našel pravo ženo, s katero še vedno srečno živi.

Levstik ga je čakal

Po vojni je bil Ivan najprej (od 1. junija 1945) tajnik okrožnega NOO in član okrožnega komiteja KPS Novo mesto. Jeseni je bil kot aktivist zaposlen s pripravami na volitve poslancev v ustavodajno skupščino. Poslali so ga kot ak-

tivista v domačo občino. Takrat pa se je po Sloveniji še vedno skrivalo precej domobransko-četniških skupin, ki so pobijale aktiviste OF, miličnike, predstavnike oblasti in demobilizirane borce. "Eno takih skupin je vodil tudi Vinko Levstik, ki je z letakov zvedel, da bom jaz govoril na Gori; nad Vagovko je postavil zasedo, ki je pobila oficirja Dolmina iz Podpreske in vojaka Kovačiča iz Ribnice, Levstikova skupina pa se je ustavila pri nekem kmetu na Gori in se hvalila, da je zdaj konec s Fajdigom Ivanom," je povedal Ivan in dodal, da je bil eden izmed ubitih podoben njemu, Ivanu, zato je bil Levstik prepričan, da je mrtvec on.

Pisatelj Potrč o Ivanu kot Martinu Halugi

"Prve volitve poslancev v zvezno ustavodajno skupščino so bile na Gornjem Štajerskem in v Prekmurju polomija, saj je bilo veliko glasov v črni skrinjici, zato so poslali tja aktiviste iz drugih krajev in tudi mene," se spominja Ivan, ki je v Ljutomeru prevzel delo sekretarja okrajnega odbora OF in Okrajnega komiteja KP, kjer je na noge postavil ljudsko oblast in uveljavljal načelo: Zemljo tistemu, ki jo obdeluje. Ustanovil je prve štiri vinogradniške zadruge v Sloveniji, ki se danes delujejo v raznih oblikah, propadle pa so zadruge, ki jih je ustanovil Jože Tramsšek, ki je prišel v Ljutomer za sekretarja po odhodu Fajdige. Kako so se rojevale kmečke oziroma vinogradniške zadruge, je zanimivo in natančno opisal Ivan Potrč v knjigi "Svet na Kajžarju", po kateri je bil posnet tudi film, se spominja Ivan in dodaja, da je pisatelj njega in njegovo delo predstavil v osebi Martina Haluge.

Spomladi 1946 so izbruhnili spori okoli Štrigove in Razkrižja. Pri njegovem razreševanju je sodeloval tudi Ivan, vendar spor še vedno ni rešen. Takrat so se sporazumeli, da bodo na slovenski strani vasi Banfi, Razkrižje, Šafarsko, Veščica in Golševce, Štrigova s sosednjimi vasi pa bo hrvaška.

Zajce zunaj zakona

Kmetje so se pritoževali, da jim zajci delajo veliko škodo na poljih in v sadovnjakih. Postali so že prvi politični problem. "Prepričal sem se, da imajo kmetje prav, zato smo na okrajnem odboru sklenili, naj okrajna skupščina sprejme odlok, s katerim bodo zajci zunaj zakona. V skupščini so bili kmetje v večini in so odlok sprejeli. Lovci pa so posredovali pri republiški lovski zvezi, ki ji je predsedoval Ivan Maček-Matija. Lovci, med katerimi je bilo veliko republiških funkcionarjev, so dosegli, da je republiška skupščina razveljavila odlok okraja Ljutomer. Vendar je pro-

ces razveljavljanja trajal več mesecev, kar so izkoristili kmetje, ki so od jutra do večera in še ponoči lovili zajce. Zaradi zajcev ni bilo potem več težav.

Zaradi zajcev in zaradi zamere Franca Lubeja, ki je imel težave ob kandidiranju za poslanca v ustavodajno skupščino, čeprav je bil nekdanji učitelj v Ljutomeru, je moral Ivan iz Ljutomera. Kmalu so ga poslali v Brežice za upravni strojno-traktorskih postaj, v katerih je zelo škripalo. Postajo je spravil na zeleno vejo in bil imenovan za glavnega direktorja Uprave gozdnih gospodarstev Slovenije. Pred prihodom Ivana na to dolžnost so vse žage v Sloveniji letno razžagale v deske 80.000 kubikov hločev, Ivan pa je to število v letu dni dvignil na 300.000 kubikov. Ivan je bil hkrati pomočnik ministra in direktor Slovenijalesa, ki ga je ustanovil februarja 1948. Zaradi informbiroja je bila v Jugoslaviji kriza za devize. Zato ga je zvezna vlada v sporazumu s slovensko vlado in Jugodrvom določila za vodjo delegacije za prodajo lesa v tujini, ker so bile v Jugoslaviji ogromne zaloge neprodanega lesa in lesnih izdelkov. Ivan je z delegacijo tri mesece ponujal les po zahodni Evropi in mu je uspelo prodati velike količine lesa in izdelkov; tako je priskrbel potrebne devize.

Konec Janeza Eržena

Eržen, ki je Ivanu speljal prvo ženo, mu je še vedno nagajal na razne načine, da bi ga osmešil ali mu drugače škodoval. Nekoč ga je povabil tudi na skupni lov na Snežnik, kamor so bili vabljeni le izbranci. Ivan nikoli ni bil prijatelj lova, a je na Erženovo prigovarjanje privolil. Med vožnjo tja pa je Ivan začel sumiti, da ga Eržen vabi s slabimi nameni, saj je bilo v ti-

stem času veliko nesreč pri lovu, ki pa niso bile vedno le nesreče. Zato ni šel na lov.

Po izidu resolucije Informbiroja je Eržen zapeljal v nesrečo več ljudi. Prihajalo je do raznih sabotaž, o eni izmed njih piše Tone Svetina v četrtem delu Ukane. Eržen je še naprej rovaril proti Ivanu, ki se je boril za izpolnjevanje planov, kar pa Erženu ni bilo všeč. Dolgo je zalezoval druge, končno pa so drugi njega. "Ob aretaciji je zaprosil, če lahko pokadi še zadnjo cigareto. Dovolili so mu, on jo je pregriznil in se zgrudil mrtev. Na kasnejši razpravi proti njemu in sodelavcem se je razkrilo, da ni bil le načelnik protibveševalne službe OZNA, ampak že med vojno agent gestapa in nato še angleškega Intelligens servisa. Pogosto se sprašujem, kako je bilo sploh mogoče, da je tak človek prišel na tako odgovoren položaj," pravi Ivan.

FAJDIGOV BUNKER - Tako imenovani Fajdigov bunker v Travnju Goru spomladi 1943. Na fotografiji so: za pisalnim strojem Stane Ilc, stojita Ivan Fajdiga in Dane Marolt, sekretar okrožnega komiteja SKOJ Ribnica-Velike Lašče.

MED RIBNIŠKIMI FUNKCIONARJI - Člani občinskega komiteja ZK Ribnica po izvolitvi 5. junija 1960. V prvi vrsti (od leve proti desni): Stane Goršič, neznana aktivistka AFŽ, Franc Debeljak, Nada Blatnik, Ivan Fajdiga, sekretarka mladine, predsednik sindikata, Justin Žibert. Druga vrsta: neznane, drugi neznane, Srečko Štupica, Janez Picek, upokojen oficir, Slavko Kovačič, Dušan Lavrič, Jože Oven, neznane, Tone Maležič in zadnji Bogo Abrahamsberg.

KOMISIJA ZA MEJO S HRVAŠKO - Medrepubliška komisija za določitev meje med Slovenijo in Hrvaško na območju Štrigove in Razkrižja. Na fotografiji so v prvi vrsti (od leve proti desni): neznane, Vlado Majhen - član okrožja Maribor, Rudi Avbelj - član okrožnega komiteja KPS Maribor, Stevo - sekretar okrajnega komiteja KP Hrvaške Čukovec, Ivica Gretič, sekretar OK KPH Varaždin, šesti minister za notranje zadeve Hrvaške, sedmi Ivan Maček Matija - minister za notranje zadeve Slovenije, osmi Ivan Fajdiga, deveti Bogomir Persič - predstavnik notranjega ministrstva Slovenije, deseti neznane. Fotografirano 3. junija 1946 na dvorišču stavbe okrajne skupščine Ljutomer, kjer je bil Fajdiga sekretar OF in KP okraja. Fotografija doslej še ni bila objavljena.

Reorganizacije v gospodarstvu in upravi

Leta 1951 je prišlo do reorganizacije in decentralizacije. Ivan je bil premeščen v Podpeč pri Ljubljani za direktorja lesne galanter-

Ivan Fajdiga danes

bolnišnico; tam pa je prof. dr. J. Kanoni ugotovil, da pri Ivanu ni nobenih znakov duševne bolezni. Za konec delovne kariere je delal še v Republiškem odboru ZZB NOV kot sekretar nekaterih komisij in pri Rdečem križu. Boril se je za nekdanje borce, ki so po končani borbi ostali na obrobju, brez vsega. Tudi pri tem delu je prišlo do mnogih nesporazumov in sporov. V Rdečem križu pa je deloval 15 let in opravljal najrazličnejše (tudi visoke) funkcije.

Zahvala in zamera

Ivan, nosilec partizanske spomenice 1941, je hvaležen vsem, ki so mu v težkih trenutkih pomagali. Nekaterim pa velja tudi zamera. Za svoje delo med vojno in po njej je prejel vojno in povojno odlikovanja in priznanja, med drugim so ga razglasili za častnega občana občine Ribnica. Nikoli pa ni prejel zlatega znaka OF, čeprav je bil zanj dvakrat predlagan, saj je za OF delal od začetka in prav kot funkcionar te organizacije opravil veliko oziroma največje delo.

Ivan še vedno verjame v socializem in komunizem, še vedno ima v svojem stanovanju na častnem mestu sliko Kidriča, Tita in kip Lenina. Prepričan je, da so bile in so njune ideje še vedno pravilne in da so za njihovo popačenje krivi posamezniki, ki so bili sicer člani komunistične partije, niso pa bili nikoli pravi komunisti.

JOŽE PRIMC

MODNI KOTIČEK

Perilo dandanes (4)

Moda prosojnih in tesno oprijetih oblačil zahteva drugače oblikovano spodnje perilo. Dajati mora potrebno oporo na pravem mestu in nas ne sme ovirati pri gibanju, čeprav je oprijeto. Letošnja novost so raztegljivi materiali, za katere je ob zavestnem vračanju k naravnim tkaninam še pred leti veljalo, da gre za izumetničenost in nezdrav značaj. To so posodobljeni in posebej obdelani naravni materiali, ki jim za boljšo prožnost dodajo majhen delež lycra. Le-ta izboljša lastnosti in prožna preja je veliko bolj primerna za izdelavo perila. Materiali so prijetni za dotik in privlačni za pogled. Skoraj starinske raztegljive čipke in čipkaste obrobe, napolnjenost pletenine pajčevinastega videza in preprosti zakladni vzorci.

Med modeli je največ nedrčkov z naramnicami in takšnih, oblikovanih s kostmi. In barve? Te že dolgo niso več klasična bela, praktična kožna in črna. Nove barve spominjajo na drage in poldrge kamne, na primer draguljev, smaragda, ametista, rubina in topaza, in na različne minerale. Željo po barvni usklajenosti z vrhnjimi oblačili, posebno prozornimi, ne bomo težko pretežiti, saj je ponudba spodnjega perila resnično široka.

Iz kratkega pregleda zgodovine spodnjega perila, ki ste mu lahko sledili v nekaj zadnjih modnih kotičkih, je očitno, da ga je človek potreboval in izdelal tako iz estetskih in higienskih kot tudi psiholoških razlogov. Razvoj oblikovanja in uporabe je bil sicer zelo dolgotrajen proces, vendar je bila s pomočjo ameriške demokratične miselnosti v zadnjem stoletju izvedena prava revolucija. Po njeni zaslugi ženske in moški lahko danes izbiramo med različnimi oblikami, barvami in vrstami spodnjega perila, s katerim se skrivamo drug pred drugim, na drugi strani pa, prikrito očem, še bolj erotično vplivamo na medsebojno telesno komunikacijo. Lepo, kajne?

JERCA LEGAN

Belokranjska čokolada

Škripalo pa je v Belsadu v Črnomlju in od tam je prišla ponudba (Martin Žugelj, Janez Zunič in Niko Belopavlovič), naj bi Ivan prevzel dolžnost direktorja Belsada. Tam pa je bilo vse narobe. Zaradi neprimerne vođe je sifon smrdel, zaposleni so odnašali domov likerje, žganje, sokove, marmelado, kompote, neuporabna embalaža je bila prikazana kot uporabna, knjigovodstvo je bilo neurejeno, surovine za izdelavo izdelkov so bile oporečne. Za ugotovitev dejanskega stanja je Ivan dobil sodelavce, analiza pa je pokazala, da je Belsad v razsulu. Zato Ivan mesta direktorja ni sprejel, direktor, ki je prišel za njim in govoril, da bo rešil tovarno, pa se je po letu dni znašel v zaporu.

Ivan je ostal brez dela in zaslužka. Vse to ga je živčno izžepalo, da se je leta 1953 na poslavi na Pugledu sporekel z vojnimi prijateljem Feliksom Razdrihom. Spor je rešil Janez Hribar, ki je Ivanu priskrbel tudi denarno pomoč. Pristojni pa so izposlovali, da je moral Ivan na pregled v psihiatrično

PONOS IN GREŇČICA REJE KONJ

Okoren, vitez Valvasorjevega reda

Draga je bila nekoč ena izmed dveh občin v Dragarski dolini, sedaj pa je krajevna skupnost v sestavi občine Loški Potok. Po zadnji vojni je vse to prostrano območje postalo baza za izkoriščanje lesa, sama dolina pa je od tega le malo iztržila razen nekaj delovnih mest v gozdovih in nekaj v lesni industriji Podpreska, ki je danes ni več. Vsi skupaj so morali v svet s trehuhom za kruhom in so v svetu tudi ostali.

Danes lahko upravičeno govorimo o izredni demografski ogroženosti, zaraščanju krajine in o tem, kot pravijo domačini, da imajo medvedji več pravic kot ljudje. Skoraj vsa dolina, polja in gozdovi so last države. Znani so časi, ko je država spodbujala mlade družine, ki so vidle svoje možnosti v kmetijstvu, naj se naselijo na teh prostranstvih. Tako sta mesto zapustila tudi takrat še mlada zakonca Nada in Franc Okoren in se naselila na ostankih propadlega državnega posestva v Dragi.

Seveda so od takrat minula že desetletja in Okornovi z obema hčerama so danes sestavni del tega okolja z radostmi in težavami vred, ki vse bolj pesti ljudi te doline. Morda je rešitev v turizmu, za to pa so potrebna leta, da se pokažejo pravi gospodarski učinki. Okornovi to poskušajo na svojevredstven način in jim daleč naokrog ni nihče kos.

Največ teh pokalov je za prvo ali drugo mesto. Franc pravi, da je bil na njegovo pobudo ustanovljen konjeniški klub, člani kluba - teh je 32 - pa so iz vse Slovenije in celo iz zamejstva. Klub je član Konjeniške zveze in galoperske zveze

Slovenije. Lansko leto so imeli tudi tečaje jahanja in udeleženci so pri Okornovih opravljali izpite in si, kakor pravi Franc, pridobili licenco. Posneli so tudi film o konjih in umetnosti jahanja in za udeležence priredili 4 tekme. Na

te tečaje se pripravljajo tudi za letošnje poletje in žele čim večjo udeležbo.

Franc ne skriva ponosa. Kljub temu da na tekmovanjih vsa družina niza velike uspehe, pa se čisto srečuje tudi s finančnimi težavami. Pred dvema letoma je na Dunaju kupil čistokrvnega žrebca Oktilion, ki ima sedaj 6 let in je samo preteklo leto dosegel 4 zmage; eno v Bosni, dve v Ljubljani in eno na Bledu. Žrebca sicer uporabljajo za pripust, vendar pravi Franc, da daje mesečno najmanj 500 mark samo za vitaminsko prehrano. Ne pozabi povedati, da sta bili obe hčerki kar tri leta državni prvakinji v endurancu, vendar ta šport vse bolj stagnira in so se vsi preusmerili v galoperske dirke. Tako tudi dekletki nista šli na evropsko prvenstvo - kriv je bil seveda tudi denar - sedaj pa obe študirata in dajeta študiju prednost pred športom.

LEPOTEC - Žrebec Oktilion, suveren črede

GLASBENA SKRINJA

Novosti pri Zlatih zvokih

Glasbena produkcija Zlati zvoki iz Zagorja, ki je z velikim koncertom v četrtek, 28. januarja, zaključila lansko leto in začela novo, ima na trgu kar lep kupček glasbenih novosti, namenjenih predvsem ljubiteljem narodne in narodnozabavne glasbe. Po odmevnem uspehu prvega izbora starih viž, brez katereh nekdaj ni minila ohcet, so se v založništvo odločili, da izdajo še drugi del kompilacije **Stare ohcete in druge priljubljene skladbe** v izvedbi ljudskih godcev, pevcev in ansamblov. Dvajset "zapršenih" viž pojejo in igrajo Šentjurski fantje, Vrisk, Franci Rajgl, oktet Podlogarji, Vaški fantje iz Škočjana, ansambel Braneta Klavžarja in drugi.

Podobno je drugi del dočakala zgoščenka **Super polka mix**, na kateri glasbena založba ponuja vesel in živopisen šopek dvajsetih najbolj znanih in priljubljenih polk različnih slovenskih izvajalcev. Svoje znane poskočne melodije igrajo ansambli Igor in zlati zvoki, Slovenski muzikantje, Štirje kova-

či, Zarja, Slovenija, Toplišček, Cvet, Gaj, Modri val iz Kopra, Vrisk...

Tam, kjer je bilo poskočno in veselo, se pravi na ohceti, sta se celih 35 let kalila tudi znana godca s šentjurskega konca Osrečkov in Zelčev Franci. Na zgoščenko in kaseto **Šentjurski muzikantje** so v klasičnem ohcetnem kvartetu diatonična harmonika, bas, kitara in klarinet posneli trinajst starih melodij, ki so jih dobro poznali naši dedki in babice, prijazno pa zvenijo tudi ušesom današnjih generacij.

Lani so v Kamniku praznovali dva visoka glasbena jubileja, 150-letnico godbe in 100-letnico Mestne godbe Kamnik, na katero so v tem mestu upravičeno ponosni. V počastitev jubilejev je izšla tudi zgoščenka **Pozdrav iz Kamnika** s trinajstimi izbranimi melodijami v izvedbi kamniških godbenikov pod vodstvom Francija Lipičnika. Poleg nastrovne skladbe so na nji še nekatere znane melodije, kot so na primer Cvetje v jeseni, Bariton polka in Vaške klepetulje.

Je to tudi turizem?

"Menim, da je to in še marsikaj, kar je tu težko opisati, prvovrstna ponudba. Osem konj imamo samo za goste, ki niso večji jahanja, torej izredno krotkih. Vsak teden v poletju bi lahko izšolal skupino po vsaj 10 udeležencev tečajev. K nam prihajajo tudi konjenice, npr. iz Črnomlja, in tu ostanejo po dva dni. Težava je s prenočišči, pa jim postavim kar šotore in se imajo imenito. Sodelujem tudi na viteških turnirjih in z vsem zase in za družino služim vsakdanji kruh. Nobene pomoči še nisem dobil od nikogar in me tisti, ki bi lahko kaj pomagali, nikoli ne obiščejo," pripoveduje Franc vidno zagrenjen.

Seveda ne gre prezreti, da je Franc eden izmed petih vitežev Valvasorjevega reda in član skupine EX vitez, to je skupina, ki nastopa na viteških igrah v Predmaji in prireja večdnevne konjeniške pohode.

"Občutek imam, da so mene in naših uspehov drugje bolj veseli kot pa v domačem okolju. Ni pravega razumevanja, čeprav je vse več takih, ki vzreajo te plemenite živali. Tudi turizma ne bo, če so vse domače pobude podcene," pravi Franc, prvi vitez v teh krajih.

ALBIN KOŠMERL

• Svetniki sicer nismo strokovnjaki, zato pa nismo tudi bedaki. (Korun)

• Glede na pogosto osamljenost in nezapolnjenost prostega časa se povečuje tveganje, da bodo otroci segli po mamilih. (M. Ašič)

STARI FORD - Vojaški ford, s katerega je padel oglar

MINILO JE 40 LET

Skoraj bi živega pokopali

Zgodilo se je pred 40 leti na Planini pri Črnomlju. Zaposlen sem bil kot šofer. Največ sem vozil za gozdno gospodarstvo Črnomelj. Bil je januar 1959. Vozil sem iz gozdov Mirne gore in Planine v Semič. Ves les so ročno nakladali in razkladali delavci, ki so stanovali v barakah po gozdu.

Le enkrat mesečno so šli delavci na upravo po denar in takrat so tudi nakupili hrano za preživetje. Tako je bilo tudi tistega 20. januarja. Hrano so mi delavci naložili na tovornjak. Vse bi bilo v redu, če ne bi bil vmes tudi alkohol. Po eni strani je bilo to sicer razumljivo, saj so delavci živeli kot medvedji: cele dneve so delali, cele noči pa spali. Niso imeli ne elektrike ne kopalnice. Vse, kar so poznali, so bili makaroni, polenta, žaga in sekira. Ko so po dveh tednih prišli do gostilne, so si dali duška. Naložen s hrano in desetimi delavci, sem se zavedal velike odgovornosti. Ni mi ostalo drugega kot previdnost.

Na vrhu klanca pri cerkvi na Planini je nekdo potolkel po kabini, naj ustavim. Videl sem, da nekdo leži na cesti. Stel sem do njega. Bil je Komlen, oglar. Klical sem ga, obračal, a negiben ni dal nobenih znakov življenja. Ob njem je bila prižgana cigareta in vžigalice. V ovinku si je prižgal cigareto in je padel, sem pomislil.

Takrat so pristopili tudi njegovi sodelavci in sovaščani, saj je bila večina iz Travnika v Bosni. Bili so precej okajeni in predlagali so, naj ga kar pokopljemo pri bližnji cerkvi. Bil sem proti temu. Rekel sem, da je potrebno sprazniti tovornjak, da ga peljem v zdravstveni dom, a moja pobuda je naletela na nasprotovanja. "Nima sorodnikov, nihče ne bo vprašal zanj. Pokopljimo ga, mi bomo pa molčali," so mi dejali delavci.

S težavo sem jih pregovoril, da so mi pomagali, in ne spomi-

njam se, da bi tisti ford še kdaj šel tako hitro kot takrat. V zdravstvenem domu sem stekel k dr. Dereaniju, saj sem ga dobro poznal. Svoje čase mi je zastoj izdal zdravniško spričevalo za vozniški izpit, ker sem šel iz rudnika za volan, preden je šel študirat medicino, pa je bil tudi sam rudar v Krmelju.

Ko sem ga prosil, naj pomaga delavcu, ki je padel s tovornjaka, je takoj stekel ven in videl je, kako sta dva delavca nezvestnega tovariša kot vrečo peska vrgla na pločnik. Zdravnik ga je potikal kar na pločniku in zavril trditve delavcev, da bi bil možak mrtev. Hitro so ga prepeljali v novomeško bolnišnico. Sledila je neprespana noč, a mora se je kmalu končala, saj sem se naslednjega dne srečal delavca Komlena, ko se je peljal s kolesom. Sodelavcem je razlagal, kako je bilo, ko se je zbudil v bolnišnici, in kako je miličniku razložil, da šofer za njegov padec s tovornjaka ni bil nič kriv, pač pa se je to zgodilo zaradi alkohola in želje po cigareti. V tistih časih so se ljudje veliko vozili s kamioni, saj drugih prevozov ni bilo. Tudi policija ni bila stroga, le previden si moral biti. Lahko rečem, da smo bili takrat res dobri šoferji, pač pa zelo slabe ceste in vojaški kamioni.

Lani je umrl eden zadnjih Komlenovih kolegov P.S., ki je bil najbolj zagret za pokop. Takrat je bil še živ spomin na vojno, ko so ljudje pokopavali, kjer so koga našli. Mrličev je bilo namreč veliko.

Tisti dan, ko se je zgodila nesreča, je bil najtežji v mojem življenju. Ko smo nakladali les, sem v bukev zarezal datum 20. januar 1959. Od takrat je minilo 40 let, bukev pa še stoji v spomin. Komlen pa je še dolga leta žgal oglje in na njegov račun je bilo med delavci veliko smeha.

STANE CERAR

GRAD ROŽEK - Nekoč mogočni grad, danes pa so tam le razvaline.

NAŠE VASI: PODTURN

Nekoč mogočen rožeški grad

Podturn je bil v davni obcestni vasi, podložna gospodstvu gradu Rožek, ki je bil pod strmim Pogorelcem, delom mogočnega Roga. Po tem gradu je dobila tudi ime. Pod vasjo je bil močan izvir Radešče ali Podturenšče, ki je nekoč poganjala celo mlino in žage, ob deževju pa so bili vsi okoliški travniki poplavljeni. Ta del se imenuje tudi Grajsko polje, saj je bilo nekoč v posesti rožeškega gradu ali Turna pod vasjo. Vas je takrat stela 29 kmetij in sedem dvanajst.

V pisanih virih se grad Rožek omenja že leta 1249 kot dedna posest p. Rožeckov. Valvasor leta 1274 omenja grofa Ulriha, stoletje kasneje pa Manjharta. Pred stoletji je bil rožeški grad mogočen in nikoli zavzet, čeprav so se po dolini pogosto pojavljale številne turške tolpe, ki so bile strah in trepet tudi mogočnega Dunaja. Rožeški grad je imel obširno posest z urejenimi vinogradi, njivami in vrtovi. Posest so menjajoči se lastniki obdelovali s podložniško tlako.

Grad je imel štirikoten obrambni stolp z razgledom na vse strani, ki so mu rekli Turen. Da je bil grad res nepremagljiv, ga je na

južni strani varovala velika udorna jama Koliševka ali Globočica, ki je še danes lepo vidna. Če zapade dosti snega, ta ne skopni skoraj do poletja. Celo do konca junija se je sneg zadržal ob hudih zimah.

V 16. stoletju so bili lastniki gradu Strasserji. V 17. stoletju se omenjajo baroni Jankoviči, kasneje pa grof Gallenberg in sinovi. Za njim je dobila grad v došmrtno uživanje Felicita grofica Trillegkh. Vendar grad ni bil dolgo v lasti ene rodovine. Kajetan grof Lichtenberg je leta 1793 prodal vse gospostvo Viljemu knezu Auerspergu za 56 tisoč goldinarjev. Auerspergi so bili najdalj lastniki rožeškega gospostva.

Razvaline tega nekoč mogočnega gradu so še danes dobro vidne in pričajo o moči in slavi Rožeka. Med rodovi ljudi, ki so bivali tod okoli, se je ohranilo še dosti pripovedk iz tistih časov. Znano je, da so bili graščaki do svojih podložnikov zelo kruti, do podložnic pa pohotni. Ohranjena je legenda, da je imel grajski gospod pravico do prve poročne noči s tlačanko, seveda če so si jo pozelele njegove oči. Znane so zgodbe o strašnih gra-

jskih ječah in o prekomerni tlaki, zaradi česar je v teh krajih prihajalo do kmečkih uporov.

Okoli razvalin Rožeka nad Podturnom je lepo in vzorno vzdrževana naravoslovna pot in je skoraj edinstvena v Sloveniji, kamor so po znanje hodili tudi gozdarji iz tujine. Idejni oče te učne poti je inž. gozdarstva Slavko Klančičar. Lični smerokazi in tablice označujejo vse drevesne vrste, ki jih je mogoče najti v roških gozdnih prostranstvih. Tako tudi ob vhodu v ta svet gozda stoji na prostem razstavljena nekoč mogočna jelka, ki se je "rodila" v Rogu pred 225 leti in se pri tej starosti posušila. Obseg njenega panja je 5 metrov, zrasla pa je 40 metrov visoko. Vasi Podturn je iz majhnega zaselka zrasla v veliko vas z lepimi hišami na nekdanjem grajskem polju. V vasi sta trgovina in gostilna. Tudi drobna obrt se počasi razvija. V bregu nad vasjo stoji sredi pokopališča cerkev sv. Nikolaja. Nad vasjo se za razvalinami starega gradu Rožeka začne njo obširni roški gozdovi, ki so velika naravna pljuča, brez katerih ljudje ne bi mogli živeti.

TONE VIRANT

MOGOČNO DREVO - Najdebelejši del jelke z izrezanim kolobarjem

JUBILEJ BELOKRANJSKEGA MUZEJSKEGA DRUŠTVA

Društvo, ki je ustanovilo muzej

Belokranjsko muzejsko društvo s sedežem v Metliki praznuje letos 50 let plodnega dela. Lep jubilej za društvo, zlasti za takšno, kakršnih v Sloveniji ni ravno veliko. Zahvala za to, da so se jeseni 1949 odločili v Beli krajini ustanoviti Muzejsko društvo, pa gre nesporno prof. Jožetu Dularju, ki je bil 30 let tudi njegov predsednik.

Ceprav bo prof. Dular ta mesec praznoval 84. rojstni dan, še vedno rad pomaga tako v društvu kot tudi v Belokranjskem muzeju, ki je pravzaprav otrok Belokranjskega muzejskega društva. Prav njegova zasluga pa je, da se je ohranila natančna kronika tako društva kot muzeja. Poleg strokovnosti ga je namreč pri delu odlikovala natančnost. Še vedno o vsem, kar se zgodi, vodi zelo natančno dokumentacijo, ki mu je pomagala tudi pri pisanju številnih publikacij. Še vedno ga odlikuje izreden spomin, zato mu zanimivo prislunhiti.

Neuspeli poskusi

Jože Dular, glavni pobudnik za ustanovitev Muzejskega društva, pove, da so bili poskusi za ustanovitev podobnega društva in tudi muzeja že veliko prej. Leta 1910 so namreč črnolajski in metliški rodoljubi v Metliki ustanovili Društvo za spoznavanje Bele krajine, njegova naloga pa je bila, da bi v Metliki ustanovili Belokranjski muzej, a do ustanovitve ni prišlo. "Vendar je bila že ta misel izredno napredna, saj so bili takrat na slovenskih tleh le štirje muzeji, in sicer v Ljubljani, Celju, Mariboru in na Ptuj, ki pa niso nastali z dekretom, ampak so ljubiteljski zbiratelji odprli javnosti svoje zbirke," pripoveduje Dular. Leta 1933 je bilo ustanovljeno, naslednje leto pa je začel v Metliki Tujkoprometno društvo, ki je imelo muzejski odsek, katerega naloga je bila "zbirati in hraniti narodne in zgodovinske spominke Bele krajine".

"Poiskati so morali razstavní prostor in menili so, da bi bila primerna Martinova cerkev, ki je razpadala. Odbor je prosil župni urad v Metliki, da bi mu dal cerkev v uporabo. Spomeniški referent iz Ljubljane dr. France Stele je Martinovo cerkev pregledal in škofijski ordinariat je leta 1934 dovolil, da cerkev preuredijo v muzej," niza Dular podatke iz kronik. Še istega leta je muzejski odsek poslal po belokranjskih šolah okoliščino, da bi učitelji in učenci zbirali muzejsko gradivo.

Odločili so se za šest odsekov, in ko prof. Dular danes prebira te zapiske, se nasmehne ob misli, kako naivno so si takrat predstavljali muzej. O tem, kako bi narodni, književni in likovni, zgodovinski, krajevni, gospodarski ter oddelek gradov spravili na 80 kv. metrov, kolikor jih premore Martinova cerkev, najbrž nihče niti razmišljati ni. Sklep muzejskega odseka o obnovi cerkve so začeli uresničevati šele spomladi 1943, ko je Metličan Engelbert Gangl prosil prosvetno oblast v Ljubljani za pomoč. Dobil je 46 tisoč lir, a precej ponesrečene obnove niso dokončali, cerkev pa jim je le uspelo rešiti pred propadom.

Po vaseh zbirali muzejske predmete

Šele leta 1947 se je znova prebudil pripravljalni odbor za ustanovitev muzejskega društva, ki ga je vodil župan Ivan Malešič. Vendar kaj več, kot da je prišel do spoznanja, da je Martinova cerkev premajhna za muzej, odbor ni naredil. Na srečo je kmalu poprijel za delo nov pripravljalni odbor, ki ga je vodil prof. Jože Dular. In še preden je bil 10. novembra 1949 ustanovni občni zbor Muzejskega društva, je prizadevnim članom odbora uspelo pridobiti v prostosti dva prostora za kulturno-zgodovinsko in etnografsko zbirko, v občinski sejni sobi za zbirko NOB, medtem ko naj bi bila v Martinovi cerkvi lapidarij in arheološka zbirka. Novembra 1949 je bilo ustanovljeno Muzejsko društvo, katerega poglobitvi cilj je bilo osnovati muzej. Predsednik društva je postal Dular, podpredsednik Lojze Zupanc, tajnica Albina Možina in blagajnik Gabrijel Zemlja.

Prof. Jože Dular

"Že februarja 1940 so poslali iz Prage v Metliko za bodoči muzej dvanajst kipov domačina Alojza Gangla. To so bili prvi predmeti, ki smo jih skupaj z izkopaninami s Kučarja prinesli v prostoto. Tja so začeli ljudje prinašati različne predmete. Neki študent je leta 1949 na grajskem podstrešju našel železno čelado, upokojeni šolski nadzornik Konrad Barle pa je kot prvi zasebnik prinesel čebelni panj, grelec za gretje postelje, novce. In tako se je začelo. Vsak je prinesel kaj zanimivega in kmalu je začelo v prostosti primanjkovati prostora. Skupaj z Možino in Zemljo smo hodili ob nedeljah popoldne po vaseh, zbirali predmete in podučevali ljudi, da so to narodne vrednote," se spominja začetkov muzeja njegov pobudnik. Februarja 1951, ob obletnici smrti književnika Engelberta Gangla, je Muzejsko društvo v Ganglovi hiši odprlo njegovo spominsko zbirko, 1. maja istega leta pa je začel Belokranjski muzej. Naslednje leto je društvo dokončno obnovilo Martinovo cerkev in s pomočjo Narodnega muzeja iz Ljubljane v njej odprlo arheološko zbirko. Ker pa so največ pozornosti namenjali etnografiji, so kar nekaj poletij zapored pripravili raziskovalne tabore, na katerih so predvsem študenti etnografije raziskovali po Beli krajini.

Muzej sedem let pod okriljem društva

Leta 1954 se je iz grada izselil na Pungart dijaški internat in muzej je dobil prvih šest grajskih prostorov. "Takrat smo vedeli, da so ti prostori stalni in zbirke iz proštrije ter občine smo preselili vanje. Ko so se postopno izselili še sodišče, zemljiška knjiga in nižja gimnazija, smo imeli vse več prostorov v gradu, v katerem domuje muzej še danes," pripoveduje Dular, ki je bil že od leta 1952 honorarni upravnik muzeja. "A novomeški okraj je šele 9. februarja 1956 naknadno izdal tako Belokranjskemu kot Dolenjskemu in Posavskemu muzeju odločbe o ustanovitvi. Takrat je bilo v Metliki sistemiziranih tudi šest delovnih mest, čeprav ni bilo v muzeju vse do danes nikoli več kot pet zaposlenih. Hkrati je muzej prevzel v svojo upravo spominsko zbirko Otona Župančiča v Vinici, pod njegov nadzor pa je prišla tudi Ganglova spominska zbirka v Metliki. Jaz sem tega leta postal

ravnatelj muzeja, ki ga je tako po sedmih letih prenehalo voditi društvo. To se je leta 1953 preimenovalo v Belokranjsko muzejsko društvo, ostalo je muzejev pomožni organ," pripoveduje Dular in prizna, da morda med njima ne bi bilo tolikšne povezave, če prav on ne bi vodil obeh. Muzeju je namreč ravnateljaval do leta 1981, medtem ko je s predsedništvom kovanjem društva prenehal leta 1980. Za njim se je v devetnajstih letih vrstilo še sedem predsednikov: Zvonko Rus, Anton Bezenšek, Andrej Dular, Marjetka Balkovec, Milan Travnikar, Stanislava Panjan in Leon Gregorič.

Belokranjsko muzejsko društvo je imelo tudi osem častnih članov: Poldek Bavdek, Boža Račiča, dr. Nika Županič, Janka Jarca, Ivana Drobnič, Mihaela Kambič, Jožeta Dularja in Mladeno Brancelj. Živa sta le še zadnja dva, medtem ko so od 22 ustanovnih članov poleg Dularja živi še Martin Črnogelj, Janko Bračič, Gorko Jug in Zvonko Pavlovič. Poleg tega, da je društvo ustanovilo muzej, so člani predvsem kulturnim delavcem odkrili okrog petnajst spomenikov in spominskih plošč. Društvo je osnovalo svojo zbirko, v kateri je doslej izdalo osem publikacij. Polovico jih je napisal Jože Dular, in sicer: "Dr. Niko Župančič", "Brata Navratil", "Pomeni Belokranjci" in "40 let Belokranjskega muzejskega društva". "Speharska dolina in grad Poljane ob Kolpi" ter "Šole in gradovi" sta deli Ivana Simoniča, Andreja Brancelja je napisala delo "Mihael Kambič", društvo pa je izdalo tudi knjico "75 let Jožeta Dularja". Člani so pripravljali predavanja, poučne izlete, srečanja, izdajali razglednice, značke, turistične prospekte, pisali strokovne članke. "Belokranjsko muzejsko društvo, ki šteje danes več kot 200 članov, je v slovenskem merilu med najstarejšimi in najbolj delavnimi. V Beli krajini, na Dolenjskem in v Posavju so bila takšna društva tri: v Metliki, Novem mestu in Brežicah. A novomeško je delalo le nekaj let, medtem ko brežiško ni nikoli zaživelo," je danes, ko se ozira na polstoletno pot, zadovoljen ustanovitelj Belokranjskega muzejskega društva prof. Jože Dular. Belokranjci, ki so prepričani, da brez njega vsaj še tako kmalu ali pa morda celo nikoli ne bi bilo ne društva ne muzeja, pa so mu hvaležni za vse, kar je dal in še vedno daje Beli krajini.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

NAŠE KORENINE

Zna še speči sadni kruh

Kuničeva mama s Hrasta pri Vinici kvačka lične volnene kokoške in jih, napolnjene z vato, podarja svojim obiskovalcem. Zdi se, kot da kokoške sedijo na gnezdu in pridno nesejo jajca. In gotovo bodo ta jajca zlata, tako kot so zlate roke, ki so kokoške skvačkale. Kuničeva mati namreč take roke ima. To se vidi že, ko se človek razgleda po njeni skromni hiški. Čisto in svetlo je povsod. Raznvrstne rastline krasi jo stene in številni gobelini visijo poleg njih. Ženica jih je izvezla v dolgih nočeh, kajti dnevi so bili še za delo na polju in okoli hiše prekratki. Pa zlato srce mora imeti Kuničeva mama. O tem pričajo številni stenski koledarji, ki jih stari vsako leto pošiljajo prijatelji in znanci, ona pa jih razobesi po stenah, da jo spominjajo nanje. Ponosno jih pokaže prilecu: "Tega mi je poslala Jakčeva Tatjana, tega pa..." Koledarji pa se ne zmenijo dosti za to, od kod so prišli. Vestno in natančno opravljajo, za kar so bili narejeni: štejejo čas. In ko ženica pokaže nanje, je kot bi ji v zboru zaklicali: "Danes je šestindvajseti januar, tvoj dvaindevetdeseti rojstni dan!"

Da, dvaindevetdeset let je že minilo od takrat. Bilo je to 26. januarja 1907. Kuničeva mama, takrat Butalova Marica, se še spominja tistih časov pred prvo svetovno vojno. Revščina je bila, lačnih ust za mizo pa povsod veliko. Pri Butalovih jih je okoli mize, sredi katere je stala velika skleda, sedelo kar trinajst. Oče Stefan Butala se je k Mariji Grzin v Miheljo vas priženil s Talčjega Vrha. Imela sta sedem otrok. Oče je bil dober pevec in muzikant. Marija se spominja večerov, ko je igral na orglice, otroci pa so prepevali in plesali, da je bilo veselje. Potem pa si je optal na rame skrinjo, v kateri je imel uhane, prstane, orglice in druge drobne predmete in se podal na trgovanje po nemških deželah. Več mesecev ga ni bilo s trgovske poti. "Veste, moj oče je bil nemškutar," pravi ženica in s tem verjetno misli na to, da je bil po rodu Kočevar in da je dobro znal nemško.

Tisti čas je bila tukaj še Avstrija, ki je zavzeto širila svoje prometno omrežje. Tudi Mihelja vas je oživela, ko se je gradbišče belokranjske železnice pričelo pomikati od Semiča proti Črnomlju. Mici se spominja gostilne v sosednji hiši. Imela jo je mati pozneje slavnega slovenskega slikarja Božidarja Jakca. Tu so se krepčali graditelji železnice in tu je ob večerih odmevala pesem in muzika. A so veselje kmalu utišali streli z evropskih bojišč, kamor je železnica odpeljala svoje graditelje. Marsikateri se ni nikoli več vrnil. Tudi Marijin oče je moral obleči uniformo. Nič hujšega se mu ni zgodilo. V ljubljanski vojaški bolnišnici je bil za tolmača. A že njegova uniformirana postava s sabljo za pasom je zbujala nezaupanje pri otrocih. "Ko je prišel domov, smo se skrili pod gnojni ven," se spominja Marija.

Minila je prva vojna in spet je zavladal mir. To je bil čas Mari-

jinega odrasčanja, zorenja. Poročila se je z Jožetom Kuničem, lesnim manipulantom pri črnolajski Zori. Na svet so pričeli vekati otroci. Na prvih krstnih slovesnostih je igral še Stefan, njen oče. "Igral je rad," v živahnem belokranjskem narečju pripoveduje Marija, "če le ni bila korizma, kajti bil je zelo veren." Korizma je čas, ko veseljačenja vernikom niso bila dovoljena. No, Stefanu posta ni bilo treba dostikrat prelomiti, kajti namesto njegovih orglic so se kmalu oglasili drugačni instrumenti. Začela se je druga svetovna vojna, ki je za Marijo prinesla hude pretrse. Takrat se je družina že preselila na Hrast pri Vinici. Jože pa je odšel v partizane. Marija je ostala sama s petimi otroki. Vladala je že silna revščina, ko je najvil svoj prihod šesti. Marija je legla v posteljo in rodila sama, le popkovine si ni upala sama prerezati. K sreči je tisti trenutek prišla na dvorišče sosedja in poklicala babico iz bližnje Perudine. Sosea je takrat v naglici pozabila na dvorišču lončeno posodo in kokoši so jo razbile. Marija jo je morala seveda nadomestiti. Taki časi so bili. Pri eni hiši so bili bolj revni kot pri drugi.

V tistih časih, kmalu po vojni, je Marija, daleč naokoli znana kot dobra kuharica, bila poklicana k marsikateri hiši, da je za ohcet ali kako drugo slovesnost pripravila dobroto. Znala je skoraj iz nič nekaj napraviti. Okusen in slaček sadni kruh, dober kot potica, brez jajc in sladkorja, zna napraviti še danes. Čarati pa le ni znala. Ko so jo nekoč poklicali k neki hiši, da bi pripravila sladkarije za ohcet, je zgroženo opazila, da so za vse skupaj pripravili le dva kilograma sladkorja. Gospodinja je osramočena priznala: "Le toliko je dovolil mož. Če bi zahtevala več, bi me pretepel." Pa je Marija vzela taktirko v svoje roke. Gospodar je brez pretepanja poskrbel, da je bilo sladkorja dovolj, Marija pa, da je bilo dovolj sladik na mizah.

Taka, skromna a odločna, je Kuničeva Marija bila vedno. Obupavala ni niti po vojni, ko je imela že sedem otrok. "Imeli bomo doklade pa mojo plačo. Dobro bomo živeli," jo je tolažil mož Jože, ki so ga v partizanih poučili, kako bo po vojni vse boljše. Pa so prišli iz Črnomlja in Mariji dali zemljo. In ker je imela zemljo, z dokladami ni bilo nič, zato pa je bilo veliko dela. "To pa, delala sem vedno rada. Tudi otroke sem učila tako," pravi Marija, danes šestnajstkrat babica in enajstkrat prababica. Pri devetdesetih je bila prvič v bolnici. V ljubljanski klinični center so jo sprejeli zaradi zastarele rane na glavi, ki se ji ni in ni hotela zaceliti, odkar jo je stopila na grablje in jo je ročaj udaril po glavi. Morda se bo kdo ob tem prizanesljivo nasmehnil. Toda pomislite dobro: grablje pri devetdesetih! Marsikdo se jih izogiba že v mladih letih, zato do podobne nesreče ne more priti. Marija se s hvaležnostjo spominja bolnišnice in prijazne osebe. "Takrat mi je bilo najlepše!" pravi. Sicer pa si pomaga z domačimi zdravili, ki jih pozna obilo.

TONE JAKŠE

KRALJEVI REDIJO 75 GLAV GOVEDI

Računalniško voden hlev na Goleku

Kraljevo kmetijo na Goleku pri Dragatušu štejemo med največje belokranjske kmetije. Kmetoval je že oče Janez, ki je sedaj skupaj z ženo kmečki upokojenec. Ali so po končani osnovni šoli o tem, da bodo ostali na kmetiji, razmišljali tudi sinovi Silvo, Pavel in Janez, pa je težko reči. Vsi trije so se namreč izučili poklicev, ki neposredno niso povezani s kmetijstvom. A Silvo, za katerega previdevajo, da bo zagospodaril na kmetiji, je po končani šoli opravil le pripravništvo, po odsluženem vojaškem roku pa je ostal na kmetiji. Pavel je bil osem let zaposlen v Beltu, ko pa je začelo škripati, se je prav tako raje odločil za kmetovanje na domačiji, medtem ko je Janez sicer zaposlen, a doma še vedno priskoči na pomoč.

Kraljevi so se, tako kot je bila navada v Beli krajini, nekdanj ukvarjali z vsakim po malem. Leta 1994, ko so zgradili hlev za 35 krav molznic, pa so se usmerili v živinorejo. Hlev je postal kmalu premajhen in dve leti pozneje so zgradili še en hlev, medtem ko so tretjega najeli pri sosedu. Danes imajo v njih okrog 75 glav živine, od tega 40 molznic, ostalo pa so plemenske telice. "Imamo status nižinskih kmetov, ker pravijo, da nam je lažje kmetovati kot Belokranjcem v hribovitem delu. Res so polja ravna in brez kamenja, pridelek pa je dober in obilen le, če ni preobilne moče ali preveč suše. Ker pa kot nižinski kmetje ne dobimo premij ne za privez

živine ne za mleko, smo morali začeti razmišljati tudi o dopolnilni dejavnosti, da smo si nekoliko izboljšali dohodek," pove Silvo. Prizna, da so povsem po naključju začeli kisati zelje in repo. Repo so namreč najprej prodajali Kmetijski zadruzi Črnomelj. "Ko pa smo leta 1994 ves dan pobirali repo po njivi in na koncu izvedeli, da bi zanje dobili le deset tisočakov, smo se odločili, da jo raje kisamo sami. Nato smo začeli tudi z bolj načrtnim sajenjem zelja, za katero vzgojimo sadike doma, kisamo pa ga bodisi naribanega ali v glavah. Dobrodošlo dopolnilo k živinoreji kot glavni dejavnosti je tudi sajenje zgodnjega krompirja," povedo Kraljevi.

Potožijo pa se, da jim ne zna nihče prav svetovati, kako je z dopolnilno dejavnostjo. Načrtujejo namreč kmetijo odprtih vrat, kjer bi ponudili svoje pridelke. Prav tako bi na domačiji radi odprli trgovino, v kateri bi bilo na voljo vse, kar pridelajo doma, torej poleg kislega zelja in zelja še suhomesnati izdelki, krhlji, jabolčni kis in morda še kaj. "Toda ko iščemo informacije, nas navadno pošiljajo od Poncija do Pilata. Pravijo, naj se registriramo kot samostojni podjetniki. Zakaj, ko pa smo vendar kmetje? Zavedamo se, da bodo, ko bomo v Evropski zvezi, kvote. Zato smo pripravljani narediti še večji hlev, takšen za 80 molznic. Toda gotovo bo morala priskočiti na pomoč država. Dos-

lej smo že veliko vlagali v kmetijo, pomagali pa smo si z bančnimi posojili. Če pa je tudi državi kaj do ohranjanja podeželja, bi se morala vsaj nekoliko izkazati," pravijo v en glas Kraljevi fantje.

Poti nazaj ni. Čeprav imajo še veliko načrtov, pa pravijo, da bodo zaenkrat delali s tem, kar imajo. Številna krav brez pomoči države ne nameravajo povečevati, trudili pa se bodo, da bodo s selekcijo izboljšali kakovost in povečali količino mleka. Rekorderka v njihovem hlevu je krava Eva, pri kateri namolzejo po 45 litrov mleka na dan, sicer pa dajo krave v povprečju po 22 litrov. Ko nanese beseda na zemljo, se Kralji samo

nasmehnejo. Pravijo, da je okrog njihove vasi, v kateri so oni edini čisti kmetje, za obdelavo na voljo toliko zemlje, da jo ljudje še ponujajo. Oni imajo 12 hektarjev svoje obdelovalne zemlje, 30 hektarjev pa v najemu. Obdelujejo zemljo kar dveh kmetij iz vasi pa še posamezne parcele nekaterih drugih lastnikov ter zemljo Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Pravzaprav je za ravna polja okrog Goleka še sreča, da jih Kraljeva družina tako vzorno obdeluje ter s tem preprečuje zaraščanje. Zato je oče Janez upravičeno ponosen na svoje fante in njihovo umno gospodarjenje.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

V HLEVU - Oče Janez Kralj s sinovi Silvom, Pavlom in Janezom (od leve) v modernem hlevu z računalniško vodenim krmljenjem živine. Tudi sicer Kraljevi računalniško vodijo evidenco o vsaki kravi. (Foto: M. B. J.)

TREBANJSKI ROMI IN ŠOLA

Iz obrobja gozda v šolske klopi

Bil je tork. Ura je kazala pol dveh popoldne. Po stopnicah Centra za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje je s polno torbo naprej prisopihala učiteljica Anica Marinčič. Ne ravno prostoren razred je bil prazen. Pa ne dolgo. Ko se je z dvorišča zasljal rop avtomobilov, je bil to znak, da bodo njeni učenci kmalu na svojih mestih. Romi iz naselja Hudeje se namreč vsak dan pripeljejo v šolo kar z avtomobili. Tudi sicer niso čisto običajni učenci, saj ima najstarejši 37 let, skorajda vsi pa že imajo svoje družine.

Počasi so začeli prihajati v razred, in kot je povedala učiteljica Anica, ki Rome poučuje že pet let, so običajno kar točni. Sicer pa morajo biti, če se želijo kaj naučiti. Romi v tej skupini obiskujejo šolo prvo leto in vsi so začeli popolnoma nepismeni. Niso znali ne brati, ne pisati, ne računati. "Prihajamo zato, ker se želimo nekaj naučiti in kdaj dobiti kakšno službo. Brez šole ni nič. Doma imamo številne družine, težko se preživljamo," so razlagali Franci, Robi, Sandi, Roman in drugi, zakaj so se pri tolikšni starosti odločili za šolanje. V glavnem si želijo postati avtomekaniki.

V rokah niso znali držati svinčnika

Prvi uspehi so že vidni. "Seveda, da je bilo nekaj začetniških težav, vendar postopoma, črka za črko, številka za številko, napredujemo in smo prišli kar daleč. Zdaj Romi že pišejo, počasi berejo, odgovarjajo na vprašanja, delajo obnove, pisno seštevajo, poudarek pa je seveda na slovenskem jeziku," jih je pohvalila učiteljica Anica. Romi ne skrivajo, da radi prihajajo v šolo tudi zaradi njene prijaznosti in potrpežljivosti. Skupaj delajo, vmes pa se znajo tudi pošaliti, tako da pouk do 15.45 kmalu mine. Zvezke in ostale pripomočke dobijo v šoli, domov v romsko naselje ne nosijo ničesar. "Sicer pa, kako naj od njih zahtevamo domače naloge, če pa nimajo vsi niti vode in elektrike? Tu bo morala občina še kaj storiti," meni Marinčičeva. Čeprav bi kdo mislil, da romska šola ni resna, to ne drži. Maja bodo končali prvi razred. Upajo na najboljšo.

Med poukom, ko so zavzeto in v tišini pisano prepisovali z učnih listov, ki jim jih je razdelila učiteljica Anica, je na vrata potrkal še en učenec, Miha. Lepo se je opravičil, da je njegova punčka bolna - nekaj rdečega ima za ušesom - in jo je moral od zdravnika peljati prej domov, potem šele je lahko prišel. Biti osnovnošolec s številno družino ni enostavno.

Pa v šolo pošiljajo tudi svoje otroke? "Seveda," pravijo, "da ne bodo končali tako kot mi, ki ničesar ne znamo." Zanimivo, da v tem prvem razredu ni nobenega dekleta. Nasmejejo se, da ne vedo, zakaj. Verjetno imajo preveč dela z otroki in možmi.

Romi, ki v Trebnjem hodijo k pouku, si vse bolj želijo in prizadevajo za svoje kulturno društvo. Pri ustanovitvi in pripravi programa jim bodo pomagali Center za socialno delo, Območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti in Center za izobraževanje in kulturo. Spomnili so se že tudi ime društva - Mavrica, tako da so navdušeni. Radi bi plesali, imeli instrumentalno sekcijo in komaj čakajo, da dobijo mentorje. Za dan Romov bodo verjetno pripravili svoj program.

Šola v Cigo baru

Romi pa ne obiskujejo šole. Je v CIK-u, pač pa imajo svoj razred tudi v svojem naselju na Hudejah, v Cigo baru pri Srečku Brajdiču. Ob obisku Brajdič ni imel časa za daljši pogovor, saj so ravno tisti dan klali prašiča in je bilo v naselju še posebej veselo in živahno. Pri njih pa predvsem delovno. Dejal je le, da je zadovoljen, da se Romi počasi rešujejo nepismenosti. Vsak dan za dve uri prideta v naselje učiteljica Danica in Mojca. Goran, Davor, Robi, Bernarda,

Damjan in Dušan so povedali, da imajo pouk raje tukaj kot v Trebnjem, ker se tu bolje počutijo. "V šolo pa hodimo, da bomo lahko nekoč mehaniki, zdravnice, učiteljice," so odkrili svoje želje in razkazali razred, ki so ga že praznično okrasili. Veselili so se novoletne zabave.

V romskem naselju smo srečali še Dano Brajdič, 76-letno Romkinjo, ki na Hudejah živi menda najdlje, že okrog 30 let. "V tem času se je marsikaj spremenilo na boljše, tudi za Rome, to že lahko rečem. Skorajda vsi imamo elektriko. Sama ne znam brati in pisati, ampak mladina naj pa kar hodi v šolo, da ji bo bolje," je povedala in odšla na svoje delo.

Napredek rezultat trdega dela

Takšen je utrip pri poučevanju Romov v trebanjski občini, ki tu predstavljajo dober odstotek prebivalstva. Večina je mladih, saj je le 12 odstotkov starih nad 46 let. To, da se Romi vse raje odločajo za šolanje, se morda komu ne zdi ne vem kaj, tistim, ki se s tem ukvarjajo, pa pomeni velik dosežek. Mednje sodi v prvi vrsti direktorica CIK Trebnje Darinka Tomplak. "Od leta 1989, ko smo začeli

Nada Brajdič, ena najstarejših Romov na Hudejah, ki je vesela, da mladina hodi v šolo.

ŠOLA V BRAJDIČEVI BARAKI - Romi imajo pouk v trebanjskem CIK-u ter v baraki Srečka Brajdiča na Hudejah. Učenci na sliki pravijo, da je prijetneje v romskem naselju.

načrtno delati z Romi, se je zelo veliko spremenilo," pravi. Pred desetimi leti so začeli z 200-urnim programom opismenjanja, ki ga je obiskovalo osemnajst Romov: devet fantov in devet deklet. Imeli so možnost zaposlitve (gradbena dela, čistilke), pa niso hoteli delati, raje so naslednje leto hodili po pomoč. Kako spremeniti takšno stanje?

Začelo se je sodelovanje z direktorico Centra za socialno delo Trebnje Anico Miklič. Leta 1993, ko je bila večina Romov še nepismenih, je stekel program osnovne šole za odrasle. Pouk se je začel na CIK-u, kasneje tudi v Brajdičevi baraki na Hudejah, kjer sta dva opremljena razreda. Zdaj je v izobraževanje vključenih 52 Romov, od tega 12 v 7. razredu, od

katerih jih bo vsaj nekaj imelo možnosti na poklicni šoli, kar pomeni uspeh. Poučuje jih devet predavateljev. "Z njimi je potrebno delati individualno, zato so najboljše skupine od 6 do največ 10 udeležencev. Z Romi je treba delati drugače tudi zato, ker so zelo občutljivi. Dva oddelka osnovne šole za Rome že drugo leto organiziramo tudi v grosupeljski osnovni šoli," je povedala Tomplakova.

Brez začetnih razočaranj ni šlo

Ko so v Trebnjem pričeli izvajati program opismenjanja Romov, so si zadali dokaj zahtevne cilje. Ker so jih postavili sami, brez upoštevanja specifičnosti Romov, so bili najprej tudi rezultati slabi ali pa jih skoraj ni bilo. Tako ocenjuje preteklo delo Tomplakova. In kje so storiili napake?

Rome so izločili iz skupnosti in izvajali pouk v svojih prostorih (CIK), saj so jih želeli takoj socializirati - iz njih narediti Nerome, kot da to niso ljudje s svojimi posebnostmi, temveč "stvar", ki jo oblikuje po svoji zamisli. Romi tudi niso razumeli slovenskega jezika, zato je dostikrat prihajalo do nerazumevanja, ne da bi se tega zavedali. Skoraj vse, kar so se naučili prvo leto, so do drugega leta pozabili, saj je bil čas, ko niso bili vključeni v izobraževalni program, predolg. Skupine so oblikovali po predznanju in manj po starosti. Bile so prevelike, saj je program zaradi različnega napredovanja posameznikov možno izvajati le individualno. Težko so tudi došli, da je napredovanje Romov veliko počasnejše kot pri ostalih udeležencih osnovnošolskega izobraževanja. "Po prvem letu je bilo naše razočaranje veliko. Spraševali smo se, kakšen smisel ima vse skupaj. Toda Romi so tu že desetletja in bodo tudi ostali. Z izobraževanjem smo nadaljevali z zavestjo, da nikoli ne bodo taki kot mi, so pač "otroci narave", lahko pa pripomemo, da bodo spremenili svoje navade in se vsaj malo približali našemu načinu življenja," je pripovedovala Tomplakova.

Odločili so se za drugačno pot, prilagodili so se jim. Odšli so k njim v naselje, kjer so pripravili

učilnico. Tam ne izvajajo le osnovne šole, temveč tudi druge izobraževalne programe vsak dan od oktobra do maja, s tem da je število ur na dan odvisno od njihovega razpoloženja. Skupine so manjše in oblikovane po starosti. V program vključujejo vse starejše od deset let, ki niso obiskovali redne šole, mlajši pa lahko prisostvujejo pouku, če obiskujejo tudi redno osnovno šolo. Cilje postavljajo za vsakega posameznika posebej. Nekateri bodo v nekaj letih utrdili pismenost, da ne bodo več pozabili pridobljenega znanja, nekateri bodo končali sedmi razred, izoblikovala pa se je tudi skupina, za katero so prepričani, da bo zaključila osem razredov in se morda kasneje vključila v poklicno izobraževanje. V CIK-u izvajajo še program rednega osnovnega izobraževanja za odrasle.

"Pri delu se pogosto srečujemo z mnogimi vprašanji in dilemami, na katere sami ne najdemo odgovorov. Ne glede na vse to je bilo v teh letih intenzivnega dela veliko narejenega, toda rezultati se bodo pokazali šele čez več let, ko bodo otroci teh udeležencev hodili v redno šolo," je povedala Tomplakova.

LIDIJA MURN

V NEOBVEZEN PREMISLEK

Župan brez posluha

Gasilci, ki praznujejo letos visok jubilej svojega društva, zatrjujejo, da novizvoljeni župan nima posluha za gasilstvo. Enakega mišljenja je tudi predsednik zveze športnih organizacij, le da je on prepričan, kako župan nima posluha za športne aktivnosti v občini. Pomanjkanje posluha očita županu tudi predsednica zveze prijateljev mladine. Očitku o pomanjkanju posluha se pridružujejo še: člani planinskega društva, pripravljenci poletnih kulturnih prireditev, kegljači, pevci pevskega zbora Nota, rekreativci tekači, predsedniki krajevnih skupnosti, godbeniki, folkloristi, šahisti, radioamaterji, člani aerokluba Zlomljeni krilo, nogometaši, članice društva kmečkih žena, kolešarji, osebje zdravstvenega doma, vodstvo doma starejših krajanov, društvo vinogradnikov, odbor za pripravo pustne parade, društvo ljubiteljev malih živali, plesni klub Tango, igralska skupina Klovn, direktor knjižnice, konjeniški klub, kinološko društvo, društvo zdravljenih alkoholikov, zbiratelji starega denarja in znamk, muzealci, slikarji-naivci, turistično društvo, ribiči, lovci, smučarji, čolnarji, potapljači, jamarji, opazovalci ptic, fotoamaterji, taborniki, modelarji, lutkarji, čebelarji, sadjarji in drugi člani najrazličnejših organizacij, društev, krožkov in skupin.

Župan se pridruža, da sploh ne gre za pomanjkanje posluha, ampak za pomanjkanje denarja. Le kdo mu verjame, ko pa se še vsi spominjajo njegovega predvolilnega slogana: "Denar leži po tleh, le pobrati ga je treba." Župan zvitno odgovarja: "Po tleh že, to ja, ne pa tudi po občini."

TONI GASPERIČ

MLADI RAZISKOVALCI IZ KAPEL - Mladi raziskovalci, ki so predstavili nalogo o koscu na IV. srečanju mladih ornitologov Slovenije v Mariboru novembra lani, z mentoricami.

KAPELSKA RAZISKAVA KOSCA

Krrek-krrek nikoli več?

Na podružnični šoli Kapele so v sodelovanju s turističnim društvom Kapele ter ornitologoma Andrejem Sovincem in Andrejem Hudoklinom skupaj z učenci spet opravili raziskovalno nalogo. Tokrat so namenili pozornost zelo redkemu pticu - koscu.

Z nalogo so se predstavili na IV. srečanju mladih ornitologov Slovenije v Mariboru novembra lani. V skupini učencev 7. in 8. razredov so dosegli 1. nagrado. Podarili so jim priznanja, knjigo I. Geistra: Ali ptice res izgledajo? zgoščenko s ptičjim oglašanjem ter majice. Uspeha so bili zelo veseli, kot poročajo iz Kapele.

V nalogi so ugotavljali, koliko koscev se pojavlja v Jovsih v času gnezdenja. Ornitologom in lovčema je dobro znano, da kosci gnezdi v Jovsih, domačini znajo povedati, da je bilo včasih s travnikov slišati veliko "harežev", da se jih ni dalo prešteti. Danes je koscev ogrožen v svetovnem merilu in sodi v sam vrh na rdečem seznamu ogroženih ptic Slovenije.

Kosce je travniška ptica velikosti grlice. Je pretežno zlatorjave barve, spodaj svetlejša, z rjastimi progami ob bokih. Zelo spretno se giblje med travo. Tudi če je preplašen, se nerad dvigne, raje se potuhne in počaka, da mine nevarnost. Skoraj nemogoče ga je videti, zato pa se ga zelo dobro sliši. Samci kosca pojejo ponoči v času parjenja in gnezdenja. Oglašajo se, kot bi brusili koso, dvozložno "krrek-krrek", kot pišejo v svojem poročilu kapelski raziskovalci.

Terensko raziskavo o koscu je 21 popisovalcev opravilo šestkrat ponoči od približno 23. ure do 1.30. Hojo so vsakič začeli na vzhodnem delu Jovsov in jo končali na zahodnem pri Velikem Obrežu.

Pri takih nočnih raziskavah so po natančnem poslušanju skrbno zabeležili število samcev in kraj oglašanja. "Ugotovili smo, da je v letu 1998 v Jovsih bilo vsaj 19 samcev kosca. Med osebki, ki smo jih slišali pri nas konec maja, so verjetno bili tudi takšni, ki so bili na preletu, zato lahko število gnezdečih samcev ocenimo na 13 do 19, gnezditveno gostoto pa, gledano stati-

stično, na 2,83 do 4,13 samcev na kvadratni kilometer. Vsa opazovanja so bila izključno na travniških površinah. Največja gostota podatkov je iz najnižjega, osrednjega dela Jovsov. Tu prevladujejo poplavni travniki, ki jih zarašča višja trava, šašje in druge zeli. Pri popisovanju smo se ugotovili, da koscev ni bilo veliko na travnikih, kjer je bila trava višja od poldruga metra. Najpogostejše in največ jih je bilo slišati na travnikih s travo in zelmi, visokimi do en meter." Tako ugotovitve nagrajenih kapelskih raziskovalcev predstavlja mentorica Tea Ferlan, učiteljica na podružnični šoli Kapele.

Kosce, katerih število se je v Evropi v zadnjih 20 letih zmanjšalo za več kot polovico, ogrožajo predvsem spreminjanje travnikov v njive, gnojenje z umetnimi snovmi, novi načini košnje, kot je npr. baliranje, zgodnja košnja, izsuševanje in izginjanje nekaterih pasov in živih mej.

"V Jovsih imamo srečo, da kmetje kosijo le enkrat, in to po 15. juniju, največkrat julija ali avgusta, saj so prej travniki premokri. V tem času pa kosčev mladiči že toliko odrastejo, da lažje in hitreje utečejo smrtonosni kosilnici. Parcel kmetje (skoraj) ne gnojijo, nekateri jih ne kosijo. Ti travniki so dobrodošli za kosčevo zavetje, ne nazadnje tudi za popestritev Jovsov. Nedvomno je priporočljivo travnike vsaj enkrat letno kositi, sicer se za kosca preveč zarastejo. Ker so parcele ozke in zelo dolge, je način košnje prijazen koscu: od ene strani travnika proti drugi; tako ljudje ne vede dajo koscu možnost umika," pravi Ferlanova. In dodaja: "Če bomo hoteli čez deset let peljati naše otroke neko toplo poletno noč poslušat kosca, bomo Jovse morali ohraniti takšne, kot so, in se zavedati njihovega bogastva. Verjamem, da so se otroci nalezili ljubezni do te čudno lepe močvirske pokrajine in tudi ljubezni do ptic in narave sploh. Mogoče bo danes, jutri kdo med njimi raziskovalec, biolog ali vsaj lokalni vodič, ki vas bo popeljal po označeni poti do opazovalnice in vam razkazal ta močvirski biser."

MARTIN LUZAR

In Tadinovih kopiskov

• Človeške slabosti - Bivši dekan leskovski Strohen je 1848. ukazal hlapcem, naj zažgo mu pristavo - potem se odpeljal v Ljubljano in naznanil da so zažgali mu kmetje (brž ko ne hotel dobiti zavarovalnino) iz N. mesta odrinili tje vojaki zoper "puntarske" kmete. Ali hlapci vprašali so kapelana, ali bi smeli zapaliti - on jim odsvetoval in tako blamiral se g. dekan in moral proč iti. Kaznjen ni bil, ker se je pripisovala njegova zloba le "človeške slabosti", brez ktere ni na svetu nihče.

• Ne sme se ga posekati - Smrekov gaj pri Brajtenovem ne sme se posekati poleg oporoke rajnega Toneta, ker je od teh smrek dobilo se ime von Fichtenau. Kdor bi posekal, moral bi plačati prečnski cerkvi 10(10 f. Če pogine gaj po kaki nesreči, mora se to precej naznaniti gosposki, da to reč preišče.

RADI PRIHAJAO K POUKU - "Če hočemo, da nam bo kdaj bolje, moramo v šolo," menijo Romi, ki so bili še pred nekaj meseci nepismeni. Na sliki so skupaj z učiteljico Anico Marinčič. (Foto: L. M.)

ZNANI DOLENJCI

Zaznamoval slovensko zdravništvo

8. februarja bo minilo 130 let od rojstva dr. Ivana Oražna, zdravnika in domoljuba, ki je vse svoje življenje posvetil narodnem boju za nacionalno samostojnost ter družbeno in kulturno neodvisnost od avstroogrske države. Bil je cenjen zdravnik, pomemben politik in starosta jugoslovanskega sokolstva. "Bil je zelo znan človek prvih desetletij dvajsetega stoletja, nesmrtnost pa si je pridobil z dobrim delom," je med drugim v knjigi z naslovom *Dr. Ivan Oražen, dobronik medicinske fakultete, zapisala dr. Zvonka Zupanič Slavec, ki je omenjeno knjigo napisala skupaj z dr. Francem Stolfo.*

Ivan Oražen se je rodil 26-letnemu kmečkemu dekletu in slovenskemu sodniku v Kostanjevici. Prav Kostanjevica je bila poleg sokolstva eden najpomembnejših temeljev Oražnega življenja, saj ga je vse življenje vezala na dom in Dolenjsko.

Bil je nezakonski otrok, in prav to ga je teplo vse otroštvo in mladost, ki ju je preživel v siromaštvu in med različnimi krivicami, ki jih je občutil kot sirota brez očeta. Osnovno šolo je obiskoval v Kostanjevici. Bil je dober učenec. Zelo je bil navezan na mamo, a njeno vsakodnevno naklonjenost in ljubezen je užival le prvih 10 let svojega življenja. Nato ga je od nje za zmeraj ločilo njegovo šolanje. Ko je leta 1901 umrla, je Ivan dobil telegram prepovedi. Materina smrt ga je zelo potrla.

Ze kot 11-leten deček je odšel v Ljubljano, kjer je obiskoval Cezarsko-kraljevo državno višjo gimnazijo, kar je pomenilo, da so premožni ljubljanski meščani revnim dijakom pomagali z denarno podporo, stanovanjem ali jim dajali hrano. Tako je bil Ivan na hrani v bogati hiši ljubljanskih pivovarjev Auerjev, kjer je tudi spoznal bodočo soprogo. Zadnji letnik gimnazije je končal v Novem mestu.

Njegova mama je želela, da bi postal duhovnik, da bi ji bil tako odpuščen greh v njenem življenju, pa tudi zato, ker je bil študij bogoslovja brezplačen. A Ivan se je odločil za dunajsko medicinsko fakulteto, kamor je odšel brez maminega blagoslova. Njegov vsakdan so bili siromaštvo, lakota in prezebanje. Z Dunaja je odšel nadaljevat študij v Gradec. Zakaj je študiral kar 11 let, ni znano, a znano je, da si je kmalu izoblikoval svetovni nazor in se politično opredelil. Njegovi pogledi so bili liberalni, drža demokracija in želel si je samostojnosti jugoslovanskih narodov. Kot 31-leten zdravnik se je vrnil v Ljubljano in opravil sekundarij.

Pravijo, da je bil Ivan lep, zdrav, umirjen človek, visok in postaven. V Ljubljani se je zopet srečal z Evgenijo, takrat že vdovo. Poročila sta se leta 1902. S poroko se je Ivanovo gmotno stanje močno izboljšalo, saj so bili Auerjevi lastniki več hiš in posesti v Ljubljani, vendar mu sreča kljub bogastvu ni bila naklonjena. Še naprej je ostal skromen, preprost in trd do sebe. Svaka mu nista bila naklonjena in nesoglasja v družini so pivovarno, ki je letno proizvedla do 10.000 hektolitrov piva, spravila v dolgo-

ve. Ivan in Evgenija sta odkupila deleže od obeh bratov, a zaradi dolgov sta jo morala prodati pivovarni Union. Kupnina je zadoščala le za kritje stroškov.

Oražna je zdravniška in kasneje tudi politična kariera zelo zaposlila. Odprl je namreč privatno zdravniško prakso, ustanovil je zdravstveni svet in poskrbel za temeljite premike v organizaciji slovenskega zdravstva, ter se pridružil Narodni napredni stranki, katere predsednik je bil dr. Ivan Tavčar. Leta 1906 je bil izvoljen v mestni svet, dve leti kasneje pa v deželni zbor, kjer je zastopal stranko. Leta 1910 je iz stranke izstopil in se posvetil sokolstvu - nepolitični stranki z nacionalnim in ideološkim predznakom. Dr. Ivan Oražen je postal celo starosta Slovenske in Jugoslovanske sokolske zveze.

Po vojni ga je močno prizadela izguba Koroške, Trsta in Primorske. Sokolom so bila tako pritržena krila. Številna razočaranja -

močno ga je glodala še kronična bolezen njegove žene in kasneje njena smrt - so ga leta 1919 prisilila, da je napisal oporoko, v kateri je vse svoje premoženje zapustil medicinski fakulteti, "katera naj uporabi to premoženje za ustanovitev in vzdrževanje zavoda... Oražnov dijaški dom, v katerem naj dobe prosto stanovanje v prvi vrsti nezakonski, ubogi medicinci slovenskega, srbskega in hrvaškega plemena, ki študirajo v Ljubljani..." Zapuščina je bila ocenjena na 10 do 20 milijonov kron. S tem se je Oražen zapisal med nesmrtno dobrotnike. Oražnov dijaški dom je kljub vojni in družbenim spremembam obdržal svoje dragoceno poslanstvo in še danes daje varno streho generacijam slovenskih medicincev. Čeprav lastnih otrok ni imel, je družina oražnovcev velika.

11. marca 1921 je naredil samomor na Zelenem hribu pod Krimom, v isti hiši, kjer je dve leti prej umrla njegova žena. Ker takrat samomorilcev niso smeli pokopavati na posvečeni zemlji, je bil naenkrat smrti Ivana Oražna zamolčan: vsi slovenski in jugoslovanski časopisi so pisali, da je umrl zaradi kapi v snu.

Pogreba se je udeležilo nad 3000 sokolov - naraščaj, žensko članstvo in moške v slovenskih sokolskih uniformah. Okoli Narodnega doma v Ljubljani so se zgrnile nepregledne množice ljudi. Tako množična pogrebna sprejeda je do tedaj ljubljana doživela le dvakrat: ko so pokopali dr. Janeza Bleiweisa in na pogrebu Janeza Evangelista Kreka. Ivan Oražen je pokopan v grobnici rodbine Auer na Zalah.

Leta 1933 je prišlo v Kostanjevico okoli 1000 sokolov, da so prisostvovali odkritju spominske plošče na Oražnovi rojstni hiši v Kostanjevici. Tako so za trajno označili dom pokojnega staroste Jugoslovanske sokolske zveze. Žal na novi spominski plošči, ki jo je pred leti na obnovljeno hišo namestila Medicinska fakulteta, ni več napis "Starosta jugoslovanskega sokolstva", pač pa le, da je je Oražen "mecen medicinske fakultete". TANJA GAZVODA

ORAŽNOV DOPRSNI KIP - Delo Staneta Jarma stoji nedaleč od Oražne rojstne hiše. Spomenik je bil odkrit na občinski praznik ob 400-letnici kmečkih uporov na Slovenskem leta 1973. Načrt za granitni podstavek je naredil Boris Kobe, bronasti odlitek pa je prispevalo Slovensko zdravniško društvo.

ROJSTNA HIŠA - Oražnova rojstna hiša v Kostanjevici. Ivanov stric jo je z oporoko leta 1891 zapustil Ivanu, Ivan pa jo je z oporoko leta 1919, tako kot vse premoženje, ki ga je pridobil s poroko z bogato Evgenijo Auer, zapustil Medicinski fakulteti.

MAGIČNI KLJUČ - HRAM ALI TEMPELJ

Kaj je lepšega kot hramček

Naj bo domačin ali priseljencec na Bizeljskem, če moški

nima vinograda in svojega vinskega hrama, v očeh domači-

nov ne pomeni ničesar. Lahko ima posestvo veliko živine, vikend na morju in moderen avto, za prestiž je vse to premalo. Protor za shranjevanje vina bi lahko imenovali shramba ali klet, kot na primer za žito žitnica. Za sveto mesto je ime hram - tempelj komaj komaj dovolj dobro. Četudi je prostor za shranjevanje vina v sklopu stanovanjske hiše ali gospodarskega posloplja, je vedno bil hram. To je posvečen kraj.

Hram je star, ne toliko potrebe, pač pa prestiža, to je kraj, kamor se gospodar umakne pred vsakdanjostjo obvez do otrok in družine. Ženo ima končno tudi, zato da se ukvarja po njegovem mnenju z manj pomembnimi stvar-

KNJIŽNA POLICA

Mirnska dolina

Malo pred novim letom je pri založbi Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani (ZRC SAZU) izšlo delo dr. Maje Topole z naslovom *Mirnska dolina, regionalna geografija porečja Mirne na Dolenjskem*. Gre za prvo monografsko delo, ki z vidika fizične in družbene geografije podaja celovit prikaz tega področja Dolenjske. Topoletova, doma z Jesenic, je knjigo posvetila spominu svoje mame, rojene v Mirnski dolini.

Kot pravi v uvodu knjige avtorica Maja Topole, je porečje Mirne v širšem smislu ena manj znanih slovenskih pokrajin, ki so jo doslej proučevali le v okviru širših regij. Pričujoče delo temelji na večletnem teroretičnem, praktičnem in tudi terenskem delu, njegov namen pa je osvetliti družbenogeografske in fizičnogeografske značilnosti porečja Mirne, njegovo preteklo, pa tudi sedanje življenje. Ta srednjedolenjska pokrajina je namreč ena redkih večjih pokrajin v Sloveniji, kjer se številno prebivalcev že daljše obdobje občutno znižuje. Knjiga skuša opredeliti njen položaj v slovenskem in evropskem prostoru in poudariti njeno notranjo raznolikost. Mirnska dolina namreč leži na stičišču alpskega, dinarskega in panonskega sveta, zato se tu prepletajo različni tipi reliefa, podnebja, vodnega toka, prsti in rastja, pa tudi naselij in poselitve, gospodarstva in infrastrukture. Vsaka od teh prokrajajev je v 175 strani obsegajoči knjigi podrobneje razčlenjena in prikazana tudi na zemljevidih, fotografijah, z grafi in preglednicami. Monografijo odlikuje primerjalni vidik, avtorica pa izpostavlja tudi bistvene probleme področja. Na eni strani želi prikazati preteklo življenje pokrajine, na drugi pa na temelju analize sedanje rabe tal išče njene razvojne možnosti v kmetijstvu in poselitvi ter podaja predloge za bolj smiselno rabo tal.

Topoletova, ki je zaposlena kot raziskovalna delavka na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU, je delo zastavila tako, da je uporabno tudi v regionalnem planiranju - doslej je bil na njeni osnovi v okviru projekta Celostni razvoj podeželja in obnove vasi že izdelan elaborat o Sentruperski mikroregiji.

LIDIJA MURN

Osem desetletij Narodne galerije

Narodna galerija, osrednja nacionalna galerija starejše likovne umetnosti z dragoceno zbirko slovenskih in drugih evropskih umetnikov, je bila ustanovljena kot društvo leta 1918. Leta 1925 je prevzela stavbo Narodnega doma, kjer domuje še sedaj. Delovanje društva je po 2. svetovni vojni zamrlo in je bilo razpuščeno, z odlomkom slovenske vlade pa je Narodna galerija leta 1946 postala državna ustanova. Od ustanovitve dalje je z nakupi, volili in darili sistematično dopolnjevala svoj umetniški fond, tako da je postala dom slovenskih lepih umetnosti in nepogrešljiva pričevalka slovenske kulturne identitete. Po-

hvali se lahko z dosežki epohalnega pomena, saj je utemeljila in predstavila likovno ustvarjalnost na Slovenskem od visokega srednjega veka do našega stoletja, v njenem okviru ali z njenim delovanjem pa so nastajale tudi druge ugledne ustanove, kot sta denimo Moderna galerija in Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Od leta 1991 je njen direktor dr. Andrej Smrekar, dolenjski rojak iz znane kostanjevške kulturniške družine. Lani je Narodna galerija praznovala osemdesetletnico. Častitljiv jubilej so slovesno obeležili, letos pa sta izšli še publikaciji, zbornik in vodnik po stalni zbirki, ki osvetljujejo zgodovino in delovanje te javne ustanove ter njeno zakladnico umetnin.

Zbornik *Osemdeset let Narodne galerije*, ki ga je uredil Ferdinand Šerbelj, prinaša na več kot 270 straneh prispevke več avtorjev, ponatis prispevkov Izidorja Cankarja in Franceta Steleta iz leta 1933, različne dokumente ter slikovno in arhivsko gradivo. Andrej Smrekar in Gojko Zupan sta izrisala zgodovino Narodne galerije za čas od ustanovitve leta 1918 do njene institucionalizacije leta 1946 oziroma zgodovino gradnje muzejskega prostora; zgodovinskemu pregledu, katerega povojni del bo treba še napisati, pa sledijo dokumenti, kot so pravila Društva Narodna galerija, odlodba o razpustu društva in uredba o ustanovitvi Narodne galerije iz leta 1946. Precejšen del zbornika zavzemajo pregledi za celotno osemdesetletno obdobje, in sicer pregled zaposlenih, upravnih teles, umetniških komisij, vseh dosedanjih razstav, muzejske pedagogike, prijateljev galerije, njene založniške dejavnosti, zbirke odlitkov antičnega kiparstva, kopij srednjeveških fresk, dokumentacijskega in konservatorsko-restavratorskega oddelka.

Ob osemdesetletnici so v Narodni galeriji pripravili novo redakcijo stalne postavitev izbora pomembnih del iz umetnostne zbirke. Ogled in boljše spoznavanje stalne zbirke bo olajšal *Vodnik po stalni zbirki*, ki nosi podnaslov *Slikarstvo in kiparstvo v Sloveniji od 13. do 20. stoletja*. Uredila ga je organizatorica sedanjih postavitev Barbara Jaki, prinaša pa barvne in črno-bele reprodukcije vseh za zbirko izbranih del ter osnovne podatke o vsaki umetnini. Dela so predstavljena po zgodovinsko-slogovnih razdelkih, vsako obdobje pa uvaja splošen uvod izpod peresa selektorja izbora. Tomislav Vignjevič predstavlja razdelek za srednji vek in 16. stoletje ter kiparstvo 19. in 20. stoletja, Ferdinand Šerbelj 17. in 18. stoletje, Barbara Jaki klasicizem, bidernmajer in romantiko ter realizem, Andrej Smrekar pa slovensko moderno.

MILAN MARKELJ

V objemu človečnosti

Partizansko zdravstvo na Slovenskem 1941-1945

Ob 55-letnici sodelovanja zavezniški v boju proti fašizmu in nacizmu v Sloveniji je Zveza društev vojnih invalidov Slove-

nije v visoki nakladi 10.000 izvodov izdala pregledno knjigo o partizanskem zdravstvu na Slovenskem v letih 1941-1945. Pod naslovom *V objemu človečnosti* jo je napisal Mirko Fajdiga, višji kustos Muzeja narodne osvoboditve v Mariboru. Čeprav je o zgodovini in humani dejavnosti partizanskega zdravstva na naših tleh bilo doslej napisano mnogo izvirnih del in je to območje v celoti potrjeno z dokumentiranim gradivom, je Mirko Fajdiga na samo 46 straneh zbral toliko zgoščenih preglednih podatkov, da zasluži njegovo delo posebno priznanje.

Bogomir Vesel, predsednik Zveze društev vojnih invalidov Slovenije, v predgovoru opisuje množičnost sodelovanja našega prebivalstva v osvobodilnem boju v vaseh in mestih. Namen drobne knjige je osvežiti spomin na enkratne zgodovinske dogodke, delo pa želi zlasti posredovati moralne vrednote mlajšim rodovom.

Mirku Fajdigi je uspelo v kar najbolj strnjениh predstavah zajeti vojna leta in v njih partizansko zdravstvo v vseh njegovih oblikah. Teh ni bilo malo, saj kot zgodovinar opisuje začete tek upora, vojaško saniteto v enotah NOV, delo partizanskih bolnišnic pa civilno zdravstvo med NOB, partizansko zobozdravstvo, apotekarsko službo, invalidski pevski zbor in poglavje o evakuacijah ranjencev, invalidov, bolnikov in beguncem iz Bele krajine v Italijo. Ni izpustil sodelovanja z zavezniški in njihovo vojno saniteto. O bazah NOV v Italiji in Dalmaciji govori posebno kratko poglavje. Pretresljivi pa so podatki o žrtvah partizanskih zdravstvenih delavcev.

Izmed 757 zdravnikov, kolikor jih je bilo pred okupacijo v Sloveniji, jih je bilo v NOV 244, 3 iz drugih dežel Jugoslavije in 20 zdravnikov drugih narodnosti. Od 300 pred vojno v Ljubljani vpisanih študentov medicine jih je sodelovalo v NOV 260, od teh 47 medicink. Medicinskih sester je šlo v partizane okoli 60, medicinskih tehnikov pa 5. Magistrov farmacije je bilo v NOV 46, poleg njih pa še 23 inženirjev kemije in laborantov ter pomožnih ali priučenih farmacevtskih sodelavcev. Zobozdravniki so vsi med zdravniki, v NOV pa je delalo tudi 69 dentistov oz. zobotehnikov. Bolničarjev v vseh vojaških enotah, higiencičarjev ter osebja v bolnišnicah je bilo skupno 3.105, od tega 1.586 žensk. Med njimi je padlo 182 bork in 101 borec. Skupno število 410 padlih iz vrst partizanskega zdravstva nam pove vse o veličini njihovega humanega poslanstva in nevarnega, junaškega boja za domovino.

Fajdigova na zunaj drobna knjiga s kratkimi podatki opisuje razvoj te veje NOB. Brez nje bi bilo žrtve za svobodo še veliko več. Knjigi je priložen zemljevid Slovenije z gosto posejanimi znamenji o tajnih partizanskih bolnišnicah, postojankah in zatočiščih pri domoljubnih družinah. Kar 35 fotografij bogati pregledno delo. Boj za samostojno Slovenijo je v Fajdigovi knjigi opisan z izhodiščem: organizirana in partizanskemu bojevanju prilagojena zdravstvena služba je NOB omogočila razmah, ki je bil edinstven v Sloveniji in svetu. V Evropski zvezi, ki ceni prispevek posameznih narodov v boju za svobodo in zlasti v boju proti nacifašizmu, se nam ob vstopanju v družino narodov ni treba sramovati naše preteklosti.

STONE GOŠNIK

STAROŽITNOSTI - Etnografska zbirka pri Mariji Sušnik

NEKOGA MORAJ IMETI RAD

Ljubezen, prijateljstvo - si zamisliš, kaj vse se skriva v teh besedah? Pa prav nič denarja ni potrebno. Pomoč v stiski, prijaznost, spoštovanje, odkritost in skupna doživetja lahko družijo ljudi. Imaš tudi ti prijatelja? Jaz ga imam in upam, da me ne bo razočaral. Lahko ga mu zaupaš vse težave. Kar ti nudiš njemu, ti povrne, če je le plemenitega srca, lahko stiketa trdno vez. Na žalost pa je malo takih ljudi. Sovražstvo, nevoščljivost in pohlepnost - vse to uničuje svet. Če si sam, ti je hudo. Samota ubija. Ne zapiraj se med štiri stene in ne tuhtaj! Raje si poišči prijatelja, in lažje ti bo.

NEJA RITLOP, 8.b
OŠ Ob Rinži, Kočevje

FANT V AVTOBUSU

V torek, 5. januarja, smo si šli v Dom kulture ogledat predstavo Fant v avtobusu. Zgodba pripoveduje o fantu Robertu, ki se obnaša kot otrok in živi v avtobusu brez mame in očeta. Na avtobus smejo samo otroci in njegova najboljša prijateljica Karolina. Robert živi v realnem svetu, včasih pa se preseli v fiktivni svet. Tam vidi svojo mamo in jo sprašuje o očetu in njegovi mami. Hruški. Mama ga zmeraj zmerja in podcenjuje, on pa trpi. Zato se odloči, da jo ubije (v podzavesti). Ko to naredi, je končno svoboden in veselo živi v svojem avtobusu s Karolino. Igralci so bili zelo prepričljivi. Motila me je slaba osvetljava igralcev in tudi to, ko je Robert hodil po gledališču, mi pa ga z balkona nismo videli. Motilo me je tudi, da je bila mama tako mlada.

ALEN ČORALIČ, 7. b
OŠ Center, Novo mesto

DOM STAREJŠIH OBČANOV

Po praznikih smo se vrnili v šolo. Pri pouku smo se pogovarjali o življenju starejših ljudi. Dogovorili smo se, da jih bomo obiskali. Po malici smo se odpravili v dom starejših občanov v Črnomlju. Najprej smo se ustavili v recepciji, nato pa smo odšli v sobo, kjer živi mama naše razredne učiteljice Nade. Nesli smo ji čokolado in kavo. Zaželeli smo ji, da bi bila v letu 1999 zdrava in srečna. Gospa Fanika nas je lepo sprejela in je bila našega obiska zelo vesela. Obdarila nas je z mandarinami, sokom in bonboni. Tudi z drugimi tetami in strici v domu smo se pogovarjali in vsi so bili veseli našega obiska. Obljubili smo jim, da jih bomo še kdaj obiskali. Ko smo odhajali, so nam vsi mahali v pozdrav.

TANJA, ALENKA, DARJA,
HERMAN, MARIAN
Učenci 9. r. OŠ Milke Šobar
Nataše, Črnomelj

OSEL NAZARENSKI

V sredo, 6. januarja, smo peto učno uro odšli v bližnjo farno cerkev sv. Jožefa v Starem trgu, kjer smo si ogledali lutkovno predstavo Osel Nazarenski. Pridružili so se nam tudi nekateri odrasli. Igralec in lutkar Robert Walt in dva pevca so peli in igrali zgodbo, ki je pripovedovala svetopisemske dogodke od potovanja v Betlehem do bega v Egipt. Zelo lepo so prepevali znane božičnice. Nekaj posebnega so bile tudi čudovite lutke. Robert nam je povedal, da so jih izdelali po freskah Vinceta iz Kastva nad Reko v beramski cerkvi sv. Marije na Škrilinah v Istri leta 1472.

MARKO MAJERLE, 5.r.
OŠ Stari trg ob Kolpi

MOJE POČITNICE

Večino počitnic sem preživela doma. Veliko sem spala in gledala TV. V nedeljo pred novim letom so prišli teta, stric in sestrična Katja. Bila sem jih vesela, še posebej, ker je sestrična stara toliko kot jaz. Popoldne mi je Katja pokazala svoje smuči in predlagala, da se z njo spustim po travniku. Ker še nisem znala upravljati smuču, me je Katja naučila. Prvič sem stala na smučeh in noge so se mi tresle kot šiba na vodi. Katja pa me je spodbujala, da sem se kmalu naučila nekaj osnov. Kmalu se je stemnilo in takrat mi je teta rekla, da lahko obdržim smuču. Pristrčno sem se ji zahvalila, ko pa so odšli domov, sem skočila skoraj do stropa.

NATAŠA REPOVŽ, 6.r.
OŠ Šentjanž

O POZABLJIVOSTI

- Pozabil sem ključ in škarje. Ko sem prišel domov, sem se spomnil, da nimam ključa. Na avtobusu sem pozabil torbo. (Blaž Bohte)
- Pozabil sem iti v šolo. Pozabil sem tudi zvezek. (Rok Ravbar)
- Velikokrat sem mislila, da je ponedeljek, da imamo na urniku spoznavanje družbe, ampak je bil torek in spoznavanje narave. Da ne bom pozabila, sem si naredila urnik. (Barbara Jakše)
- Pogosto pozabim na domače naloge. (Marjan Becelec)

Učenci 4. r.

OŠ Bircna vas Novo mesto

Urejena šola - šola z dušo

V popoldanskih urah v septembru nas je obiskovala ocenjevalna komisija TZ Slovenije. Prišli so z namenom, da ocenijo naša prizadevanja pri urejanju šolskega prostora. Po naših ocenah so si natančno ogledali celoten prostor. Žal na šoli ni bilo več nas učencev in učiteljev, predvsem pa ravnatelj, da bi pojasnili, zakaj imamo na šoli toliko lepega, kar smo v večini sami uredili. Tu mislim na rože, grmovnice, drevesa, otroško in športno igrišče, taborni prostor, učne poti, ptičje valilnice in krmilnice, biološko mlako, šolski hlevček malih živali in številne panoge, ki prikazujejo raziskovalno in projektno delo. Sami smo s svojim delom zadovoljni. Z uspehom drugega mesta v Sloveniji pa ne preveč. Želimo si, da bi komisija ocenila prizadevanja nas učencev in naše počutje v šoli, ki ima dušo.

TANJA ŽIBERT
Predsednica SS OŠ Šmarjeta

Šola je nekaj zame

Šola je nekaj zame, ker si znam napisati svoje ime. Šola se mi ne zdi mora, čeprav mislijo, da je nora. Šola je nekaj posebnega, saj lahko izvem veliko pomembnega. O šoli imam nekaj skrivnosti, ker imam v glavi veliko norosti. Pri pouku vedno sledim, da se kaj sproti naučim. Učenje ni slabo, če misliš pametno. Če imaš nalogo, hitro steci po sestrico, ona ti bo pomagala, saj je razred že končala.

SIMON GORENC, 5.b
OŠ Mirna Peč

Kralj Matjaž

Kralj Matjaž pod goro sedi in gleda dol na vse ljudi. Oni snežne gradove gradijo, ob tem pa se veselijo. Kje Matjaž si ti? Kje imaš Alenčico, svojo najdražjo deklico? Ali je šla od tod? Ali se greje poleg tvojih nog?

SIMONA LAKNAR, 5. b
OŠ Bršljin

OSTANKI PRETEKLOSTI V MALENSKI VASI

V naši vasi je bolj malo ostankov iz preteklosti. Vse stare hiše so prenovljene ali pa so jih podrli. Naša vas je dobila ime po mlinih ob Temenici. Ob cesti, ki vodi iz Malenske vasi na Dolenji Podboršt, stoji še en mlin. Sedanji lastnik Bojan Povše ga je pred leti obnovil. Zdaj ima precej prometa. Že njegov oče je mlet s pomočjo elektrike. Dedek pravi, da je bil mlin zgrajen leta 1893. Manj kot kilometer je od nas oddaljena cerkev na Dolenjem Podborštu. Stoji na griču na desnem bregu Temenice. Cerkev je vaška podružnica in spada pod spomeniško varstvo. Cerkev omenja že župnik Brezar leta 1575, a je nastala že prej. Ima lesen kor. Vsa je obokana in tlakovana z opeko. Glavni oltar je obrtniško delo. Ob cesti, ki pelje iz Malenske vasi v Mirno Peč, stoji kapelica, zgrajena še pred prvo svetovno vojno. Na kapelici piše: "Popotnik, postoj, ozri se name!" Ker v našem kraju ni prav veliko ostankov preteklosti, smo nanje toliko bolj ponosni.

MARKO MUHIČ, 6.a
OŠ Mirna Peč

ROGLA

Zame je najlepši letni čas zima. Ta zima pa je imela še poseben čar, ker sem komaj čakal, da gremo s šolo na Roglo smučat. Prejšnji ponedeljek se mi je želja uresničila. Dnevi, ki so bili poleg smučanja zapolnjeni z družabnimi igrami, plavanjem v zaprtem bazenu, s sprejedi, so minevali kar prehitro. Vsa prejšnja leta sem hodil smučat samo s starši in sestro, ta teden pa sem preživel s svojimi prijatelji in sošolci, česar sem bil še posebej vesel. Zaradi razposajenosti sva bila s prijateljem prikrajšana za dve uri smučanja, saj so nama za kazen vzeli smučarski karti. Kar pa je najbolj presenetilo, je bila telegramska čestitka domačih za rojstni dan.

IZTOK BRINOVAR, 5.a
OŠ 14. divizije, Senovo

JUTRO

Danes spim pri mami. Vedno zgodaj vstajam. Naenkrat zagledam ob postelji mamo in se ustrašim. Odpravlja se v Kamenško. Povabi še mene. Hitro se uredim. Ata mi posodi pohodniške palice, ki mu jih je včeraj prinesel dedek Mraz. Stopnice so bile že čisto poledene. Sli sva po cesti. Mama je jedla jabolko in metala olupke stran. Jaz pa sem jo podučila, da je v olupkih največ vitaminov. Cesta je bila ledena, zato sva se prav kmalu vrnili. Hodili sva po snegu in pod nogami je škripalo. V Kamenško bova šli kdaj drugič.

ANJA KOSTREVC, 1.r.
OŠ Krmelj

Sošolec, sošolka

- Uroš sedi zraven mene. Ima črne lase. Je moj najboljši prijatelj. (David Demiri)
- Jana je moja sošolka. Sedi v prvi klopi. Ima kratke lase. Rada se igra z menoj. (Barbara Mihelin)
- Martin je moj sošolec. Je tudi moj prijatelj. Včasih se skupaj igra. (Miran Veršec)
- Miran je bolj majhen. Lepo je oblečen. Ima rjave lase. Je moj prijatelj. (Martin Balon)
- Marjana se rada pogovarja. Piše se Balon. Marjana sedi v tretji klopi. Marjana je velika. (Lea Berkovič)
- Davor je moj sošolec. Sedi v tretji klopi. Piše se Ovniček. Rad se pogovarja. Lepo se igra. (Marko Merkovič)
- Uroš ima črne lase. Je majhen. Uroš sedi v tretji klopi. Je priden učenec. Ima sestrico Nejko in brata Petra. (Nika Bregar)

Učenci 1. r. OŠ Bizeljsko

GASILSKI MUZEJ

Nagrajenci, ki smo napisali ali narisali kaj o gasilstvu, smo se v soboto, 19. decembra, odpravili v gasilski muzej v Metliki. Tukaj smo videli uniforme, čelade, razne slike, črpalke, makete, ki so jih izdelali učenci, in še mnogo drugih stvari. Imeli smo zelo prijaznega vodiča, ki nam je povedal vse o gasilstvu v preteklosti. Na koncu je vsak dobil sliko, na kateri so bili prikazani razni stroji. Zatem so nas pogostili z imenitnim kosilom.

MITJA MIRT, 5. r.
OŠ Koprivnica

NOVOLETNE ŽELJE

V novem letu si želim:

- lego kocke, uro, knjige in taborniško obleko. (Matic)
- grad duhov in da bi imel čimveč sreče. (Matevž)
- mali game boy. (Blaž, Gregor)
- avto na daljinsko upravljanje (Matija, Dino, Uroš, Rok)
- da bi imel veliko sreče. (Marko)
- taborniške igrice za računalnik in taborniško obleko (Maj)
- taborniško uniformo. (Miha B., Sandro)
- računalnik. (Matic B., Gašper)
- računalnik, najbolj pa nove smuči in pancerce. (Miha K.)
- avto, ki se prevrača. (Matej)
- veliko iger in lego kocke. (Stefan)

Taborniki 2. r.
Zbrala in uredila
HELENA MURGELJ,
OŠ Šmihel, Novo mesto

HVALA, AVTO SLAK!

V torek, 15. decembra, smo šli prvošolci OŠ Bršljin na obisk v Avto Slak. Ogledali smo si lutkovno predstavo. Začel je gospod, ki je igral tenis z belo žogico. Med igranjem mu je žogica odskočila za oder. Potem pa so nastopile živali, ki so se šalile in pogovarjale, čigavo je jajce. Petelin je prijel jajce in ga vrgel na tla. Raztreščilo se je pred našimi nogami, da smo vsi odskočili. Na koncu je gospod spet našel svojo žogico. Predstava nam je bila zelo všeč. Še bolj pa nas je presenetil gospod Slak, ki je po predstavi prinesel veliko škatlo z darili.

BLAŽ MEZNARČIČ, 1.b
OŠ Bršljin

STRAH IMA VELIKE OČI

Strah je odznotraj votel, zunaj ga pa nič ni. Mene je velikokrat strah, še posebej ponoči, ko je tema. Če gledam po televiziji grozljivko, ne morem spati, ker kar naprej mislim nanjo. Ko je tema, slišim, da nekdo hodi v moji bližini in me hoče ugrabiti. Bojim se tudi samote in tujcev. Strah je samo plod domišljije. Mislim, da nekdo hodi, a kasneje ugotovim, da se mi je to le zdelo. Mislim, da me nekdo opazuje in mi sledi, a na koncu zopet ugotovim, da sem si vse le domišljala. Kljub temu da me je večkrat strah brez pravega razloga, strahu ne morem ubežati.

SAŠA SLADIČ, 3.r.
Novinarski krožek
OŠ Savo Kladnik Sevnica

NARAVOSLOVNI DAN

V ponedeljek, 25. januarja, smo imeli učenci vseh oddelkov 7. razreda OŠ Trebnje naravoslovni dan. Potekal je v dveh delih. V prvem nam je prof. Roža Zakšek predavala o popotovanju po Islandiji. Predavanje po deželi vulkanov in ledenikov je popestrila z diapozitivi in videoкасето. Stvari, o katerih težko govorimo, so bile tema drugega predavanja. Erik Vidmar nas je seznanjal s škodljivostjo drog, z nami pa je spregovoril tudi o aidsu in o prvih korakih mladih v svet spolnosti.

MOJCA REBOLJ, 7.a
OŠ Trebnje

VESELO NA ROGLI - Otroci zasebnega vrtca Sonček iz Dolenje Stare vasi pri Šentjerneju vas pozdravljajo z Rogle. V petih dnevih so se naučili osnov smučanja, plaval so v termalnih bazenih in se peljali s sanmi s konjsko vprego. Še dolgo se bodo spominjali čudovitih dni ob spremstvu vzgojiteljic Brigite in Renate. Za pomoč se zahvaljujejo šentjernejski občini, predvsem pa svojim staršem, ki so jim omogočili nepozabno doživetje. (B. K. Združenje staršev in otrok Sonček iz Dolenje Stare vasi pri Šentjerneju)

STARŠI LIKOVNI USTVARJALCI - Da se v ljudeh oz. starših skrivajo likovni talenti, spoznamo največkrat v konkretni situaciji. Mi smo to spoznali ob izdelavi božično-novoletnih čestitk. Izdelali so jih starši otrok skupine Metuljčki za prodajo. Veliko so jih prodali sami otroci skupine, nekaj s pomočjo staršev, veliko pa pomočnica Vesna, pri kateri smo opazili, da ima trgovsko žilico. Ker smo naredili 221 čestitk in dobro zaslužili, je pred nami vprašanje, kaj z denarjem. Ampak ideje otrok se že pridno kopičijo na panoju in ... (Marija Stajnko, VVE Najdihojca, Dobova).

SILVESTROVANJE V VRTCU - Leto je naokoli in ponovno smo se zbrali na silvestrovanju v vrtcu. Ves december so potekale priprave. Starši so pridno zbirali dobrote za tombolo, otroci so izdelovali okraske, voščilnice in pekli praznično pecivo. Ogledali so si gledališko in lutkovno predstavo, obiskali jih je dedek Mraz in jih bogato obdaril. V petek, 18. decembra, smo se ob 18. uri zbrali v vrtcu. Čakala nas je bogato obložena silvestrska miza, izpod novoletne jelke so kukala darila. Polnoč smo odštevali skupaj z radiem Krka in nazdravili z otroškim šampanjcem. Ob zvokih ansambla Hop, Cefizelj smo dobro razpoloženi rajali pozno v noč. Prijetno utrujeni smo noč prespali v vrtcu skupaj s tovarišicami. Zahvaljujemo se vsem za pomoč. (Liljana Andrejašič in Zvonka Satošek, Vrtec Cardak, Črnomelj)

DEDEK MRZ - To leto se je res izkazal. Pa ne samo zaradi daril, ta so bila bolj skromna. Ampak enostavno zato, ker je pač prišel. In to ne le k mlajšim učencem. Z velikimi je imel zelo dolge in zaupne pogovore. Tisti rek, da le majhni otroci verjamejo v dedka Mraza, ne velja. Moral bi se glasiti takole: "Majhni otroci verjamejo v dedka Mraza, veliki pa še bolj." (Novinarski krožek OŠ Dobova)

USPEŠNO DELO GASILCEV S KAMENC - Številni člani PGD Kamence iz Novega mesta so se minulo soboto zbrali v domu gasilcev na Dolenjih Kamencih na rednem letnem obnem zboru, ki ga je vodil Marjan Podvinski. Poročilo o delu je podal predsednik društva Anton Kumelj, ki je v svojem nagovoru razgrnil smele načrte kamenških gasilcev. Gasilci s Kamenc so bili tudi v preteklem letu izjemno uspešni na tekmovalnem področju v gasilskih spretnostih in veščinah, svojo dejavnost pa so udeležili tudi na področju požarne varnosti. Za delo z mladimi in z gasilskimi desetinami, ki so usposobljene za gašenje zahtevnih požarov, je zaslužen poveljnik Milan Barbo, ki je v svojem poročilu podčrtal, da so kamenški gasilci še posebej ponosni na novo motorno brigado. Občnega zbora so se udeležili tudi predstavniki prostovoljnih gasilskih društev iz Šmihela, Prečne, Zdinje vasi in iz hrvaške Dojurovice. Gasilce je pozdravil predsednik Občinske gasilske zveze Novo mesto Alojz Muhič, ki je najzaslužnejšim gasilcem predal priznanja in plakete. Na sliki: utrinek z občnega zbora PGD Kamence, ki sodi med najuspešnejša gasilska društva v Sloveniji. (B. A.)

PGD KRIŽI SLAVIJO - Majhno društvo v Suhi krajini, ki bo letos praznovalo 25-letnico delovanja, se lahko tudi v lanskem letu pohvali z vrsto delovnih uspehov. S predelavo stolpa so pridobili dva dragocena prostora, pripravili in organizirali so sektorsko tekmovanje pionirjev in mladincev ter sektorsko vajo ob mesecu požarne varnosti, udeležili pa so se tudi občinskega tekmovanja pionirjev in mladincev, avtorstva in sodelovali pri gašenju dveh požarov. Številne gasilce, zbrane na občnem zboru, so pozdravili predstavniki GZ Novo mesto Jože Zore, župan občine Žužemberk Franc Škufca, predsednik PGD Žužemberk Marko Zajc in predsednik PGD Prečna Ivan Derjanc, ki je društvu ob 25-letnici poklonil osebno darilo - sliko. Gasilci so izvolili tudi novega poveljnika Janeza Pirca in podpoveljnika Tomaža Špelka, društvo pa še naprej vodi Jože Perko. (Foto: S. Mirtič)

LETNI OBČNI ZBOR OTOŠKIH GASILCEV - V soboto, 23. januarja, so se gasilci PGD Otočec zbrali na rednem letnem obnem zboru. Po izvolitvi delovnega predsedstva je predsednik izčrpno poročal o delu v preteklem letu, ki je bilo zelo aktivno in bogato. Po poročilih poveljnika operative, blagajnika in nadzornega odbora so sprejeli program dela. V novem letu bodo dali večji poudarek izobraževanju. Medse so sprejeli tudi tri nove člane. Na koncu so podelili priznanja za 10-, 20-, 30-, 40- in 50-letno aktivno delo v društvu. GZ pa je podelila odlikovanje veteranom za požrtovalno delo. Z odbora so predstavniki društva odnesli šopek na grob pokojnemu veteranu Tinetu Uherniku. (Tekst in foto: Helena Murgelj)

PRAZNIK VINA - Društvo vinogradnikov v Sremiču je v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo iz Krškega s prireditvami ob koncu prejšnjega tedna sklenilo letošnji praznik vina. Praznični program so v teh treh dneh obogatili s strokovnimi predavanji, kulinaricnimi razstavami, degustacijami, s kulturnim programom in slovesno podelitvijo odlikovanj. V četrtek je vinar Aleš Kristančič iz Goriških Brd predaval o filozofiji trženja slovenskih vin v svetu, pozneje so poslušatelji v avli Kulturnega doma Krško, od koder je fotografija, poskusili, kako je z domačim krškim vinom na domačih tleh. (Foto: L. M.)

Premalo izkoriščena priložnost

Slovenija se je na kmetijsko-živilskem sejmu v Berlinu sicer dostojno predstavila, vendar pa vabljenih izdelkov žal ni bilo moč kupiti - Izziv za industrijo, gostilničarje

Po štirih letih odmora se je slovensko ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije ponovno odločilo za predstavitev na največjem sejmu prehranske industrije, kmetijskih pridelkov in živilinore v Berlinu. Letos se je naša država predstavila le kot razstavljalka izbranih prvovrstnih prehranskih izdelkov na majhni, a lični stojnici.

64. berlinski kmetijsko-živilski sejem Grune Woche je nekaj posebnega tudi zato, ker se prelevi

v svetovno tržnico, a tudi v gostilno ali najboljšo kuhinjo. Letos se bo na 115 tisoč kv. metrih deset dni predstavljalo 56 držav z vsega sveta. Vendar pa na slovenski stojnici le razstavljajo, čeprav bi številni obiskovalci marsikaj radi kupili. Med drugim so zbudile veliko zanimanja tudi lične steklenice z brinjevcem, domačim žganjem, iz divjih češenj in še čim. Lorencija iz Trebnjega ter izdelki družine Filak s Talčjega Vrha pri Črnomlju. Ljudje so spraševali, kje bi vabljenih izdelke lahko kupili v Berlinu, a odgovora niso dobili.

Toda četudi se je Slovenija predstavila le na 24 kv. metrov veliki stojnici, na kateri ni bilo moč prav nič kupiti, je naša država dosegla velik ugled. Razstavni prostor je bil namreč okusno urejen, na voljo so bili prospekti, novinarske mape, natančni podatki v najmanj dveh jezikih, strokovni in politični predstavniki pa so bili vedno pripravljeni za pogovor. Vendar ob tem sejmu razmišljam tudi o tem, da je v Sloveniji toliko dobrega vina, odličnega pršuta in klobas, izvrstnih sirov, kakovostnih sadnih sokov, v Berlinu pa veliko lačnih, predvsem pa radovednih obiskovalcev Zelenega tedna. Če se že ne da dobiti z vsega sveta v Berlinu kupiti vsak dan, pa bi bilo prav, da bi bile na voljo vsaj v sejemskem tednu. In če to

ni izziv za slovensko prehransko industrijo in za dobrega gostilničarja, potem se ne bo tako kmalu primerno velike slovenske stojnice na največjem kmetijsko-živilskem sejmu na svetu.

MARTINA KONDA

ZA 15 MILIJONOV TOLARJEV ŠKODE

NOVO MESTO - Prejšnji ponedeljek je F. Č. obvestil novomeške policiste, da je zagorelo njegovo gospodarsko poslopje. F. Č. je skušal spraviti v pogon kmetijski traktor, ki ga je imel pod kozolcem, kar mu ni uspelo, je pa zagorelo na akumulatorju. Ogenj se je razširil na kozolec in gospodarsko poslopje. Pri gašenju požara je sodelovalo 40 gasilcev. Škode je za 15 milijonov tolarjev.

POGORELO POSLOPJE

DOBREPOLJE - 27. januarja, okoli 22. ure je domačinka iz Podgore v Dobrepolju opazila, da sosednje gospodarsko poslopje gori. Zbudila je lastnike, na pomoč je prišlo še kakih 30 vaščanov, ki so gasili, hitro pa so prispeli še gasilci okoliških gasilskih društev Kompolje, Videm, Zdenska vas, Zagorica in Hočevje, da je gasilo kar okoli 80 ljudi. Vendar ni pomagalo in gospodarsko poslopje je pogorelo do tal, ožgano in močno poškodovano pa je tudi ostreže sosednje starejše stanovanjske hiše. Škoda se ni ocenjena. Kaže, da je ogenj zanetil iskra iz žerjavice pod kotlom, v katerem so kuhali hrano za prašiče.

PEŠCI POD DROBNOGLEDOM

NOVO MESTO - Ker so pešci najbolj izpostavljeni udeleženci v prometu, jim bodo policisti UNZ Novo mesto na območju Dolenjske in Bele krajine v prvi polovici februarja namenili posebno pozornost. Osveščali jih bodo o uporabi kresničk in odsevnih trakov na neosvetljenih delih naselij in izven njih (neuporaba je kazniva s 5 tisoč tolarji kazni), opozarjali pa jih bodo tudi na pravilno označevanje ročnih vozičkov, vpreg, čred in samostojnih živali.

VETER RAZKRIL STREHO

BREŽICE - V soboto popoldne je močan veter razkril aluminijasto streho zgradbe podjetja Regulator iz Brežic. Del strehe, ki je bila velika 800 kvadratnih metrov, je vrlo na dvorišče, del pa je nepritrjen ostal na plošči. Škode je za 2 milijona tolarjev.

DOKUMENTI V SPODNJIH HLAČAH

OBREŽJE - Prejšnjo nedeljo nekaj čez deveto uro zvečer je na mejni prehod Obrežje prišel Mustafa K. Pokazal je francoski potni list, ki pa se je glasil na drugo ime. Ker sta bila policistu dokument in fotografija, za katero se je videlo, da je zamenjana, sumljiva, se je odločil za natančnejši pregled. Policisti so dali potniku izpolniti vprašalnik v francoskem jeziku, na katerega je znal napisati le ime in priimek. Ko pa je pri osebnem pregledu policist v njegovih spodnjih hlačah našel potni list, osebno izkaznico in voziški izpit, ki so bili izdani v Turčiji in so se glasil na ime Mustafa K., je ta priznal, da je francoske dokumente kupil v Nemčiji za 4.500 mark.

PLESNO-GLEDALIŠKI SOLO

MALA LOKA - Društvo Arti bo v petek, 5. februarja, ob osmih zvečer na gradu Mala Loka pri Trebnjem pripravilo premierno uprizoritev plesno-gledališkega sola "Razen tega sem zelo vroče krvi in vi ste zelo lepi" plesalke, koreografije in plesne pedagoginje Nataše Tovirac.

V KRMELJU MESOJEDEC

KRMELJ - Na januarskem šahovskem turnirju za hitropotezno prvenstvo Krmelja, ki ga je pripravilo tamkajšnje delavsko kulturno-sportno društvo Svoboda, je nastopilo 19 šahistov, zmagal pa je član SK Milan Majcen iz Sevnice - Zvonko Mesojedec. Vrstni red: 1. Mesojedec (Milan Majcen Sevnica), 2. Beguljič (Svoboda Krmelj), 3. Lazič, 4. Janez Blas (oba Milan Majcen Sevnica), 5. Prosenik (Svoboda Krmelj). (J. B.)

MLADI SMUČARJI IZVRSTNO V ANDORI

NOVO MESTO - Na mednarodnem smučarskem tekmovanju mladih upov v Andori sta se za sedmo nagrado Borrufa potegovala tudi smučarja novomeškega kluba krka Rog, Rok Ravbar in Mojca Mesojedec. V vsaki kategoriji je nastopilo po 80 dečkov in 30 deklic iz 30 držav z vseh kontinentov sveta razen Afrike. Mojca Mesojedec je v veleslalomu osvojila izvrstno 7. mesto, Rok Ravbar pa je bil med dečki še za mesto boljši. Gašper Pelko iz Dolenjskih Toplic, ki sicer nastopa za ljubljansko Olimpijo, je v svoji starostni skupini v veleslalomu zmagal, v slalomu pa je bil tretji. Ekipno je bila Slovenija druga, zmagala je Hrvaška, tretja pa je bila Francija.

POHOD PO DOLENJSKEM GRIČEVJU

NOVO MESTO - Mladinski odsek novomeškega planinskega društva vabi vse mlade planince na pohod po Dolenjskem gričevju od Pijavice, Malega in Velikega Cirknika, Vihra, Šentruperta, Vesele Gore do Rakovnika, ki bo v soboto, 13. februarja. Odhod bo ob 8. uri z novomeške avtobusne postaje. Cena za otroke je 800 tolarjev in za odrasle 1000.

KOTO

proizvodno in trgovsko podjetje, d.d.
Sektor odkupna mreža
tel. 061/1756-100
1000 Ljubljana, Miklošičeva 5

IŠČEMO

POGODBENEGA ZBIRALCA ZA ODKUP KOŽ
v prostorih zbiralnice Koto, Kandijška 7, Novo mesto.

Dodatne informacije lahko dobite v zbiralnici pri g. Antonu Zbačniku ali po telefonu 061/1756-305 (Koto, g. Jože Jager).

ZAVALA DOBRIM LJUDEM

Območni združenji Rdečega križa Slovenske konjice in Celje sta bili zelo veseli pomoči, ki so jo zbrali v novomeškem območnem združenju Rdečega križa. "Za tako težko socialno stisko na našem terenu so poslabšale še poplave v jeseni, zato bo ta pomoč prišla še kako prav. Iskrena hvala v imenu tistih, ki bodo to pomoč prejeli," so zapisali. Zahvaljujejo se predsednici, sekretarki in aktivistom OZRK Novo mesto, še posebej pa dobrim ljudem, ki so darovali denar in ozimnico.

SLOVENSKA SLIVOVKA IN BRINJEVEC V BERLINU - Dr. Johannes Grossmann, zdravnik iz Berlina (na sliki: v pogovoru z Janezom Lorencijem iz Trebnjega) je po pokušanju Lorencijevega brinovca dejal, da bo svojim pacientom priporočil vsak dan po eno silce te mamljive slovenske pijače. Nad staro slovensko slivovko pa sta bila navdušena nemški kmetijski minister Funke in župan Berlina, ki sta tudi obiskala naš razstavni prostor. (Foto: Uroš Korbar, Kmečki glas)

ZOPET BODO ZAPELE - Lansko leto je pod vodstvom zborovodkinje Majde Kokošinek zaživel ženski pevski zbor upokojenk DU Velike Lašče. Na lanskem občnem zboru DU je bila izražena želja za obnovo ženskega zbora. Vedno je bila prisotna misel na velike uspehe, ki jih je imel v prejšnjem desetletju ženski pevski zbor upokojenk pod vodstvom Anice Ivanc Jaklič. Nastopal je po vsej Sloveniji. Zato je bil predlog Anke Rigler in Mar Jordan toplo pozdravljen. Oktobra so se v prostorih OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah z dovoljenjem ravnatelja Edija Zgonca pričele pevske vaje. Prvi javni nastop so pevke imele v Ribnici na našem družabnem srečanju na silvestrovanju. Želja vseh je, da bi zbor z vztrajnostjo in pod strokovnim vodstvom v prihodnosti dosegal pričakovane uspehe. (Jože Gačnik, predsednik DU Velike Lašče)

CECILIJA KUM PRAZNOVALA 90 LET - Predstavniki krajevne skupnosti Mali Slatnik, Rdečega križa in novomeški župan dr. Tone Starc s sodelavci so te dni obiskali 90-letno Cecilijo Kum z Malega Slatnika in ji čestitali ob tako visokem jubileju ter zaželeli še veliko zdravja.

90 ROJSTNI DAN KAROLINE UCMAN - 19. januarja je Karolina Ucmann iz Vinje vasi praznovala 90. rojstni dan. Ob tej priložnosti so jo obiskali predstavniki krajevne skupnosti Stopiče, Rdečega križa in novomeški župan dr. Tone Starc s sodelavci ter ji zaželeli še veliko zdravja.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 4.II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.07 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Pod klobukom
10.20 Risanka
10.30 Zgodbe iz školjke
11.00 Službeni vhod, 4/11
11.50 Kamniti svet
12.25 Zgodbe iz Amerike
13.00 Poročila
14.40 Tedenski izbor
Pastirči, slovenski film
16.00 Osmi dan
16.30 Slovenski utrinki
17.00 Tedi
17.40 Glejte, kako rastejo
18.00 Obzorik
18.10 Modro
18.40 Sledi
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Tednik
21.00 TV poper
21.40 Turistična oddaja
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Gibljive slike
23.20 Somrak stoletja

SOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.30 Tedenski izbor: Angel, varuh moj, naniz., 14/22; 11.20 Gospodarska panorama; 12.10 Izdelovalci ljudi, amer. dok. oddaja; 13.00 Ipavci, tv nadalj., 4/5; 14.10 Svet poročila - 15.35 Don Kihot, ris. naniz., 20/39 - 16.00 Galette du Roi, franc. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.00 Lukas, nem. naniz., 11/13 - 18.30 Murder Most Horrid, angl. naniz., 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Košarka - 22.00 Bratje v stiski, amer. film - 23.40 Alica, evropski kult. magazin

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 10.00 Maria Mercedes, ponov. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Odsklop - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklyn most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 19.00 Tretji kamen od sonca, naniz. - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Film po izbiri gledalcev - 23.45 Nemogoče, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Iz združenja LTV - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Kontakt - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Litij-ski mozaik

HTV 1

7.40 Tv spored - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 13.55 Poslovni klub - 14.25 Živa resnica - 14.55 Izobraževalni program - 15.25 Program za mladino - 17.00 Hrvaška danes - 17.55 Zgodbe hrvaških otokov - 18.30 Kolo sreče - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Odprto - 20.55 Pol ure za kulturo - 21.30 Izvizi, kviz - 22.05 Opazovalnica - 22.35 Potepam se in snemam, dok. oddaja - 23.25 Stepi volk, amer. film - 1.25 Poročila

HTV 2

14.45 TV koledar - 15.00 Dober dan - 17.15 Obala sončnega zahoda (serija) - 18.05 Hugo, tv igrice - 18.30 Iz sveta znanosti - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.25 Dosjeji X (serija) - 21.20 Življenje z Rogerjem (hum. serija) - 21.45 CRO session - 22.45 Največje romance 20. stoletja (serija)

PETEK, 5.II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.40 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Glejte, kako rastejo
9.40 Tedi
10.20 Oddaja za otroke
10.50 Modro
11.20 Sledi
11.40 Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, posnetek
13.00 Poročila
13.45 Tedenski izbor
4 x 4
14.10 Po domače
15.00 Portret
16.00 Gibljive slike
16.30 Mostovi
17.00 Lahkih nog naokrog
17.40 Mačke in psi, naniz.
18.00 Obzorik
18.10 Dober večer
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zrcalo tedna
20.15 Športni kviz
21.30 Seinfeld, amer. naniz., 4/22
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.55 Polnočni klub
0.05 Trio Novšak v Zemonu

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.30 Tedenski izbor: Lukas, nem. naniz.; 11.00 Murder Most Horrid, naniz.; 11.30 Cesarjeva nova oblačila, nem. film - 13.00 Portret - 14.00 Zaslepljen, franc. film - 15.35 Alica, evropski kult. magazin - 16.00 Spoznavajmo..., amer. dok. serija, 5/8 - 16.55 Črni in beli, šved. nadalj., 5/6 - 17.20 Davis, ravnatelj, amer. naniz., 11/13 - 17.50 Smuk (ž) - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Moški in ženske, angl. dok. serija - 20.50 Slalom, 1. tek (ž) - 22.00 Slalom, 2. tek (ž) - 23.15 Nash Bridges, amer. naniz., 13/18 - 0.00 Poročila, kan. naniz., 4/13

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 Dobri časi, slabi časi, naniz. - 10.00 Maria Mercedes, ponov. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Zmenkarje - 12.30 Stilski izvizi - 13.30 Oprah show, ponov. - 14.30 Brooklyn most, naniz. - 15.00 Miza za pet, nadalj. - 16.00 Oprah show - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 19.00 Tretji kamen od sonca, naniz. - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Nogomet, film - 22.00 Kvantni skok, naniz. - 23.00 Vročica noči, naniz. - 0.00 Nemogoče, naniz. - 1.00 Danyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 16.45 Najspot - 17.40 Zgodovina avtomobilizma - 18.00 Kmetijski nasveti - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Videoboom 40 - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas - 21.30 Smo dobri gospodarji?

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 13.55 Dok. oddaja - 14.25 Pol ure za kulturo - 14.55 Izobraževalni program - 15.25 Program za mladino - 17.00 Hrvaška danes - 17.50 Govorimo o zdravju - 18.35 Kolo sreče - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Ekologija in etika - 20.45 Lerpa naša - 22.00 Opazovalnica - 22.30 Ljudje smo - 23.20 Nočna straža: Nikita (serija); 0.10 To je fantastično (serija); Princ teme (amer. film); Sedmi element in filmska klapa

HTV 2

14.40 TV spored - 15.00 Dober dan - 17.10 Prizma - 18.05 Hugo, tv igra - 18.30 Televizija o televiziji - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.25 Roseanne (hum. serija) - 21.00 Sladkobesedni (avstral. film) - 22.30 Oddelek za umore (serija)

SOBOTA, 6.II.

SLOVENIJA 1

7.05 - 2.05 Teletekst
8.00 Oddaja za otroke
Zgodbe iz školjke
8.30 Nesrečniki, risana naniz.
8.55 Otroška oddaja
9.50 Tedenski izbor
Športni kviz
11.05 Seinfeld, naniz., 4/22
11.30 Mladinski pihalni orkester
12.00 Tednik
12.50 Dobrodošli doma
13.00 Poročila
13.45 Tedenski izbor
Turistična oddaja
13.55 Duhovni utrip
14.55 Polnočni klub
15.25 Priček brez gnezda, franc. film
17.00 Cofko Cof, ris. naniz.
17.30 Lingo
18.00 Obzorik
18.10 Na vrtu
18.35 Ozare
18.40 Velike romance 20. stoletja, 16/26
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 Tv genij
21.15 Rolada
21.50 Živali na filmskem platnu, serija, 1/6
22.30 Poročila, šport
23.00 In življenje teče dalje, angl. nadalj., 5/8
23.50 Vnaprej obsojen, amer. film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.45 Nostalgijski Beatniki - 10.45 Smučarski poleti - 13.00 Tedenski izbor: Štafeta mladosti; 13.55 Nash Bridges, naniz., 13/18 - 15.30 Biatlon - 17.00 Rokomet - 18.50 Smuk (m) - 20.00 Posnetek iz operne hiše v Sydneyu - 22.00 Cik cak - 22.30 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Nimaš pojma, naniz. - 10.00 Nora hiša, naniz. - 10.30 Cooperjeva družina - 11.00 Alf - 11.30 Tomov show, naniz. - 12.00 Zmenkarje - 12.30 Bravo maestro - 13.00 Lepotica in zver, film - 14.00 Kdo je morilec, film - 16.00 Profesionalci, naniz. - 20.00 Zmenkarje - 20.30 Resnični svet - 21.00 Psi faktor - 22.00 Vražja zakonca, film - 23.30 Vražja novinarja, naniz. - 0.30 Klub Avenija

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Videoboom 40 - 18.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz združenja LTV - 20.30 Za zdravo srce - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Videotop

HTV 1

8.00 Tv spored - 8.15 Program za mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Hrvaška spominjska knjiga - 12.35 Kmetijski nasveti - 13.05 Bilo nas je

pet (serija) - 14.20 Škotski dvorci (serija) - 15.40 Meje (serija) - 16.15 Poročila - 16.25 Shehahew (serija) - 17.15 Risanka - 17.40 Turbo Limach Show - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Naša hišica, naša svoboda (dramska serija) - 21.05 Leon, profesionalci (amer. franc. film) - 22.55 Opazovalnica - 23.25 Nočna straža: Nočna premiera; Frasier (serija); Darovi zla (film)

HTV 2

13.15 Tv koledar - 13.25 Črno-belo v barvi - 14.55 Theatron - 16.25 Mestne ulice (film) - 17.50 Živali (dok. serija) - 18.20 Dok. oddaja - 18.50 Oddaja o kulturi - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Karneval (prenos iz Splita) - 22.10 Triler - 23.15 Zlati gong - 0.00 Svet zabave

NEDELJA, 7.II.

SLOVENIJA 1

7.05 - 1.35 Teletekst
8.00 Živžav
Risanke
9.15 Telerime
9.20 Zares divje živali
9.50 Ozare
9.55 Nedeljska maša
11.00 Gospodari živali, franc. dok. serija, 5/13
11.30 Obzorje duha
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila
13.25 Pomagajmo si
13.50 Tedenski izbor
Tv genij
15.20 TV poper
16.00 Doma
17.00 Po domače
18.00 Obzorik
18.10 Slovenski magazin
18.40 Naravni parki
19.15 Risanka
19.20 Zrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Prešernova proslava
21.25 Večerni gost
22.20 Poročila, šport
22.45 Dunajski filharmoniki

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.15 Smučarski poleti - 13.00 Pripravljeni - 13.30 Veliko pričakovanje, angl. film - 15.10 Euronews - 16.50 Teniški magazin - 17.50 Biatlon - 18.50 Smuk (ž) - 20.00 Ipavci, TV nadalj., 5/5 - 21.20 Vatikan, moč papežev, nem. dok. serija, 5/5 - 22.15 Šport v nedeljo - 23.00 Murphy Brown, amer. naniz., 23/25 - 23.30 Veter, amer. film (čb)

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Nimaš pojma - 10.00 Nora hiša - 10.30 Cooperjeva družina - 11.00 Alf - 11.30 Tomov show, hum. naniz. - 12.00 Sanjam o Jeannie - 12.30 Stilski izvizi - 13.00 Lepotica in zver, naniz. - 14.00 Izgubljeni zaklad dveh svetnikov, film - 15.30 Ferris Bueller, hum. naniz. - 16.00 Družinske zadeve - 16.30 Princ z Bel Aira - 17.00 Klub Avenija - 17.30 Ta čudna znanost - 18.00 Zaznamovani, naniz. - 19.00 Kung fu, naniz. - 20.00 Nizki udarci, film - 21.15 Stilski izvizi - 22.45 Norica, film - 0.30 Nema priča, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 18.50 Predstavitve - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.30 O gospodarstvu - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 8.II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.25 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Mačke in psi, dok. naniz.
9.40 Lahkih nog naokrog
10.20 Dober večer
11.10 Na vrtu
11.35 Velike romance 20. stol. angl. dok. serija, 16/26
12.00 Slovenski magazin
12.30 Utrip
12.45 Zrcalo tedna

NAGRADE V ŠENTJERNEJ, LJUBLJANO IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 3. nagradne križanke izbral Mihelco Saje iz Šentjerneja, Danico Poje iz Ljubljane in Sabino Milinković iz Novega mesta. Sajatovi je pripadla denarna nagrada, Pojetova in Milinkovičeva pa bosta za nagrado prejeli knjigo. Nagrajenkam čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 15. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "Križanka 5". Ovojnico brez poštna znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 3. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 3. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SPIRALA, KAROTIN, ARAMEJA, PREDIN, RAZA, TAB, PORABA, PAMA, ADIGE, ITAL, POT, JATA, DA, ILIR, NANSAN, SINANTROPUS, TNALCE, ASA.

13.00 Poročila
14.20 Tedenski izbor
Večerni gost
15.10 Podelitev Prešernovih nagrad
16.30 Dober dan, Koroska
17.00 Radovedni taček
17.15 Zares divje živali
17.35 Volkovi, čarovnice in velikani, risanka
18.00 Obzorik
18.10 Recept za zdravo življenje
19.00 Zrebanje 3 x 3 plus 6
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Komisar Rex, naniz., 4/18
21.00 Portreti Prešernovih nagrajencev
22.15 Odmevi, kultura, šport
22.35 Omizje

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.00 Tedenski izbor: Sobotna noč; 12.00 Črni in Beli, 5/6; 12.30 Davis, ravnatelj, naniz., 11/13; 12.50 Moški in ženske, dok. serija, 5/6; 13.45 Vatikan, moč papežev, nem. dok. serija, 5/5 - 14.35 Euronews - 15.30 Zoom - 17.00 Pripravljeni - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nadalj., 3/24 - 18.50 Smuk (m) - 20.00 Gospodarska panorama - 21.00 Studo City - 22.30 Marilyn Monroe, dok. serija - 23.00 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Zlahta - 9.30 Dobri časi, slabi časi - 10.00 Maria Mercedes, nadalj. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Danyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklyn most, naniz. - 15.00 Miza za pet, nadalj. - 16.00 Oprah show - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Simpatije, nadalj. - 21.00 Pravica za Carolyn, film - 22.40 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.15 Da, gospod minister, naniz. - 23.45 Nemogoče - 0.30 Danyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Zgodovina avtomobilizma - 20.25 Šport - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.30 Iz združenja LTV

TOREK, 9.II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.50 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Radovedni Taček
9.50 Pustolovščine, novozel. naniz., 21/24
10.15 Recept za zdravo življenje
11.10 Koncert lesa
12.10 Komisar Rex, naniz., 4/18

13.00 Poročila

13.15 Vremenska panorama
14.30 Omizje
16.30 Priluhnimu tišini
17.00 Sprehodi v naravo
17.20 Dobri duh iz Avstralije, nadalj., 5/13
18.00 Obzorik
18.10 National Geographic, dok. serija, 2/6
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Učitelj, franc. naniz., 15/18
21.00 Tv konferenca
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Pont Neuf, hrvaška drama
0.10 Body Art, dok. oddaja

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.30 Tedenski izbor: Sestre, amer. nadalj., 3/24; 11.20 Gospodarska panorama; 12.15 Cik cak; 12.45 Stu-

dio City; 14.15 Otroška oddaja - 15.45 Biatlon - 16.45 Gospa svetovalka, nadalj. - 17.30 Po Sloveniji - 18.00 Lingo - 18.20 Slalom, 1. tek (m) - 19.25 Košarka - 21.00 Športni portret - 21.20 Slalom, 2. tek (m) - 22.45 Kavkaški ujetnik, ruski film

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 Dobri časi, slabi časi - 10.00 Maria Mercedes, nadalj. - 11.00 Mannix, 12.00 Klub Avenija - 12.30 Kuharska oddaja - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklyn most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Korak za korakom - 18.30 Princ z Bel Aira - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Odsklop - 21.00 Maščevalni udarec, film - 23.00 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.15 Da, gospod minister, naniz. - 23.45 Nemogoče, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Šport - 18.30 Za zdravo srce - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kraljica Margot, 1. del filma - 21.35 Novice - 21.50 Rezerviran čas

SREDA, 10.II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.00 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Sprehodi v naravo
9.55 Dobri duh iz Avstralije, avstral. nadalj., 5/13
10.20 National Geographic, serija, 2/6
11.10 Tv konferenca
12.05 Učitelj, franc. naniz. 15/18
13.00 Poročila
13.20 Tedenski izbor
Obzorje duha
13.40 Ljudje in zemlja
14.50 Marc Chagall, franc. dok. oddaja
15.35 Pomp

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Tereziji Strmšek iz Šolske 11 v Krškem. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.10 (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

- (1) Pastirčje mlado – ansambel Vasovalci
- (2) Na stranskem tiru – Trio Pavleta Malnarica s Šentviškimi fanti
- (3) Ob 40-letnici – Trio Francič
- (4) Ne bom te več prosil – ansambel Slapovi
- (5) Mačkoni – ansambel Mačkoni
- (6) Prometna – ansambel Nočna ptica
- (7) Silvestrska noč – ansambel Franca Potočarja s Podlpiškimi fanti
- (8) Drobnost mi pisemce – ansambel Korenine
- (9) Kje so tiste rožice – Jože Bohorč s prijatelji
- (10) Brez dragih – ansambel Poljub

Predlog: Dohodnina – ansambel Jožeta Kuplenka in Dolenjci

KUPON ŠT. 5

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 5

	OKRAJŠAVA ZA ZAHOD	GERMANSKI VOJSKO- VOJDA (430-493)	KOST V PRSNI VOTLINI	LASTNOST, ZNAČILNOST ENOTNEGA	DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	IME SLOVEN- GLASBENIKA SOŠKA	TOP	POLOŽAJ V JOGI, UGODEN ZA MEDITACIJO
	▷					IZRAELSKA LUKA		
						SPOD. DEL NOGE PRI PRASCU		
		PRESEDNIK TURŠKE DRŽAVE NA CIPRU						
		USEDLINA, GOŠČA						
	ENOGLASNO PETJE							
▷						OSEBNI ZAJEMEK		
						PREBIVALCI ISTRE		
AVTOR: JOŽE UDIR	OKRASNI KAMEN, PROZORNI ORTOKLAZ	LESENA SKLEDA	DEL TELES UPORABLJA SE ZA PREMIKANJE STOPNJA PRIDEVNIKA					
PRESTOLNICA GRČIJE				FR. TEROR. ORGANJE			SPOJINA KEMIČNE PRVINE S KISIKOM	INDIJSKO MESTO OB GANGESU
				EUROPEAN SPACE AGENCY				
ŠPANSKO ŽENSKO IME						KANON		
						PRELAZ ČEZ VELEBIT		
PISARNA, BIRO				STARA ŽENSKA				
				VRTINEC				
SLOVENSKO MESTO V DOLINI SAVE					IMETJE			
					TOČNE GOŠNIK			
IME BOŠNJSKEGA POLITIKA IZETBEGO- VICA				STROJULO				
PREKUCIJI				JAČEČE UŠI				

KZ Krka

KZ Krka, z.o.o., Novo mesto
 Rozmanova ulica 10

vabi k sodelovanju

- strojnega ali elektro tehnika s triletnimi delovnimi izkušnjami za delovno mesto vodja vzdrževanja v Hladilnici Cikava, PE Oskrba, s trimesečnim poskusnim delom, in
- delavca za delovno mesto vzdrževalec v Hladilnici Cikava, za določen čas 6 mesecev, s IV. stopnjo izobrazbe strojne ali elektro smeri.

Prijave pošljite v 8 dneh na gornji naslov.

KZ Krka z.o.o. Novo mesto

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO, d.d.
 Družba za vzdrževanje in gradnjo cest

1. Za vodenje gradbenih del **vabimo k sodelovanju** nove sodelavce s VII. in VI. stopnjo strokovne izobrazbe FGG - **gradbeništvo**

Delo je dinamično, kreativno, pretežno terensko, od kandidata zahtevamo strokovnost, organizacijske sposobnosti, komunikativnost. Za zasedbo delovnega mesta so zaželeni delovne izkušnje, strokovni izpit in vozniki izpit B-kategorije. **geometre, delovodje gradbeništva**

2. Na področju gradnje **nudimo zaposlitev** za določene čas: **železokrivcem, večim zidarjem** ali zidarjem za zidanje in ometavanje, **večim tesarjem** ali tesarjem opažev, **strojnikom težke gradbene mehanizacije.**

Zaželjene so delovne izkušnje.

Kandidati naj vloge z dokazilom o izobrazbi in kratkim življenjepisom v **8 dneh** po objavi dostavijo v kadrovsko službo na naslov: Cestno podjetje Novo mesto, d.d., "Razpis", Ljubljanska 47, 8000 Novo mesto.

Dodatne informacije na telefon 322-531.

OPEKARNA NOVO MESTO, d.d.
 Zalog 21, 8000 Novo mesto, p.p. 10
 Tel.: 068/83-855
 Tel. komerciala: 068/83-144
 Telefaks: 068/83-890

CENJENI KUPCI!

Obveščamo vas, da vam v naši trgovini v Zalogu 21 nudimo: **15-odst. gotovinski popust** za izdelke lastne proizvodnje **do 15. februarja.**

Delovni čas od 7. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.

V naši trgovini vam ponujamo tudi druge vrste gradbenega materiala.

- *Od jutra do večera delam, zmeren sem v vseh stvareh, zato sem tudi zdrav.* (Tolstoj)
- *Presenetljivo je zvedeti, da smo lahko v starosti tudi bolj zdravi, ne pa samo bolj bolehn.* (White)

CENTER ZA SOCIALNO DELO ČRNOMELJ
 objavlja INFORMATIVNI JAVNI RAZPIS
 ZA ZBIRANJE PONUDB ZA NAJETJE POSLOVNIH PROSTOROV

Center za socialno delo Črnomelj zbira ponudbe za najetje poslovnih prostorov za dejavnost Centra za socialno delo za dobo 10 let, z možnostjo kasnejšega odkupa.

Prostori za najem morajo zadoščati naslednjim pogojem:

- Skupna površina prostorov znaša 270 do 300 m².
- Na razpolago mora biti 10 pisarn, arhivski prostor, sejna soba (25 do 30 m²), sanitarije, prostor za stranke in drugi pomožni prostori.
- Prostori morajo biti dostopni iz ulice v nivoju ali do 7% klančine z dvigalom, dimenzioniranim za invalidne osebe.
- Lokacija mora biti v centru ali v bližini centra mesta Črnomelj, blizu javnih prevoznih sredstev ter blizu poslovnih objektov upravne enote in drugih pomembnejših ustanov.
- Pisarne morajo biti zvočno izolirane in ne smejo biti prehodne. Vsi prostori morajo biti opremljeni s parapetnimi kanali za instalacije.
- Prostori naj bi bili vseljivi čimprej oziroma najkasneje do konca leta 1999.

Rok za zbiranje ponudb je 7 dni po objavi.

Pisne ponudbe morajo vsebovati tloris prostorov, navedbo o lastništvu, izpolnjevanju razpisnih pogojev ter pogojev za najem (cena najema z obratovalnimi stroški, doba najema in možnost odkupa).

Ponudbe pošljite na naslov: **CENTER ZA SOCIALNO DELO ČRNOMELJ**, Ulica Mirana Jarca 2, Črnomelj.

Vsa pojasnila v zvezi z razpisom lahko dobijo zainteresirani na CSD Črnomelj, tel. št. 51-450, 52-071.

Razpis je informativen in z ničimer ne zavezuje.

E-SPORT

IZŠLA JE FEBRUARSKA - 84. ŠTEVILKA REVIEJE E-SPORT, MODA, AVTO

Na športnih straneh so v središču pozornosti: Janez Kocjančič, Brane Oblak, Aleš Pipan, Leopold Jeras, Dejan Kontrec, Andreja Mali.

Pišemo o slovenskem ženskem nogometu, španskem tenisu, Michaelu Jordanu...

Pogledali smo v zakulisje slovenske zmage pod Vitrancem in meglene Zlate lisice...

Na modnih straneh smo dali pod drobnogled modne smernice ženskega in moškega oblačenja za pomlad-poletje 1999. Na svoj račun bodo prišli tudi ljubitelji nove športne mode. Pišemo še o povezavi umetnosti in mode, o prazniku ljubezni - valentinovem in mnogih drugih modnih vsebinah.

Avtomobilske strani prinašajo obširen pogled novosti, ki se bodo na štirih kolesih popeljale v leto 1999. Preizkusili smo Mercedes benz E 240, Fiat seichento, Opel astro 1.8 CSX, Land rover freelander...

Predstavljamo Rover 75, Saab 9-5 griffin, "Beetle butik" in druge avtomobilsko obarvane teme.

Februarska številka revije E-SPORT, MODA, AVTO vas že čaka pri vašem prodajalcu časopisov!

Prav tako vas čakajo tudi KRIŽANKE E-SPORT - ZIMA!

PODGORJE, d.o.o.
 tovarna ploskovnega pohištva
 Trubarjeva 24
 8310 ŠENTJERNEJ

razpisujemo prosto delovno mesto

- **ZA DELO NA CNC STROJU**

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

- lesni tehnik
- opravljen pripravniški izpit
- izpit B- kategorije
- poznavanje računalniških aplikacij
- odslužen vojaški rok
- zaželeno so (ni pa pogoj) delovne izkušnje

Prosto delovno mesto razpisujemo za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili pošljite v osmih (8) dneh po objavi razpisa na naslov: **PODGORJE, d.o.o. tovarna ploskovnega pohištva**, Trubarjeva 24, 8310 ŠENTJERNEJ v kadrovsko službo.

Vsi, ki se bodo prijavili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v osmih (8) dneh po preteku roka za prijavo.

GRAMAT GRIL, d.o.o., 1290 GROSUPLJE, Rožna dolina 9

Za nedoločen čas zaposlimo:

1. kmetijskega tehnika,
2. šoferja,
3. trgovca za gradbeni material in pohištvo.

POGOJI:

Pod 1: izobrazba trgovske smeri in izpit za prodajo zaščitnih sredstev. Zagotovljeno samsko stanovanje. Delo v enoti Dolenjske Toplice in Kočevju.

Pod 2: šofer z izpitom C- in E- kategorije z najmanj 5 leti delovnih izkušenj za delo v enoti Grosuplje.

Pod 3: trgovec z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj. Delo v enoti Kočevje. Zagotovljeno samsko stanovanje.

Ponudbe pošljite na naslov: **GRAMAT GRIL, d.o.o., Grosuplje, Rožna dolina 9, 1290 GROSUPLJE**, do 15.2.1999.

Trgovina M&M Trade
 Ljubljanska 27, BTC
 Novo mesto

Obveščamo svoje cenjene kupce, da smo za vas pripravili

GOSPODINJSKI TEDEN

- posteljne garniture že od 2.500 SIT
- kuhinjske krpe 185 SIT
- prešita odeja (ODEJA ŠKOFJA LOKA) 5.304 SIT
- 2x prešita odeja 7.902 SIT
- odeje že od 4.500 SIT
- brisače že od 700 SIT

IN ŠE, IN ŠE...

Nudimo širok izbor zaves s šivanjem in svetovanjem.

Vljudno vabljeni!

- *Šiba otrokom nikoli ne vcepi dobrega.* (Vogelweide)
- *Vse strasti s starostjo zamirajo, le samoljubje nikoli ne umre.* (Voltaire)
- *Telo je treba urediti predvsem zaradi duše (vnosti).* (Rousseau)

KRAJEVNA SKUPNOST KRMELJ SVET KS
 8296 Krmelj

išče

TAJNICO ZA DELO V KS, ki bo opravljala naslednja dela:

- uradne ure
- vodenje zapisnika na sejah sveta KS
- vodenje poslovnih knjig (dvostavno knjigovodstvo) - glavna knjiga in saldakonti
- korespondenca (dopisi, izdelava virmanov)
- izstavljanje računov podjetjem
- izračun pogodbenega dela
- obračuni prometnega davka (15-dnevni, trimesečni)
- izračun in pisanje položnic za vodo za cca 500 uporabnikov
- pisanje položnic za grobnino za cca 200 uporabnikov
- evidenca samoprispevka

Pričakujemo pisne ponudbe podjetij oziroma podjetnikov, ki se ukvarjajo s tako dejavnostjo in imajo na tem področju izkušnje in reference. Pišite nam na zgoraj naveden naslov do 11.2.1999.

KOLPA, d.d., Rosalnice 5, Metlika
 objavlja prosto delovno mesto

RAZVOJNI TEHNOLOG

Splošni pogoji:

- visoka ali višja izobrazba lesne smeri
- lahko tudi pripravnik
- slovensko državljanstvo
- aktivno znanje enega tujega jezika AN/NE in enega pasivno
- znanje programskih orodij ACAD
- delovno razmerje se sklepa za določen čas z možnostjo napredovanja za nedoločen čas.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: **KOLPA, d.d., Rosalnice 5, Metlika.**

ZA ULTRAZVOK SO NAKAZALI

Območna obrtna zbornica Novo mesto, Združenje podjetnikov Dolenjske in Bele krajine ter Območno združenje Rdečega križa Novo mesto se zahvaljujejo vsem darovalcem.

Iz občine Novo mesto so nakazali: Termotehnika, d.o.o., Pod Trško goro; Radovan Stanojevič, Seidlova; Jože Teropšič, Kronovo; Avtošalant, Jožica Novak, Ob potoku; Zvone Jaklič, Gabrje; Borut Šiško, Podbevkova; Lado Rau, Ljuban; Vilko Kim, Mali Slatnik; Franc Kulovec, Uršna sela; Bojan Florjančič, Gor. Karteljevo; Ervin Vidljanič, Košenice; Anton Junc, Otočec; Simon Velkoski, Trdinova; Veronika Sokol, Ragovska; AMBI, Ivan Božič, Smolnja vas; Elektro Tatjana Bevec, Ulica talcev; Vojko Ščuka, Ulica stare pravde; Miran Vidmar, Brod; Rudi Gliha, Šmihel; Feniks, d.o.o., K Roku; Nedeljko Banovič, Seidlova; Edo Drobnič, Rumanja vas; Marjan Bradač, Gor. Mraševo; Franc Novak, Soteska; Jože Tisovec, Vavta vas; Andrej Žibert, Ragovo; Keragrad, d.o.o., Srebnice; Anica Kotnik, Mestne njive; Slavka Južnič, Drska; Boštjan Berus, Podbevkova; Stane Košljar, Bela Cerkev; Slavko More, Muzejska; Jože Seja, Gor. Kamenje; Franc Vidmar, Šmihel; Uroš Murgelj, Seidlova; Castle storitve, d.o.o.; Mateja Novak - Lekarna Novo mesto; Jože Mikič, Gor. Kamenec; Avto hiša Dana, d.o.o.; Invest Biro, d.o.o.; Marija Novak, Na Lazu; Alenka Smrekar, Zwitterova; Loran, d.o.o.; Kakovost 2000, d.o.o.; Mak, Tine Florjančič, Nad mlino; Drago Bučar, Bonus Kočevarjeva; Ivanka Robek, Šmarješke Toplice; Ambient, d.o.o., Ul. Marjana Kozine; Novodom, d.o.o., Cesarjeva ul.; Commex, d.o.o., Lastovče; Majk, d.o.o., Ulica Mirana Jarca; Jože Počervina, Jurka vas; Koda, d.o.o., Šegova ul.; Utrip, d.o.o., Lobetova; Infotehna, d.o.o., Glavni trg; Branko Kramarič, Grajska cesta; Ivan Slapničar, Cegelnica; Dinamic, d.o.o., Brusnice; Janez Šuštaršič, Smolnja vas; Terba, Šmihel; Podjetniški center, Kočevarjeva; Monter, d.o.o.; Srečo Šimec, Stopiče; Marko Turk, Otočec; Območna obrtna zbornica, Cveto Šmajdek, Krallova; Srobočnik, d.o.o., Straža; Božidar Bele, Stopiče; Milan Stangelj, Volčičeva; Jože Pureber, Prečna; Anton Fabjan, Košenice; Papež, d.o.o.; Ivan Kranjc, Košenice; Studio Virc, Ilke Vaštetove; Krajevna organizacija RK Prečna; Krajevna organizacija RK Gotna vas; stanovalci Šegove 9 in 11; Anka Avguštin, Nad mlino; Marija Pucelj, Volčičeva; Vinko Kos; Ana Glavan; Štukelj, Jože Pirh, Ratež; Filip Povše, sodniki okrožnega in okrajnega sodišča iz Novega mesta.

Iz občine Šentjernej so nakazali: Viljem Šiško, Hrastje; Martina Tršinar, Groblje; Boris Kovačič, Gor. Vrhpolje; Ciril Selak, Novomeška; Stanko Kušljan, Na gmajno; Jože Luzar, Dol. Stara vas; Jože Bevc, Mihovica; Elektronika Roman Hrovat, COŽ; Trac, d.o.o., Šentjernej.

Iz občine Škocjan so nakazali: Anica Krme, Škocjan; Janja Rorman, Tomažja vas; Dragica Bobič, Škocjan; Ivan Zavodnik, Hrastulje; Ivan Selak, Dobrava; Jože Dulc, Stranje.

Iz občine Dolenjske Toplice so nakazali: Brane Kramarič, Sokolski trg; Albin Murm, Podturn; Bojan Črtalič, Sela pri Dol. Toplicah; Pagraz, d.o.o., Sela.

Iz občine Mirna Peč: Ulris, d.o.o., Šranga.

Iz občine Žužemberk so nakazali: Danica Legan, Dvor; Anton Konte, Dvor; Jakles, d.o.o., Dvor; Anton Zupančič, Dešeča vas; Jože Novinc, Prapreče.

Iz ostalih občin v Sloveniji so nakazali: Pin, d.o.o., Črnomelj; Jože Gosensar, Blatnik; PKP, d.o.o., Trebnje; Mirko Kovačič, Trebnje; Kopo, d.o.o., Mirna; Mepro, d.o.o., Trebnje; Eltour, d.o.o., Trebnje; Jožica Marinič, Trebnje; PPR, d.o.o., Trebnje; West transport, d.o.o., Dragatuš; Rina, d.o.o., Dragatuš; Gregor Ban, Škofljica; Simon Velkoski, Ljubljana; Dantos Trata, Ljubljana; Unitas, Ljubljana; Frankovič, d.o.o., Vinica; Vivo, d.o.o., Vinica; Stane Pekolj, Dobrič; Jožef Franc, Mavšar & CO, d.n.o., Semič; Seltron, d.o.o., Ruše; Štern, d.o.o., Golnik; Milan Škaper, Kočevje; Ferotherm Stadler, Maribor; Kovina, Šmartno pri Litiji; Vogel Noot, Maribor; Ivan Smrekar, Brežice; Jože Kapušin, Magovac.

ZAHVALA

*Za vsako dobro besedo
 kaj reči si nam znal.
 Za vsak lep dan,
 za vsak smeh tvoj*
HVALA

Ob boleči izgubi dragega

SREČKA UDOVČA
 iz Ul. Slavka Gruma 8, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znanec za darovano cvetje, sveče, ustno in pisno izraženo sožalje ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Krki, d.d., Svobodnemu sindikatu Krke, sodelavcem iz sektorja Biokemije, trgovskemu in gostinskemu podjetju Tratnik, d.o.o., in njegovim delavcem, stanovalcem Ul. Slavka Gruma 8, družinam Lušina, Udvanc, Košljar, Mrgole, Škrbec za iskrene besede sočustvovanja in denarno pomoč. Zahvaljujemo se govornikom ge. Hartamovi, g. Petančiču in g. Tavčarju za prelepe besede slovesa ob odprtem grobu ter košarskim prijateljem, ki so v zadnjem trenutku bili ob njem. Hvala Igorjevemu soščolcem iz 6. d razreda OŠ šole Center, Matejinim soščolcem iz 1.b. Poslovne srednje šole Črnomelj, Komunalni Novo mesto, šmihelskim pevcem, g. Brčarju za zaigrano Tišino ter g. kaplanu za prelep pogrebni obred in sveto mašo. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi, ki ga imamo radi

**KRAJEVNA SKUPNOST KRMELJ
SVET KS
8296 Krmelj**

išče

VZDRŽEVALCA VODOVODNEGA SISTEMA KRMELJ

Pogoji:

- triletna izkušnje na področju vzdrževanja vodovodnih sistemov
- 24-urna dosegljivost in pripravljenost
- minimalna zaloga rezervnih delov in materiala
- status pravne osebe ali samostojnega podjetnika

Pri izbiri bomo upoštevali zgoraj navedene pogoje, ceno urhe postavke, bližino sedeža firme ali obrti. Ponudbe sprejemamo do 11.2.1999 na zgoraj naveden naslov. Z izbranim ponudnikom bomo sklenili pogodbo o vzdrževanju za dobo enega leta.

Na podlagi 29. in 51. člena Zakona o lokalni samoupravi (Ur. list RS, št. 72/93; 6/94 - odločba US RS, 45/94 - odločba US RS, 57/94, 14/95, 20/95 - odločba US RS, 63/95 - obvezna razlaga, 9/96 - odločba US RS, 44/96 - odločba US RS, 26/97, 70/97 in 10/98) in 16. člena Statuta občine Krško (Ur. list RS, št. 2/96) je Občinski svet občine Krško na svoji 37. seji dne 10.9.1998 sprejel

SKLEP

o razpisu javnega natečaja za oddajo stavbnih zemljišč

Rok prijave na razpis javnega natečaja za oddajo stavbnih zemljišč je 22.2.1999.

Prijave pošljite s priporočeno pošiljko v zapečateni kuverti z oznako: Javni natečaj za MDB na Občino Krško, CKŽ 14, 8270 Krško.

- Čim prej spoznamo, da je usoda v nas samih in ne v zvezdah, tem bolje za nas. (Munthe)
- Vsakdo je vreden toliko, kolikor so vredne stvari, za katere mu res gre. (Avrelij)

ZAHVALA

*Nekje v tebi
je bol bila,
a zamahnil si z roko, češ,
zmagal bom, močnejši sem,
pa vendar ni bilo tako.*

Tiho in za vedno nas je v 77. letu
zapustil naš dragi

**MARJAN
SEVER**

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in osebju Pljučnega oddelka, dr. Čehovi in dr. Kresetovi za dolgoletno zdravljenje in vso pomoč. Iskrena hvala sodelavcem Revoza - Odpremnici center, TPV, d.d. - TPV AVTO, dr. Smiljki Ferlež, bivšim sodelavcem iz ZD Novo mesto, pogrebni službi OKlešen, JP Komunala, pevcem iz Šmihela in g. Roguliču za zaigrano Tišino. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Tiho nas je v 71. letu zapustil naš
dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**JOŽE
RADEŠČEK**

iz Orehovice 22, Šentjernej

iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče, svete maše in izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se kolektivu Pošte PE Novo mesto in PE šentjernej, sodelavcem Revoza, Krki, OŠ Škocjan, DD Poljane, vsem gasilskim društvom, Me PZ Ajda, govrnikom g. Novaku, g. Sterbencu in ge. Kuhelj za besede slovesa ter duhovnikom g. Trpinu in g. Lavriču za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Bodi zdrava domovina,
mili tvoj slovenski kraj,
ti prekrasna, ti edina,
meni si zemeljski raj.*

Po hudi bolezi nas je mnogo
prezgodaj v 49. letu starosti zapustil
naš dragi mož, oče, brat, stric in zet

**MILAN
PAVLIČ**

dimnikar
z Roj 8 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali za sv. maše, sveče in nam nudili pomoč v težkih trenutkih ter ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Posebna hvala osebju Oddelka za intenzivno nego Interne bolnišnice v Novem mestu, sodelavcem Krke, tovarne zdravil, in Mesarstvu Bobič Škocjan, Obrtni zbornici Novo mesto, članom Kluba za konjeniški šport Šentjernej, gasilec GD Dobrava, Škocjan in Grmovlje, pevskega zboru Ajda iz Orehovice za zapete žalostinke ter pogrebni službi Oklešen. Še posebna zahvala gospodu dekanu Trpinu za lepo opravljen pogrebni obred ter g. Košaku in g. Strašku za poslovlilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

mobitel: 0609/625-585

0609/615-239

delovni čas: NON STOP

**POGREBNE
IN POKOPALIŠKE
STORITVE**

Vsi, ki so upravičeni do povračila
pogrebnih stroškov, imajo pri celotni
storitvi le minimalno doplačilo.

Opravljamo tudi prevoze v tujino in
v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je zapustil naš
dragi brat in stric

**JOŽE
ZAGORC**

Paha 2

Zahvaljujemo se njegovim prijateljem, vaščanom in sorodnikom za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in spremstvo na njegovi prerani zadnji poti. Zahvaljujemo se g. župniku in pogrebni službi Oklešen. Vsem in vsakemu še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

*Glej, zemlja si je vzela,
kar je njeno,
a kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.*

Minilo je 6 let, odkar nas je zapustila
draga sestra in teta

**KRISTINA
SMREKAR**

Kot pri Semiču

Hvala vsem, ki jo hranite v srcu in v lepem spominu, postojite
ob njenem grobu in prižigate svečke.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Vse do zadnjega si se borila,
da bi boj z boleznijo dobila,
a na koncu pošle so ti moči
in za vekomaj zaprla si oči.*

Ob boleči izgubi drage mame, stare
mame, tašče, sestre in tete

**MARIJE
ŠPEHAR**

s Sinjega Vrha 6

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in sveče, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje. Še posebej hvala osebju Zdravstvenega doma Vinča in osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, sodelavcem podjetja Integral Črnomelj, OŠ Loka Črnomelj. Katici za besede slovesa, pevkam z Otovca, G. Hitiju za organizacijo pogreba in g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

V SPOMIN

2. februarja je minilo eno leto odkar
nas je zapustila draga mama, stara
mama, tašča, sestra in teta

NEŽKA KRALJ

iz Semiča 4

Hvala vsem, ki se je spominjate.

Hči Danica z družino

ZAHVALA

*Vsako pridno dobro delo bo plačilo tam imelo;
le kdor dela dobro rad, bo v nebesih tam bogat.*
(A.M. Slomšek)

V 86. letu starosti nas je zapustila
skrbna mama, tašča, sestra in stara
mama

**ANA
KOČEVAR**

po domače Petranova Enica
z Lipovca pri Semiču

Z vso hvalečnostjo se zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami ob izgubi naše mame. Najlepša zahvala osebju Pljučnega oddelka, ki so si prizadevali v času njene bolezni. Hvala ZB in DU Semič. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vsestransko pomoč in govor. Hvala g. Hitiju, pokopališkemu odboru sv. Rok in pevkam iz Otovca ter g. župniku Janku za lepo opravljen pogrebni obred in sv. mašo. Zahvaljujemo se vsem, ki ste pokojno spremili k zadnjemu počitku, ji darovali cvetje in sveče.

Žalujoci: sin Toni z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 34. letu nas je zapustila naša ljubljena

TATJANA ŠTUBLJAR TANI
roj. Mežnaršič

iz Metlike

iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedi Branki in Mateji, vsem, ki ste nam ustno in pisno izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče. Posebna hvala osebju Onkološkega inštituta, Zdravstvenemu domu Metlika dr. Vukoviču, prijateljici Ani Plut za lepe besede ob slovesu, Obrtni zbornici Metlika in predsedniku OZ Metlika, g. Cerjancu za poslovlilni govor. Hvala Mestni godbi Metlika, pevcem iz Šmihela, trobentaču za zaigrano Tišino, g. župniku za pogrebni obred in g. Piškuriču za organizacijo pogreba. Hvala vsem, ki ste našo Tani poznali, imeli radi in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: mož Drago, sin Goran, oče Branko, mama Marija, sestra Anita, sestra Branka z družino, teti Majda in Darja z družinama in ostalo sorodstvo
Metlika, januar 1999

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

JOŽE RADEŠČEK
upokojeni pismonoša Pošte Šentjernej

Od njega smo se poslovili v četrtek, 28. 1.1999, na pokopališču v Orehovici.

POŠTA SLOVENIJE, d.o.o., POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

tedenski koledar

Četrtek, 4. februarja - Andrej Petek, 5. februarja - Agata Sobota, 6. februarja - Dora Nedelja, 7. februarja - Egidij Ponedeljek, 8. februarja - slovenski kulturni praznik
Torek, 9. februarja - Polona Sreda, 10. februarja - Viljem
LUNINE MENE
8. februarja ob 12.58 - zadnji kraje

kino

BREŽICE: 4. in 8.2. (ob 18. uri) ter 6. in 7.2. (ob 16.30 in 18.15) film Mravljin. Od 4. do 8.2. (ob 20. uri) drama Vzoren učenc. 10.2. (ob 20. uri) romantična komedija Čarovnice za vsak dan.

film

• PATRIOT, slovenski film (Slovenija, 1998, 90 minut, režija: Tugo Stiglic)

Roman Končar, producent te cagave pocarije, ki naj bi predstavljala (samo)oklicani akcijski triler o politično-kriminalnih spletkah v tranzicijski Sloveniji, si je s Patriotom postavil aroganten in narcisoiden spomenik. Aroganten, ker je svoj bolni ego-trip financiral z milijonom nemških mark iz mojega in vašega davkoplačevalskega žepa, narcisoiden pa zato, ker tip najresnje misli, da je posnel soliden žanrski izdelek. Mi je zelo žal. Roman, tudi če bi plačal vsem maksimalno tisočim gledalcem - kapo dol, če ti jih res uspe po neki poti in naključju nategniti toliko - dvomim, da bi kdo našel kakšno toplo besedo za enega najbolj vzorčnih prispevkov k slovenski blaznosti.

Zgodba naj bi bila aktualna. Slovenija je tik pred vključitvijo v zvezo Nato, ko nam vzhodno-evropske temne sile kontinuitete v krško nuklearko podstavijo bombo. Huda grožnja za državo! Šef policije - igra ga Brane Završan - pa se kljub temu nasme-

jan spreha za bivo punco po stari ljubljani. Njegov podrejeni, spet Končar, degradirani šef, ki ga Završan brez razloga vseskozi nadira, je domači kvizling v mednarodni teroristični zaroti zoper deželo na sončni strani Alp. Motiva za grožnje Sloveniji sicer ne izjemno prav do konca vseh ne-verjetno razvlečenih in mukotrpnih 90 minut, imamo pa zato nekaj lebedečih vojaških helikopterjev, amatersko pirotehniko, ki spominja na požar na družinskem pikniku, hackerje tipa Učena leta izumitelja Polža, Spectrumovo računalniško simulacijo, nerodno vajo iz policijskega zasledovanja, kvazi posteljno romanco in sorodne anomalije. Pa je že kar film. Spregle dati je treba samo nelogičnosti, nerodno kamero, grdo svetlobo, katastrofalno avtorsko glasbo Janija Goloba, štoraste igralce z neživljenjsko knjižno slovenščino, debilno kadriranje, režijo naplosh in priredbo scenarija, napi-sanega po drugače povsem korektni beletristiki Rodoljub celjskega odveta Igorja Karlovška. Akcijski triler je drag žanr, "velika malca" celo za hollywoodskega profesionalca. Toda pametni se ne lotevajo podvigov, ki jim niso kos niti idejnoizvedbeno niti finančno. Razen, če si tako samozavesten, da te samoblamaža ne moti.

TOMAŽ BRATOŽ

PBS.

Poštna banka Slovenije, d.d.

Novo!

Mladinski tekoči račun
s kartico Activa/Maestro za osnovnošolce
od 13. leta naprej, za dijake in študente.

Informacije na tel. št.: 063/425 27 15, 062/228 82 47.

TILIA

INSTALACIJSKI MATERIAL

TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE, d.o.o.
Ljubljanska c. 89, Novo mesto, tel.: 068/324-442

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovec-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob 6. uri. Cena posamezne številke 210 tolarjev; naročnina za 1. polletje 5.330 tolarjev, za upokojence 4.797 tolarjev; letna naročnina 10.920 tolarjev, za upokojence 9.828 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 21.840 tolarjev; za tužno letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.800 tolarjev (v barvi 3.000 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev (v barvi 6.000 tolarjev); za razpise, licitacije ipd. 3.300 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.800 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006.

Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-TCR, d.d., Ljubljana.

KMETIJSKI STROJI

REZERVNI DELI za traktorje Univerzal, IMT, Tomo Vlokoč, za vitle Igland, za celoten program BCS, SIP, akumulatorji Vesna! Tabakum, d.o.o., Novo mesto, (068)341-810, 341-288. 400

GUME BARUM, akumulatorji Vesna in Topla ter vse rezervne dele za traktorje Zetor, Ursus, Tomo Vinkovič, UNiverzal, IMT, Torpedo, BCS, Sip Šempeter nudi ugodno Agroizbira Kranj, (064)324-802. 414

CISTERNO CREINA, 220-litrsko, in kiper prikolico, 2 t, za TV, ugodno prodam. (064)725-254. 427

TRAKTOR URUS C 335, prvi lastnik, dobro ohranjen, prodam. (068)89-789 ali 315-632. 438

TRIBRAZDNI PLUG, rebrasti, Kvedeland, star 2 leti, prodam. (062)745-880. 440

KROŽNE in klinaste brane, vino in žganje prodam. (0608)33-232. 449

CISTERNO Creina, 200-litrsko, prodam. (068)78-193. 443

KOSILNICO BCS, kiper prikolico in vile za gnoj prodam. (068)68-209. 462

TRAKTOR Masson Ferguson, 77 KM, nakladalko Sip 19, pihalnik z motorjem, 15 KW, prodam. (0609)635-838. 378

MOTORNA VOZILA

GOLF, letnik 1978, bencinar, registriran do 4/99, brezhiben, lepo ohranjen, samo 127.000 km, prodam. (068)324-557 ali (041)638-598. 383

OPEL KADETT, letnik 1974, registriran do 5/99, kovinski moder, dobro ohranjen, prodam. (068)81-153, zvečer. 406

OPEL KADETT, letnik 1978, lepo ohranjen, registriran do junija, prodam. (068)79-688. 413

CLIO RN, z dodatno opremo, letnik 2/97, 40.000 km, prodam. (0609)654-680. 419

126 P, letnik 1990, 40.000 km, prodam. (068)341-893. 421

HYUNDAI LANTRO 1.6 GLSI 16 V, letnik 1995, 1596 ccm, 84 KW, 88.000 km, TOP-K oprema, prodam. (068)41-393, od 16. do 20. ure. 428

GOLF D, letnik 1988, in passat TD inter-cooler, letnik 1989, prodam. (068)73-177. 439

GOLF VR 6, letnik 1992, 122.000 km, kovinske viola barve, registriran do 2.2.2000, prva lastnica, prodam. (068)40-198 ali (0609)648-660. 434

R EXPRESS, letnik 1994, 85.000 km, bel, s stekli, prodam. (068)73-486 ali (041)515-004. 439

R 5, letnik 1993, 61.000 km, registriran do 20.1.2000, prodam. (068)21-347. 444

DAIHATSU SHARADE TD, letnik 1990, prodam. (068)22-184. 448

JUGO 45, letnik 1991, 58.000 km, prodam. (068)40-316. 451

GOLF D, letnik 1987/88, lepo ohranjen, prodam. (068)25-903. 463

GOLF JX B, letnik 1989, lepo ohranjen, prodam. (068)81-514. 467

OPEL KADETT 1200 C, letnik 1977, registriran do oktobra, prodam. (068)42-374, popoldan. 469

GOLF JX D, letnik 8/89, bel, 3V, prodam. (068)73-069. 473

R MEGANE coupe 1.6, rdeč, letnik 1996, z dodatno opremo, prodam. (068)323-989, dopoldan, 323-190, zvečer, 26-512, doma, zvečer. 474

KOMBI R TRAFIC T 1000 D, letnik 1985, registriran do 1/2000, prodam. (068)82-252 ali (0609)654-442. 476

R 5 FIVE, letnik 1994, registriran do 6/99, 75.000 km, rdeč, lepo ohranjen, prodam. (068)85-468. 477

VW POLO 60, letnik 1996, prvi lastnik, prodam. (068)78-123. 410

GOLF JGL D, letnik 1985, S paket, prodam za 280.000 SIT. (068)65-450. 405

SIMCO 1000, letnik 1974, 90.000 km, prvi lastnik, prodam. (068)47-380. 430

JUGO 55, letnik 1989, registriran do decembra, prodam. (068)75-075, dopoldan. 420

GOLF D letnik 1984, S paket, bel, brezhiben, lepo ohranjen, prodam. (068)73-183. 417

R CLIO, letnik 1996, prodam.
Tel. 041/779-197.

POSEST

HIŠO z delavnico v Novem mestu prodamo. (068)28-287. 403

V VOJNIKU prodam 8 a vinograde. (0608)89-303. 407

SUZUKI

AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791

BALENO 1.6 GS, 4WD

SWIFT GAL

Akcija terenci:

SAMURAI LX,3V

VITARA LX,3V

VITARA V6, 2.0, 5V, klima

2.595.000

2.000.000

2.800.000

4.200.000

2.400.000 SIT

že od 1.295.000 SIT

1.895.000 SIT

2.695.000 SIT

3.795.000 SIT

PRODAJA in SERVIS

Novi simbol
nove storitve

E.P.S. - elektronsko pismo

Elektronska poštna storitev

Uporabniku nudimo celoten servis od oddaje podatkov do dostave naslovniku. Torej:

- izdelavo,
- izpis,
- kuvertiranje,
- dostavo pisem, računov, položnic ali pa reklamnih sporočil.

POŠTA SLOVENIJE

http://www.posta.si
e-mail: info@posta.si

V Novem mestu (Bršljin) oddamo v najem dve pisarni v skupni izmeri 70 m², primerni za poslovno dejavnost. Informacije na tel. 068/322-316 ali 322-356.

MAŠKARADNE originalne kostime za otroke, pelarine za odrasle prodam, po želji pošljem. Remskar, (061)1231-761 ali (0609)626-226, po 10. uri vsak dan. 193
POSLOVNI PROSTOR na Novem trgu oddam. (0609)625-246. 416
V OKOLICI ČRNOMLJA oddam kava bar v obratovanju, 37 + 33 m². (041)509-538.
NEVEZAN upokojen glasbenik išče sorodno dušo, ki rada poje, za občasna srečanja. Šifra: Iskren in nežen ali na (068)341-771.
NA OBMOČJU Dolenjske nudimo nego in pomoč starejšim in bolnim 24 ur dnevno. (068)41-380. 460

SLUŽBO DOBI

DELAVCA za delo v ročni avtopralnici zaposlim. (041)685-835. 303
PRIZNANA ameriška firma GNLD nudi priložnost zdrave prehrane in dobrega zaslužka. Ne odlašajte! (068)341-404, popoldan. 396

Zaposlimo poslovojdjo (poslovojdinjo) za samostojno vodenje trgovine v Novem mestu. Pogoji: poslovodska šola. Nastop takoj! Ponudbe in informacije na 061/133-22-29.

NATAKARICO in KUCHARICO zaposli gostilna Brunskele na Hrastu. Tel. 0609/628-385

MIZARSTVO

Andrej Bajt, s.p.

V mizararski delavnici takoj zaposlimo KV mizarja ali delavca za priučitev. ☎ 068/375-290

NATAKARICO, KUCHARICO ali PICOPEKA zaposlimo v novomeškem bistroju. Tel. 041/628-385

REDNO ali honorarno zaposlimo prodajalce od vrat do vrat in na sejnih. (041)696-370.
MIZARSTVO Har redno zaposli mizarja pripravnik ali delavca, ki ga veseli delo v mizarstvu. (068)341-837. 436

ZA DELO v bistroju redno ali honorarno zaposlimo dekle. (068)375-555, 325-567 (v lokalu) ali (0609)617-700. 461

KV NATAKARICO ali KV kuharico zaposlimo. (068)81-188. 466

PRODAJALCO v trgovini z živili zaposlimo v trgovini Laura, Otočec, (068)75-162.

PRILožNOST! Uveljavljeno podjetje zaposli omejeno število zastopnikov za predstavitev in prodajo na terenu. Vaš klic pričakujemo med 8. in 16. uro na (061) 159-90-03.

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE v Ul. Slavka Gruma prodam. (068)28-380, zvečer. 408

V NOVO MESTU, na Zibetovem hribu, prodam garsonjelo, 34 m², v pritličju, za 5.300.000 SIT. (068)28-959, od 18. do 20. ure. 447

ŽIVALI

SPREJEMAMO NAROČILA za enodnevne kilogramske bele piščance ter rjave in grahaste jarkice. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studence. ☎ (0608)89-038. 168

PERUTNINARSTVO in valilnica Gunjilac, Senovo, obvešča vse stranke in cenjene kupce, da sprejema naročila za vse vrste belih, grahastih in rjavih enodnevih in večjih kilogramskih piščancev. Vse informacije na (0608)71-375. 245

MLADE NESNICE hisec, rjave, pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila in informacije: Jože Zupančič, Otočec, Črnomelj, (068)52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova, (0608)67-587, Dušan Sajcevec, Vavta vas 9, (068)84-111, Anita Janežič, Slepšek, Mokronog, (068)49-813. 279

BELI PIŠČANCI, stari 4 tedne, bodo v prodaji 20.2., naslednji beli, rjavi in grahasti piščanci pa 20.3. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, (041)708-671 ali (068)44-389. 398

ŽIVINO, seno in gnoj prodam. (061)803-602. 399

OVCE z mladiči in belo ter rdeče vino ugodno prodam. (068)89-313. 399

VEČ brejih koz prodam. ☎ (06)321-081 ali 22-722. 404

DVA PRAŠIČA, težka 130 kg, prodam. (068)76-000. 429

TELIČKO SIMENTALKO, staro 4 mesece, prodam. (068)24-057. 432

PRAŠIČE, težke 120 do 160 kg, prodam. (068)771-232, popoldan. 435

ČIVAVA, SAMČKA, kučka, prodam. (068)78-478. 437

PIŠČANCE, bele, rjave in grahaste nesnice prodajamo. Sprejemamo naročila! Kulež, Šmarje 9, Senternej, (068)82-424. 457

PRAŠIČA, 160 kg, prodam. ☎ (068)75-218. 457

Sprejemamo naročila za enodnevne piščance, bele, rjave, grahaste.
Valilnica HUMEK
tel. (068) 324-496, 67-108.

PRAŠIČA, 150 kg, domača hrana, prodam. (068)85-699. 446

TELE, staro 8 tednov, suho seno, bankine in punte za šolanje ter kultivator prodam. (068)49-371. 458

TELIČKA SIVČKA, starega 9 tednov, prodam, kupim pa 10 dni staro tele. (068)324-172. 426

3 PRAŠIČE, krmiljene z domačo hrano, prodam. (068)82-079. 465

10 TEDNOV staro tele in ovce prodam. (068)89-677. 471

3 OVCE in ovna jezersko - solčavske pasme, stare 1 do 3 leta, prodam. ☎ (068)64-073, po 15. uri. 411

☎ 068/324-377

servis
FIAT GRIL
 pooblaščen servis – prodaja vozil in rezervnih delov
SLAVKO GRIL
 ŽUPNICA 3
 NOVO MESTO
 tel./fax: 068/28-714

- Pooblaščen servis FIAT in LANCIA
- Prodaja vozil FIAT, LANCIA in ALFA ROMEO
- Originalni rezervni deli FIAT, LANCIA in ALFA ROMEO
- Kleparske in ličarske storitve

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

RADIO BREŽICE

na 88,9 in 95,9 MHz

RAZVEDRILLO

RADIO SRAKA
 94,6 MHz

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec 104,5 Kum 105,9

RADIO UNIVOX

107.5 MHz UKV
 Rožna ulica 39, Kočevje
 tel./fax 061/855-666

MIRA
 frizerski salon

Sabina Zakšek, s.p.
 Marjana Kozine 3
 Novo mesto

Od 1. februarja dalje

- ponedeljek in torek od 9. do 16. ure,
- sreda, četrtek in petek od 12. do 19. ure,
- sobota od 8. do 13. ure.

☎ 041/533-001

BISTRO A

Novi trg, Novo mesto
 ☎ 322-765

vam poleg pijače nudi tudi več vrst **pizz, hamburgerje, cheeseburgerje, sardele, lignje, pomfrit ...**

Hrano vam pripeljemo tudi na dom ali v službo.

Pridite, poskusite in se prepričajte, da vse najboljše za pizzo dobite pri **PARTNERTRADING, d.o.o.**, iz Novega mesta!

VIKTORJI 1998

VIKTORJI '98 RADIO

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

DL 5 NASLOV

VIKTORJI '98 TV

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

DL 5 NASLOV

VIKTORJI '98 GLASBA

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

DL 5 NASLOV

Spoštovani bralci,

tudi Dolenjski list se je pridružil Stopovi akciji za izbor najpopularnejše radijske in televizijske osebnosti ter najbolj priljubljenega glasbenega izvajalca ali skupine v lanskem letu. Zmagovalci bodo prejeli nagrado Viktor.

Glasujete lahko na priloženih glasovnicah, ki jih pošljite na naslov:

Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, s pripisom "Viktor".

Glasovnice iz tokratnega Dolenjskega lista bodo veljavne, če bodo prišle v uredništvo do torka, 9. februarja.

VI NAM – MI VAM

oglas na kratko s pošto
 po ☎ 068/323-610 ali 041/623-116

odmevno objavo v **DOLENJSKEM LISTU**

DERMATOLOG	Zdravljenje kožnih obolenj, krčnih žil, kapilar, odstranjevanje bradavic, materinih znamenj, kapilar na obrazu in hemoroidov z laserjem. ☎ 061/1401-555, za hemoroide GSM 041/694-429.
TOPLO MORJE POZIMI! HOTELI SIMONOV ZALIV	Posebna ponudba ZA UPOKOJENCE do 27.3.1999: • 7-dnevni paket, polni penzion od 31.318 SIT dalje • 5-dnevni paket, polni penzion od 22.370 SIT dalje Informacije in rezervacije na ☎ 066/463-100.
SUPER BALLS	100-odstotno nadomestilo pralnih sredstev v gospodinjstvu. Za pranje oblačil, čiščenje stanovanj..., podaljšuje življenjsko dobo oblačil, uničuje bakterije Escherichia Coli in Staphylococcus aureus, 100-odstotno hipoalergenske, biološko razgradljive, za 750-kratno uporabo. Cena: 15.000 SIT. Informacije: ☎ 068/20-255, 041/693-190.
RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE APROS, d.o.o., Novo mesto	3-dnevni osnovni in nadaljevalni tečaji WINDOWS, WORD, EXCEL in INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko POTOČAR.

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:

Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p.212.

Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtkih sosed iz vašega poštnega nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: da ne

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisno odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.

Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: _____ 1999

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

LERAN, d.o.o.

Prodamo:

- **stanovanja:** Novo mesto, Šmarješke Toplice, Straža, Dol. Toplice, Žužemberk, Krško, Brežice, Sevnica, Ljubljana;
- **hiše:** Novo mesto in okolica, Šmarješke Toplice, Škocjan, Šentjernej in okolica, Ratež, Črnomelj, Krško, Sevnica, Brestanica, Brežice, Kostanjevica, Mokronog, Semič, Metlika;
- **kmetije:** občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika;
- **vikende:** Bela krajina, okolica Brežic in Krškega, Novo mesto z okolico, Dvor, Ajdovec, Straža, Otočec z okolico;
- **poslovne objekte:** Novo mesto, Črnomelj, Krško;
- **zidanice:** območje občin Novo mesto, Krško, Trebnje, Črnomelj;
- **oddamo v najem poslovne prostore in stanovanja.**

Oglasite na na sedežu podjetja ali nas pokličite na tel. **068/322-282; 068/342-470 ali 0609/633-553.**

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 6. februarja, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Market Drska od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 21. ure: trgovina Zepek, Ragovska od 7. ure do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brunsice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopičah od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- **Brežice:** do 13. ure: Market
- **Uršna sela:** od 8. do 16. ure: Urška
- **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market Šentjernej od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju od 7. do 18. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhpolje

V nedeljo, 7. februarja, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

- **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Glavni trg, Market Kandijka, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova
- **Brežice:** od 7.30 do 11. ure: Grič
- **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- **Semič:** od 7.30 do 10.30: Market
- **Brežice:** od 8. do 11. ure: Market

SAXOMANI

so ljudje, ki ljubijo saxo

Avto, ki vam zleze pod kožo

CITROËN

Saxo

...vedno zelo uživam, v kadi sploh, pa tudi kadar kakšno peljem v mojem saxoju, je to kot bi ležal v sami meeeehki peni...

SAXO TONIC od 1.346.000 SIT dalje
 kreditni pogoji brez pologa na 3 in 5 let

Bank Austria Creditanstalt

formit/gs foto Foto Spang

Stane Jarm

Poleg cerkve v Novi Gorici, ki je opremljena s kipi akademskega kiparja Staneta Jarma iz Kočevja, so njegova dela posvetena in nabožne vsebine raztresene po vsej Sloveniji. Z znamenito Deklico s piščaljo, Nevesto pri Likovnem salonu, Logarjem pri Rudarskem domu, križem na mestnem pokopališču, skulpturami v parku na Marofu, kipi v Parku herojev in Križevim potem vzdolž cete od Željna do množičnih grobišč pod Krenom, kot samo najvidnejši obeležji njegovega neusahljivega umetniškega duha, jih imajo v kočevski občini največ. Lahko pa bi jih imeli še neprimerno več, "do sedaj že 400 kipov poleg vsega titega, kar je," kot pravi Jarm, če bi občinski možje pred leti sprejeli njegov predlog, da bi ga imenovali za občinskega kiparja.

Ko je Stane Jarm po končani kiparski specialki pri prof. Borisu Kalinu po 11 letih, ko je zapustil rodno Oslinico zaradi šolanja v Ljubljani, leta 1957 prišel v Kočevje, se je tu zaposlil kot pedagog. Študiral je zato, da bi postal kipar, zato je to, da je delal v šoli,

zanj pomenilo približno tako, kot da bi zdravnik, namesto da dela v ordinaciji poučeval biologijo ali kemijo. Takratni časi zasebnemu podjetništvu niso bili naklonjeni. Zavedal se je, da samo s portretiranjem in prodajo kipov ne bo mogel preživljati niti sebe, kaj šele poleg tega še ženo in tri otroke, ki jih je imel kasneje. Vedel pa je tudi, da kot kipar ne bo mogel biti zaposlen nikjer. "Zato sem predlagal, da bi le za nekaj višjo plačo, kot sem jo imel tedaj kot likovni pedagog, delal kot občinski kipar z obvezo, da za občino na leto naredim 10 ali 12 kipov," se spominja svoje zamisli, ki pa je bila tedaj tako nenavadna, da je bila deležna le smeha.

"Delo z otroki sem imel rad, motilo pa me je vse drugo," pravi. Zaradi svojega vedno jasno izraženega mnenja, ki marsikomu ni bilo povšeči, je imel pogosto težave. Z leti se je to samo stopnjevalo tako, da si je pred štirimi leti, ko se je upokojil oddahnil. "50 let sem čakal, da bo prišlo pri nas do sprememb, da katerih je prišlo, v tem času pa je moja mladost minila," pravi. Vsem svojem življenju je bil naveden na skromnost. Rodil se je kot najmlajši otrok v družini z 9 otroki, ki jih je preživljal oče podoben. Od njega je dobil veselje do rezljanja v les in že kot otrok je delal bogce, šatulje in druge drobnarije, ko je pasel krave. Ker se je pridno učil in je imel željo, kot pravi, "da bi nekaj postal," so ga vpisali na šolo za umetno obrt. Po maturi je s pomočjo državne štipendije nadaljeval šolanje na Akademiji za likovno umetnost. "Skoraj vsa leta, ki sem jih preživel v Ljubljani, sem bival v sobi, ki je pozimi niso ogrevali," pravi. Tudi temu pa skupaj z vsem njegovim načinom življenja pripisuje, da je danes, pri 68 letih, še vedno poln moči, tudi ko gre za težja fizična dela, in ustvarjalne energije, ki jo z nezadržno močjo sprošča z oblikovanjem v lesu, ustvarjanjem male plastike, spomenikov, grafik, akvarelov, risb in tudi oljnih slik.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Rešila ga bo le operacija v Londonu

14. september 1998 je bil za Darjo in Petra Stariča iz Hrastovice pri Mokronogu eden njihovih najsmrečnejših dni v življenju: v novomeški porodnišnici se jima je rodil drugi otrok in skoraj dveletna Petra je dobila bratca Petra. Toda že drugi dan so pri Petru ugotovili šum na srcu in ga premestili v ljubljansko bolnišnico.

Spet pust v Kočevju

Upajo, da bo uspel

KOČEVJE - V Klinji vasi pri Kočevju so pustno palico prevzeli od sosedov iz Šalke vasi, čigar člani (skupaj s fanti iz sosednjih vasi) redno sodelujejo na veliko bolj odmevnem ribniškem karnevalu. V Ribnici so se preselili, ker so v domačem kraju "pogoreli": trikrat so namreč skušali ljudstvo dvigniti na noge, a odziva ni bilo.

"Lani smo Kočevcem že pokazali delček naše predstave. Ne gre pozabiti, da se je pred štiridesetimi leti pod pokroviteljstvom takratnega rudnika rjavega premoga velika pustna povorka dobesedno valila proti mestu; kurent se je ob nedeljah ženil, ob sredah pa smo ga pokopavali, vmes pa so se ljudje veselili. Ko so rudnik zaprli, je nastala pustna žalost," je povedal Leon Behim, večletni organizator pustnih prireditev v Šalki vasi, Klinji vasi in v Željnah.

M. G.

Leon Behim

Rodil se je namreč s hudo srčno napako in najkasneje v mesecu in pol mora biti operiran, da bo izven življenjske nevarnosti. Starša hočeta za svojega sina storiti, kar je mogoče, zato sta se odločila za strokovnjake v Londonu, toda že operacija sama stane sicer okrog 45 tisoč nemških mark.

"Ne glede na to, kako bo z denarjem, gremo v London, kajti veva, kako je, če imaš otroka bolnega na smrt," je povedal mladi očka Peter, ki je že od božiča v novem stanovanju sam s hčerko. Žena Darja je s sinkom že več kot mesec dni na Pediatrski kliniki v Ljubljani, saj ga doji, in vse kaže, da bo tako še nekaj časa. Peter ju obiskuje skorajda vsak dan.

Na začetku je vse kazalo drugače. Naraščaja so se v družini veselili in ga komaj čakali. Darjina nosečnost je potekala normalno, ravno tako tudi porod, pri katerem je bil zraven tudi očka. Otrok se je rodil 3,860 kg težak in 51 cm velik, toda že drugi dan so ga iz novomeške porodnišnice premestili na neonatalni oddelk Pediatrski klinike v Ljubljano, ker so ugotovili šum na srcu. "Ker so bile v Ljubljani vse postelje za matre zasedene, sem devet dni vsak dan vozil mamino mleko v Ljubljano, da je mali Peter dobival tisto, kar mu je pripadalo," je povedal zaskrbljeni očka.

Otrok je v tem času kar dobro napredoval, z natančnejšimi preiskavami pa so ugotovili, da se je rodil s hudo srčno napako, povedano preprosteje: ima luknjico v srcu in še nekaj dodatnih napak, ki se jih nekaj da odpraviti z zdravljenjem, nekaj pa le z operacijo. Ko je mali Peter vendarle prvič v svojem življenju prišel domov, je 17. dan po porodu zbolela Darja in morala nazaj v novomeško porodnišnico, z njo pa seveda tudi oči. Ko sta se vrnila, ni bilo dosti bolje. Otrok je jedel malo ter neredno in ni pridobil težo. Konec oktobra je tehtal le 4,250 kg.

Svetovali so jima obisk v nevrološki ambulanti ljubljanske pediatrične klinike in novembra so dojenčka hospitalizirali. Ob vrnitvi domov so obiskovali nevrofizioteapevta v Novem mestu. "Opazila sva, da otrok kašlja in hrope, RTG pa je pokazal spremembe na pljučih, tako da so ga takoj sprejeli v kardiološko ambulanto. Takrat je tehtal 4,480 kg," Peter natančno ve. Zdravniki so ugotovili, da ima hudo gnojno pljučnico. Skoraj štiri tedne je bilo stanje podobno kot doma.

"Upam, da se bo pridobivanje na teži nadaljevalo, kajti najin fant mora biti za operacijo čim bolj krepak. Priporočljiva teža je 8 kg. Operacijo je treba narediti vsaj do srede februarja," je pripovedoval očka.

STROJ GA JE ZAGRABIL ZA OVRTNIK

ROSALNICE - V ponedeljek, 1. februarja, popoldne je 40-letni V. B. iz Rosalnice delal v obratu Kerrock v tovarni Kolpa v Rosalnicah pri Metliki. Bil je pri večvretenskem mešalcu za mešanje disperzije. Okoli pol sedme zvečer se je naslonil na posodo, ko je bilo mešalo v obratovanju. Nezaščitena vijaka osi sta ga zgrabila za ovratnik delovne obleke, sila vrtenja pa ga je dvignila na posodo ter ga ovila okoli osi, tako da ga je delovna obleka davila okoli vratu. Dogajanje sta opazila delavca, ki sta takoj izkjučila stroj in z nožem prerezala kos ovratnika ter tako delavca rešila s posode mešalnika. Zelo poškodovan se zdravi v novomeški bolnišnici.

IZ DRUŽINSKE SKRINJE

TREBNJE - KD Trebnje vabi v nedeljo, 7. februarja, ob 15. uri v tamkajšnji kulturni dom na četrto prireditev z naslovom Iz družinske skrinje. K sodelovanju so povabili družine iz trebanjske občine, ki so se pripravljene predstaviti širši javnosti z nastopom ali v Galeriji likovnih samorastnikov s svojimi izdelki. Spremljajoča razstava bo na ogled od 14. februarja, in sicer po naslednjem dnevnem redu: v nedeljo, 7. februarja, od 8. ure do 11.30 in od 14. ure do 17. ure, med tednom od 9. do 12. februarja od 12. do 16. ure, v soboto in nedeljo, 13. in 14. februarja, pa od 8. ure do 11.30. Vstopnine ni.

L. M.

"Po posvetovanju z zdravniki, s starši pri nas in v tujini opreranih otrok s takšnim ali podobnim primerom sva se z ženo odločila, da se operacija naredi v Londonu. Zelo spoštujemo naše zdravnike, vendar pa se zaradi trenutne opremljenosti ljubljanske klinike bojiva, da najin otrok te operacije v Ljubljani ne bo preživel," je

Peter pojasnil njuno odločitev. V Londonu imajo s takšnimi primeri lepe rezultate, zato sta s pomočjo zdravnika že navezala stike z dr. Starkom.

Že sedaj veta, da bo operacija stala okrog 45 tisoč nemških mark, ne gre pa pozabiti tudi dodatnih stroškov - prevoz z letalom v London in nazaj, ter bivanje skupaj s starši. To je za mlad par prevelik strošek, saj je zaposlen le Peter, oba - po poklicu sta ekonomista - pa kot samoplačnika študirata ob delu. Vlogo sta poslala na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, toda uradnega odgovora še ni. Po pomoč sta se obrnila preko medijev. Sredstva za operacijo se zbirajo pri Slovenski Karitas, in sicer na žiro račun številka: 50100-620-133, sklic 05-1140116-623903 s pripisom "Sklad za mlado življenje" za Petra Stariča.

Kot je povedal Peter, jima z ženo pomagajo to težko obdobje poleg sorodnikov premagovati številni prijatelji, zelo razumevali so tudi v njegovi službi v Servisu Lamovšek v Izlakah, za kar sta zelo hvaležna. Sedaj Staričeva le upata, da se mali Peter do operacije ne bo več prehladil in bo čimbolj krepak, vesela pa bosta tudi, če bo kdo prisluhnil njuni prošnji za denarno pomoč.

LIDIJA MURN

MLADA DRUŽINICA - Na enem izmed obiskov malega Petra na Pediatrski kliniki v Ljubljani po novem letu.

LE KAJ BO POKAZALA TEHTNICA? - Tako se je vsak dan znova spraševala mamica Darja (na sliki), ko je tehtala svojega bolnega sinčka.

Prva "petletka" Univoxa

Jubilej ene izmed najbolj poslušanih lokalnih postaj

KOČEVJE - V ponedeljek, 1. februarja, je minilo pet let, odkar je na frekvenci 107,5 začel oddajanje Radio Univox. Lokalna radijska postaja pokriva območje skoraj vseh občin zahodne Dolenjske, po raziskavah Mediane jo vsak dan med 8. in 20. uro - ob petkih program traja dve uri dlje

da nam bodo pri rešitvah gmočno pomogle nekatere občine, saj vendarle ustvarjamo program za širše območje, ki naj bi v prihodnje postalo ena izmed slovenskih regij," je ob jubileju povedal Uroš Novak, glavni in odgovorni urednik Radia Univox.

V novih sodobnih prostorih bodo tudi zametki nove lokalne televizije in tudi dopisništvo TV Slovenija iz zahodne Dolenjske.

M. G.

Uroš Novak

- posluša okrog 22 tisoč poslušalcev. Program ustvarja šest redno zaposlenih in 16 honorarnih sodelavcev, ki zvestim poslušalcem ponujajo vse radijske zvrsti, seveda pa je vmes veliko narodnozabavne, zabavne in druge glasbe.

"S preselitvijo v nove prostore bomo program vsebinsko obogatili. Kmalo bomo pridobili nekaj novih frekvenc, pomembni bodo zlasti na Turjaku in v Poljanski dolini. Prizadevali si bomo tudi za izboljšanje poslušnosti ob južni meji, ki je zaradi lege tehnično zelo zahtevna. Ker gre kar za velik denarni zalogaj, pričakujemo,

Ogrožena sta perunika in jež

Proteus napoveduje rastlino in žival leta 1999

Proteus, revija za poljudno naravoslovje, ki izhaja že nad pol stoletja, je v januarjski številki napovedala za ogroženo rastlino in žival v letu 1999 sibirsko peruniko in ježa.

Sibirska perunika (Iris sibirica) je ena najlepših perunik, ki raste po mokrotnih travnikih Slovenije. Zaradi osuševalnih del in posegov v naravo se je njeno rastišče zelo zmanjšalo, tako je postala ogrožena rastlinska vrsta. Zaradi vse gostejšega cestnega prometa, ki utrne tudi marsikatero živalsko življenje, je v Sloveniji postala ogrožena žival tudi jež, prijazni bodičasti ponočjak, ki je nadvse dobrodošel tudi v obilnem vrtnu. Ogroženi sta obe vrsti ježa, ki živita v naši državi, beloprski (Erinaceus concolor) in rjavoprski (Erinaceus europaeus) jež.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Razočarana v Henčkovem domu - "Kaj so se vsi spravili na topliškega župana?!" - Uslužbenke PTT na Mirni neprijazne - Razočaran Ajdovčan - Avtobusi INT umazani

Tokratne telefonske klice je začela Marija Seničar iz ulice Slavka Gruma v Novem mestu, ki je razočarana nad obnašanjem lastnika Henčkovega doma. Povedala je, da so se enkrat pred novim letom z družbo zvečer mimogrede ustavili tam na pijači, toda tudi kozarec vode je stal petsto tolarjev. Igral je namreč ansambel in ne glede na to, kaj si naročil, je bilo za vsakega potrebno odšteti še omenjeno vsoto. "Toda mi smo prišli le nekaj spit, ne pa se zabavati z glasbo, zato smo odšli. Mislim, da se bo moral lastnik Henčkovega doma obnašati malo drugače, če hoče s svojo dejavnostjo uspeti na Dolenjskem," je povedala.

Branka iz Dolenjskih Toplic je naročnica Dolenjskega lista že štiri desetletja, moti pa jo negativno pisanje o njihovem novem županu Francu Vovku. "Tudi krajanji ga kar nekaj kritizirajo, kaj vse bi radi, in to po dobrem mesecu dni županovanja. Naj vedo, da mu tisti pred njim niso pustili ničesar, le nekaj razmajanih stolov

in mizo. Ko je zmanjkalo denarja, so se skregali," je povedala Branka.

Kočarjeva iz Birčne vasi je ponovno opozorila na neroden dostop do dvorišča OŠ Center in Gimnazije, zlasti v času pouka. "Vse je tako zaparkirano, da bi v primeru, če bi se komu kaj naredilo, še rešilec ne mogel zraven. Gneča moti tako učitelje, otroke, starše, zato bi morali nekaj narediti, da bi bil še vedno mogoč krožni promet," je dejala. Na novomeški občini, na sekretariatu za komunalne zadeve, so dejali le, da je novo gimnazijo in s tem tudi prometni režim urejalo Ministrstvo za šolstvo RS in oni za to niso odgovorni.

Jože Novak iz Podgore, nekdanji delavec Novotermia, demantira vse, kar so v prejšnji številki o njem dejali v podjetju. "To je popolna neresnica! Leta 1994, ko sem šel v pokoj, jih je šlo iz tovarne še 12. Imel sem polno pokojninsko dobo 40 let in ni res, da sem dobil ne vem koliko odpravnine. Dobil sem je toliko kot vsi ostali, sploh pa ni šlo ničesar iz Kužnikovega žepa. Del regres pa sem moral iztožiti, ker mi je pripadal, pa mi ga niso dali, sicer pa je moj prav dokazalo tudi sodišče. Ne morem verjeti, da so lahko tako lažnivi ljudje na takih položajih!" je povedal Novak.

Branka z Mirne ima pripombe glede delavk tamkajšnje pošte, ki so zelo neprijazne. "Zgodilo se, da ti pred nosom zaprejo vrata z napisom, da imajo malico, in tak odnos do strank res ni pravi," je povedala svoje izkušnje.

Krajan iz Ajdovca upa, da bo z novo občino Žužemberk razvoj šel hitreje naprej, moti pa ga nekaj stvari. S Telekomom so pri njih vendarle urejali telefonijo, toda vse kaže, da ne mislijo končati tako, kot bi se spodobilo. Nekaj jam in prekopov so zasuli, nekaj ne, tako da se to pri vožnji z avtom čuti, skratka, krajanji so nezadovoljni.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.